

Jaarstukken 2022

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	4
Analyse resultaat	5
Leeswijzer	8
Overzicht van baten en lasten per programma	10
Plezierig Wonen	12
Fijn Leven	20
Vitaal Platteland	33
Zorg voor wie dat nodig heeft	41
Werken en ondernemen in een sterke regio	53
Actief met duurzaamheid en energie	64
Sport is meer!	74
Cultuur is van iedereen	79
Samen veilig	85
Aan de slag met de Omgevingswet	92
Algemeen Bestuur en Bedrijfsvoering	96
Overzicht van algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	98
Paragrafen	102
Bedrijfsvoering	103
Wet open overheid	108
Grondbeleid	109
Lokale heffingen	118
Weerstandsvermogen	123
Verbonden partijen	127
Financiering	136
Onderhoud kapitaalgoederen	140
Reserves	145
Ombuigingen/Bezuinigingen	150
Samen investeren in Berkelland	152
Jaarrekening	154
Balans per 31-12	155
Overzicht van Baten en Lasten	158
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	160
Toelichting op de balans	162
Niet uit de balans blijvende verplichtingen	174
Toelichting overzicht van baten en lasten	175
Begrotingsrechtmatigheid	177
Incidentele baten en lasten	178
Gebeurtenissen na balansdatum	181
Overzicht taakvelden	182
WNT	184
Overzicht kredieten	185
Sisa	188
Controleverklaring	211
Bijlagen	212
Bijlage 1: Verplichte beleidsindicatoren	213

INLEIDING

Hierbij bieden wij u het jaarverslag en de jaarrekening 2022 aan. Een financiële en beleidsverantwoording van alle activiteiten die we ons met de programmabegroting hadden voorgenomen.

In 2022 werden we opnieuw geconfronteerd met enkele uitdagingen. De eerste maanden van het jaar hadden we nog te maken met de coronacrisis. Eind februari viel Rusland Oekraïne binnen. Dit leidde tot een toestroom van Oekraïense ontheemden, waarvoor opvang gerealiseerd moest worden. Door de inzet van onze medewerkers is dit gelukt. Daarnaast zorgde de inval in Oekraïne voor extra onrust op de energiemarkt, met stijgende prijzen tot gevolg. Dit werkte uiteindelijk door in alle prijzen.

Een andere uitdaging is de krapte op de arbeidsmarkt. Deze krapte bleek in 2022 nog steeds groot. We merkten dat zelf bij het vervuld krijgen van ontstane vacatures en zelfs bij de inhuur van personeel.

Ondanks deze beperkingen is veel van het werk verzet en is veel bereikt. We merken wel dat door de krappe bezetting in onze organisatie de druk op de capaciteit projecten vertraging oplopen. We kunnen te weinig geschikt personeel vinden voor al het werk dat we hebben liggen..

Financieel laat de jaarrekening een positief resultaat zien van € 7.740.000. Dit voordeel is grotendeels incidenteel. Dit komt vooral door extra ontvangen extra rijksbijdragen van ongeveer € 4,2 miljoen, waarvan € 2,2 miljoen voor de opvang van ontheemde Oekraïners, ruim meer dan de kosten die we gemaakt hebben voor de werkelijke opvang. Een groot deel van deze inkomsten zijn bij de decembercirculaire bekend gemaakt. Daarnaast heeft het niet of moeilijk vervult krijgen van vacatures, ook via de inhuur, geleid tot lagere personele lasten van € 2,1 miljoen.

Door de stijgende prijzen nemen onze structurele lasten verder toe. Dit wordt maar gedeeltelijk gecompenseerd door stijgende inkomsten. Daarmee staat een sluitende meerjarenbegroting waarin structurele lasten worden gedekt door structurele baten zeker op langere termijn onder druk. Het dekken van structurele lasten uit het incidentele rekeningresultaat staat de toezichthouder niet toe.

Burgemeester en wethouders van Berkelland.

ANALYSE RESULTAAT

Resultaat

Het resultaat over 2022 is € 7.740.000.

Saldo rekening

Bedragen x €1.000

Exploitatie	2022 (vastgesteld)	2022 (Na slotwijziging)	Realisatie 2022
010 Plezierig Wonen	-1.748	-1.748	-1.634
020 Fijn Leven	-9.423	-9.882	-9.658
030 Vitaal platteland	-204	-222	-237
040 Zorg voor wie dat nodig heeft	-29.493	-31.169	-29.541
050 Werken en ondernemen in een sterke regio	-14.177	-16.196	-14.969
060 Actief met duurzaamheid en energie	-117	-115	-190
070 Sport is meer!	-2.770	-3.381	-3.146
080 Cultuur is van iedereen	-1.814	-1.953	-1.771
090 Samen veilig	-3.330	-3.348	-3.316
120 Aan de slag met de Omgevingswet	0	-655	-674
150 Algemene dekkingsmiddelen	84.810	93.047	94.664
155 Algemeen bestuur en bedrijfsvoering	-21.733	-24.207	-21.789
Gerealiseerd resultaat	0	171	7.740

Analyse

Het gerealiseerde resultaat is het gevolg van de volgende ontwikkelingen:

Resultaat over 2022	Bedrag x € 1.000	Incidenteel (I)/Structureel (S)
Leges bouwvergunningen	117	I
Onderhoud gebouwen	195	I
Voorzieningen Sociaal Domein	-650	I/S
Inburgering	2.279	I
Participatie en werkgeversbenadering	1.044	I
Subsidiering OZB sport en cultuur	150	I
Dividendopbrengst	-282	I
Algemene uitkering	2.016	I
Onvoorzien	200	I
Pensioenen (oud) wethouders	-271	I
Bedrijfsvoering	2.146	I
Bijdrage ODA	284	I
Diverse verschillen < 150.000	512	I/S
Totaal	7.740	

Toelichting

- Leges bouwvergunningen**
 De hogere opbrengst wordt vooral veroorzaakt door toename in het aantal aanvragen en de omvang van de aanvraag. Een opvallende in deze laatste categorie is de nieuwbouw van het Staring College.
- Onderhoud gebouwen**
 Door schaarste op de arbeidsmarkt kon een gedeelte van de geplande

onderhoudswerkzaamheden aan gebouwen nog niet worden uitgevoerd. We spannen ons in om de werkzaamheden in 2023 in te lopen.

- **Voorzieningen Sociaal Domein**

Het resultaat op WMO wordt vooral veroorzaakt door hogere uitgaven op het gebied van woonvoorzieningen (€ 351.000) en Huishoudelijke Hulp (€ 197.000). Doordat de uitgaven hoger zijn dan de raming is het ook niet gelukt om de taakstelling ad € 381.000 in te vullen. Voor beschermd wonen zien we een incidenteel voordeel in de afrekening over 2021 voor een bedrag van € 256.000, dat we ontvangen hebben van de gemeente Doetinchem.

Voor de PGB zien we dat de dalende trend uit de voorgaande jaren zich, weliswaar in verminderde vorm, voortzet. In verband met de nieuwe Regionale Inkoop is dit budget behoedzaam geraamd, omdat rekening is gehouden met inwoners die niet ondergebracht zouden kunnen worden onder de regionale inkoop en dan als alternatief voor een PGB kiezen. Dit is echter maar in zeer beperkte mate gebeurd. Het voordelig saldo hierop is € 176.000.

Ten aanzien van de Jeugdzorg zien we een nadeel, voornamelijk omdat de taakstelling niet volledig is ingevuld. Per saldo ontstaat daarmee een tekort van € 335.000.

Op algemene voorzieningen zien we vooral een onderuitputting doordat subsidies niet volledig zijn uitgekeerd, deels in de nasleep van corona. Tot slot zijn er niet geraamde uitgaven gemaakt voor meerkosten corona tot een bedrag van € 50.000.

- **Inburgering**

Een groot deel wordt veroorzaakt door de hoge standaardvergoeding die wij de eerste maanden van 2022 van het ministerie ontvangen voor de opvang van Oekraïners.

Daarnaast hadden wij in de beginperiode relatief goedkope opvanglocaties. Daarna is de vergoeding van het rijk naar beneden bijgesteld en zijn onze kosten gestegen. Kosten en vergoeding lopen nu meer in de pas en dreigen in 2023 zelfs nadelig te worden. Een ander deel van het voordeel is ontstaan doordat we minder mensen hebben ingeburgerd dan geraamd. We zijn uitgegaan van 60, het zijn er 46 geworden.

- **Participatie en werkgeversbenadering**

In dit resultaat zit een bedrag van € 317.000 voor de uitbetaling energietoeslag over 2022. Voor dit bedrag doen we een bestemmingsvoorstel. Het overige resultaat betreft vooral € 725.000 van Fijnder. Het aantal begrote klanten in beheer bij Fijnder is 2,6% lager dan begroot. Dit vertaalt zich ook op de andere programma onderdelen van Fijnder.

- **Subsidiering OZB sport en cultuur**

In 2022 is onder het programma 'Sport is meer!' € 70.000 en onder 'Cultuur is van iedereen!' € 80.000 opgenomen voor het compenseren van sport- en cultuurverenigingen in betaalde OZB. Het maken van de subsidieregeling 'compensatie OZB sport- en cultuurverenigingen Berkelland 2022-2023' heeft langer geduurd dan vooraf gedacht. Hierdoor zijn de beschikbare gelden van 2022 ad in totaal € 150.000 niet tot besteding zijn gekomen. In de raadsbrief "ontwikkelingen op het gebied van sport maart 2023" van 7 maart 2023 is hierover gecommuniceerd. De uitvoering van deze subsidieregeling start in het voorjaar van 2023. In deze jaarrekening is een voorstel opgenomen om deze middelen over te hevelen naar 2023, waarmee de verenigingen met terugwerkende kracht ook over 2022 worden gecompenseerd.

- **Dividendopbrengst**

We hebben meer dividend ontvangen dan oorspronkelijk geraamd. Er is een verkeerde inschatting gemaakt van de hoeveelheid dividend die we kregen. Hierdoor is de begroting met een te groot bedrag naar boven bijgesteld. Daardoor ontstaat nu een nadeel op het ontvangen dividend.

- **Algemene uitkering**
We hebben over 2022 ruim € 2 miljoen meer algemene uitkering ontvangen dan verwacht. Ongeveer € 1 miljoen hiervan is bedoeld voor de energietoeslag, waarbij € 868.000 een voorschot is voor de toeslag in 2023. Verder ontvingen we extra middelen voor de kosten die door de toestroom van Oekraïners gemaakt worden en armoedebestrijding.
- **Onvoorzien**
Jaarlijks ramen we € 200.000 voor onvoorziene kosten. In 2022 is een klein bedrag gebruikt voor het opruimen van verbrandingsresten van boerenprotesten.
- **Pensioenen (oud) wethouders**
De mutatie wordt met name veroorzaakt door de wisseling van het college in 2022. Voor de nieuwe wethouders wordt nu ook weer pensioen opgebouwd.
- **Bedrijfsvoering**
Het voordeel op bedrijfsvoering ontstaat vooral door lagere personele kosten dan begroot. In 2022 bleek het erg lastig ontstane vacatures op te vullen. Zowel structureel als incidenteel. Als het al lukte vacatures in te vullen duurde dit langer dan gebruikelijk. Hierdoor bleef er in 2022 € 1,3 miljoen over van het normale personeelsbudget. Daarnaast bleef er iets meer dan € 550.000 over van het budget voor inhuur. Hiervan is € 500.000 bij de bestuursrapportage beschikbaar gesteld om versnelling mogelijk te maken. Een groot gedeelte van dit bedrag (€ 418.000) hevelen we daarom over naar 2023. Tot slot bleef er ongeveer € 300.000 over van het opleidingsbudget. Gedeeltelijk vanwege de vacatures maar ook omdat de resterende medewerkers geen tijd hadden voor opleidingen.
- **Bijdrage ODA**
In 2022 hebben we minder diensten afgenomen bij de ODA. Dit resulteert ook in lagere uitgaven.
- **Diverse verschillen < € 100.000**
In deze specificatie hebben we de grootste verschillen van 2022 in kaart gebracht. De jaarrekening kent meerdere afwijkingen, zowel voor- als nadelig. Per saldo hebben deze toch een redelijke omvang. Bij de programma's wordt nader ingegaan op deze mutaties.

LEESWIJZER

Financiële kaders

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) staat dat de raad de jaarstukken vaststelt die bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Het jaarverslag bestaat uit programma's en paragrafen.

De programma's zijn een samenhangende verzameling van activiteiten, die gericht zijn op het bereiken van vooraf bepaalde maatschappelijke doelen en effecten. Hieraan zijn prestatie indicatoren gekoppeld (bron: waarstaatjegemeente.nl). In het BBV staat ook dat per programma een overzicht van de gerealiseerde baten en lasten moet worden opgenomen. In deze samenvatting is net als in het jaarrekening-gedeelte een overzicht opgenomen waarin alle programma's op een rij staan. Naast het BBV staan in de Financiële verordening gemeente Berkelland 2020 regels over budgetbewaking en rapportage.

Indeling Jaarstukken

De jaarstukken bestaan uit een jaarverslag en een jaarrekening. In het jaarverslag wordt vooral aandacht geschonken aan het gevoerde beleid en de daarbij behorende baten en lasten. De jaarrekening gaat meer in op de financiële positie van de gemeente.

Jaarverslag

Het jaarverslag is ingedeeld in 12 programma's, 7 verplichte paragrafen en 3 niet verplichte paragrafen. Binnen het programma kennen we speerpunten en activiteiten. De speerpunten geven aan wat we willen bereiken. De activiteiten geven aan wat we gaan doen/of hebben gedaan om dit te realiseren. In het jaarverslag zijn de teksten van de begroting opgenomen. Bij de activiteiten is een toelichting opgenomen hoe het met deze activiteiten is gegaan. Hierbij maken we gebruik van 2 indicatoren, kwaliteit en geld. In tegenstelling tot vorig jaar hebben we de indicator tijd laten vervallen. Dit hebben we gedaan omdat veel activiteiten doorlopend van aard zijn. Er is dan bij de indicator tijd niets te melden. Bij activiteiten waar wel iets te melden is over de planning doen we dit bij de indicator kwaliteit. De indicator kwaliteit gaat daarmee over hoe de activiteit is uitgevoerd op inhoud en in de tijd. Is gedaan wat gedacht werd, is er meer gedaan of is er minder gedaan, is het sneller of langzamer gegaan.

De indicator geld gaat over het budget, is dit voldoende gebleken of is er overgebleven.

Om snel te zien hoe het met de indicatoren is gesteld, maken we gebruik van 3 kleuren. Hierna geven we per kleur aan wat dit betekent:

De indicator kwaliteit geeft aan hoe het gaat met de activiteit. Afwijkingen in de planning worden ook bij dit onderdeel benoemd.

G Niets bijzonders, in de meeste gevallen zal er ook geen verdere toelichting staan.

O Kleine aanpassing.

R Afwijking met impact.

De indicator geld geeft aan hoe het met de uitputting van de budgetten staat. Ook hier gebruiken we de 3 kleuren. Voor geld hebben we de volgende criteria gehanteerd.

G Voordeel van minder dan € 50.000.

O Een nadeel tussen € 0 en € 50.000 of een voordeel groter dan € 50.000.

R Een nadeel groter dan € 50.000.

De programma's zijn:

- Plezierig Wonen
- Fijn Leven
- Vitaal Platteland
- Zorg voor wie dat nodig heeft
- Werken en ondernemen in een sterke regio
- Actief met duurzaamheid en energie
- Sport is meer!

- Cultuur is van iedereen
- Samen veilig
- Aan de slag met de Omgevingswet
- Algemeen Bestuur en Bedrijfsvoering
- Overzicht van algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

De programma's die in de jaarrekening 2022 zijn opgenomen komen overeen met de programma's die in de begroting 2022 staan. Naast de verplichte paragrafen zijn de paragrafen Reserves, Ombuigingen/Bezuinigingen en Samen investeren in Berkelland toegevoegd. De paragrafen geven elk vanuit een ander perspectief een doorsnede van de rekening. Op punten zijn de paragrafen tamelijk technisch van aard. Het zijn:

- Bedrijfsvoering
- Grondbeleid
- Wet open overheid
- Lokale heffingen
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Verbonden partijen
- Financiering
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Reserves
- Ombuigingen/Bezuinigingen
- Samen investeren in Berkelland

Beleidsindicatoren

In bijlage 1 zijn beleidsindicatoren opgenomen. De beleidsindicatoren die nu zijn opgenomen zijn verplicht vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording. De beleidsindicatoren hebben in de meeste gevallen geen relatie met onze doelstellingen en activiteiten. De gegevens worden voor het grootste gedeelte via de website 'Waar staat je gemeente' verzameld. Daar worden de nieuwste beschikbare cijfers gepubliceerd, net zo als de vergelijking met Nederland.

Jaarrekening

De jaarrekening is hoofdzakelijk financieel van aard en bestaat uit de balans van de gemeente plus een uitgebreide toelichting hierop. Verder is een overzicht van baten en lasten opgenomen en is een onderbouwing gegeven op de mutaties van de reserves en voorzieningen. Tenslotte is de verplichte bijlage Sisa verantwoording toegevoegd.

Lezen van tabellen

De tabellen in de begroting geven de bedragen weer x € 1.000 (duizenden euro's) tenzij anders vermeld. De lasten worden weergegeven met een – (min), de baten met een + (plus). Een programma met een negatief saldo betekent, dat er meer lasten in het programma zitten dan baten. Om de cijfers in de tabellen leesbaar te houden zijn bij de omschrijvingen afkortingen gebruikt.

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	2022 (vastgesteld)	2022 (Na slotwijziging)	Realisatie 2022
010 Plezierig Wonen				
Lasten	-4.592	-8.016	-6.926	-5.222
Baten	4.414	2.284	2.828	3.884
Onttrekkingen	140	3.984	2.350	363
Stortingen	-1.075	0	0	-659
Totaal 010 Plezierig Wonen	-1.112	-1.748	-1.748	-1.634
020 Fijn Leven				
Lasten	-24.022	-23.924	-24.992	-25.535
Baten	12.350	10.511	10.866	11.230
Onttrekkingen	2.478	4.083	4.456	4.846
Stortingen	-288	-93	-213	-199
Totaal 020 Fijn Leven	-9.482	-9.423	-9.882	-9.658
030 Vitaal platteland				
Lasten	-1.082	-262	-2.389	-603
Baten	314	18	923	248
Onttrekkingen	550	40	1.245	192
Stortingen	-2	0	0	-74
Totaal 030 Vitaal platteland	-220	-204	-222	-237
040 Zorg voor wie dat nodig heeft				
Lasten	-32.091	-29.912	-35.195	-35.256
Baten	1.368	1.075	3.234	5.479
Onttrekkingen	1.533	166	1.614	1.108
Stortingen	-248	-822	-822	-872
Totaal 040 Zorg voor wie dat nodig heeft	-29.439	-29.493	-31.169	-29.541
050 Werken en ondernemen in een sterke regio				
Lasten	-26.270	-26.708	-27.057	-27.284
Baten	12.026	11.356	11.007	12.824
Onttrekkingen	758	1.174	345	-3
Stortingen	-1.500	0	-491	-506
Totaal 050 Werken en ondernemen in een sterke regio	-14.986	-14.177	-16.196	-14.969
060 Actief met duurzaamheid en energie				
Lasten	-766	-2.046	-2.160	-956
Baten	44	0	948	106
Onttrekkingen	400	1.929	1.097	660
Totaal 060 Actief met duurzaamheid en energie	-321	-117	-115	-190
070 Sport is meer!				
Lasten	-3.689	-2.912	-3.840	-4.457
Baten	1.056	141	300	534
Onttrekkingen	354	0	158	818
Stortingen	-30	0	0	-42
Totaal 070 Sport is meer!	-2.308	-2.770	-3.381	-3.146

080 Cultuur is van iedereen				
Lasten	-1.806	-1.877	-2.469	-1.879
Baten	52	33	116	71
Onttrekkingen	32	30	400	45
Storting	0	0	0	-9
Totaal 080 Cultuur is van iedereen	-1.721	-1.814	-1.953	-1.771
090 Samen veilig				
Lasten	-2.674	-3.410	-3.555	-3.378
Baten	23	0	20	43
Onttrekkingen	0	80	187	20
Totaal 090 Samen veilig	-2.652	-3.330	-3.348	-3.316
110 Financiën				
Lasten	-26.642	0	0	0
Baten	91.383	0	0	0
Onttrekkingen	1.182	0	0	0
Storting	-1.674	0	0	0
Totaal 110 Financiën	64.248	0	0	0
120 Aan de slag met de Omgevingswet				
Lasten	-262	0	-1.193	-379
Onttrekkingen	0	0	538	0
Storting	-138	0	0	-295
Totaal 120 Aan de slag met de Omgevingswet	-400	0	-655	-674
150 Algemene dekkingsmiddelen				
Lasten	0	-5.487	-3.221	-2.422
Baten	0	90.258	97.853	99.071
Onttrekkingen	0	2.798	2.797	2.057
Storting	0	-2.759	-4.382	-4.042
Totaal 150 Algemene dekkingsmiddelen	0	84.810	93.047	94.664
155 Algemeen bestuur en bedrijfsvoering				
Lasten	0	-23.932	-26.618	-24.316
Baten	0	2.199	1.487	2.191
Onttrekkingen	0	0	923	336
Totaal 155 Algemeen bestuur en bedrijfsvoering	0	-21.733	-24.207	-21.789
Gerealiseerd resultaat	1.606	0	171	7.740

Ten opzichte van de gepubliceerde begroting zijn de lasten van het programma Vitaal platteland bij de vastgestelde begroting € 123.000 lager. Dit komt doordat de subsidies aan dorpshuizen en wijkverenigingen in de loop van 2022 zijn gekoppeld aan het programma Cultuur is van iedereen. Omdat de koppeling op het laagste niveau plaatsvindt gaan ook de gegevens van de vastgestelde begroting mee. Om diezelfde reden zijn de lasten van het programma Cultuur is van iedereen bij de vastgestelde begroting € 123.000 hoger.

PLEZIERIG WONEN

Kwalitatief goede woningvoorraad nu en in de toekomst Wat speelt er?

- Ontwikkelingen met gevolgen voor de woningmarkt volgen zich razendsnel op. Consumentenvertrouwen, demografische ontwikkelingen en politieke keuzes spelen altijd een grote rol in de woningmarkt. We zien nieuwe thema's die belangrijk zijn, denk aan duurzaam en gezond gebruik van de aarde en gezondheid en veiligheid. Dit vraagt om slim met onzekerheden en kansen om te gaan en om flexibiliteit in scenario's voor wonen.
- De druk op de woningmarkt in Berkelland neemt, net als in veel gemeenten in Nederland, sterk toe. Er staan weinig woningen te koop en de vraag naar sociale huurwoningen en nieuwbouw neemt toe, vooral vanuit jongeren en ouderen. Dit komt ook door een mismatch tussen vraag en aanbod.
- Er liggen stevige opgaven voor de bestaande woningen in Berkelland. Bijna 60% van de woningen in Berkelland is 40 jaar of ouder. Er ligt een opgave in het moderniseren, verbeteren van de uitstraling, verduurzamen, levensloopgeschikter en asbestvrij maken van de woningen.
- Wonen gaat niet alleen over stenen. Om prettig te kunnen wonen en leven in een dorp of buitengebied is niet alleen de woning van belang. Inwoners wonen in hun huis, ontvangen daar eventueel zorg en vinden het belangrijk dat de omgeving van hun huis er goed uitziet.
- Mensen met een ondersteuningsvraag wonen steeds vaker thuis. Ook zien we dat door vergrijzing de vraag naar woonzorgvormen toeneemt. Met nu al een tekort op locaties voor wonen met 24-uurszorg, ontstaat er in de komende jaren een groot knelpunt om op te lossen.

Speerpunten

Toekomstgerichte bestaande woningen en wijken.

Wat willen we bereiken?

- Een duurzame levensloopbestendige woningvoorraad.
- Een beter benutte woningvoorraad.
- Toekomstgerichte wijken.

Wat gaan we daarvoor doen?

We continueren prestatieafspraken met ProWonen en huurdersvertegenwoordiging voor verdere verduurzaming van sociale huurwoningen en duurzame nieuwbouw.

We vinden het belangrijk dat huurders hierbij betrokken worden. Verder geldt: elke keuze begint met isoleren. Waar zich kansen voordoen om in gebieden particuliere woningen aan te laten haken op de verduurzaming van het sociaal bezit, vragen we ProWonen die verbinding te leggen. De flinke verduurzamingsopgave van de corporatie vraagt om keuzes, ook in relatie tot andere opgaven. Deze maken we samen per kern.

Kwaliteit

Eind 2022 is de uitvoeringsagenda 2023-2024 geactualiseerd. Er zijn ambitieuzere afspraken gemaakt. Er worden tot en met 2030 meer woningen gebouwd door ProWonen. Dit waren er 130 en worden er minimaal 231 (exclusief specifiek zorgvastgoed). ProWonen en de gemeente streven er naar om in 2024 minimaal 30 tijdelijke woningen te realiseren.

We blijven hierbij monitoren en schalen hierbij op of af waar dat nodig is. Op het gebied van verduurzaming 57 woningen met de laagste energielabels worden versneld verduurzaamd en 315 huurwoningen worden verduurzaamd naar energielabel A. Om de leefbaarheid te vergroten worden meer wijkcoaches aangetrokken.

Geld

Bij deze activiteit hoort geen budget.

We starten met een pilot integrale wijkaanpak voor transformatie van woningen en het toekomstbestendig maken van wijken. (010.070)

We gaan de komende jaren samen met inwoners en ProWonen actief aan de slag met een integrale wijkaanpak in de wijk Neede Noordoost, voor zowel de transformatie van de bestaande woningvoorraad (verduurzaming, levensloopbestendig, gezondheid, klimaatadaptief en asbestvrij) als het toekomstbestendig maken van de wijk. De gemeente heeft de regierol en werkt daarbij nauw samen met ProWonen.

Kwaliteit

Afgelopen jaar is verder gewerkt aan het subsidieportaal voor de verduurzaming van het particulier vastgoed. Dit in samenwerking met de AGEM en de klankbordgroep duurzaamheid van de wijk. Er lopen onderzoeken hoe de transformatieopgave van ProWonen kan landen in de wijk. Er is in mei 2022 een wijkdag georganiseerd om met bewoners in gesprek te gaan. Tot slot is verder gewerkt aan een plan voor de herinrichting van de openbare ruimte.

Geld

Het project Neede Noordoost zal naar verwachting 10 jaar duren. Het budget betreft projectgeld, dus wordt overgeheveld naar 2023 en verder.

We stimuleren met verschillende (financiële) instrumenten particuliere eigenaren om te investeren in het verbeteren van de woning.

Denk hierbij aan (financiële) ondersteuning door leningvormen via Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn) en het Energieloket (Agem). Het energieloket zorgt voor bewustwording bij inwoners en bedrijven, geeft integrale adviezen over de woning en begeleidt inwoners bij realisatie. Ook haken we actief aan bij overige initiatieven om woningen en wijken te verduurzamen. Dit wordt ingezet vanuit het Energie Uitvoeringsprogramma 2019-2022 (EUP2) met onder meer warmtevisies en Buurkracht.

Kwaliteit

De bewustwordingsacties, subsidies en leningen lopen en worden uitgevoerd door Agem. Afgelopen jaar is daarnaast onderzocht hoe het gespikkeld bezit in de vogelenbuurt van Eibergen kan aanhaken bij de verduurzamingsactie van ProWonen.

Geld

Bij deze activiteit hoort geen budget.

We zijn samen met Kruiswerk en het Energieloket actief aan de slag met de campagne Heerlijk Thuis in Huis. (010.060)

Samen met woningcorporatie ProWonen, Agem Energieloket Agem, Kruiswerk Achterhoek en Zlimthuis werken we aan het project Heerlijk Thuis in Huis. Dit is een project waarmee we mensen bewust willen maken van de mogelijkheden om langer zelfstandig te kunnen blijven wonen.

Kwaliteit

Het jaar is begonnen met het werven en opleiden van de wooncoaches. In de tweede helft van 2022 is het project effectief gestart. We hebben gekozen voor het aanschrijven van huishoudens met minimaal 1 persoon van 50+. Deze leeftijd is gekozen met als doel om inwoners tijdig bewust te maken van deze thema's en te laten nadenken over hun eigen (toekomstige) situatie. Onze

inwoners zijn in 2022 locatiegericht benaderd. Voor elke mailing zijn een aantal wijken verdeeld over de verschillende kernen van de gemeente. Om zo ook te stimuleren dat burens onderling met elkaar het gesprek aangaan over deze thema's. En om aan te kunnen sluiten bij eventuele andere relevante ontwikkelingen in een wijk.

Geld

De campagne Heerlijk thuis in huis is een project. Het projectgeld loopt door in 2023 en verder tot uitputting.

Speerpunten

Aantrekkelijke nieuwe woningen.

Wat willen we bereiken?

- Een vermindering van de mismatch tussen vraag en aanbod.
- Een versterking van de ruimtelijke kwaliteit in onze kernen en buitengebied.
- Een kwalitatief goede woningvoorraad nu en in de toekomst.
- Een vitale en sociale samenleving door gerichte woningbouw.
- Flexibiliteit en snelheid op de woningmarkt.

Wat gaan we daarvoor doen?

We bewaken de gemeentelijke grondexploitatie. (010.020)

De gemeentelijke grondexploitatie wordt toegelicht in de paragraaf 'Grondbeleid'.

Kwaliteit

Geld

We bieden ruimte aan flexwoonconcepten.

Via flexwoonconcepten vergroten we voor mensen die snel een tijdelijke woning zoeken de flexibele huisvestingsschil. Hierin ondersteunt onder meer de Cirkelregio ons en verkennen we ook flexwoonoplossingen voor spoedzoekers.

Kwaliteit

Het tiny house project in Eibergen heeft afgelopen jaar geresulteerd in meerdere vergunningaanvragen.

Daarnaast zijn we met proWonen in gesprek om flexwoningen te realiseren. Hierover is de raad geïnformeerd op 22 december 2022 in de raadsbrief 'Ontwikkelingen wonen, woningbouw en uitnodiging raadsinformatieavond'.

Tot slot evalueren we het huidige vastgestelde beleid inzake tijdelijke woningen om aan te sluiten bij de actualiteit.

Geld

Bij deze activiteit hoort geen budget.

We blijven ons inzetten voor een goede dienstverlening rondom wonen. (010.100)

Er zijn veel doorlopende zaken in het programma wonen die jaarlijks terugkomen. Denk hierbij aan vergunningverlening, welstandstoezicht en het heffen van leges. De kosten en opbrengsten van deze doorlopende zaken zijn onder deze activiteit samengevoegd.

Kwaliteit

Geld

De afwijking wordt vooral veroorzaakt door toename in het aantal aanvragen en de omvang van de aanvraag. Een opvallende van deze laatste categorie is het Starink Lyceum voor een totaal bedrag van € 157.000.

We blijven ruimte bieden voor goede, innovatieve woningbouwplannen die aansluiten bij de behoefte van onze inwoners.

We voegen gericht woningen toe aan de voorraad. We bieden ruimte voor goede, innovatieve woningbouwplannen in al onze kernen op basis van de vastgestelde 'lokale kwaliteitscriteria Berkelland' en de woningbouwopgave per kern. De opgave stellen we vast aan de hand van marktverkenningen per kern en we herijken deze jaarlijks. Hierbij kijken we naast transformatie en inbreiding ook naar uitbreiding. Ook is er aandacht voor huisvesting van spoedzoekers. Voor het buitengebied zetten we in op het toevoegen van woningen in relatie tot vrijkomende agrarische bebouwing.

Kwaliteit

Afgelopen jaar zijn zoals gemeld in de op 22 december 2022 verstuurde raadsbrief 'Ontwikkelingen wonen, woningbouw en uitnodiging raadsinformatieavond' nieuwe woningen toegevoegd. Berkelland heeft een ambitie om tussen 2020 en 2030 1.100 nieuwe woningen toe te voegen. In het kader van de Nationale Woon- en Bouwagenda zijn binnen de woonregio Achterhoek afspraken gemaakt met het Rijk en de provincie in een woondeal. Deze woondeal is aan de raad ter informatie toegestuurd. Over Berkelland is afgesproken dat we tot en met 2030 nog minimaal 875 nieuwe woningen toevoegen.

Geld

Bij deze activiteit hoort geen budget.

We inventariseren in alle kernen in Berkelland de woonbehoefte van inwoners. (010.030)

In alle kleine kernen is de woonbehoefte geïnterviewd en zijn we samen met inwoners verder aan de slag met de projecten die hieruit zijn ontstaan. Ook in alle grote kernen is in 2020 de woonbehoefte geïnterviewd. We blijven continu onze oren en ogen openhouden om te horen welke woonbehoefte er leeft onder onze inwoners.

Kwaliteit

In 2022 is door de organisatie verder invulling gegeven aan woningbouwplannen in grote en kleine kernen. Dit is terug te zien in gestarte bestemmingsplanprocedures of door het college goedgekeurde principeverzoeken.

Geld

We monitoren landelijke en regionale ontwikkelingen op de woningmarkt. (010.045)

We houden via monitoring (bijvoorbeeld via de Achterhoekse woon- en vastgoedmonitor) de vinger aan de pols en signaleren daarmee tijdig waar spanning en ontspanning optreedt op de woningmarkt. Op die plekken bekijken we welke ingrepen noodzakelijk zijn. Dat betekent maatwerk per kern. We herijken de woningbouwopgave jaarlijks.

Kwaliteit

In het kader van de Nationale Woon- en Bouwagenda ligt de opgave tot en met 2030 vast qua aantallen. Afwijken kan door monitoring. Hierover zijn afspraken gemaakt in de woondeal A.

Geld

We stimuleren (pilots voor) innovatieve woningen en woonvormen.

We stimuleren (pilots voor) innovatieve woningen en woonvormen, door met inwoners, woningcorporaties, initiatiefnemers, ontwikkelaars en bouwers in gesprek te gaan over de kansen en mogelijkheden voor Berkelland. Met aandacht voor ontmoeting, flexibiliteit, duurzaamheid, circulariteit, beperking CO2-uitstoot en betaalbaarheid voor jongeren/starters.

Kwaliteit

Afgelopen jaar is hier invulling aan gegeven door met bewoners en stakeholders in gesprek te gaan inzake de ontwikkelingen op het RWZI terrein. Ook is gewerkt aan de vormgeving van een pilot binnen de Rood voor Rood regels. De pilot zal in 2023 worden opengesteld.

Geld

Bij deze activiteit hoort geen budget.

Speerpunten

Ouderen en mensen met een zorgvraag voelen zich thuis in een geschikte woning en in een fijne leefomgeving.

Wat willen we bereiken:

- Ouderen kunnen zo lang mogelijk zelfstandig thuis blijven wonen.
- Er is voldoende en divers aanbod aan huisvesting voor mensen met een (toekomstige) zorgvraag.
- Er is een versterkte samenwerking tussen gemeente, zorgpartijen en corporaties.
- Er is maatwerk voor bijzondere doelgroepen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We geven ruimte aan nieuwe woonzorginitiatieven.

We bieden ruimte aan nieuwe (innovatieve) woonzorginitiatieven voor mensen die aangewezen zijn op 24 uur per dag zorg nabij of permanent toezicht én voor mensen met een lichtere zorgvraag. Dat doen we op basis van het Kader Woonzorginitiatieven en een zorgvuldige ruimtelijke afweging. Innovatie is hierbij nodig, ook om een oplossing te bieden voor het tekort aan zorgpersoneel. Denk aan woonvormen met collectieve voorzieningen, inspelen op 'zorg voor elkaar' en kansen voor (thuis)technologie.

Kwaliteit

We zijn actief in gesprek over benodigde welzijnsgerichte en zorggeschikte geclusterde woningen en levensloopgeschikte woningen. We voeren regie en willen op deze manier alle aandachtsgroepen passend te kunnen laten wonen. Belangrijke ontwikkelingen hierin zijn het positieve gezondheid, zelfredzaamheid, het scheiden van wonen en zorg (je huurt of koopt zelf en ontvangt zorg) en de Wet volkshuisvestingsregie die in 2023 definitief moet worden.

Geld

Bij deze activiteit hoort geen budget.

We koppelen actief zorgaanbieders en ontwikkelaars aan geschikte locaties nabij voorzieningen.

 Kwaliteit

Zorgaanbieders en ontwikkelaars leggen in de praktijk zelf locaties aan de gemeente voor. Hierop gaan wij met ze in gesprek.

 Geld

Bij deze activiteit hoort geen budget.

We realiseren maatwerk voor bijzondere doelgroepen op basis van actuele behoefte en taakstellingen.

Dat geldt voor onder andere statushouders, beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Deze opgaven pakken we integraal op.

 Kwaliteit

Voor iedere aandachtsgroep kijken we naar de lokale of regionale behoefte en het daarbij passende aanbod. Als we vraag en aanbod in balans kunnen brengen doen we dat graag vanuit onze verantwoordelijkheid voor de brede aandachtsgroepen. Hierbij schakelen we actief met samenwerkingspartners op wie dergelijke ontwikkelingen invloed hebben. In de wonen, welzijn en zorgvisie brengen we een totaaloverzicht aan in vraag en aanbod, alsmede een toekomstperspectief

 Geld

Bij deze activiteit hoort geen budget.

We staan open voor (CPO-)initiatieven van ouderen.

We hebben er aandacht voor dat we nieuwe woningen vooral toevoegen op de plek waar mensen hun sociale netwerk hebben. Dan zijn mensen eerder geneigd te verhuizen. We sturen op flexibele woon(zorg)vormen die ook op lange termijn geschikt zijn voor diverse (zorg)doelgroepen.

 Kwaliteit

We zijn blij met lokaal initiatief vanuit de samenleving. In 2022 hebben we gesprekken gevoerd met initiatieven van ouderen zelf. Dit heeft nog niet tot concrete ontwikkelingen geleid.

 Geld

Bij deze activiteit hoort geen budget.

We werken samen met zorgaanbieders, corporaties en ontwikkelaars aan een passend aanbod van wonen en zorg.

De gemeente pakt de regie op wonen en zorg. Zo hebben we ruimte geboden aan woonzorginitiatieven in de kernen en het buitengebied. We zorgen voor een sterkere verbinding tussen corporaties en zorgpartijen (de juiste coalities) via de al bestaande lokale Regietafel wonen en zorg en regionale netwerken zoals het Netwerk Ouderen en Veerkracht Achterhoek. We werken aan een toekomstbestendige infrastructuur voor het wonen met een zorgvraag, die aansluit bij wat inwoners nodig hebben en past bij de kernen. We maken met corporaties en zorgaanbieders afspraken over hoe de opgaven worden ingevuld.

Kwaliteit

Lokaal en regionaal zijn we in gesprek met partners om tot wonen, welzijn en zorgvisies te komen. Het gaat erom dat we vraag en aanbod van verschillende aandachtsgroepen meer in balans brengen.

Geld

Bij deze activiteit hoort geen budget.

Wat mag het kosten

010.020: Verwijzing voor een volledig toelichting naar paragraaf grondbeleid

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	2022 (vastgesteld)	2022 (Na slotwijziging)	Realisatie 2022
Lasten				
010.020 Gemeentelijke grondexploitaties	-1.601	-886	-908	-1.448
010.030 Inventarisatie kernen woonbehoefte inwoners	-40	0	0	0
010.045 We monitoren landelijke en regionale ontwikkelingen woningmarkt	-29	-50	-40	-30
010.060 We zijn samen met kruiswerk en energieloket actief aan de slag met campagne heerlijk in eigen huis	-11	0	-98	-44
010.070 Integrale aanpak	-51	-3.825	-2.312	-273
010.080 Voorfinanciering nieuwbouw activiteiten	-58	-100	-110	-120
010.100 Goede dienstverlening rondom wonen	-354	-65	-90	-112
010.500 Loonkosten programma Plezierig wonen	-2.316	-2.851	-3.166	-3.155
010.700 Rente en afschrijving programma Plezierig wonen	-132	-238	-201	-40
Totaal Lasten	-4.592	-8.016	-6.926	-5.222
Baten				
010.020 Gemeentelijke grondexploitaties	2.844	1.021	1.021	2.079
010.030 Inventarisatie kernen woonbehoefte inwoners	45	0	0	0
010.060 We zijn samen met kruiswerk en energieloket actief aan de slag met campagne heerlijk in eigen huis	0	0	49	22
010.070 Integrale aanpak	14	0	154	36
010.080 Voorfinanciering nieuwbouw activiteiten	25	0	0	6
010.100 Goede dienstverlening rondom wonen	1.487	1.263	1.604	1.742
Totaal Baten	4.414	2.284	2.828	3.884

Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-178	-5.731	-4.098	-1.338
Onttrekkingen				
010.710 Reserves	140	3.984	2.350	363
Totaal Onttrekkingen	140	3.984	2.350	363
Storting				
010.710 Reserves	-1.075	0	0	-659
Totaal Storting	-1.075	0	0	-659
Mutaties reserves	-935	3.984	2.350	-296
Gerealiseerd resultaat	-1.112	-1.748	-1.748	-1.634

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Woonvisie gemeente Berkelland 2020 - 2025
- Kwalitatieve toetsingscriteria voor woningbouw Berkelland 2019
- Kwalitatieve toetsingscriteria voor woningbouw in Berkelland
- Beleidskader tijdelijke woningen
- Achtergrondinformatie tijdelijke woningen
- Woonmonitor Berkelland 2019
- Structuurvisies

FIJN LEVEN

Een toegankelijke, klimaatbestendige en kleurrijke leefomgeving

Wat speelt er?

- Het is fijn leven in Berkelland. Inwoners geven met bijna het cijfer 8 aan dat ze erg fijn wonen. Zij willen ook in de toekomst tevreden blijven over hun woon- en leefomgeving. Dat betekent dat we moeten blijven investeren in een toegankelijke, klimaatbestendige en kleurrijke leefomgeving. Net als voorgaande jaren blijven we inzetten op de kracht van de samenleving en zoeken we de samenwerking met onze inwoners, buurten, wijken en organisaties actief op. Met onze wijk- en kerngerichte benadering spelen we samen in op de wijk-/kernspecifieke behoeften van onze inwoners, zowel qua fysieke als sociale leefomgeving. Via onze gebiedscontactpersonen en gebiedswethouder houden we voortdurend contact met onze inwoners, buurten en wijken. We weten elkaar steeds beter te vinden, maar lopen nog steeds tegen onvolkomenheden op. Dit interactieve samenspel tussen inwoners en ons blijft dus ons speerpunt.
- We hebben de afgelopen tijd met een nieuwe werkwijze in de openbare ruimte gewerkt, 'ambitiegericht beheer' genoemd, waarbij inwoners, wijken en buurten een centrale rol spelen. We kijken op basis van thema's, zoals schoon en veilig, biodiversiteit, klimaatadaptatie, bewegen en recreatie en ontmoeten wat inwoners het belangrijkste vinden in hun wijk of buurt. We bepalen samen hoe we hun leefomgeving inrichten. We moeten echter ook de tering naar de nering zetten, en niet alles kan uit financieel oogpunt. Gelukkig kunnen we het extra (tijdelijke) geld voor het wijk- en kerngericht werken goed gebruiken voor het doorontwikkelen van onze werkwijze en voor (het verder op weg helpen van) concrete projecten in en uit de samenleving. Ook het Berkellands Naoberfonds helpt ons hierbij.
- We gaan in 2022 ook verder met het inzetten van de ter beschikking gestelde extra middelen voor het verbeteren van het groenonderhoud. We gebruiken deze middelen ook om het groen zo vorm te geven dat het onderhoud structureel goedkoper kan. Binnen de huidige werkwijze is ook veel aandacht voor ecologie. Daar waar mogelijk richten we de openbare ruimte ecologisch in en passen we ecologisch beheer toe.
- Wij moeten onze leefomgeving aanpassen aan de klimaatverandering (klimaatadaptatie). We zullen moeten leren omgaan met plotselinge grote hoeveelheden water (hevige regenval en binnenkomend water vanuit het buitenland), langere droogteperiodes en meer hogere (extreme) temperaturen.
- Nederland wil naar een circulaire economie (een economie waarin reststoffen volledig opnieuw worden hergebruikt). Voorbeeld daarvan is het landelijke programma Van Afval Naar Grondstof 'VANG'. Gemeenten zijn daarbij belangrijke partners, omdat zij verantwoordelijk zijn voor inzameling en verwerking van het huishoudelijk afval. Berkelland wil voldoen aan de landelijke doelstelling uit het programma, en minder dan 100 kilogram restafval per inwoner inzamelen en verwerken. Corona heeft in Berkelland net als in heel Nederland ertoe geleid dat er juist meer restafval bij huishoudens is opgehaald. Onze inspanningen blijven gericht op het verminderen van restafval en maximaal hergebruik van grondstoffen.

Speerpunt

Investeren in de samenleving.

Wat willen we bereiken?

- We ondersteunen initiatieven vanuit de samenleving op de manier die het beste bij dat initiatief past.

Wat gaan we daarvoor doen?

Samen met inwoners, bedrijven, verenigingen en instellingen stellen we wijkagenda's op en voeren ze uit.

Bij projecten en activiteiten beginnen we zoveel mogelijk bij onze samenleving, onder andere als onderdeel van het wijk- en kerngericht werken. Zo spelen we in op vragen vanuit de samenleving of betrekken we de samenleving bij de inrichting van de openbare ruimte of het te ontwikkelen beleid. Dit doen we in co-creatie binnen dorpen en wijken. Zo ontstaan agenda's die op de korte, de middellange dan wel op de lange termijn de leefomgeving ten goede komen. Hierin doen we een beroep op de betrokkenheid van de inwoners en faciliteren/motiveren we het eigenaarschap voor onderwerpen die van belang worden gevonden voor en door de diverse wijken/kernen.

Kwaliteit

In 2022 is verder gewerkt aan plannen op kern/-wijk niveau. In veel kernen en buurten zijn we aan de slag, zoals ook blijkt uit de ontwikkelagenda. De plannen verschillen van vorm en werkwijze, de mate van participatie is maatwerk en loopt uiteen van eigen regie van inwoners tot co-creatie op initiatief van de gemeente. Uitgangspunt is hierbij integraal werken (alle disciplines zijn betrokken) om daarmee het grootste maatschappelijke resultaat te kunnen behalen. We zien dat we niet alles tegelijk kunnen en gedwongen zijn te doseren, faseren en prioriteren. Waarbij de verwachtingen over en weer realistisch en duidelijk zijn.

Geld

We ondersteunen initiatieven uit wijken, buurten en kernen. (020.100)

Voor deze activiteit is in de periode 2018-2022 € 2,5 miljoen beschikbaar gesteld.

Er zal tot en met 2022 ongeveer € 1,6 miljoen worden besteed aan het Naoberfonds, de doorontwikkeling wijk- en kerngericht werken en extra ondersteuning aan wijken en kernen, onder andere in de vorm van bijdragen aan concrete projecten. Zo gaat er een bijdrage naar het verkeersonderzoek in Ruurlo, naar de 'Dorpdeal Rekken' en diverse andere projecten.

De intentie is om het resterend bedrag te reserveren voor het continueren van het Naoberfonds (voor 4 jaar) omdat er na 2022 opnieuw dekking moet worden gevonden voor financiering van het Berkellands Naoberfonds.

Kwaliteit

Naast het uitvoeren van concrete projecten in en met onze samenleving werken we o.a. met het Naoberfonds. Doel is om inwoners te stimuleren om initiatieven te nemen en uitvoeren die de Berkellandse samenleving verbeteren, versterken en de leefbaarheid vergroten. Na de coronatijd zijn 18 initiatieven ingediend waarvan er 12 zijn gehonoreerd, 5 afgewezen met advisering van andere subsidiekanalen en 1 werd ingetrokken.

Geld

We hebben op de activiteit 'ontwikkeling wijken, buurten en kernen' € 164.000 meer uitgegeven dan begroot. Dit komt doordat het gebiedsgericht werken in 2022 vol op stoom was en er veel projecten zijn uitgevoerd met de samenleving. Deze projecten zijn gefinancierd uit de eenmalige middelen 'Samen investeren in Berkelland' voor de periode 2019 tm 2022. Binnen dit budget was hiervoor nog geld beschikbaar omdat in eerdere jaren minder projecten zijn uitgevoerd dan destijds begroot.

We ontwikkelen het gebiedswethouderschap verder door.

De gebiedswethouder is de bestuurlijke ambassadeur voor het gebied en aanspreekpunt voor thema's en onderwerpen die in een gebied leven.

Kwaliteit

De samenleving weet de gebiedswethouder als aanspreekpunt voor het gemeentebestuur steeds beter te vinden. De gebiedswethouder is in samenwerking met de desbetreffende portefeuillehouders (collega wethouders) steeds meer in verbinding met kern, wijk en buitengebied. De gebiedswethouder werkt samen met de gebiedscontactpersoon en welzijnswerker.

Geld

We verstevigen onze netwerken in wijken en kernen en hebben oog voor die groepen die nog niet zo betrokken of in beeld zijn.

Door vorm te geven aan zogeheten gebiedsgeoriënteerde kernteams, waarin verschillende disciplines (zowel intern als extern) samenwerken worden verbindingen gemaakt en zogeheten koppelkansen benut. Belangrijke thema's en doelgroepen komen zo beter in beeld.

Kwaliteit

De zogeheten gebiedsgeoriënteerde kernteams, waarin verschillende disciplines (zowel intern als extern) samenwerken maakten verbinding met de samenleving en benutten zogeheten koppelkansen. Belangrijke thema's en doelgroepen kwamen zo beter in beeld. Daarnaast waren de dorpsraden en - coöperaties voor de gebiedswethouders en gebiedscontactpersonen de gesprekspartners.

In 2022 zijn wij, naast Rekken gestart met 2 nieuwe dorpendeals: Beltrum en Gelselaar. De bewoners en gemeente stellen samen een plan op om de leefbaarheid in en de sociale verbondenheid van het dorp te verbeteren. De provincie Gelderland verstrekt evenals de gemeente subsidie. Het dorp zelf financiert veelal in vrijwilligersuren.

Geld

Speerpunt

Een uitnodigende leefomgeving.

Wat willen we bereiken?

- De kwaliteit van het groenonderhoud verbetert, met focus op duurzaam, schoon en kleurrijk.
- Een leefomgeving voor jong en oud die uitnodigt om te bewegen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bij plannen en onderhoud zetten we in op het stimuleren van 'bewegen' in onze leefomgeving.

We vinden 'bewegen' in onze leefomgeving erg belangrijk. Zo kunnen onze inwoners er bij inrichting en onderhoud in de openbare ruimte, in het kader van 'Ambitiegericht beheer' voor kiezen om meer in te zetten op het streefbeeld 'Stimulerend om te bewegen, ontmoeten, recreëren'.

Kwaliteit

Op basis van het beleidsplan en het uitvoeringsplan Spelen en bewegen in de openbare ruimte, werken we aan het verbeteren van het stimuleren van bewegen in de openbare ruimte. Alle speelvoorzieningen, toestellen, aantal kinderen en doelgroepen zijn in beeld gebracht. Alle voorzieningen zijn geïnspecteerd op veiligheid. We hebben gewerkt aan het verbeteren van de kwaliteit. Daarbij was en is extra aandacht voor het aansluiten van de voorzieningen bij de doelgroepen, bewegen en ontmoeten voor jong en oud, en mogelijkheden voor kinderen met een beperking.

Geld

In 2022 is nog gebruik gemaakt van het budget Investeren in Berkelland, voor het doen van een inhaalslag. Dit conform het beleids- en uitvoeringsplan Spelen en bewegen in de openbare ruimte.

We beheren en onderhouden het openbaar groen en de gemeentelijke begraafplaatsen. (020.020)

We moeten nog steeds de toring naar de nering zetten en met minder middelen het onderhoud gaan uitvoeren. We gaan daarom over naar het minst onderhoudsintensieve groen. Meer (ruig) gras en struiken en minder perken bijvoorbeeld. Uiteraard wordt daarbij gekeken naar plekken die daarvoor het meest in aanmerking komen, maar het beeld van het openbaar groen zal blijven veranderen. Een deel van het groenonderhoud gebeurt door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en het overige besteden we uit. We proberen daar waar mogelijk wensen van inwoners en ondernemers te respecteren en blijven ook met hen in gesprek om mogelijkheden van hun inzet daarbij te bespreken.

Er is ook minder vast budget opgenomen voor projecten en nieuwe speelvoorzieningen in de openbare ruimte. Kleinere noodzakelijke projecten kunnen nog uitgevoerd worden, maar de wat grotere projecten worden voortaan opgenomen op de jaarlijkse investeringslijst. Ook is het mogelijk de komende jaren geld voor projecten vrij te maken uit de (niet structurele) middelen voor 'Investeren in Berkelland; wijk- en kerngericht werken' (zie activiteit 'We investeren extra in verbetering van de kwaliteit van het groen(onderhoud)').

We hebben een wettelijke zorgplicht voor het onderhoud van onze bomen en we moeten ervoor zorgen dat we zo min mogelijk veiligheidsrisico's lopen. Mocht er extra onderhoud nodig zijn door bijvoorbeeld bepaalde weersomstandigheden (zoals een zeer droge zomer) of specifiek om veiligheidsproblemen te voorkomen, dan zullen we een beroep moeten doen op het budget 'onvoorzien' of de algemene reserve.

We besparen ook op de aankoop van materialen die nodig zijn voor het onderhoud op de begraafplaatsen. We passen minder of goedkopere materialen toe, maar de begraafplaatsen blijven er wel netjes uitzien.

Door woningbouw en de aanleg van bedrijventerreinen is het areaal aan te onderhouden groen de afgelopen jaren uitgebreid. Er is ongeveer 10 hectare aan te onderhouden groen bijgekomen. Dit bestaat voornamelijk uit gazon, extensief gras, hagen en heesters. Deze areaaluitbreiding leidt tot een noodzakelijke verhoging van de onderhoudsbudgetten. Het budget is daarom wel met € 44.000 (structureel) verhoogd.

Kwaliteit

De kwaliteit van het onderhoud van groen staat onder druk door beperkte onderhoudsbudgetten. Om binnen de onderhoudsbudgetten het groen in de dorpen en op de begraafplaatsen te kunnen onderhouden, zijn veel groenvakken omgevormd naar goedkoper te beheren groentypen. Het gaat vooral om het omvormen van gazons naar bloemrijk gras (ecologisch), en het verminderen van de duurste groentypen zoals vaste planten en hagen. Dit heeft invloed op hoe de omgeving er uitziet.

Geld

Door onder meer droogte is de conditie/vitaliteit van de bomen teruggelopen. Hierdoor moet er meer gekapt en gesnoeid worden en dat leidt tot extra kosten. Ook de kosten voor het herplanten, en voor flora- en fauna onderzoeken zijn gestegen. Een deel van deze kosten is als structureel aan te merken.

Voor het onderhoud van de bomen in de bebouwde kom is het budget onvoldoende om ze op een verantwoorde wijze te kunnen onderhouden. Dit is dus overschreden.

Het totale nadeel op het groen en begraafplaatsen bedraagt € 89.000.

Daarnaast zijn ook diverse kosten gestegen, en hebben diverse aannemers een brandstoftoeslag door moeten rekenen.

We investeren extra in verbetering van de kwaliteit van het groen(onderhoud). (020.120)

We gaan in 2022 verder met het inzetten van de ter beschikking gestelde extra middelen voor het verbeteren van het groenonderhoud in totaal € 1,5 miljoen voor de periode 2018-2022. We hebben ons beheersysteem verbeterd en kunnen gericht actie ondernemen om het groen zo vorm te geven dat het onderhoud structureel per m2 minder middelen vergt. Binnen de huidige werkwijze is ook veel aandacht voor ecologie. Daar waar mogelijk richten we de openbare ruimte ecologisch in en passen we ecologisch beheer toe.

Het nog beschikbare budget wordt ingezet voor:

- aanpak van groenvoorzieningen met slechte kwaliteit;
- diverse projecten die voortvloeien uit het uitvoeringsplan en interactie met onze inwoners. Er staan nog veel werkzaamheden en projecten met inwoners in de planning. Daarbij zal een deel van dit budget verder worden ingezet om omvormingen te realiseren, zoals het inzaaien met bloemen, of het vervangen van onderhoudsintensieve beplanting door extensief te onderhouden groen.

Kwaliteit

Ook in 2022 is er geïnvesteerd in het verbeteren van groen met een slechte kwaliteit. Het gaat hierbij om het vervangen van plantvakken, uitvoeren van achterstallig onderhoud bij vijvers, aanpak van plekken die niet meer goed functioneren. Hiervoor is gebruik gemaakt van het krediet voor verbeteren van groenvoorzieningen, uit Samen Investeren in Berkelland.

Geld

De nog beschikbare incidentele middelen vanuit 'Samen investeren in Berkelland' zullen aan het eind van het jaar niet volledig zijn besteed. Door de inspraak van én afstemming met buurtbewoners hebben projecten een langere doorlooptijd. Dit geldt zowel voor groen als spelen. Om de doelen uit het beleidsplan 'Spelen en bewegen in de openbare ruimte' te realiseren moeten de resterende middelen per eind 2022 gereserveerd blijven voor uitgaven in 2023.

We passen waar mogelijk ecologisch beheer toe, niet alleen bij bermen, maar ook andere terreinen, zoals parken, in gemeentelijk bezit.

Doel is om onder andere meer insecten (denk aan bijen) en andere (beschermde) dieren en planten te laten voorkomen in onze leefomgeving. Deze biodiversiteit helpt bij het verminderen van overlast van plagen (zoals de eikenprocessierups).

Kwaliteit

Binnen de bebouwde kommen zijn veel gazons omgevormd naar ecologisch beheer, oftewel bloemrijk gras. In totaal is in 2021 8 hectare gazon omgevormd naar bloemrijk gras. In 2022 is nog eens 7 hectare omgevormd.

Het gaat om de gazons die breder dan 3 meter zijn, en geen functie hebben als speelveld. De eerste meter langs voet- en fietspaden wordt wel als gazon gemaaid.

Ook in parken, en bij diverse ontwikkelingen wordt omgeschakeld naar meer ecologisch beheer en wordt rekening gehouden met de kansen voor biodiversiteit.

Geld

We realiseren groen/-blauwe parels (aantrekkelijke plekken met groen en water) in de kernen.

Te denken valt aan goede waterbergingen/-infiltratie gecombineerd met groen, zoals ook in ons streefbeeld 'Klimaatbestendig' in de werkwijze 'Ambitiegericht beheer' is opgenomen.

Kwaliteit

Op diverse plekken zijn aantrekkelijke plekken met groen en water gerealiseerd, of verbeterd. Gekeken wordt ook waar kansen zijn om wateropvang in het groen te realiseren, om zo het water langer vast te houden en te infiltreren.

Geld

Speerpunt

Leefomgeving aangepast aan het veranderende klimaat.

Wat willen we bereiken?

- Een leefomgeving die aangepast is aan het veranderende klimaat.

Wat gaan we daarvoor doen?

We voeren het watertakenplan 2019-2023 uit (de opvolger van het gemeentelijk rioleringsplan). (020.030)

We hebben een watervisie en watertakenplan opgesteld met het Waterschap Rijn en IJssel. De afgelopen periode is klip en klaar geworden dat klimaatadaptief inrichten van onze buitenruimte noodzaak is. We werken integraal binnen onze organisatie, met het waterschap en onze inwoners samen aan waterberging en waterinfiltratie (afkoppeling), opgenomen in een aantrekkelijke leefomgeving (blauw/groene parels zoals in Ruurlo en andere plekken in voorbereiding). We maken onze leefomgeving (beter) bestand tegen droogte en hitte, maar tegelijkertijd ook tegen wateroverlast. Daarbij hechten we veel waarde aan goede communicatie met en naar inwoners en alle andere betrokkenen. Uiteraard blijft een robuuste afvoer van vuilwater (riool) onze kerntaak waarbij we op basis van risicogestuurd beheer zo efficiënt en effectief mogelijk te werk gaan.

In 2022 eenmalig geen stijging van het riooltarief en eenmalige korting van € 35.

De rioolheffing zoals die in het Watertakenplan 2019-2023 opgenomen is, stijgt naast de prijsinflatie, jaarlijks met 2% om zo naar een kostendekkend tarief te komen. De komende jaren is het tarief niet kostendekkend en gebruiken we ook de rioolvoorziening (reserve) om de noodzakelijke investeringen en onderhoud aan het riool te kunnen financieren. We hebben berekend dat we op deze manier in 2030 op een kostendekkend tarief zitten. Voor 2022 laten we de rioolheffingsstijging eenmalig achterwege, omdat blijkt dat de rioolvoorziening op dit moment ruim hoger is dan waarmee in het watertakenplan gerekend is. Dat maakt dat we het, hoewel we nog niet op het berekende kostendekkende tarief voor de planperiode zitten, toch redelijk vinden om voor 2022 eenmalig af te zien van een tariefsverhoging. Omdat we een aantal projecten (investeringen) later kunnen uitvoeren dan gepland, vanwege gebrek aan capaciteit (in de markt), laten doorrekeningen nu zien dat de rioolvoorziening ook in 2022 zou stijgen. Daarom stellen we voor om naast de eenmalige tariefstabilisatie ook per aansluiting een bedrag van € 35 terug te geven. Dit betekent dus in feite per aansluiting een korting van € 35 op het tarief dat per aansluiting in 2021 betaald moest worden. Zie ook de paragraaf Lokale heffingen voor meer informatie.

Kwaliteit

Het rioolbeheer wordt conform planning uitgevoerd. In het kader van prioritering van werkzaamheden hebben we het reinigen en inspecteren van vrijvervalriolering doorgeschoven naar 2024/2025.

Geld

Speerpunt

Veilige en makkelijk berijdbare wegen en paden.

Wat willen we bereiken?

- Veilige en makkelijk berijdbare wegen en paden zowel in het buitengebied als in de kernen, die aantrekkelijk zijn voor inwoners en bezoekers.

Wat gaan we daarvoor doen?

We bepalen waar mogelijk samen met inwoners en ondernemers de (her)inrichting van onze wegen en paden.

We onderhouden onze wegen op basis van het afgesproken kwaliteitsniveau 'overwegend laag'. We overleggen (in het kader van wijk- en kerngericht werken) daarbij met inwoners en andere belanghebbenden of de wegfunctie en -inrichting nog past bij het gebruik en maken samen het ontwerp binnen de mogelijkheden die we hebben.

Kwaliteit

We gaan bij alle onderhoudsactiviteiten aan verhardingen in de openbare ruimte uit van het afgesproken kwaliteitsniveau 'overwegend laag'. Vanuit de vakgroep wegen hebben we met name onderhoudswerkzaamheden en monodisciplinaire (wegen)projecten opgepakt. We voerden stakeholderanalyses uit en hebben aanwonenden en belanghebbenden geïnformeerd over het hoe en waarom van de maatregel. Afhankelijk van de maatregelen lag de nadruk op informeren en raadplegen. Bij monodisciplinaire investeringsprojecten participeren we waar dat past op het niveau van meebeslissen.

De integrale (multidisciplinaire) projecten worden uitgevoerd binnen het gebiedsteam. Daar komt ook de integraliteit met de projecten vanuit het wijk- en kerngericht werken tot stand en sluiten de beheerders van onder andere groen, wegen, riolering en openbare verlichting aan. Het gebiedsteam overlegt met inwoners en andere belanghebbenden of de functie en de inrichting van de weg of verharding nog past bij het gebruik. We maken samen het ontwerp binnen de mogelijkheden die we hebben. Daarbij gebruiken we het instrument 'Ambitiegericht beheer'. Met dit instrument stellen we met een bepaalde buurt of straat op basis van een aantal maatschappelijk thema's ambities vast. Die ambities krijgen dan vorm in het herinrichtingsplan. Deze aanpak draagt bij aan een beter gedragen, beter beheerbaar en bovendien duurzamer en meer toekomstbestendig plan.

Geld

Geen bijzonderheden.

We investeren extra in onderhoud van wegen en paden in het buitengebied op basis van een plan van aanpak. (020.110)

Er is € 2 miljoen extra geld (eenmalig) beschikbaar gesteld om een impuls te geven aan het onderhoud van wegen en paden in het buitengebied. We hebben een plan opgesteld om een impuls te geven aan het onderhoud van wegen en paden in het buitengebied. Op basis van een gedegen analyse weten we waar we moeten investeren in het wegenonderhoud om met de extra tijdelijke middelen het grootste rendement te halen. Bij de prioritering welke wegen in aanmerking komen voor extra onderhoud is rekening gehouden met het maatschappelijk effect van een weg zoals hoeveelheid verkeer, schoolroutes, recreatieve routes en cultuurhistorie. In 2020 en 2021 is zodoende al een groot deel van het budget besteed.

In 2022 zullen de resterende middelen worden ingezet voor extra onderhoud uitgevoerd aan wegen in het buitengebied.

Deze extra middelen stellen ons in staat om de komende jaren op onderhoudskosten wat te kunnen besparen zonder dat we daarmee het afgesproken onderhoudsniveau (overwegend laag) geweld aandoen (zie ook activiteit 'We onderhouden onze infrastructuur').

Kwaliteit

Er is voor de kalenderjaren 2020, 2021 en 2022 éénmalig € 2 miljoen aan extra geld beschikbaar om een impuls te geven aan het onderhoud van wegen en paden in (met name) het buitengebied. De impuls moet het kwaliteitsniveau van fietsvoorzieningen en (bestrate) buitenwegen verhogen. De resterende incidentele middelen zijn in 2022 volledig ingezet, waarbij het daartoe opgestelde plan is uitgevoerd.

In de resultaten van de eind 2021 uitgevoerde globale visuele wegininspectie was de impact van de inzet van de impuls gelden al zichtbaar. De jaren 2021 en 2022 kenmerken zich ook door de ongewoon hoge inflatie. Die zorgt er naar alle waarschijnlijkheid over 2022 voor dat de kwaliteitstoename door de inzet van het resterende impulsbudget kleiner zal zijn. Medio 2023 voeren we een nieuwe globale visuele wegininspectie en een herijking van het kwaliteitsniveau uit. Daaruit zal de totale impact van de inzet van het impulsbudget duidelijk worden.

Belangrijke constatering in 2022 is bovendien dat de onderhoudsvraag groter was dan het totaal aan beschikbare middelen (inclusief incidentele gelden). Daaruit concluderen we dat we het afgesproken onderhoudsniveau ('overwegend laag') vanaf 2023 niet meer kunnen handhaven. (zie ook activiteit 'We onderhouden onze infrastructuur').

Geld

Het volledige restant budget uit investeren in Berkelland voor onderhoud wegen is ingezet in 2022 en is onttrokken aan de reserve.

We onderhouden onze infrastructuur (wegen en paden). (020.040)

We werken volgens het door het college vastgestelde 'Wegbeheer gemeente Berkelland Beleidskeuzes en beheerkosten Update 2016-2020'. Het wegennet in Berkelland is divers. Voor de veiligheid is onderhoud noodzakelijk. Op basis van inspecties en het afgesproken kwaliteitsniveau 'overwegend laag' wordt jaarlijks bepaald welke wegen dat jaar onderhouden of vervangen worden.

Deskundigen geven aan dat het huidige budget voor het onderhoud van wegen en paden nu al te laag is om het door de gemeenteraad vastgestelde niveau (overwegend laag) te kunnen bestendigen. De in deze begroting doorgevoerde bezuiniging van 10% (vanaf 2021) op het onderhoudsbudget voor wegen zal uiteindelijk leiden tot een verlaging van de gemiddelde onderhoudskwaliteit. De verwachting is echter dat deze besparing tot 2023 niet zal leiden tot kwaliteitsniveaus die zich buiten de bandbreedte van het huidige scenario (overwegend laag) bevinden. Dat komt doordat we de komende jaren de kwaliteitsimpuls voor wegen en paden in het buitengebied (€ 2 miljoen) vanuit Samen Investeren in Berkelland gaan inzetten (zie de activiteit 'We investeren extra in onderhoud van wegen en paden in het buitengebied op basis van een plan van aanpak'). We blijven uitgaan van het kwaliteitsniveau 'overwegend laag'. Bij een lager kwaliteitsniveau dan dit zullen we naar een onderhoudsniveau afzakken waarbij er sprake is van kapitaalsverlies en we op termijn zullen komen te staan voor hoge kosten/investeringen. We zullen het jaarlijkse onderhoudsbudget wel weer moeten verhogen om het niveau 'overwegend laag' te kunnen handhaven.

Ook het (vanaf 2021 verlaagde) budget voor ongediertebestrijding valt onder deze activiteit. We hopen dat ons ecologisch (berm)beheer de overlast op termijn zal verminderen, maar dat is de komende jaren nog zeker niet het geval. De hoeveelheid eikenprocessierupsen (of ratten) hangt bijvoorbeeld af van vele andere factoren dan alleen ecologisch bermbeheer (denk aan weersomstandigheden). Een ondergrens aangeven van een acceptabel niveau is erg moeilijk. We zullen ook moeten accepteren dat bepaalde vormen van overlast erbij horen. Ook is het niveau van overlast elk jaar verschillend. Als de overlast toch te groot wordt en het budget niet toereikend is, dan doen we een beroep op het budget 'onvoorzien'. Mocht blijken dat we de aankomende jaren structureel (veel) tekort komen, dan moet overwogen worden het budget structureel weer te verhogen.

Kwaliteit

We onderhouden onze infrastructuur volgens het door het college vastgestelde 'Wegbeheer gemeente Berkelland Beleidskeuzes en Beheerkosten Update 2016-2020'. Het wegennet in Berkelland is divers en kent een relatief forse omvang. Voor de instandhouding van onze kapitaalgoederen én de veiligheid voor weggebruikers is onderhoud noodzakelijk. Op basis van regelmatige wegininspecties, inzicht in het areaal en het afgesproken kwaliteitsniveau 'overwegend laag' wordt jaarlijks bepaald welke wegen dat jaar onderhoud krijgen of vervangen moeten worden.

We blijven uitgaan van het kwaliteitsniveau 'overwegend laag'. Bij een lager kwaliteitsniveau zullen we naar een onderhoudsniveau afzakken waarbij er sprake is van kapitaalsverlies en worden we op termijn geconfronteerd met hoge kosten/investeringen. Het wegennet veroudert en de prijzen stijgen flink. Over 2022 blijkt dat uit een onderhoudsvraag die uitstijgt boven de beschikbare middelen. Daarom is en blijft het noodzakelijk om (zeker vanaf 2024) het jaarlijkse structurele onderhoudsbudget te vergroten. Alleen dan kan het kwaliteitsniveau 'overwegend laag' worden gehandhaafd. Dit gaan we opnemen in het nieuwe beleidsplan wegen.

Medio 2023 staat de volgende (tweejaarlijkse) globale visuele wegininspectie gepland. De resultaten van die inspectie geven ons opnieuw inzicht in de kwaliteit van onze verhardingen en de locaties waar onderhoud dan wel vervanging noodzakelijk is. Uit de resultaten blijkt dat de (jaarlijkse) onderhouds- en vervangingsvraag toeneemt. Dat komt in hoofdzaak door de 'leeftijd' van onze verhardingen. Ongeveer 20% van de wegverhardingen is ouder dan 50 jaar. Dat zorgt de komende jaren ook voor een toenemend aantal wegen dat aan reconstructie toe is en daarmee voor een toenemende investeringsvraag.

2021 en 2022 zijn de eerste volledige jaren geweest waarin we met de eigen buitendienst ecologisch bermbeheer hebben toegepast. In het jaar 2022 zijn we gestart met de evaluatie van de aanpak en de werkwijzen. In 2023 geven we de actuele vraagstukken rond het onderwerp uitwerking.

In 2022 heeft de onkruidbeheersing op verhardingen een kwaliteitsimpuls gehad en is een nieuwe opgavegerichte aanpak gekozen. In 2023 krijgt die aanpak verder vorm.

Geld

Het voordeel op deze activiteit bedraagt € 152.000. We hebben meer geld binnen gekregen dan begroot van derden (nutsbedrijven). Deze gelden krijgen naar aanleiding van werkzaamheden die deze bedrijven in onze openbare ruimte hebben verricht. Deze vergoeding ontvangen wij, omdat er als gevolg van deze werkzaamheden in de toekomst vaak nog zaken moeten worden hersteld door ons (bijvoorbeeld verzakkingen in straatwerk die later ontstaan).

Speerpunt

Bereikbare woningen, bedrijven en voorzieningen.

Wat willen we bereiken?

- Alle woningen, bedrijven en voorzieningen in Berkelland zijn voor iedereen bereikbaar, ook zonder eigen auto of ander eigen vervoer.

Wat gaan we daarvoor doen?

Het wettelijke doelgroepenvervoer en een deel van het openbaar vervoer samen met buurgemeenten regionaal organiseren en optimaliseren. (020.050)

De regionale uitvoeringsorganisatie ZOOV is ondergebracht in Winterswijk.

Kwaliteit

Voor de coronacrisis ging het vervoer als gewenst. Door de coronacrisis is passend aanbod geleverd.

ZOOV School

Het leerlingen vervoer is in de tijd dat scholen dicht zaten niet uitgevoerd. Kinderen met ouders in

cruciale beroepen of kinderen uit kwetsbaarheid situaties hebben noodopvang gekregen, indien nodig is hier vervoer voor geregeld.

ZOOV Werk

Na overleg met Werkbaan Oost is besloten dat werknemers vanaf maandag 16 maart ZOOV Werk weer kunnen gebruiken.

ZOOV Op Maat

Er is een sterke afname van het vervoer, naar verwachting is dat dit de komende maanden niet 100% hersteld is. Het aantal voertuigen is daarom afgeschaald. Ritten kunnen gereserveerd worden.

Binnen alle vormen hielden de vervoerders zich aan de richtlijnen van het RIVM en de GGD.

Geld

Geen bijzonderheden

Speerpunt

Hergebruik van grondstoffen (Van Afval Naar Grondstof).

Wat willen we bereiken?

- Huishoudelijk afval wordt op een duurzame wijze hergebruikt of verwerkt.
- We zamelen niet meer dan 100 kilogram restafval per inwoner in en de afvalscheiding is meer dan 75%.
- Minder zwerfafval.

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan gericht zwerfafval tegen op basis van de halfjaarlijkse monitor zwerfafval. (020.060)

We weten waar zwerfafval het meest voorkomt en proberen met acties op maat het zwerfafval terug te dringen.

Kwaliteit

Geld

We werken een nieuw grondstoffenplan (Van afval naar grondstof 2023-2027) uit in maatregelen waarbij we inzetten op zoveel mogelijk grondstofhergebruik en zo min mogelijk restafval. (020.070)

We voeren daartoe het Plan 'Van Afval Naar Grondstof 2018-2022' uit.

Geen stijging van gemiddeld tarief voor afvalstoffenheffing.

De egaliseriereserve die bedoeld is om schommelingen in het tarief voor de afvalstoffenheffing te voorkomen is op dit moment hoger dan het hiervoor bepaalde plafond. Daarom is het mogelijk om het gemiddelde afvalstoffentarief (oftewel de totale inkomsten aan afvalstoffenheffing) ook in 2022 gelijk te houden aan dat van 2021 en daarmee gelijk aan dat van 2019 (omdat in 2021 het tarief is "teruggezet" naar het tarief van 2019).

We zetten de egaliseriereserve in om kosten binnen de afvalstoffenbegroting te dekken.

Daarmee zal de egaliseriereserve de komende tijd afnemen tot onder het plafond. De termijn waarbinnen dit gerealiseerd kan worden is mede afhankelijk van de kostenontwikkeling (zoals de verwerkingskosten van het restafval en GFT alsmede de verbrandingsbelasting voor het restafval).

Voor meer informatie zie paragraaf Lokale heffingen.

Kwaliteit

Geld

De voorziening afvalstoffenheffing neemt minder af dan voorzien. Dat komt omdat we circa € 100.000 minder kwijt zijn aan de inzameling van huishoudelijk afval. We hebben ten opzichte van de voorgaande jaren minder huishoudelijk restafval ingezameld bij de huishoudens van Berkelland waardoor de verwerkingskosten lager zijn dan begroot. De eindafrekening 2022 van Nedvang voor verpakkingsafval (glas, oud papier en PMD) is nog niet bekend en derhalve niet verwerkt in het resultaat.

Speerpunt

Gemeentelijke gebouwen en scholen.

Wat willen we bereiken?

- De gemeentelijke gebouwen die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de gemeentelijke taken worden onderhouden en beheerd.
- We willen dat scholen kunnen beschikken over de passende toekomstbestendige huisvesting zodat zij in staat zijn om optimaal onderwijs te kunnen geven.

Wat gaan we daarvoor doen?

We investeren in passende toekomstbestendige huisvesting van scholen en houden rekening met onder andere demografische ontwikkelingen. (020.080)

De gemeenteraad heeft ingestemd met het Integraal Huisvestingsplan onderwijs 2020-2036. Daarvoor is voor de uitvoering van fase 1 een budget (in de vorm van jaarlijkse kapitaalslasten) ter hoogte van € 3,5 miljoen vrijgemaakt. Fase 1 loopt tot 2024. Voor uitvoering van de volgende fasen van het IHP zal in de toekomst (meerjarenbegroting) budget vrijgemaakt moeten worden. Als investeringen (uit fase 2) naar voren worden gehaald of bouwkosten aanzienlijk stijgen dan zal daarvoor (eerder) extra budget moeten worden vrijgemaakt.

Kwaliteit

Er is een forse stap gezet in het realiseren van de ambities uit het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs.

De bouw van het nieuwe Staring college is gestart, het plan voor de renovatie van de St Jozefschool in Rietmolen en OBS Noord in Borculo is afgerond. Voorts is er gestart met een locatieonderzoek voor de gezamenlijke huisvesting van de scholen Kardinaal Alfrink en De Marke in Neede en is het locatie onderzoek gestart voor de gezamenlijke huisvesting van de scholen Kiezel & Kei en de Heuvelschool in Borculo.

Verder is veel inzet gepleegd op het huisvesten van ontheemde jonge Oekraïners voor het onderwijs in Neede.

Geld

Geen bijzonderheden

We onderhouden de gebouwen die in eigendom zijn van de gemeente. (020.090)

Zie ook de activiteit 'We maken een plan hoe we ons eigen vastgoed verduurzamen en in welk tempo' in het programma 'Actief met duurzaamheid en energie'. Door de verkoop van panden (zie activiteit 'We stoten gebouwen af die we niet zelf in gebruik hoeven te hebben', hebben we het budget voor de komende jaren met 50% (€ 65.000) verlaagd.

Kwaliteit

Door capaciteitsgebrek bij installateurs en aannemers was het lastig om een planning te maken en rond te krijgen. Ook de lange wachttijden op producten waren hier debet aan. Hierdoor zullen verschillende werken ook nog in 2023 uitgevoerd worden.

Geld

Het overschot willen we graag bestemmen voor 2023.

We stoten gebouwen af die we niet zelf in gebruik hoeven te hebben.

Op basis van een aantal aspecten (zoals de verkoopbaarheid) bepalen we in welke volgorde we panden proberen af te stoten. Dit is bestaand beleid en we hebben ook al panden kunnen verkopen. We hopen onze vastgoedportefeuille verder te kunnen verkleinen.

Kwaliteit

In 2022 is er geen gemeentelijk pand verkocht.

Geld

Wat mag het kosten?

Ten aanzien van 020.070 'Afval scheiden': Vanaf 2022 is de egalisatiereserve afval omgezet naar een voorziening afval. Dit is gebeurd na aanleiding van een stellige uitspraak van de commissie BBV. Dit betekent een boekhoudkundig nadeel op deze activiteit van ongeveer 1,1 mln. Dit nadeel wordt uiteraard gecompenseerd door een gelijk voordeel op de balans. Zie ook paragraaf 'Toelichting op de balans onderdeel Voorzieningen'

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	2022 (vastgesteld)	2022 (Na slotwijziging)	Realisatie 2022
Lasten				
020.020 Openbaar groen en begraafplaatsen	-1.292	-883	-967	-1.076
020.030 Beh onderh vern renov riolering	-2.714	-2.133	-2.353	-2.293
020.040 We onderhouden onze infrastructuur	-3.372	-3.014	-3.054	-3.107
020.050 Doelgroepenvervoer-openbaar verv	-801	-653	-894	-899
020.060 Zwerfafval	-94	-54	-54	-66
020.070 Afval scheiden	-2.304	-2.837	-2.837	-3.794
020.080 Onderwijs en huisvesting	-1.159	-1.230	-1.508	-1.728
020.090 Onderhoud gemeentelijke gebouwen	-441	-378	-569	-430
020.100 Ontwikkeling wijken, buurten en kernen	-436	-625	-400	-571
020.110 Onderhoud wegen en paden buitengebied	-300	-500	-889	-889
020.120 Verbetering kwaliteit groen(onderhoud)	-305	-375	-859	-489
020.500 Loonkosten programma Fijn leven	-5.494	-5.509	-5.509	-5.509
020.700 Rente en afschrijving programma Fijn leven	-5.307	-5.733	-5.099	-4.685
Totaal Lasten	-24.022	-23.924	-24.992	-25.535

Baten				
020.020 Openbaar groen en begraafplaatsen	411	319	337	356
020.030 Beh onderh vern renov riolering	7.216	6.455	6.707	6.659
020.040 We onderhouden onze infrastructuur	437	205	205	410
020.050 Doelgroepenvervoer-openbaar verv	0	1	52	23
020.060 Zwerfafval	94	54	54	114
020.070 Afval scheiden	3.527	2.914	2.914	2.809
020.080 Onderwijs en huisvesting	354	343	430	684
020.090 Onderhoud gemeentelijke gebouwen	155	221	168	168
020.100 Ontwikkeling wijken, buurten en kernen	156	0	0	6
Totaal Baten	12.350	10.511	10.866	11.230
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-11.672	-13.413	-14.126	-14.305
Onttrekkingen				
020.710 Reserves	2.478	4.083	4.456	4.846
Totaal Onttrekkingen	2.478	4.083	4.456	4.846
Stortingen				
020.710 Reserves	-288	-93	-213	-199
Totaal Stortingen	-288	-93	-213	-199
Mutaties reserves	2.190	3.991	4.243	4.647
Gerealiseerd resultaat	-9.482	-9.423	-9.882	-9.658

Projecten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Oorspronkelijk begroot	Uitgaven/Inkomsten tot begrotingsjaar	Realisatie 2022	Restant
60210000 Onderhoud wegen en paden buitengebied	-2.000	-1.111	-889	0
60570100 Verbeteren kwaliteit groen(onderhoud)	-1.475	-588	-478	-409
60570904 PRJCT Schoemaker verbetering groenvoorziening	-25	0	-11	-14
60610100 Ontwikkelen wijken, buurten en kernen	-2.500	-1.172	-565	-764
Gerealiseerd resultaat	-6.000	-2.871	-1.943	-1.187

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Van Afval naar Grondstof
- Watertakenplan Berkelland 2019-2023
- Integraal Huisvestingsplan
- Beleidsplan Spelen en bewegen

VITAAL PLATTELAND

Een vitaal en innovatief buitengebied

Wat speelt er?

- Het platteland is al langer niet meer alleen van boeren, maar is gedeeld gebied met nieuwe inwoners en recreanten. Het platteland wordt multifunctioneel gebruikt. Dit levert spanning op, maakt het complexer maar biedt ook mooie kansen om ons platteland toekomstbestendig te maken.
- In de landbouw stoppen veel boeren, er zijn ook boerenbedrijven die opvolgers hebben en door willen gaan en hierbij soms groter worden. Er vindt daarnaast ook verbreding van de landbouw plaats, doordat er meer natuurinclusieve landbouw, zorg, toerisme en energie als verdienmodellen worden toegevoegd.
- Het coulisselandschap is ons visitekaartje en krijgt een steeds belangrijkere plaats op het platteland. Wel staat het onder druk door schaalvergroting van de landbouw. Er is aandacht voor het behoud en versterking van het coulisselandschap als drager van ecologische en landschappelijke kwaliteit.
- Het grote aantal vrijkomende agrarische gebouwen vraagt om een grootschalige aanpak. Soms is sloop een optie, hierbij moet nagedacht worden over asbestverwijdering. Maar er is ook ruimte voor nieuwe economische dragers zoals start-ups.
- Voorzieningen staan onder druk op het platteland, door onder meer ontgroening, vergrijzing en de veranderingen in de maatschappij. Zo hebben bijvoorbeeld verenigingen het steeds moeilijker om het hoofd boven water te houden en voldoende vrijwilligers te vinden.

Speerpunt

Toekomstgericht ondernemen in het buitengebied.

Wat willen we bereiken?

- Economisch sterke en duurzame landbouwbedrijven.
- Meer (nieuwe) verdienmodellen in het buitengebied.
- Het bestemmingsplan buitengebied is vastgesteld in 2021.
- Een toekomstbestendige landbouwstructuur.

Wat gaan we daarvoor doen?

We doorlopen een kavelruilproces om een betere landbouwstructuur te organiseren en onderzoeken de mogelijkheden voor een nieuw vrijwillig kavelruil project. (030.080)

De vrijwillige kavelruil is integraal van opzet en hierdoor zullen we ook doelen op gebied van natuur, landschap, water, duurzaamheid en recreatie meenemen. Dus naast huiskavelvergroting en het toewerken naar minder veldkavels zal er ook grond geruild kunnen worden om bijvoorbeeld nieuwe natuur in te richten.

Kwaliteit

Er zijn in totaal 10 ruilacties uitgevoerd met een totale oppervlakte van 220 hectare. Er wordt gewerkt naar afronding in 2023, waarbij er ook toegewerkt wordt naar een grote ruiling van 200 hectare.

Geld

Het kavelruilproces wordt volledig gefinancierd door POP3 gelden.

We maken een nieuw bestemmingsplan buitengebied dat binnen de wettelijke mogelijkheden zoveel mogelijk ruimte biedt aan duurzame ontwikkelingen. (030.070)

Kwaliteit

Het bestemmingsplan buitengebied is in juni 2022 door de raad vastgesteld. Vervolgens heeft het opnieuw ter inzage gelegen. Dat heeft geleid tot 13 beroepschriften, waarvan op dit moment er nog 12 in beeld zijn.

Geld

Er zijn geen bijzonderheden.

We ondersteunen boeren en andere initiatiefnemers bij vragen over duurzaamheid.

Kwaliteit

We hebben agrariërs geholpen door ondersteuning te bieden voor Zon op dak initiatieven. We helpen waar gevraagd met DOE scans voor de bedrijfsvoering. We ondersteunden ook via het regiodealproject Watea. Hierbij wordt een locatie integraal gezien en de eigenaar ondersteund met advies op onder andere ruimtelijke mogelijkheden, duurzaamheid en asbest. Circulaire landbouw initiatieven ondersteunden wij via de tafel circulaire economie en energietransitie.

Geld

Bij deze activiteit hoort geen budget.

We organiseren netwerkbijeenkomsten, zoals de Berkellanddag, voor bewustwording en kennisdelen over verdienmodellen in het buitengebied. (030.010)

Kwaliteit

In februari hebben we een digitale bijeenkomst georganiseerd met agrariërs over de vraag hoe we als gemeente agrariërs kunnen ondersteunen bij de transitie naar een duurzame landbouw. Voor november hadden we de Berkellanddag 'Samenwerken op het platteland' voorbereid. Helaas waren hiervoor te weinig aanmeldingen. Het is daarom doorgeschoven naar het voorjaar van 2023.

Geld

Er zijn geen bijzonderheden.

We voeren het project korte ketens in de Achterhoek uit. (030.100)

Hierbij doorlopen we met een aantal agrariërs een serie masterclasses waarbij we ze helpen met het maken van businesscases voor het produceren en vermarkten van hun producten direct aan de consument. Hierbij wordt ook wereldwijde kennis over nieuwe verdienmodellen gedeeld.

Kwaliteit

We zijn gestart met het tweede project van Korte Ketens. De dialoog tussen boeren en burgers over een duurzame agrarische bedrijfsvoering is onderdeel van dit project. Hierbij worden internationale methodes getoetst en een Achterhoekse pilot uitgewerkt. Het project loopt tot halverwege 2023.

Geld

Het project Korte Ketens wordt gefinancierd door Pop-3 gelden vanuit de provincie Gelderland.

Speerpunt

Mooi Landschap.

Wat willen we bereiken?

- Minder gebouwen met leegstand door sloop of hergebruik.
- Een asbestvrij buitengebied.
- Een toegankelijk en beleefbaar landschap.
- De natuur is op kracht.
- Een sterke landschapsstructuur.

Wat gaan we daarvoor doen?

Stimuleren van aanleg van nieuwe natuur en landschap en het behoud van landschapselementen. (030.020)

Kwaliteit

Er zijn 18 landschapsprojecten vanuit de landschapsregeling afgerond in 2022. Dit zijn vooral kleinschalige projecten bij voornamelijk particulieren en buitenlui zoals aanleg van poelen, houtsingels, houtwallen, bomenrijen, knotbomen en hoogstamfruitboomgaarden. Het budget voor natuur- en landschapseducatie is vanwege corona en ziekte in samenspraak met IVN, de agrarische natuurvereniging en de provincie overgeheveld naar uitvoering van landschapsprojecten.

Er is 3 hectare akkerrand ingezaaid bij agrariërs en particulieren. In 2022 is ongeveer 5 strekkende kilometer berm van gemiddeld 3 meter breed uitgezet en hersteld. Ook is circa 5 strekkende kilometer aan uitgezette berm aangeplant met struiken en/of bomen.

Het plan meer bomen in Berkelland bestaat uit 4 onderdelen: inplanten van bermen, actie Boomwensplekken, 'Een boom voor elk Berkellands gezin', en ruimte bieden voor een gedenkbos. In 2022 is doorgegaan met het inplanten van diverse bermen met bosplantsoen en bomen, om zo linten te vormen met een hoge waarde voor de biodiversiteit. De actie boomwensplekken met succes uitgevoerd in 2022, met ruim 220 bomen die ingeplant zijn.

Geld

Er zijn geen bijzonderheden te melden.

We gaan door met het oplossen van knelpunten in bestaande wandel- en fietsroutes in afstemming met Stichting Achterhoek toerisme.

Kwaliteit

We zijn overleggen gestart met Provincie Gelderland en Achterhoek Toerisme voor de aanleg van 2 nieuwe mountainbikeroutes in Berkelland. Daarnaast hebben we het geologisch natuurspad in Neede vernieuwd en er is een kinderroute aangelegd in Haarlo bij Prinsen.

Geld

Bij deze activiteit hoort geen budget.

We voeren het plan van aanpak voor de aanpak van vrijkomende agrarische bebouwing uit. (030.050)

Kwaliteit

In 2022 is door de raad Rood voor rood vastgesteld en in juli is de regeling opengesteld. Er hebben zich eind van het jaar ongeveer 15 initiatiefnemers gemeld. Er is gestart met de voorbereiding voor de uitbreiding van de sloopsubsidieregeling. De andere regelingen worden opgepakt in 2023.

In 2021 en 2022 zijn er 159 gesprekken gevoerd met agrariërs en eigenaren van asbestdaken in het buitengebied door WATEA. Er zijn in totaal 50 vouchers verstrekt voor bedrijfssteuning of sociaal-emotionele ondersteuning.

Geld

Er zijn geen bijzonderheden.

We voeren het plan van aanpak voor de stimulering van de sanering van asbestdaken uit. (030.060)

Kwaliteit

Sinds het plan van aanpak (2021) en de asbestsubsidieregeling is er een afname van ruim 23% asbestdakoppervlakte. Er is nu minder dan 1 miljoen m2 asbestdak in Berkelland. Er zijn 100 locaties met subsidie gesaneerd. De subsidieregeling is eind 2022 voor een periode van 5 jaar verlengd.

In 2022 zijn er een dertigtal asbestboxen verstrekt en er hebben ongeveer 50 particulieren gebruikt gemaakt van de gratis stort bij de daarvoor aangewezen asbest-brengpunten.

Er zijn in 2021/2022 50 vouchers uitgegeven voor de begeleiding van de asbestsanering en/of een asbestinventarisatierapport.

Geld

Er zijn geen bijzonderheden.

We zetten samen met het Waterschap en de Euregio in op concrete plannen voor de beleefbaarheid van het stroomgebied van de Berkel tussen Borculo en Lochem.

Kwaliteit

We wachten op dit moment nog op de tekeningen en de voorgestelde aanpak vanuit het Waterschap voor verbetering in het gebied.

We zijn daarnaast samen met het Saxion Hogeschool gestart om te kijken naar de ontwikkelpotentie van de Berkel. Fase 1 is op dit moment afgerond. Fase 2 gestart in september.

Geld

Bij deze activiteit hoort geen budget.

Speerpunt

Sociaal vitaal.

Wat willen we bereiken?

- Jong en oud ontmoeten elkaar.
- Oog voor financiële nood.
- Zo lang mogelijk thuis blijven wonen op het platteland.

Wat gaan we daarvoor doen?

De Voormekaar teams hebben extra oog voor de situatie bij agrariërs en stoppers.

De Voormekaar teams zijn aangehaakt bij het traject van de keukentafelgesprekken en er zijn directe lijnen tussen de aanspreekpersonen van Voormekaar en de erfadviseurs die de keukentafelgesprekken voeren.

Kwaliteit

Tijdens het vorige project van de keukentafelgesprekken is een blijvende samenwerking opgezet tussen VMK en de agrarische coaches. Daar profiteren we bij het project WATEA (keukentafelgesprekken eigenaren buitengebied) nu weer van.

Geld

Bij deze activiteit hoort geen budget.

Voor meer informatie over maatregelen om onze inwoners zo lang mogelijk thuis te laten wonen zie programma Plezierig Wonen.

Kwaliteit

Voor meer informatie over activiteiten om inwoners zo lang mogelijk thuis te laten wonen zie het programma Plezierig Wonen.

Geld

Bij deze activiteit hoort geen budget.

We ondersteunen initiatieven en projecten in het kader van Leader. (030.090)

Kwaliteit

Het Leaderprogramma heeft de afgelopen jaren goed gedraaid in Berkelland en de Achterhoek. 2022 was het laatste jaar. In Berkelland zijn in 2022 de herbestemming van de Antoniuskerk in Rekken en de Herterij de Laveiloods in Geesteren ingediend. Voor het project speel- en ontmoetingsplek OBS Noord in Borculo is een cofinancieringsverklaring afgegeven. Of dit project goed gekeurd wordt zal in 2023 bekend worden.

Geld

Er zijn geen bijzonderheden.

We ondersteunen initiatieven van inwoners uit de kleine kernen om de samenwerking tussen verenigingen te vergroten. (030.030)

Kwaliteit

De actuele aanpak is breder dan alleen de samenwerking tussen de verenigingen in het dorp. Wat willen we bereiken op het gebied van leefbaarheid in het dorp en wat hebben we daarvoor nodig. In alle kleine kernen spelen eigenlijk dezelfde vraagstukken en thema's. Die vraagstukken en thema's staan niet op zich maar vragen om een gezamenlijke kijk en aanpak over hoe het dorp zich kan ontwikkelen. Het gaat dan over bijvoorbeeld beschikbaarheid van vrijwilligers, woningbouwplannen, beeldbepalende panden, leefbaarheid en samenwerking. In Rekken hebben deze thema's een plek in de aanpak van de dorpendeal. Deze is in 2021 gestart en is verder uitgewerkt in 2022. Omdat het een integrale aanpak is die geschikt is op meerdere plekken zijn er in 2022 acties gestart om ook in de kernen Beltrum en Gelselaar tot een dorpendeal te komen.

Geld

Bij deze activiteit hoort geen budget.

Wat mag het kosten

Ten opzichte van de gepubliceerde begroting zijn de lasten bij de vastgestelde begroting € 123.000 lager. Dit komt doordat de subsidies aan dorpshuizen en wijkverenigingen in de loop van 2022 zijn gekoppeld aan het programma Cultuur is van iedereen. Omdat de koppeling op het laagste niveau plaatsvindt gaan ook de gegevens van de primitieve begroting mee.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	2022 (vastgesteld)	2022 (Na slotwijziging)	Realisatie 2022
Lasten				
030.010 Netwerkbijeenkomsten duurzame landbouw	-17	-26	-28	-28
030.020 Stimuleren nieuwe natuur en landschapsbeheer	-300	-93	-787	-166
030.030 Ondersteunen initiatieven samenwerking verenigingen	-106	0	0	0
030.050 plan van aanpak VAB	-55	0	-537	-9
030.060 Plan van aanpak asbestverwijdering	-107	0	-497	-106
030.070 We maken een nieuw bestemmingsplan buitengebied	-51	0	-89	-21
030.080 Integrale kavelruil	-66	0	-146	-31
030.090 Leader project	-323	-25	-25	-25
030.100 we voeren het project korte ketens in de Achterhoek uit	-57	0	-162	-99
030.500 Loonkosten programma Vitaal platteland	0	-118	-118	-118
030.700 Rente en afschrijving programma Vitaal platteland	0	0	0	0
Totaal Lasten	-1.082	-262	-2.389	-603
Baten				
030.010 Netwerkbijeenkomsten duurzame landbouw	0	0	0	0
030.020 Stimuleren nieuwe natuur en landschapsbeheer	123	18	167	45
030.050 plan van aanpak VAB	69	0	448	73
030.080 Integrale kavelruil	66	0	146	31
030.100 we voeren het project korte ketens in de Achterhoek uit	57	0	162	99
Totaal Baten	314	18	923	248
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-768	-244	-1.466	-355
Onttrekkingen				
030.710 Reserves	550	40	1.245	192
Totaal Onttrekkingen	550	40	1.245	192
Stortingen				
030.710 Reserves	-2	0	0	-74
Totaal Stortingen	-2	0	0	-74
Mutaties reserves	549	40	1.245	118
Gerealiseerd resultaat	-220	-204	-222	-237

Projecten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Oorspronkelijk begroot	Uitgaven/Inkomsten tot begrotingsjaar	Realisatie 2022	Restant
60310900 PRJCT Leader subsidie: plattelandsontwikkeling				
Lasten	-463	-438	-25	-1
Totaal 60310900 PRJCT Leader subsidie: plattelandsontwikkeling	-463	-438	-25	-1
60310901 PRJCT korte ketens in de Achterhoek				
Lasten	-98	-74	-10	-15
Baten	98	74	10	15
Totaal 60310901 PRJCT korte ketens in de Achterhoek	0	0	0	0
60310902 PRJCT PGS dialoog Boer en Burger				
Lasten	-140	-2	-90	-48
Baten	140	2	90	48
Totaal 60310902 PRJCT PGS dialoog Boer en Burger	0	0	0	0
60330900 PRJCT Subs.reg. breedbnd buitengb BrkInd 2016-2020				
Lasten	-242	-239	-2	-1
Totaal 60330900 PRJCT Subs.reg. breedbnd buitengb BrkInd 2016-2020	-242	-239	-2	-1
60330902 PRJCT Vrijkomende agrarische bebouwing				
Lasten	-100	-46	0	-54
Totaal 60330902 PRJCT Vrijkomende agrarische bebouwing	-100	-46	0	-54
60330907 PRJCT Subsidieregeling asbestdaken				
Lasten	-600	-71	-77	-452
Totaal 60330907 PRJCT Subsidieregeling asbestdaken	-600	-71	-77	-452
60330908 PRJCT Gratis bescherm pakket + stort kleine schuren				
Lasten	-200	-32	-4	-164
Totaal 60330908 PRJCT Gratis bescherm pakket + stort kleine schuren	-200	-32	-4	-164
60330909 PRJCT Vouchers Regiodeal m.b.t. asbest				
Lasten	-200	0	-24	-176
Totaal 60330909 PRJCT Vouchers Regiodeal m.b.t. asbest	-200	0	-24	-176

60330910 PRJCT Vouchers Regiodeal sociaal/bedrijfsbegeleid.				
Lasten	-25	0	0	-25
Totaal 60330910 PRJCT Vouchers Regiodeal sociaal/bedrijfsbegeleid.	-25	0	0	-25
60570901 PRJCT Landschapsregeling 2019-2023				
Lasten	-325	-180	-71	-74
Baten	188	90	35	63
Totaal 60570901 PRJCT Landschapsregeling 2019-2023	-137	-90	-37	-10
60570902 PRJCT motie bomen & kleine bossen				
Lasten	-540	-15	-39	-487
Totaal 60570902 PRJCT motie bomen & kleine bossen	-540	-15	-39	-487
60570903 PRJCT Gedenkbos				
Lasten	-128	-56	-10	-61
Baten	70	0	10	59
Totaal 60570903 PRJCT Gedenkbos	-58	-56	0	-2
60810901 PRJCT Sloopbonusregeling				
Lasten	-600	-142	-9	-449
Baten	600	152	73	375
Totaal 60810901 PRJCT Sloopbonusregeling	0	10	64	-74
60810902 PRJCT Bestemmingsplan buitengebied 2016				
Lasten	-212	-123	-21	-68
Totaal 60810902 PRJCT Bestemmingsplan buitengebied 2016	-212	-123	-21	-68
60830905 PRJCT Integrale Kavelruil				
Lasten	-348	-202	-31	-115
Baten	348	202	31	115
Totaal 60830905 PRJCT Integrale Kavelruil	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-2.777	-1.100	-165	-1.512

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Structuurvisie Berkelland 2025.
- Bestemmingsplan buitengebied 2016.
- Plan van Aanpak bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2016.
- Uitgangspuntennotitie bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2016.
- Beleidsregel kleinschalige horeca in het buitengebied.
- Regeling Landschap 2015.
- Uitvoeringsagenda 2.0 Achterhoek 2020.
- Structuurvisie bovenplanse sloop-bonus regeling.
- Beleidsregels Ruimtelijke Ordening en duurzame energie.
- Structuurvisie plussenbeleid.
- Structuurvisie woningsplitsing.
- Aanvulling uitgangspuntennotitie bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2016".

ZORG VOOR WIE DAT NODIG HEEFT

Samen denken, samen doen Wat speelt er?

- Het uitvoeringsprogramma 'Samen denken, Samen doen' is in 2018 gestart. Samen met maatschappelijke partners en inwoners werken wij aan ontwikkeling en vernieuwing van vraagstukken binnen het sociaal domein. Daarbij ligt het accent op preventie, vroegsignalering en transformatie. Het is van groot belang dat wij het eigen initiatief en de eigen verantwoordelijkheid van inwoners stimuleren binnen het beschikbare budget. We ondersteunen inwoners zelfredzaam en samenredzaam te zijn en te blijven, ook als zij zichzelf en samen met hun netwerk niet weten te redden. Wij stimuleren verbindingen met aanpalende beleidsterreinen zoals sport, gezondheid, cultuur en onderwijs, om zoveel mogelijk te voorkomen dat inwoners een beroep moeten doen op specialistische zorg. Wij richten ons op preventieve activiteiten die werken.
- Daar waar de vraag naar professionele zorg groter wordt, groeit veelal ook het aantal mantelzorgers dat zorgdraagt voor een naaste. Hoewel de zorg vaak met liefde wordt gedaan, kan mantelzorg ook ervaren worden als een last. Erkenning en ondersteuning zijn nodig om deze last draaglijk te houden.
- Het aantal nieuwkomers is afgelopen jaren fors toegenomen. Integratievraagstukken spelen onder andere op het gebied van taal – en in het verlengde daarvan – onderwijs en werk. Om hier zorgvuldig en daadkrachtig mee om te gaan, wordt nauw met betrokken netwerkpartners (zoals Voormekaar teams, zorgaanbieders, vrijwilligersorganisaties, scholen, Werkgevers ServicePunt, vluchtelingenwerk, Interbeek Support en de Sociale Dienst Oost Achterhoek) samengewerkt. In 2022 is de nieuwe Wet op inburgering van kracht.
- In Berkelland neemt de vraag naar individuele maatwerkvoorzieningen toe. Inwoners worden ouder, leven langer en maken daardoor een langere periode gebruik van voorzieningen. Het tekort aan zorgprofessionals wordt groter. Daarnaast is er sprake van ontgroening; het aantal jeugdigen wordt kleiner. Naast het aantal vragen, neemt ook de complexiteit van de vraag toe. We zien dat het een uitdaging is om meer gebruik te maken van algemene voorzieningen om te voorkomen dat er snel naar een (duurdere) maatwerkvoorziening wordt verwezen.
- Grip op de financiën is een rode draad voor dit programma. De kosten voor de uitvoering van de Wmo en Jeugdwet zijn de afgelopen jaren fors gestegen. Deze kostenstijging is er vooral in de individuele maatwerkvoorziening. Elke bestaande maatwerkvoorziening kost na verloop van tijd steeds meer, zowel op volume als tarief. Deze stijgende lijn wordt, waar mogelijk, afgebogen met behoud van ondersteuning. Met inwoners en netwerkpartners onderzoeken we alternatieven en starten we experimenten. Sturen op de financiën in het sociaal domein is een noodzakelijke voorwaarde om de nodige zorg te kunnen blijven leveren. In 2022 gaan we verder met de uitvoering van het plan Doorpakken in het Sociaal Domein, dat in 2020 is opgesteld.

Speerpunt

Zorg zoveel mogelijk voorkomen.

Wat willen we bereiken?

- Zorg moet in de toekomst beschikbaar blijven voor wie dat nodig heeft. We stimuleren gezondheid en willen eenzaamheid voorkomen.
- Een lagere en lichtere zorgvraag doordat preventieprogramma's tijdig en effectief worden gestart.
- Een omslag in het denken en handelen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wanneer een inwoner een wens heeft voor ondersteuning of begeleiding kijken we eerst wat deze inwoner zelf kan. Daarnaast organiseren we meer algemene voorzieningen als steunpunt in de kern/wijk.

Met de Voormekaar teams continueren we een doorontwikkeling met als doel kwalitatief hogere en effectievere dienstverlening. We werken binnen de Voormekaarteam s sinds 2021 methodisch op basis van de omgekeerde toets en het effect dat de inwoner wil bereiken. Dat is een continu leerproces, waarbij we in casusregiegroepen actief casuïstiek bespreken om te komen tot de meest passende oplossing. We onderzoeken daarbij altijd eerst de voorliggende mogelijkheden. Ook zetten we in 2022 verder in op het bieden van kortdurende ondersteuning door de Voormekaar teams, zodat snel en gericht lichte ondersteuning wordt geboden. Doelstelling hiervan is dat maatwerkvoorzieningen alleen worden ingezet als dit noodzakelijk is.

Kwaliteit

Het programma Zorg voor wie dat nodig heeft is erop gericht om te werken vanuit de bedoeling en in te zetten op preventie, normaliseren en de-medicaliseren, om zo maatschappelijke effecten in het sociaal domein te realiseren. De urgentie voor deze manier van werken komt onder meer naar voren in het onderzoek dat we hebben uit laten voeren om de demografische ontwikkelingen te koppelen aan het verwachte zorggebruik op het gebied van de Wmo. Willen we zorg kunnen blijven bieden aan inwoners die dat nodig hebben, dan moet het dus anders. Daarom werken we aan een veranderend zorglandschap.

In 2018 werd duidelijk dat er grote tekorten zijn op het sociaal domein in de maatwerkvoorzieningen Wmo en Jeugd. Deze tekorten maken de urgentie om te komen tot een transformatie in het sociaal domein nog groter. Daarom is de inzet binnen het programma 'Zorg voor wie dat nodig heeft' vooral gericht op de sturing vanuit de transformatie. Dit doen we onder andere door te sturen als onderdeel van het reguliere werk, oftewel actieve casusregie. Voormekaar werkt volgens een uitvoeringsvisie, waarin helderheid wordt gegeven waar Voormekaar voor staat. Er wordt invulling gegeven aan de begrippen normaliseren, de-medicaliseren, werken vanuit de bedoeling en doen wat echt nodig is. Een ontwikkelmanager biedt ondersteuning bij de doorontwikkeling van Voormekaar.

Daarnaast is de gunning van de nieuwe contracten voor Wmo (inclusief Wonen) en Jeugdhulp definitief. Sinds 1 juli 2022 werken we met de nieuwe inkoop. Er is hard gewerkt om de nieuwe werkwijze eigen te maken. Een belangrijk onderwerp was de zogeheten overgangsregeling voor cliënten die in 2022 een lopende indicatie hadden bij een niet-gegunde zorgaanbieder. Zorgcontinuïteit stond voorop en, indien nodig, is ingezet op een warme overdracht. Daarnaast is er aandacht geweest voor een dekkend zorglandschap. Dit betekent dat er in 2022 nog enkele zorgaanbieders zijn toegetreden als onderaannemer.

Met de nieuwe inkoop hebben we een overzichtelijker zorglandschap, waarmee we inzetten op een betere en efficiëntere samenwerking tussen zorgaanbieders, gemeenten en de sociale basis waar ook de algemene voorzieningen in de wijken en kernen onderdeel van zijn. De inzet van meer algemene voorzieningen in een wijk of kern draagt bij aan de transformatie in het sociaal domein. In september 2021 zijn we gestart met 2 dorpskamers in de kernen Neede en Eibergen. De dorpskamer is een voorziening voor inwoners die behoefte hebben aan een praatje, een kopje koffie, een leuke activiteit of vrijwilligerswerk maar waarvoor de geïndiceerde dagbesteding een te zwaar middel is. Tevens kunnen hier mensen terecht waarvoor regulier vrijwilligerswerk een te grote stap is. De dorpskamer voorziet in deze behoefte. Het is een ontmoetingsplek voor iedereen. Inwoners en organisaties ontmoeten elkaar en geven mensen de kans zich te ontwikkelen en (weer) mee te doen. Er zijn professionals aanwezig die begeleiding kunnen bieden aan inwoners die dat nodig hebben. Inmiddels zijn de dorpskamers anderhalf jaar open en zien we steeds meer mooie resultaten voor de inwoners die (grote) stappen zetten op de participatieladder. Deze mensen ontdekken hun talenten, nemen weer deel aan de maatschappij en ervaren waardering voor het werk dat zij kunnen doen. Daarnaast is er meer samenwerking tot stand gekomen tussen partijen. Dit draagt bij aan passende ondersteuning voor onze

inwoners. De dorpskamers worden tot en met december 2023 gefinancierd. Op dit moment vindt een evaluatie plaats om tot een besluit te komen over het voortbestaan van de dorpskamers.

Geld

Er is voor een bedrag van € 178.000 minder aan subsidies verstrekt dan begroot. Deels doordat subsidiabele activiteiten later zijn gestart, deels in de nasleep van corona.

Er is een budget preventie gevormd waarop vanaf 2023 nieuw activiteiten worden bekostigd. In 2022 zijn daartoe geen kosten gemaakt. Er ontstaat daardoor een voordeel van € 155.000.

Voor de in de plaats stelling van de verplichtingen van Betula is een bedrag gereserveerd. Het restant, ter hoogte van € 242.000 wordt na de lasten voor 2022 overgeheveld naar 2023.

We stimuleren nieuwe vormen van ondersteuning, hulp en zorg. Vernieuwingen proberen wij kleinschalig uit en we stellen deze bij in nauwe samenwerking met direct betrokkenen. Dit doen we in een experimentele aanpak met minder regels. (040.070)

Met het uitvoeringsprogramma geven we een impuls aan nieuwe initiatieven. In 2021 hebben we het uitvoeringsprogramma grotendeels geëvalueerd en is bepaald welke plannen we ook in 2022 en verder willen continueren. Het gaat dan onder andere om de inzet van de POH-jeugd, de Berkellandwijzer en het preventieplatform jeugd. In 2022 evalueren we de inzet van het platform vrijwilligers, het mantelzorgsteunpunt, de dorpskamer en het meedoenarrangement voor volwassenen. We richten ons op preventie, waarbij we zoveel mogelijk samenwerken met voorliggende voorzieningen en de zorgverzekeraar.

Kwaliteit

Het uitvoeringsprogramma Samen denken, Samen doen is in 2022 afgerond. De laatste projecten zijn daarin geëvalueerd in de verantwoordingsrapportage sociaal domein. Daarin is besloten bepaald beleid structureel in zetten en ander beleid te beëindigen. De verordening sociaal domein Berkelland is wederom voorzien van de benodigde updates en vastgesteld door de gemeenteraad. Een belangrijke ontwikkeling is de afronding van de pilot Meedoenarrangement en de dorpskamer *(deze laatste wordt verantwoord in activiteit 'Wanneer een inwoner een wens heeft voor ondersteuning of begeleiding kijken we eerst wat deze inwoner zelf kan. Daarnaast organiseren we meer algemene voorzieningen als steunpunt in de kern/wijk.')*

De pilot Meedoenarrangement is in 2022 afgerond. Bijna 350 inwoners van Berkelland hebben gebruik gemaakt van het arrangement. Hierbij het grote merendeel van het budget besteed aan materiële goederen. We vinden het goed om te zien dat inwoners van onze gemeente de weg naar dit arrangement hebben gevonden. In de brede(re) evaluatie van het minimabeleid wordt de afweging gemaakt of en op welke manier het arrangement een plek krijgt in een toekomstbestendig minimabeleid.

Geld

Het uitvoeringsplan Samen denken Samen doen is na dit jaar afgesloten. Er resteert van het oorspronkelijk bedrag bij aanvang (€ 2.435.000) nog € 131.000.

Wij bieden onze inwoners de mogelijkheid tot een persoonsgebonden budget om maatschappelijke ondersteuning zelf in te kopen (Wmo - PGB). (040.025)

Het persoonsgebonden budget blijft een mogelijkheid voor inwoners.

Kwaliteit

Tijdens het keukentafelgesprek worden de verschillende mogelijkheden van ondersteuning voorgelegd aan de inwoner. Inwoners kunnen daarbij kiezen voor een persoonsgebonden budget (PGB). Inwoners worden hierover geïnformeerd in de algemene folder van Voormekaar:

“In plaats van een (maatwerk)voorziening kunt u ook zelf uw zorg regelen. U ontvangt dan van ons een persoonsgebonden budget (PGB). Wilt u dit liever dan een (maatwerk)voorziening, dan

volgt er eerst een keuzegesprek hoe dit werkt, wat er van u wordt verwacht en of het passend is voor uw situatie. Meer informatie over een PGB leest u op www.pgb.nl, de website van de landelijke vereniging voor mensen met een persoonsgebonden budget."

Ook met de nieuwe inkoop Wmo (inclusief Wonen) en Jeugdhulp (ingangsdatum 1 juli 2022) blijft een PGB beschikbaar voor onze inwoners.

Geld

In Berkelland gaan we zorgvuldig om met het inzetten van een PGB, omdat het beheren van een PGB ook wat van de inwoner vraagt. Er is de afgelopen jaren sprake van een gestaag dalende lijn voor wat betreft de lasten. In verband met de invoering van de regionale inkoop hebben we het budget PGB behoedzaam begroot. Vooralsnog zien we vrijwel geen effect in het beroep op PGB. Het voordeel ten opzichte van de begroting bedraagt € 51.000.

Wij bieden onze inwoners maatschappelijke ondersteuning indien zij niet op eigen kracht en/of met hulp van hun omgeving voldoende zelfredzaam zijn of kunnen participeren in de samenleving. (040.010)

Voorbeelden hiervan zijn: Hulp bij huishouding, begeleiding, woonvoorzieningen en vervoersvoorzieningen.

Inwoners worden gestimuleerd om de eigen regie en verantwoordelijkheid voor het leven te blijven organiseren. In de Verordening Sociaal Domein heeft dit ook een prominente rol gekregen. Bij het indiceren van Hulp bij huishouding wordt gebruik gemaakt van het normenkader opgesteld door bureau HHM. In dit kader worden de eigen mogelijkheden meegenomen in het toekennen van de indicatie.

Voormekaar zorgt met actieve casusregie voor passende ondersteuning aan inwoners (zo licht, zo kort en zo dichtbij mogelijk). Dit is onder andere mogelijk doordat Voormekaar in elke kern onderdeel uitmaakt van een sterk netwerk van inwoners en professionals. En door het effect van ingezette zorg te evalueren met inwoner en zorgverlener.

In 2022 is de nieuwe inkoop voor de Wmo en Jeugd gestart. Met de vernieuwde inkoopstrategie wordt de benodigde transformatie van de zorg voor het deel inkoop vormgegeven. Meerjarige contracten worden afgesloten met een beperkt aantal aanbieders, aangevuld met mogelijkheden voor specifieke kortdurende afspraken en lokale ruimte voor verdere innovatie. Daarbij wordt de contractering ingericht op resultaten uitgaande van wat de inwoners in de verschillende gemeenten nodig hebben om mee te doen in de samenleving. Met de inkoop wordt daarnaast beoogd meer grip op financiën te realiseren. In het gehele proces van inkoop hebben we oog voor zorgcontinuïteit, lokale en kleine aanbieders en een dekkend zorglandschap.

Kwaliteit

Voormekaar is verantwoordelijk voor de toewijzingen Wmo en Jeugd. In 2019 is gebleken dat de formatie van Voormekaar te krap is, deze is sinds de eerste helft van 2020 op sterkte gebracht. Op 1 januari 2020 is het abonnementstarief definitief ingegaan. Elke inwoner betaalt sindsdien een eigen bijdrage van € 19 per maand ongeacht het aantal ondersteuning die zij ontvangen en ongeacht het inkomen. Hierdoor is er een toename gekomen in het aantal inwoners die een indicatie voor de hulp bij huishouding aanvragen. Daarnaast zien we steeds meer aanvragen voor woningaanpassingen, waardoor de kosten oplopen. Het blijft in de praktijk lastig om inwoners te motiveren om het op eigen kracht en met eigen middelen te organiseren. Vanaf 2023 zetten we in op herstelgerichte ondersteuning. Deze ondersteuning richt zich op mensen van 60 jaar of ouder, met als doel om het explosief spiervermogen op te bouwen. Met deze ondersteuning zetten we op een andere manier in op het uitgangspunt 'zo zelfstandig mogelijk leven'.

Geld

In de jaarrekening 2022 zien we een overschrijding ten opzichte van de begroting van € 671.000. Dit is met name het gevolg van een groter beroep op woonvoorzieningen (woningaanpassingen) met een bedrag van € 351.000 en huishoudelijke ondersteuning met een bedrag van € 197.000. Het gaat hierbij om open-einde-regelingen.

Als gevolg van het toenemend beroep op voorzieningen is de taakstelling in de omvang van € 381.000 niet ingevuld. De sturingsmaatregelen die daartoe worden ingezet hebben niet het volledige effect gehad.

In 2022 hebben we de afrekening Beschermd Wonen over het boekjaar 2021 ontvangen van de gemeente Doetinchem. Hierdoor ontstaat een eenmalig voordeel ten opzichte van de begroting met een bedrag van € 256.000.

Speerpunt

De jeugd ontwikkelt zich positief.

Wat willen we bereiken?

- Jongeren ontwikkelen zich op positieve wijze. Zo nodig ontvangen zij passende ondersteuning.

Wat gaan we daarvoor doen?

We organiseren algemene voorzieningen en preventieve activiteiten voor jeugd en/of hun ouders/verzorgers.

We zetten de samenwerking met huisartsen voort met een Praktijkondersteuner Huisarts jeugd (POH jeugd). Zorgverzekeraar Menzis deelt vanaf 2021 in de kosten. We gaan door met Jimmy's als talentenbroedplaats voor alle Berkellandse jongeren (11 tot en met 26 jaar). We willen het bereik van Jimmy's vergroten en meer jongeren motiveren Jimmy's te bezoeken. We versterken de verbinding met Voormekaar, zodat Voormekaar jongeren in contact brengt met Jimmy's en andersom. Jimmy's en de POH jeugd zijn stuurmaatregelen die bijdragen aan ombuiging van de oplopende kosten van jeugdzorg. We gaan door met In Huis Steungezinnen en de activiteiten van het Preventie Platform Jeugd Oost Achterhoek, zoals het Scheidingsloket en de weerbaarheidstrainingen. Net zoals bij Jimmy's geldt voor deze activiteiten dat we extra investeren in de verbinding met Voormekaar, zodat Voormekaar ouders en kinderen hiervoor aanmeldt. Daarmee stimuleren we de beweging van zorg naar algemene voorzieningen en preventie.

Kwaliteit

3 jongerenwerkers ondersteunen de jongeren die bij Jimmy's actief zijn en werken daar waar jongeren zijn. Het project 'Young Leaders' loopt met financiering vanuit ZonMw: in 2 jaar tijd maken 150 jongeren hun eigen plannen waar.

Binnen Voormekaar stimuleert een opbouwwerker met aandachtsgebied jeugd een sterke verbinding tussen Voormekaar en de algemene voorzieningen jeugd. Zo zorgen we dat we niet onnodig verwijzen naar jeugdhulp als er in het voorliggend veld mogelijkheden zijn.

Het Preventie Platform Jeugd heeft verschillende preventieve trainingen en bijeenkomsten georganiseerd. Vooral bij de weerbaarheidstrainingen waren de groepen vaak maximaal gevuld. Ook het Scheidingsloket wordt steeds beter gevonden en benut.

Geld

Geen bijzonderheden.

Wij bieden de ouders/verzorgers de mogelijkheid tot een persoonsgebonden budget om jeugdhulp en ondersteuning zelf in te kopen (Jeugdwet - pgb). (040.020)

Kwaliteit

De gemeente biedt de mogelijkheid om zorg in te zetten middels een Persoonsgebonden Budget. Binnen Voormekaar zijn de medewerkers goed op de hoogte van de mogelijkheden en voorwaarden. Ouders/verzorgers kunnen bij hen terecht voor vragen over het PGB.

Geld

In Berkelland gaan we zorgvuldig om met het inzetten van een PGB, omdat het beheren van een PGB ook wat van de inwoner vraagt. Er is de afgelopen jaren sprake van een gestaag dalende lijn voor wat betreft de lasten. In verband met de invoering van de regionale inkoop, hebben we het budget voor PGB behoedzaam begroot. Vooralsnog zien we vrijwel geen effect in het beroep op een PGB. Het voordeel ten opzichte van de begroting bedraagt € 125.000.

Wij bieden onze jonge inwoners en hun ouders/verzorgers jeugdhulp. (040.030)

Voormekaar zorgt met actieve casusregie voor passende ondersteuning aan kinderen en ouders (zo licht, zo kort en zo dichtbij mogelijk). Dit is onder andere mogelijk doordat Voormekaar in elke kern onderdeel uitmaakt van een sterk netwerk van inwoners en professionals en door het effect van ingezette zorg te evalueren met inwoner en zorgverlener.

We geven in regionaal verband de inkoop jeugdzorg vanaf 2022 anders vorm. Daarmee beogen we dat kinderen zo thuis mogelijk opgroeien, een dekkend zorgaanbod, passende ondersteuning (zo licht als mogelijk en zo intensief als nodig) en kostenbeheersing. We willen een aantal aanbieders meer ruimte geven om te doen wat nodig is binnen een financieel kader ('lump sum financiering'). Van afstemming tussen aanbieder en gemeente over product en looptijd naar afstemming over doel en resultaat. Als gemeente vinden wij het belangrijk daarbij goed de balans te bewaken tussen wat grote en kleine aanbieders onze inwoners kunnen bieden.

Kwaliteit

De regionale inkoop jeugdwet is vanaf 1 juli 2022 ingegaan. 59 (samenwerkingsverbanden van) aanbieders verzorgen nu de specialistische jeugdzorg die wordt ingezet via Voormekaar, huisartsen, gecertificeerde instellingen en medisch specialisten. Er is veel inzet gepleegd om jeugdigen de juiste zorg te bieden als een aanbieder niet meer gecontracteerd was. Er is een goede start gemaakt met de nieuwe werkwijze (Voormekaar bepaalt het resultaat, de aanbieder hoe het resultaat wordt bereikt) en met de samenwerking met nieuwe aanbieders.

Om kinderen beter te beschermen hebben we volop ingezet op de Gelderse Verbeteragenda Jeugdbescherming, een samenwerking van alle Gelderse gemeenten, gecertificeerde instellingen (GI's), Veilig Thuis en de Raad voor de Kinderbescherming. We werken nu met een vereenvoudigde aanmeldroute voor jeugdzorg. vanuit de gecertificeerde instellingen. De GI's kampen met een personeelstekort en heeft maatregelen genomen om veiligheid van kinderen te waarborgen.

Sinds 2022 is het nieuwe woonplaatsbeginsel ingegaan. Dit betekent dat Berkelland niet meer financieel verantwoordelijk is voor jongeren die oorspronkelijk niet uit Berkelland komen en nu hier onder voogdij van een GI wonen. Ook zijn er kinderen 'administratief verhuist' naar Berkelland die momenteel in een andere gemeente wonen. Het gaat om jongeren met relatief zware problematiek en daarbij behorende hoge kosten.

Geld

Als gevolg van de regionale inkoop en het uitgangspunt om inwoners de juiste zorg te bieden, is er nog relatief veel sprake van individuele overeenkomsten en overgangsregelingen. De financiële nadelen die daardoor ontstaan worden echter volledig gecompenseerd door de voordelen die we ook realiseren met de regionale inkoop.

Het nieuwe Woonplaatsbeginsel vanaf 1 januari 2022 brengt een financieel voordeel met zich mee. Relatief veel kinderen zijn overgedragen aan andere gemeenten, omdat zij niet meer onder de financiële verantwoordelijkheid van onze gemeente vallen.

Per saldo is er sprake van een nadeel tot een bedrag van € 348.000. Dit is met name het gevolg van het niet volledig invullen van de taakstelling (begroot bedrag € 458.000).

Speerpunt

Iedereen doet mee in Berkelland.

Wat willen we bereiken?

- Iedereen kan (zo veel en zo lang mogelijk) meedoen in Berkelland.
- Inwoners zijn zo zelfredzaam als mogelijk en nemen deel en dragen zo mogelijk bij aan de samenleving.

Wat gaan we daarvoor doen?

We bieden ruimte aan inwoners en professionals om in te zetten op innovatieve oplossingen voor een gezonde leefstijl. Voorbeeldinitiatieven van buurten, scholen en verenigingen krijgen extra aandacht.

Kwaliteit

Door de uitvoering van de tweede tranche van de subsidieregeling 'Transformatiefonds Sport' en de maatschappelijke samenwerking binnen het Lokaal Beweeg- en Sportakkoord zijn veel projecten en initiatieven van verenigingen, scholen en overige maatschappelijke organisaties tot stand gebracht. Vanuit sportparken zijn nieuwe beweeginitiatieven ontstaan voor- en in samenwerking met inwoners.

Geld

Geen bijzonderheden.

We geven samen invulling aan de Lokale Inclusie Agenda.

In een inclusieve samenleving kunnen mensen met een beperking precies dezelfde dingen doen als mensen zonder een beperking. In 2020 is een nieuwe Lokale Inclusie Agenda opgesteld. Deze hebben we in 2022 verder uitgevoerd. In de nieuwe Lokale Inclusie Agenda hebben we specifiek aandacht voor het feit dat we inclusief willen zijn op alle vlakken van diversiteit, bijvoorbeeld LHBT+-emancipatie, laaggeletterden en mensen met een niet-zichtbare beperking.

Kwaliteit

In 2022 hebben we voort geborduurd op de Lokale Inclusie Agenda 2020-2021. De speerpunten zijn: bewustwording, toegankelijkheid, wonen, sport cultuur en verenigingsleven, onderwijs, beleid en planvorming, werk en inkomen. Gemeente Berkelland is partner geworden van de 'Ik ben...' campagne. Met de shortfilm 'Ik ben Levi' en een lesprogramma worden jongeren uitgenodigd om na te denken over 'jezelf zijn' en het gesprek daarover te voeren. De campagne is gericht op scholen voor voortgezet onderwijs en mbo en wordt uitgevoerd in samenwerking met het jongerenwerk.

Geld

Geen bijzonderheden

Wij verbeteren de toegang tot onze regelingen die zich richten op meedoen aan de samenleving, vroegsignalering van schulden en schuldhelpverlening.

Wij vinden het belangrijk dat onze minimaregelingen goed vindbaar en gemakkelijk aan te vragen zijn. Dit realiseren wij met een online tool waarin de inwoner snel kan nagaan voor welke regelingen hij in aanmerking komt. In de campagne 'Rondkomen in Berkelland' geven we een impuls aan de bekendheid van onze minimaregelingen. Op deze manier brengen we onze minimaregelingen voor zowel digitaal vaardige als niet-digitaal vaardige inwoners onder de aandacht.

Het tijdig signaleren van betalingsachterstanden via vroegsignalering kan problematische schulden voorkomen. Wij geven uitvoering aan de methodiek van 'Vroeg Eropaf'. Wij gaan hierin verder dan de regelingen toegankelijk maken en benaderen de inwoners met geldproblemen proactief. Ook willen wij dat de inwoner sneller de stap maakt zich te melden. Door een bewustwordingscampagne rondom het hebben van geldproblemen en schulden, doorbreken we het taboe hierop. Tenslotte leidt een overzichtelijke ketenaanpak tot een betere dienstverlening voor onze inwoners. Wij optimaliseren de samenwerking met onze partners in de schuldhelpverlening. Daartoe wordt de formatie op het gebied van schuldhelpverlening tijdelijk

opgehoogd en onderzoeken we welke inzet structureel noodzakelijk is. Meedoen komt het best tot zijn recht door deelname aan de samenleving. Bij voorkeur door betaald werk. Wij optimaliseren de dienstverlening die door de gemeenschappelijke regeling SDOA wordt uitgevoerd en moet leiden tot (on)betaald werk van onze inwoners. Meer informatie gericht op het thema participatie en meedoen staan in het programma 'Werken en ondernemen in een sterke regio'.

Kwaliteit

Het bereiken van een zo groot mogelijke doelgroep die recht heeft op inkomensregelingen- en voorzieningen blijft een aandachtspunt op het gebied van armoede en schulden. Om dit bereik te vergroten is er extra ingezet op formatie 'hulp bij geldzaken' (vroegsignalering), communicatie richting inwoners, laagdrempelige toegang en de online tool 'Check waar je Recht op hebt'. Maar ook door bijvoorbeeld (particuliere) verhuurders te stimuleren zich aan te sluiten bij het landelijk convenant vroegsignalering.

Om die inzet van 'hulp bij geldzaken' op peil te houden is er in 2022 tijdelijk extra formatie gecreëerd. Daarmee kan er nog meer volgens de methodiek van 'er op af' gewerkt worden. Deze inzet loopt gedurende een deel van 2023 door. Gemiddeld ontvangen de medewerkers vroegsignalering circa 70 signalen per maand van betalingsachterstanden van inwoners. Daarnaast zijn er nog 'zelfmelders' die zich rechtstreeks bij de medewerker 'hulp bij geldzaken' melden.

Geld

Vooruitkijkend naar 2023 is aan de raad voorgesteld de ingezette aanpak te continueren en dit te dekken vanuit de middelen vanuit de afrekening 2022 van Fijnder.

Speerpunt

Nieuwkomers burgeren in.

Wat willen we bereiken?

- Nieuwkomers hebben uitzicht op een zinvol bestaan en kunnen meedoen in Berkelland.
- Eén doorgaande lijn met perspectief op wonen, onderwijs en werk.

Wat gaan we daarvoor doen?

Er is een integraal programma dat richting geeft aan de koers voor inburgering. (040.050)

Op 1 januari 2022 treedt de nieuwe Wet Inburgering in werking. Gemeenten krijgen de regie bij de invoering van het nieuwe inburgeringsstelsel. We richten ons op een goede implementatie van nieuwe taken en inbedding in de lokale structuur. We kijken samen met onze vrijwilligers (maatjes), sleutelpersonen en cultuurverbinders hoe zij een bijdrage kunnen leveren aan de nieuwe integrale aanpak van inburgering, integratie en participatie van vluchtelingen. We betrekken hierbij hoe de Weggeefwinkel een bredere functie kan vervullen voor geheel Berkelland.

Kwaliteit

Op basis van het implementatieplan voor de nieuwe inburgeringswet zijn we per 1 januari 2022 gestart met de nieuwe werkwijze. Door een landelijke fout bij DUO was het nog niet duidelijk welke inburgeraars onder de Wet Inburgering 2021 vielen. Hierdoor konden we nog niet daadwerkelijk starten met de Brede intake en het opstellen van Persoonlijke Plannen voor Inburgering en Participatie (PIP), met daarin de keuze voor een van de 3 leerroutes. Hiermee konden we pas in het einde van het tweede kwartaal starten. Een deel van de uitvoering van het traject wordt op basis van een Dienstverleningsovereenkomst gedaan door Fijnder Werkleerbedrijf. Het inburgeringsprogramma wordt in Berkelland verzorgd door Interbeek Support (Zelfredzaamheidsroute en B1-route) en door Graafschap College, HAN en Radboud Universiteit (Onderwijsroute MBO, HBO, WO).

Aanvullend maken we gebruik van de vrijwilligerspoot van de Berkellandse aanpak, bestaande uit maatjes, sleutelpersonen, cultuurverbinders en maatschappelijke organisaties.

Geld

Nu de Wet Inburgering is ingevoerd en de aanpak statushouders volgend jaar in de staande organisatie wordt ondergebracht is het tijd om de balans op te maken. Inmiddels is een projectreserve opgebouwd van € 248.000 in de reserve voor de inhaalslag inburgering. Er zijn verschillende redenen waardoor we deze reserve willen behouden.

- De eerste begroting is gemaakt op basis van het plan Vluchtelingen in Berkelland. Hierin stonden diverse ambitieuze plannen die niet direct konden worden uitgevoerd, bijvoorbeeld de regisseursfunctie en de aanschaf van een klantvolgsysteem. We willen deze ambities echter nog wel waarmaken.
- De taakstelling huisvesting wisselt sterk en dit maakt het nodig om een buffer te hebben voor een eventuele hoge taakstelling.
- Door stagnatie bij de IND en COA/AZC werden minder statushouders gekoppeld waardoor wij de taakstelling niet konden halen. Dit geldt ook voor de stagnatie op de woningmarkt, stagnatie door reisbeperkingen en dichte ambassades in de coronaperiode. Een inhaalslag op deze punten brengt extra kosten met zich mee.
- Berkelland heeft als plattelandsgemeente met veel kernen hogere kosten voor de uitvoering van het inburgeringsprogramma. Door een aantal factoren (uitstel van de inburgeringswet, vertraging van het inburgeringsprogramma) is dit tekort nog niet naar voren gekomen.
- Onze bewezen succesvolle aanpak (volgens de pilot Powervrouwen) met individuele coaching, maatwerk, cultuurverbinders) brengt meer kosten dan gedekt door de bijdrage vanuit het Rijk.
- De niet wettelijke activiteiten uit de Berkellandse aanpak willen we wel graag in stand houden (vrijwilligers, maatjes, weggeefwinkel, ontmoetingsruimte)
- De crisisbenadering van de huisvesting van statushouders vanuit de AZC's: wij kunnen een inspanningsverplichting krijgen om extra -tijdelijke- woningen te bouwen om de AZC's van COA te ontlasten. Het is verstandig om ook hier geld voor te reserveren.

Op basis van bovenstaande willen we de resterende middelen op deze activiteit overhevelen naar 2023.

Vanuit de Bekostigingsregeling opvang ontheemdem Oekraïne is in 2022 een resultaat bereikt van bij benadering € 2 miljoen. Dit resultaat is veroorzaakt doordat er aan het beging van de opvangperiode sprake was van lage huisvestings- en overige kosten. Daarnaast zijn niet alle personele kosten doorberekend aan dit onderdeel van het programma.

Speerpunt

Voldoende en krachtige vrijwilligers en mantelzorgers die worden gesteund waar het nodig is.

Wat willen we bereiken?

- We benutten, ondersteunen en coördineren de inzet van mensen die in Berkelland maatschappelijk betrokken en actief zijn.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wij realiseren een steunpunt voor mantelzorgers waar informatie, advies en ondersteuning samenkomen.

Het gedachtegoed van een Knooppunt Mantelzorg draagt bij aan bewustwording en bekendheid van mantelzorg, ontlast de mantelzorger en versterkt het (bestaande) netwerk van formele en informele zorg. De noodzaak en urgentie om mantelzorgers te ondersteunen staat buiten discussie. De wijze waarop we hier als gemeente invulling aan geven hebben we geëvalueerd in 2022 en maakt vanaf 2023 onderdeel uit van ons reguliere beleid.

Kwaliteit

In samenwerking met lokale zorgaanbieders is de informele zorg in de thuissituatie verder ontwikkeld.

Hiermee kunnen mantelzorgers tijdelijk ontlast worden. Zodat de mantelzorger kan deelnemen aan activiteiten. De informele zorg wordt geleverd door (opgeleide) vrijwilligers. Regionaal is gezamenlijk met de gemeenten in de Oost Achterhoek en Doetinchem gestart met communicatie over mantelzorgregelingen en de toegang. Verder is in 2022 specifiek ingezet op de jonge mantelzorger (gastlessen over 'opgroeien met zorg' en een regionaal kamp voor jonge mantelzorgers).

Geld

Vooralsnog wordt het knooppunt mantelzorg bekostigd uit het uitvoeringsplan Samen denken, Samen doen. In de verantwoordingsrapportage 2021 is voorgesteld structureel invulling te geven aan het knooppunt mantelzorg met ingang van 2023. Hiervoor zijn middelen gereserveerd binnen de programmabegroting onder algemene voorzieningen. Voor 2022 hebben de ontwikkelingen op dit onderwerp geen financiële gevolgen.

Wij realiseren een vrijwilligerspunt Berkelland waar vraag en aanbod elkaar bereiken.

Met het realiseren van een platform Vrijwilligers geeft de gemeente Berkelland een stimulans aan het vrijwilligerswerk en het oplossen van vrijwilligersvraagstukken. Wij willen daarmee bereiken dat iedereen die met vrijwilligerswerk te maken heeft, straks het platform weet te vinden. Het platform zorgt ervoor dat vrijwilligers leuker, makkelijker en beter hun werk kunnen doen. Het platform is een online vacaturebank waar vraag en aanbod samen komen en heeft de functie van een lokale makelaar voor het vinden, binden en verbinden van organisaties, stichtingen en verenigingen. In 2022 is het platform vrijwilligers geëvalueerd om te besluiten op welke manier we de ondersteuning aan vrijwilligers structureel vorm willen geven.

Kwaliteit

Het platform vrijwilligers heeft de campagne 'Vrijwilliger in beeld' georganiseerd. Er zijn filmpjes opgenomen over vrijwilligers die zich inzetten voor een vereniging of organisatie en wat dit voor hen betekent.

'Berkelland doet' is vanaf 2022 onderdeel van de Berkellandwijzer. Hiermee is dit dé online plek voor vrijwilligersmatches en burenhulp in Berkelland. Uit een evaluatie blijkt dat 'Berkelland doet' goed gevonden wordt.

Structureel blijven we:

- Bijeenkomsten organiseren met partners (o.a. met Naoverfonds, Bedrijvenkring, Sportfederatie en Cultuurijs). Met als doel kennis en ervaringen delen en verbindingen leggen om gezamenlijk te werken aan vraagstukken die leven bij verenigingen, stichtingen en musea.
- De gemeente faciliteert organisaties en verenigingen zodat zij de vrijwilligers op de dag van de vrijwilliger (7 december) in het zonnetje kunnen zetten.
- Structureel bieden we een nieuwsbrief aan met actuele informatie over vrijwilligerswerk.
- Het platform vrijwilligers is betrokken geweest bij de opvang van Oekraïners in de faciliterende rol richting de crisisorganisatie.

Geld

In 2022 wordt het platform vrijwilligers bekostigd uit het uitvoeringsplan Samen denken, Samen doen. In de verantwoordingsrapportage 2021 is voorgesteld structureel invulling te geven aan het platform vrijwilligers, met ingang van 2023. Hiervoor zijn middelen gereserveerd in de begroting onder algemene voorzieningen. Voor 2022 hebben de ontwikkelingen op dit onderwerp geen financiële gevolgen.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	2022 (vastgesteld)	2022 (Na slotwijziging)	Realisatie 2022
Lasten				
040.010 Maatschappelijke ondersteuning	-11.437	-10.529	-11.312	-12.435
040.020 PGB	-235	-318	-318	-193
040.025 PGB WMO en Begeleiding	-490	-467	-467	-416
040.030 Jeugd	-12.869	-10.931	-11.637	-11.980
040.040 Algemene voorzieningen	-1.734	-2.040	-2.485	-1.894
040.050 Inburgering	-346	-983	-3.070	-2.677
040.060 Loonkosten	0	0	0	0
040.070 Stimuleren nieuwe vormen van zorg	-324	0	-680	-475
040.090 regelingen Covid-19	-52	0	0	-51
040.500 Loonkosten programma Zorg voor wie dat nodig heeft	-4.602	-4.641	-5.223	-5.132
040.700 Rente en afschrijving programma Zorg voor wie dat nodig heeft	-4	-4	-4	-3
040.900 Taakstelling sociaal domein	0	0	0	0
Totaal Lasten	-32.091	-29.912	-35.195	-35.256
Baten				
040.010 Maatschappelijke ondersteuning	1.260	465	465	917
040.030 Jeugd	50	0	114	109
040.040 Algemene voorzieningen	23	10	110	96
040.050 Inburgering	0	601	2.439	4.324
040.070 Stimuleren nieuwe vormen van zorg	35	0	107	34
Totaal Baten	1.368	1.075	3.234	5.479
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-30.724	-28.837	-31.961	-29.777
Onttrekkingen				
040.710 Reserves	1.533	166	1.614	1.108
Totaal Onttrekkingen	1.533	166	1.614	1.108
Stortingen				
040.710 Reserves	-248	-822	-822	-872
Totaal Stortingen	-248	-822	-822	-872
Mutaties reserves	1.285	-656	792	236
Gerealiseerd resultaat	-29.439	-29.493	-31.169	-29.541

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Visienota 'Meedoen naar vermogen'
- Beleidskader Participatiewet
- Koersdocument Doorontwikkeling Voormekaar
- Beleidskader volksgezondheid 2017-2020 'Positieve gezondheid en preventie'
- Regiovisie Opvang en Bescherming in de Achterhoek
- Beleidskader Samen Denken Samen Doen
- Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein 2018-2020
- Beleidskader preventie 2021-2025
- Lokale inclusie agenda 2020-2022

WERKEN EN ONDERNEMEN IN EEN STERKE REGIO

Een warm welkom voor werk Wat speelt er?

- Onze voortdurende aandacht gaat uit naar ondernemers met vragen, ideeën, plannen en wensen. Via de Bedrijvenkring Berkelland en ons team EZ werken we met onze ondernemers samen aan mogelijkheden voor bedrijven om zich te ontwikkelen. Veel ondernemers hebben te maken met (de naweeën van) corona en zijn of waren afhankelijk van (Rijksoverheids)-steun om te overleven. Inmiddels zijn de vooruitzichten beter, groeit de economie weer en doen we het in de Achterhoek/Berkelland op dat gebied zelfs nog beter dan het landelijk gemiddelde. Dat betekent echter niet dat we rustig achterover kunnen leunen. Er zijn nog steeds groepen ondernemers die het moeilijk hebben. We hopen vanaf 2022 echter dat het voor alle ondernemers weer 'normaal' ondernemen is en we zullen vooruit moeten kijken om de goede vooruitzichten ook in de toekomst te kunnen bestendigen.
- Onze winkelcentra verdienen speciale aandacht om deze ook voor de toekomst levendig te houden. Daarom zijn de afgelopen periode veel stappen gezet in de vitalisering van onze winkelcentra. We zijn in Eibergen, Neede en Borculo aan de slag via zogenaamde taskforces waarin we samenwerken met ondernemers en inwoners. Ook in Ruurlo wordt gewerkt aan een nieuw plan om Ruurlo toekomstbestendig te maken. Als gemeente faciliteren we zo nodig en zo mogelijk de gewenste ontwikkelingen. Daarbij gaat het zeker niet alleen om de openbare ruimte. We doen actief mee bij herinrichting of herontwikkeling van 'onaantrekkelijke' locaties/panden. We maken daarbij gebruik van de extra middelen die we daarvoor beschikbaar hebben, zoals de herstructureringsreserve of extra impuls gelden voor vitale kernen.
- Regionaal blijven we als Achterhoek de handen ineen slaan om onze gemeenschappelijke aantrekkelijkheid voor ondernemers en potentiële werknemers te vergroten. De Achterhoek profileert zich als smarthub Achterhoek (www.smarthub.nl) met kansen voor de Achterhoekse smart industry. Dit biedt niet alleen kansen voor de (hightech) maakindustrie, maar ook voor sectoren als agro/food, zorg en vrijetijdseconomie.
- De economische vooruitzichten zijn door de coronapandemie flink verslechterd. Daardoor komen er meer mensen aan de zijlijn te staan. Toch is in verschillende sectoren de vraag naar goedgeschoolde medewerkers zo groot dat het niet lukt om vacatures te vervullen. Dat maakt extra inzet en creatief samenwerken van alle betrokken partijen noodzakelijk. De juiste mensen op de juiste plek en werk voor iedereen! Ook voor mensen die hierbij een extra steuntje nodig hebben.
- Om te komen tot een breed en samenhangend aanbod voor inwoners met een achterstand op de arbeidsmarkt, stelden we in 2019 de visie doorgaande ontwikkellijn vast. Hierin is met nadruk plaats voor lokale initiatieven (in 2019 geëvalueerd). In 2019 werden door een bestuursopdracht aan SDOA (Nu: Fijnder) de contouren geschetst voor het traject 'Samen aan het stuur'. Dit traject heeft grote gevolgen voor de verdere taakinvulling van deze organisatie en de rol die we als gemeente hebben. Meldingen van inwoners komen binnen bij de gemeente en wanneer het nodig is, vindt een doorverwijzing plaats naar de tweedelijns uitvoeringsorganisatie werk en inkomen. De ondersteuning aan inwoners wordt integraal en zo veel mogelijk lokaal georganiseerd.
- Op het gebied van armoedebestrijding is een aantal projecten uit het uitvoeringsprogramma gaande. Er is een digitale financiële wegwijzer gelanceerd, er is een breed platform voor schuldhulpverlening en we starten in 2020 met een traject rondom de vroegsignalering van schulden.
- We werken aan een goed vrijetijdsaanbod het hele jaar door op basis van het beleid 'Beleef het in Berkelland'. We blijven aangesloten bij de regionale vrijetijdsagenda en zijn ervan overtuigd dat onze lokale ondernemers meeprofiten van het sterke merk Achterhoek.

Speerpunt

Promotie van Berkelland (en de Achterhoek).

Wat willen we bereiken?

- Promotie van Berkelland: waar je je snel thuis voelt, met fijne, gastvrije mensen, waar het prettig wonen, recreëren en werken is.

Wat gaan we daarvoor doen?

Plan maken en uitvoeren waarbij duidelijk is wat de strategie is, hoe promotie effectief kan worden ingezet en welke doelgroepen we daarmee bereiken. (050.120)

We hebben een projectplan gemaakt met een marsroute. Via het inwonerspanel hebben we onderzoek gedaan naar de identiteit en het profiel van Berkelland en een concept 'Merkpaspoort' gemaakt. Deze is getoetst in workshops voor B&W, Raad en Jongerenraad en interviews met ondernemers. We zijn halverwege de marsroute van het projectplan en werken nu aan een strategisch actieplan voor de profilering van Berkelland (promotie, marketing, branding). Er is tot en met 2021 budget voor deze activiteit begroot. Daarna niet meer.

Kwaliteit

Voor het project 'Positionering van Berkelland' (promotie, branding, citymarketing) is een marsroute uitgezet met als onderdelen: Identiteit, Positionering, Strategie en Organisatie. De onderdelen 'Identiteit' en 'Positionering' zijn afgerond en opgenomen in het merkpaspoort van Berkelland, dat de raad op 8 maart 2021 heeft vastgesteld.

Het college van B&W heeft vervolgens 'Strategieën voor de profilering van Berkelland' vastgesteld. Het onderdeel strategie is daarmee afgesloten. Een strategisch actieplan met organisatieopzet ligt klaar om uitgevoerd te worden. Dit is een strategisch actieplan om Berkelland voor bewoners, bedrijven en bezoekers te profileren.

Geld

Vanwege gebrek aan capaciteit / prioritering van de beschikbare ruimte om projecten op te kunnen pakken is in 2022 nog niet gestart met de uitvoering van het strategisch actieplan om Berkelland voor Bewoners, Bedrijven en Bezoekers te profileren.

Speerpunt

Goed vestigingsklimaat voor ondernemers.

Wat willen we bereiken?

- Een aantrekkelijk, toekomstbestendig vestigingsklimaat in Berkelland en de regio.

Wat gaan we daarvoor doen?

We denken snel en actief mee met ondernemers. (We leggen de rode loper uit.)

We proberen actief in te spelen op wensen, ideeën, plannen en vragen van nieuwe en bestaande ondernemers binnen én buiten onze gemeente (nieuwvestiging). We scheppen randvoorwaarden zodat ondernemers 'direct' weten wat de mogelijkheden zijn (bedrijvenatlas) en tot vestiging of uitbreiding kunnen overgaan. We zorgen voor een warm welkom. Ook kijken we naar de toekomst. Wat is er nodig om in de toekomst aantrekkelijk te zijn en te blijven? Zo oriënteren we ons op de toekomstige behoefte aan bedrijventerreinen.

Kwaliteit

Ook in 2022 is (pro)actief partnerschap met onze ondernemers een belangrijk speerpunt. We denken mee bij ontwikkelingen en vragen, maar ook bij stagnatie en problemen. De nauwe samenwerking met en binnen de Bedrijvenkring Berkelland wordt door betrokkenen als zeer positief ervaren. Ook vinden er (na corona) weer veel bedrijfsbezoeken en externe afspraken

plaats en worden er samen meerdere projecten opgepakt. Deze hebben betrekking op o.a. toekomstbestendige bedrijventerreinen, (door)ontwikkeling centra, aansluiting onderwijs - arbeidsmarkt etc.

Naast de samenwerking met de bedrijvenkring is ook de samenwerking met Fijnder noemenswaardig. De gezamenlijke bedrijfsbezoeken (Fijnder - WSPA, Team EZ en wethouder) zijn ook weer van start gegaan.

Ook hebben we in 2022 samen met de bedrijvenkring een Week van de Ondernemer georganiseerd. Voor corona betrof het altijd een Dag van/voor de Ondernemer. Nu een uitgebreider programma met een viertal activiteiten op 4 verschillende dagen.

In 2023 staat er een bestuurswisseling binnen de bedrijvenkring te wachten, maar doel blijft om samen korte lijnen te onderhouden en ook samen onze ondernemers daar waar mogelijk uitstekend van dienst te zijn.

Geld

We voeren de economische agenda 2020-2024 uit.

De economische agenda is recent opgesteld en we voeren samen met de Bedrijvenkring Berkelland de agenda uit. We doen dit met zeer beperkt budget vanuit de gemeente, dus als er financiering nodig is zoeken we daar financierders bij. Vanuit het team Economische Zaken zoeken we nadrukkelijk de verbinding op tussen onze organisatie en het bedrijfsleven, om zo bestaande en nieuwe bedrijven zo goed mogelijk te faciliteren.

Kwaliteit

De Economische Agenda 2020 - 2024 wordt uitgevoerd in samenwerking met de per 1 januari 2021 gevormde Bedrijvenkring Berkelland (fusie van de Industriële Kring Berkelland en Platform Berkelland). Er is in deze samenwerking voortdurend aandacht voor uitvoering van activiteiten uit de Economische Agenda. Ook dit jaar (2022) is de agenda richtinggevend voor onze activiteiten, vooral ons speerpunt 'De Rode Loper' voor bedrijven.

Geld

We willen een goede en veilige wegverbinding tussen bedrijventerrein 'De Laarberg' en de snelweg A1.

Een rechtstreekse snelle en geschikte verbinding vanuit bedrijventerrein Laarberg via het tracé Deventer Kunstweg is niet opportuun. Daarom blijven we ons inzetten voor verdere verbeteringen op de tracés via de N315/N825 (via Neede) en de N319/N825 (via Ruurlo), zodat de A1 vanuit de Laarberg snel bereikt kan worden (en vice versa), zowel per auto als per vrachtauto.

Kwaliteit

Geld

We zetten in op meer samenwerking met Duitsland, om kansen voor ondernemers en inwoners te benutten.

Hoewel we geen specifiek budget meer hebben voor deze activiteit blijven we echter betrokken bij onze oostburen en zoeken ook het overleg op. We blijven ook actief deelnemen aan de Euregio. Voor concrete grensoverschrijdende activiteiten of evenementen (zoals een grensoverschrijdende bijeenkomst voor ondernemers) zullen we specifiek op zoek moeten naar financiering, mochten we dit willen. We vertrouwen erop dat gewenste projecten in dit kader alternatieve financieringsbronnen, bijvoorbeeld via Euregio, weten te vinden.

■ Kwaliteit

De contacten met onze Duitse partners zijn warm gehouden. Door corona is het niet tot gezamenlijke fysieke bijeenkomsten gekomen. In 2022 zijn de Euregionale netwerkbijeenkomsten weer gestart. Denk hierbij aan de overleggen "Grenzhoppers", maar ook deelname aan het netwerk van bijvoorbeeld het AIW Unternehmensverband. Informatie vanuit de "Grenzhoppers" (zoals over de opleidingen van de "Grenzhoppers Business School" is en wordt gedeeld met de bedrijvenkring Berkelland, om ook de (Euregionale) samenwerking tussen ondernemers te bevorderen.

■ Geld

Speerpunt

Vitale winkelcentra.

Wat willen we bereiken?

- Concentratie van winkels in het kernwinkelgebied.
- Toekomstbestendige centra met aantrekkingskracht.

Wat gaan we daarvoor doen?

Faciliteren van het ondernemersfonds. (050.030)

Het ondernemersfonds is door de ondernemers zelf in het leven geroepen. Ondernemers willen met gezamenlijke middelen hun gezamenlijke slagkracht vergroten. Het fonds wordt gefaciliteerd door de gemeente Berkelland, doordat wij de middelen waarmee het fonds gevuld wordt, innen bij ondernemers als 'reclamebelasting'. De geïnde middelen komen (na aftrek van onze inningskosten) volledig terecht in het ondernemersfonds. De besteding van de middelen uit het Ondernemersfonds is aan de ondernemers zelf. Op deze manier wordt voorkomen dat zogenaamde 'freeriders' meeliften op de inspanningen en investeringen van andere ondernemers zonder zelf bij te dragen in de kosten. Op deze manier dragen alle ondernemers met reclame op hun gevel bij aan het ondernemersfonds en activiteiten die vanuit het Ondernemersfonds worden gefinancierd.

■ Kwaliteit

De facilitering van het Ondernemersfonds door ons is naar wens verlopen. Er is afgestemd met de Stichting Ondernemersfonds over de reclamebelasting (de voeding voor het ondernemersfonds). Daarnaast hebben we als gemeente/Team EZ ook diverse keren overlegd met het bestuur van de bedrijvenkring. Onderdeel hierin is o.a. ook de verdeling van de middelen (reclamebelasting) over de verschillende ondernemersverenigingen.

■ Geld

Samen met inwoners, ondernemers en organisaties via zogenaamde taskforces voor elke kern (en centrum), gaan we aan de slag met de revitalisering van de centra. (050.130)

Er is een impulsbudget beschikbaar van € 4 miljoen voor vitalisering van kernen. Voor Borculo is samen met de taskforce Leef! een revitaliseringsplan voor het centrum opgesteld. De gemeenteraad heeft besloten hiervoor geld toe te wijzen (vanuit dit budget bijna € 1.6 miljoen). De uitvoering van het centrumplan Borculo is gestart en loopt door tot en met 2023. Verder is in Ruurlo een initiatief gestart om samen met stakeholders te komen tot een nieuw centrumplan en het realiseren van een aantrekkelijke verbinding (pad) tussen museum More en het centrum van Ruurlo om bezoekers van het museum te verleiden ook het centrum van Ruurlo te bezoeken. Voor het realiseren van deze verbinding is vanuit deze gelden ongeveer € 225.000 gereserveerd. De ontwikkeling van het nieuwe centrumplan bevindt zich nog in de beginfase, het

resterende deel van dit budget zal hiervoor gereserveerd worden. Er wordt expliciet gekeken naar mogelijkheden van cofinanciering op basis van inzet van deze middelen.

Kwaliteit

Het centrumplan Eibergen is gerealiseerd. We zijn met de realisering van de visie voor het centrum van Neede (via het Loket Oude Straat) volop aan de slag. De plannen vanuit de taskforce 'LEEF' voor het centrumplan Borculo zijn geprioriteerd en zitten nu in de realiseringsfase. In Ruurlo is samengewerkt aan een nieuw concept plan dat in 2023 waarschijnlijk gereed zal zijn.

Geld

We blijven inzetten op compacte centra waarin het fijn verblijven is, onder andere door het creëren van groen/blauwe parels (zie ook programma 'Fijn leven'). (050.035)

Er is blijvende aandacht voor de aantrekkelijkheid van de centra in de 4 grote kernen. De revitalisering van het centrum van Eibergen is in 2017 gestart. Voor Borculo bereiden we de tweede fase voor. In Neede zijn we aan de slag met de pilot Oudestraat. In Ruurlo is een plan in voorbereiding.

Kwaliteit

Groen/blauwe parels zijn onderdeel van de projecten en compacte centra zijn altijd het uitgangspunt bij de projecten.

Geld

Speerpunt

Iedereen doet mee met werk, betaald of onbetaald.

Wat willen we bereiken?

- Iedereen kan aan het werk, betaald of onbetaald.

Wat gaan we daarvoor doen?

Samen met Fijnder en onderwijs laten we het aanbod van werkzoekenden beter aansluiten op de vraag.

Kwaliteit

Jongeren van de leeftijd 18 tot 27, zitten in een cruciale leeftijdsfase qua ontwikkeling en het maken van keuzes ten aanzien van een school loopbaan of werk. Jongeren die ondersteuning nodig hebben, kunnen gebruik maken van Jouwunit, een specifieke afdeling binnen Fijnder. Aangezien de achtergrond van jongeren zeer divers kan zijn (VSO-Pro, statushouders, zonder startkwalificatie, aanwezigheid multi-problematiek) gaat Jouwunit uit van maatwerk. Indien jongeren zonder werk zitten en ook niet op school, maakt Jouwunit samen met de jongere een plan. In eerste instantie gericht op het behalen van een startkwalificatie via school, omdat dit de jongere weerbaarder maakt op de arbeidsmarkt en anders gericht op werk. De professionals van Jouwunit opereren hierbij als spin in het web en hebben hierbij contacten met onder andere scholen, het RMC, het UWV, de Voormekaar teams en het werkgeversservicepunt. Jouwunit beschikt over al het instrumentarium van Fijnder om jongeren te ondersteunen, maar kan ook gebruik maken van aanvullend instrumentarium in de arbeidsmarktregio Achterhoek, zoals bijvoorbeeld is afgesproken in het actieplan Achterhoekse jongeren 2022-2025. Zo zijn er via het actieplan 10 jongeren aan een lifecoach gekoppeld, kunnen jongeren gebruik maken van de scholingsvoucher 'Opijver' en kunnen VSO-PRO jongeren in hun laatste schooljaar specifieke ondersteuning krijgen via een 'transitieroute' naar de arbeidsmarkt.

In 2022 heeft Jouwunit 48 jongeren (tussen de 18 en 27) met een uitkering kunnen doen uitstromen. Van deze jongeren stroomde 27% uit naar werk, terwijl 17% uitstroomde naar een studie.

Geld

Deze ambitie maakt onderdeel uit van het programma participatie en werkgeversbenadering (050.040). Zie voor financiële toelichting onder "Wat mag het kosten?"

Voor de doelgroep met een afstand tot de arbeidsmarkt zorgen we voor een doorgaande ontwikkellijn, waarin zij integraal ondersteund worden.

Ontschotten van regelingen stimuleert de ontwikkeling van de doelgroep met een afstand tot de arbeidsmarkt maximaal. Onze ideeën hebben wij neergelegd in de visie doorgaande ontwikkellijn. Deze visie realiseert het traploos op- en afschalen tussen (arbeidsmatige) dagbesteding, beschut werk en betaald werk van de doelgroep.

In 2022 wordt 'Samen aan het stuur, één uitvoeringsorganisatie werk en inkomen voor het sociaal domein' in volle omgang geïmplementeerd. We positioneren het nieuwe Werkleerbedrijf als tweedelijns organisatie, waarbij de gemeente verantwoordelijk is voor de integrale toegang en regie op de dienstverlening aan onze inwoners.

Meer informatie over activiteiten op het gebied van schulden en armoede zijn te vinden in het programma 'Zorg voor wie dat nodig heeft'.

Kwaliteit

De krapte op de arbeidsmarkt houdt, ondanks de gestegen energieprijzen, de inflatie, de oorlog in Oekraïne en het verlies in koopkracht, nog steeds aan. Bijna iedereen die wil werken en niet te maken heeft met grote persoonlijke problemen op het terrein van bijvoorbeeld gezondheid of financiën, is wel aan het werk. Op verzoek van de gemeente Berkelland heeft Fijnder in kaart gebracht of dit ook daadwerkelijk terug te zien is in de bijstandsbestand en bij nieuwe instroom in het bijstandsbestand. Terwijl de groep met een (relatief) korte afstand (binnen een half jaar bemiddelbaar) bij Fijnder nog op 16,2% lag in 2021 (gemeten 1 januari), was dit percentage in 2022 teruggelopen naar 11,7% (gemeten op 31 december). Relevanter is misschien nog wel de nieuwe instroom. Op 1 januari 2021 lag het aandeel bijstandsgerechtigden met een korte afstand tot de arbeidsmarkt (minder dan een half jaar) nog op 28,1%, terwijl een meting op 31 december 2022 laat zien dat van de instroom in 2022 slechts 9,5% een korte afstand (minder dan een half jaar) tot de arbeidsmarkt heeft.

Met de vaststelling dat de afstand tot de arbeidsmarkt van bijstandsgerechtigden, ondanks de krapte op de arbeidsmarkt, over de gehele breedte groter wordt, legt Fijnder ook steeds meer de focus op ontwikkeling van bijstandsgerechtigden die nog niet direct voor toeleiding naar werk in aanmerking komen. Hiertoe zijn er in 2022 verschillende instrumenten en voorzieningen ingericht, zoals een voorziening voor arbeidsmatige dagbesteding, het aanstellen van een taalcoach, intensieve trajectbegeleiding via "slagkracht meedoen" en intensieve werkleertrajecten voor anderstaligen. In 2023 verwachten we de eerste resultaten.

Geld

Deze ambitie maakt onderdeel uit van het programma participatie en werkgeversbenadering (050.040). Zie voor financiële toelichting onder "Wat mag het kosten?"

Voortdurend koppelen van werkgevers aan werkzoekenden (werkgeversbenadering). (050.040)

De gemeente maakt hierbij gebruik van het Werkgevers ServicePunt Achterhoek (Oost) bij Fijnder (voorheen SDOA). Voor de brede doelgroep van werkzoekenden benaderen we rechtstreeks de ondernemers en maatschappelijke organisaties om werkplekken te vinden voor (kwetsbare) mensen.

Kwaliteit

Voor de koppeling van werkgevers aan werkzoekenden werkt de gemeente Berkelland, via uitvoeringsorganisatie Fijnder, samen met andere gemeenten binnen het Werkgeversservicepunt Achterhoek (WSPA). Het WSPA onderhoudt intensief contact met inclusieve werkgevers en zorgt voor arbeidsbemiddeling van de werkzoekenden die door Fijnder voorbereid worden op een terugkeer op de arbeidsmarkt.

Het WSPA heeft actief contact met 3.177 werkgevers. Deze werkgevers kunnen niet alleen gebruik maken van de kandidaten die door het WSPA aangeboden worden, maar ook van het advies, de ondersteuning, kennis, expertise en instrumenten waarover het WSPA beschikt. Het aantal werkgevers waarmee het WSPA een relatie onderhoudt, breidt zich nog steeds uit, want in 2022 zijn er 50 nieuwe werkgevers bij gekomen. Vanuit de relatie die het WSPA met al deze werkgevers heeft, konden zij in 2022 400 inwoners uit de gemeenten Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk aan betaald werk of een werkervaringsplaats helpen. 297 daarvan werden aan werkgeholpen, namelijk:

- 98 inwoners uit de Participatiewet
- 22 inwoners met een UWV uitkering
- 75 inwoners met een WsW indicatie
- 22 inwoners met nieuw beschut werk indicatie
- 79 inwoners zonder een uitkering (nuggers).

Naast bemiddeling naar betaald werk zijn er nog 103 inwoners bemiddeld naar een werkervaringsplaats, waarbij de potentie er is om een deel van hen uiteindelijk door te geleiden naar regulier betaald werk.

Geld

Deze ambitie maakt onderdeel uit van het programma participatie en werkgeversbenadering (050.040). Zie voor financiële toelichting onder "Wat mag het kosten?"

We gaan meer inzetten op 'social return': beter gebruikmaken van de mogelijkheden om bij aanbestedingen bedrijven en organisaties een sociale bijdrage te laten leveren.

Social Return On Investment (SROI) is het stellen van sociale voorwaarden bij aanbestedingen met als doel werkgelegenheid te bevorderen en/of doelgroepen met afstand tot de arbeidsmarkt aan een werkplek te helpen. Hierbij trekken we ook regionaal op. We werken daarom aan een uniform beleid en uitvoeringsproces.

Kwaliteit

In 2022 is de dienstverlening ten aanzien van Social Return on Investment verder doorontwikkeld en geprofessionaliseerd. Zo is het nieuwe monitoringssysteem WIZZ geïmplementeerd en intussen volledig operationeel. Daarnaast is het Werkgeversservicepunt Achterhoek, waar de uitvoering belegd is, volop in gesprek met de inkoopafdelingen om te kijken welke inkoopcontracten benut kunnen worden voor SROI. Zo hebben in Berkelland de inkoopcontracten met WSi Techniek en de KlaassenGroep kunnen benutten n.a.v. de nieuwbouw voor het Staring College. Het heeft geleid tot plaatsingen van inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Geld

Deze ambitie maakt onderdeel uit van het programma participatie en werkgeversbenadering (050.040). Zie voor financiële toelichting onder "Wat mag het kosten?"

We maken duurzame verbindingen met ondernemers en organisaties gericht op de inzet van kwetsbare medewerkers onder de Participatiewet. (050.050)

We zoeken samen met partijen zoals Werkgeversservicepunt Achterhoek naar passende werk(ervarings)plekken, liefst in de eigen woonomgeving. Daarbij streven we naar een doorgaande ontwikkellijn voor deze groep inwoners. Met de start van het nieuwe Werkleerbedrijf vanaf 2022, zal de pilot arbeidsmatige dagbesteding van start gaan. In deze pilot worden inwoners die de indicatie dagbesteding vanuit de Wmo hebben, in een veilige arbeidsmatige

werkomgeving geplaatst. Dit kan bij het nieuwe Werkleerbedrijf of bij lokale bedrijven. Tenslotte blijven we de beschut werkplekken zoveel mogelijk bij lokale initiatieven onderbrengen.

Kwaliteit

De taakstelling voor het aantal dienstbetrekkingen nieuw Beschut Werk voor de gemeente Berkelland was in 2022 21 fte (op basis van 31 uur per fte). We hebben in 2022 aan deze taakstelling kunnen voldoen en voor 21 fte aan beschut werkplekken kunnen organiseren. Dit is goed voor de inwoners in kwestie, maar heeft ook een keerzijde. Het betekent namelijk ook dat er een wachtlijst is ontstaan. In de Verordening Sociaal Domein 2022 is vastgelegd dat er geen dienstverbanden aan geïndiceerde personen boven de taakstelling worden aangeboden. Mocht er wel boven taakstelling worden geplaatst, dan zou dit zorgen voor structurele aanvullende lasten doordat hier geen middelen van het Rijk voor zijn. Het medewerkersverloop op de wachtlijst is minimaal.

De gemeente Berkelland vindt de wachtlijst, net als de gemeenten Oost Gelre, Winterswijk en Fijnder onwenselijk. De verwachting is dat er in 2024 een nieuwe verdeling komt van te realiseren aantallen in gemeenten en bijbehorende budgetten. 2024 duurt echter nog even en zijn de genoemde gemeenten en Fijnder een lobby gestart bij het Rijk om extra middelen vrij te maken, zodat er meer plekken gerealiseerd kunnen worden. Daarnaast heeft de gemeente Berkelland met Fijnder afgesproken dat inwoners op de wachtlijst gebruik kunnen maken van de re-integratievoorzieningen van Fijnder. Dit is een expliciete keuze geweest van het college en het bestuur van Fijnder. Maatwerk is hierbij het uitgangspunt, waarbij we vermijden dat er inwoners onnodig aan de zijlijn blijven staan.

Geld

Deze ambitie maakt onderdeel uit van het programma verbindingen ondernemers voor participatiewet (050.050). Zie voor financiële toelichting onder "Wat mag het kosten?"

Speerpunt

Goed onderwijs dat aansluit op de lokale en regionale arbeidsmarkt.

Wat willen we bereiken?

- Betere doorstroming naar werk zowel vanuit onderwijs als vanuit een (jeugd) werkloosheidssituatie.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bewaken dat er goed onderwijs is dat aansluit op lokale en regionale arbeidsmarkt. (050.060)

Dit doen we onder andere via onze deelname aan de Bedrijvenkring Berkelland, Smarthub Achterhoek en werkgroep werkgelegenheid, bedrijf en school (PO, VO, MBO, HBO, WO). We zetten in op onderwijs voor en promotie van kansrijke sectoren zoals techniek en zorg en proberen samen met alle betrokkenen ons arbeidspotentieel (jong en oud) zo goed mogelijk te laten aansluiten op de (toekomstige) vraag vanuit de markt (bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties).

Kwaliteit

Dit onderwerp is een vast agendapunt op de agenda van de Bedrijvenkring en ondernemers vinden steeds beter zelf de aansluiting op het onderwijs (Ze verzorgen zelf aanvullende leertrajecten).

Er is veel aandacht voor de doorlopende leerlijn binnen techniek. Dit o.b.v. het Sterk techniek Pact (VO) en ook de samenwerking met het technieklokaal (PO). Gemeente en Bedrijvenkring sluiten bij overleggen aan.

In 2022 is er vanuit de Bedrijvenkring en gemeente frequent contact geweest met VO - scholen inzake het Sterk Techniek Pact. Daarnaast zijn er ook gesprekken geweest met het

technieklokaal in Borculo. Dit om nadruk te leggen op doorlopende leerlijnen in de techniek en een goede aansluiting op de (vraag vanuit) de arbeidsmarkt. Ook is er in 2022 in het kader van de Week van de Ondernemer een startersbijeenkomst gehouden bij het technieklokaal in Borculo. Enerzijds met als doel leren van elkaar en netwerken. Anderzijds om vooral ook nadruk te leggen op het arbeidsmarktvraagstuk in de techniek.

Geld

Speerpunt

Vrijetijdsaanbod het hele jaar door.

Wat willen we bereiken?

- Het kwaliteitsniveau van het vrijetijdsaanbod in Berkelland is verbeterd.

Wat gaan we daarvoor doen?

We ondersteunen (lokale en regionale) projecten onder andere voor productontwikkeling op het gebied van verblijfs- en dagrecreatie. (050.070)

We hebben het budget voor recreatie en toerisme met een derde verlaagd (bijna € 20.000). We blijven meedoen in de regionale vrijetijdsagenda en geloven in een sterke regionale toeristische sector, waar onze lokale ondernemers baat bij hebben. Er is nu geen ruimte meer voor bijdragen aan (lokale) initiatieven die buiten deze regionale agenda vallen.

Ook stoppen we met de regiocoördinator Toerisme en besparen daarmee € 53.000. Deze coördinator had tot nu toe een belangrijke rol in het aanjagen van productverbetering en -ontwikkeling bij onze lokale toeristische ondernemers en instellingen en was een sparringpartner voor onze lokale ondernemers. We gaan ervan uit dat onze toeristische ondernemers zelf nu de handschoen oppakken en verder werken aan productontwikkeling en kwaliteitsverbetering. Ook onze medewerker toerisme en recreatie speelt hierin een belangrijke rol. We gaan op zoek naar nieuwe mogelijkheden om verbinding en ontwikkeling te realiseren, wellicht via een (nieuw of bestaand) platform. We blijven inzetten op het sterke (toeristische) merk Achterhoek, regionale samenwerking en de Stichting Achterhoek Toerisme via de Vrijetijdsagenda, want we zien dat de Achterhoek een sterk merk is en onze lokale ondernemers daar ook de vruchten van plukken.

Kwaliteit

Beleid

In 2022 is gewerkt aan acties uit het uitvoeringsprogramma (2021-2024) dat hoort bij de actualisatie van 'Beleef het in Berkelland' (2021). Daarnaast heeft de gemeenteraad eind 2022 de beleidskaders verblijfsrecreatie besproken tijdens een oordeelsvormende avond. De geactualiseerde verordening toeristenbelasting is ook door de gemeenteraad vastgesteld in 2022.

Projecten

De samenwerking met Saxion Hogescholen over de ontwikkelpotentie van de Berkel (onderdeel uitvoeringsprogramma 'Beleef het in Berkelland') loopt. Fase 1 is voor de zomer afgerond en fase 2 is in september gestart. Verder wordt er met Stichting Achterhoek Toerisme gewerkt aan mountainbikeroutes in Eibergen en Neede en is in het voorjaar het geologisch natuurpad (Needse Berg) vernieuwd in samenwerking met IVN. Het project over de verbinding tussen More en het centrum van Ruurlo loopt nog. Het themajaar 'Ode aan het Landschap Berkelland' is vanwege het succes gecontinueerd in 2022.

Regionaal

Vanuit de regionale Vrijetijdsagenda zijn verschillende projecten opgepakt en afgerond. Zo is het vitaliteitsonderzoek dagrecreatie en horeca afgerond. Ook is het vitaliteitsprogramma verblijfsrecreatie klaargemaakt voor lancering begin 2023. In het voorjaar is het project Onbepakt genieten in de Achterhoek afgerond. De Silo Art Tour is met nieuwe locaties in Groenlo, Beltrum en Montferland verder uitgebreid. Tot slot zijn er Toeristische Overstap Punten in Berkelland en de rest van de Achterhoek vernieuwd.

Geld

De activiteiten worden bekostigd uit het incidentele budget dat is gekoppeld aan het uitvoeringsprogramma van 'Beleef het in Berkelland'.

De projecten uit de regionale Vrijetijdsagenda worden gefinancierd vanuit de Vrijetijdsagenda (gekoppeld aan portefeuillehoudersoverleg Vrijetijdseconomie). Hier levert de gemeente jaarlijks een financiële bijdrage aan (begroting).

Wat mag het kosten?

050.040: Van dit resultaat zal een bedrag van € 317.000 bestemd worden voor de uitbetaling energie toeslag over 2022. Overige resultaat betreft vooral € 725.000 Fijnder. Oorzaak aantal begrote klanten in beheer bij Fijnder is - 2,6% lager dan begroot. Dit vertaalt zich ook op de andere programma onderdelen van Fijnder, zoals de inzet op re-integratie, gebruik van minima regelingen, uitvoeringskosten en omvang bijstandsuitkeringen.

050.050: Onder dit programma alleen de randvoorwaardelijke kosten verantwoord voor de uitvoering van de SW, zoals vervoerskosten.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	2022 (vastgesteld)	2022 (Na slotwijziging)	Realisatie 2022
Lasten				
050.010 Onderzoek en ontwikkeling duurz. en innovatieve bedr.terr.	-236	-397	-396	-1.296
050.026 Stimuleren ontwikkelingen bedrijven	-12	0	-10	-13
050.028 Stimuleren maakindustrie	-5	-5	0	0
050.030 Ondernemersfonds	-210	-185	-218	-219
050.035 Compact centra (groen/blauwe parels)	-32	-21	-36	-32
050.040 Participatie en werkgeversbenadering	-15.914	-17.800	-18.846	-18.343
050.050 Verbindingen ondernemers voor participatiewet	-1.960	-289	-181	-146
050.060 Onderwijs en arbeidsmarkt	-8	-11	0	0
050.070 Vrije tijdseconomie	-798	-324	-794	-660
050.120 Effectief inzetten promotie	-6	-35	-64	0
050.130 Revitalisering Centra	-21	-1.000	-54	-15
050.500 Loonkosten programma Werken en ondernemen in de regio	-6.778	-6.613	-6.431	-6.619
050.700 Rente en afschrijving programma Werken en ondernemen in de regio	-291	-29	-29	58
Totaal Lasten	-26.270	-26.708	-27.057	-27.284

Baten				
050.010 Onderzoek en ontwikkeling duurz. en innovatieve bedr.terr.	523	501	504	1.421
050.026 Stimuleren ontwikkelingen bedrijven	0	0	0	-1
050.030 Ondernemersfonds	202	170	203	209
050.035 Compact centra (groen/blauwe parels)	54	59	59	58
050.040 Participatie en werkgeversbenadering	9.090	10.624	9.776	10.384
050.050 Verbindingen ondernemers voor participatiewet	1.304	0	8	8
050.060 Onderwijs en arbeidsmarkt	0	0	0	0
050.070 Vrije tijdseconomie	570	2	457	485
050.500 Loonkosten programma Werken en ondernemen in de regio	283	0	0	260
Totaal Baten	12.026	11.356	11.007	12.824
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-14.244	-15.352	-16.050	-14.460
Onttrekkingen				
050.010 Onderzoek en ontwikkeling duurz. en innovatieve bedr.terr.	113	0	0	0
050.710 Reserves	646	1.174	345	-3
Totaal Onttrekkingen	758	1.174	345	-3
Stortingen				
050.710 Reserves	-1.500	0	-491	-506
Totaal Stortingen	-1.500	0	-491	-506
Mutaties reserves	-742	1.174	-146	-509
Gerealiseerd resultaat	-14.986	-14.177	-16.196	-14.969

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Economische Agenda 2020 - 2024
- Inrichtingsplan Samen aan het Stuur
- Beleef het in Berkelland
- Merkpaspoort

ACTIEF MET DUURZAAMHEID EN ENERGIE

Alle hens aan dek! Wat speelt er?

- Het is belangrijk dat we met zijn allen zo min mogelijk energie verbruiken. De energie die we niet nodig hebben, hoeven we immers ook niet op te wekken. Daarom stimuleren we woningeigenaren, maatschappelijke organisaties en ondernemers om energie te besparen. Dat doen we met campagnes, energieadvies, gunstige leningen en subsidies. Voor mensen met een smallere beurs is er sinds 2020 de 'maatwerklening'.
- Behalve energie besparen, moeten we ook meer duurzame energie opwekken. Bijvoorbeeld door zoveel mogelijk zonnepanelen op daken die daarvoor geschikt zijn te leggen en daken niet geschikt zijn, geschikt te maken.
- Maar dat is niet genoeg. Er moet ook grootschalig duurzame energie worden opgewekt. Op dit moment zijn wind en zon daarvoor de belangrijkste bronnen. Het RODE-beleid (Ruimtelijke ordening en Duurzame energieopwekking) biedt een ruimtelijk afwegingskader voor het grootschalig opwekken van duurzame energie (zonneparken, windmolens, biovergisting). Er staan ook randvoorwaarden in voor het participatieproces en het bieden van mogelijkheden voor het (financieel) meeprofiteren van de omgeving (niet alleen de lasten, ook de lusten).
- De grootschalige opwek van energie krijgt de laatste tijd veel aandacht. Begrijpelijk, omdat er veel initiatieven zijn op basis van ons RODE-beleid, maar ook omdat de Regionale Energie Strategie Achterhoek 1.0 november 2021 is vastgesteld. Dat leidt tot discussie. Om een goede discussie te kunnen voeren, heeft de gemeenteraad initiatieven voor wind 'on hold' gezet en een pas op de plaats gemaakt bij de initiatieven voor zonneparken.
- Met het aannemen van de motie M21-04 van 18 mei 2021 'regie in de energietransitie' heeft de gemeenteraad ook afstand genomen van de oorspronkelijke doelstelling 'Berkelland energieneutraal in 2030'. De nieuwe insteek van de gemeente Berkelland is een realistische en sluit aan op het landelijke klimaatakkoord. Er is meer inzet nodig om opwek van zonne-energie op bedrijfsdaken mogelijk te maken en er moet worden samengewerkt in de Achterhoek als het gaat om het aanwijzen van zoekgebieden waar grootschalige opwek kansrijk is. Op basis van deze insteek zal het ruimtelijke RODE-beleid moeten worden herijkt. Maar ook moet er een nieuw Energie uitvoeringsprogramma komen (EUP3). Het klimaatakkoord gaat immers niet alleen over energieneutraliteit in de gebouwde omgeving, maar ook bijvoorbeeld over mobiliteit en CO₂. Belangrijk aandachtspunt bij de herijking van het beleid is de inbreng van onze inwoners.
- De transitievisie Warmte vormt de basis voor de planning van de uitvoering van wijkuitvoeringsplannen. Wij verwachten niet dat we met die uitvoeringsplannen vóór 2030 beginnen. Daarvoor zijn de landelijke proefprojecten nog niet ver genoeg. Omdat het nog even duurt voordat we concreet in wijken aan de slag gaan, biedt de visie handelingsperspectief voor woningeigenaren. Welke kant gaat het op? En welke maatregelen kunnen zij in de tussentijd het beste treffen om voorbereid te zijn op die toekomst?
- We monitoren de voortgang van onze energiedoelstelling aan het eind van het jaar in het jaarverslag. In de maand november van een jaar krijgen we de cijfers over het jaar daarvoor.
- Het budget voor de uitvoering van dit programma is beschikbaar gesteld voor de bestuursperiode 2018 tot en met 2022. De energietransitie zal na deze bestuursperiode een speerpunt blijven, waarvoor opnieuw budget zal moeten worden vrijgemaakt.

Speerpunt

Uitvoeren Energie-uitvoeringsprogramma 2019-2022 Ambitie Wonen. (060.011)

Wat willen we bereiken?

- Er wordt energie bespaard.
- Op zoveel mogelijk daken liggen zonnepanelen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We doen mee aan pilots voor de verduurzaming van woningen.

Doel van deze pilot of onderzoeken is het stimuleren van verduurzaming van woningen en het zoeken naar mogelijkheden zodat mensen met een smalle beurs mee kunnen doen (armoede). Voorbeelden zijn de regiodealprojecten 'De sleutel tot...' en 'De Makelaar als woningmarktregisseur'.

De Pilot Energie van de Fijnder voor inwoners met een inkomen tot 130% van de bijstandsnorm heeft tot doel om de energiekosten bij deze inwoners te verlagen waardoor het vrij besteedbaar inkomen toeneemt en de kans op betalingsachterstanden en/of schulden afneemt.

Verder nemen we met Agem en 3 Achterhoekse gemeenten deel aan het klimaatverbondproject dat mogelijkheden onderzoekt naar een Energiedienstenbedrijf Achterhoek met propositie voor bewoners als pilot.

Kwaliteit

De eerste 2 pilots lopen via de Circulaire economie en energietransitie (CEET) tafel. De resultaten hiervan zijn nog niet bekend.

Het klimaatverbondproject is afgerond op de casus Neede-Noord oost. De eerste conclusie is dat de gemeentelijk schaal te klein is voor het hebben van een dergelijke dienstenorganisatie.

Geld

We gaan door met 'Achterhoek Bespaart' en het aanbieden van gunstige leningen.

Eigenaren van woningen zijn pas bereid om te investeren in verduurzaming als dit op een redelijke termijn wordt terugverdiend. Financiële prikkels zijn dus zeer effectief. 'Achterhoek Bespaart' is een subsidieregeling voor isolatiemaatregelen. De toekomstbestendig wonen-lening is in de plaats gekomen van de duurzaamheidslening. Hierdoor wordt het toekomstbestendig(er) maken van de woning ook mogelijk voor inwoners met een smallere beurs. 'Stapelen' met de landelijke subsidieregeling voor isolatie is mogelijk.

Kwaliteit

In 2022 zijn er 398 beschikkingen verleend met een totale waarde van € 189.000. Dit betekende een investering door huiseigenaren in duurzaamheidsmaatregelen van € 2.8 miljoen.

De overige kosten zijn gemaakt ten behoeve van het project Energiearmoede.

Geld

We informeren en adviseren via het Achterhoekse energieloket.

Het Energieloket Achterhoek van Agem (www.agem.nl) is dé frontoffice voor de gehele Achterhoek waar inwoners informatie en advies kunnen krijgen. Het heeft de opdracht om te adviseren, interesse te wekken bij inwoners voor energiebesparing of opwek mogelijkheden en buurtinitiatieven te stimuleren. Het Energieloket Achterhoek verzorgt ook de afhandeling van de aanvragen voor de toekomstbestendig wonen-leningen.

Kwaliteit

De exacte resultaten van 2022 zijn nog niet beschikbaar.

Geld

We laten onderzoek doen naar een subsidieregeling asbestdakbeschot en dakisolatie.

Woningcorporatie ProWonen is trekker. Doel is om het verwijderen van asbestdakbeschot te combineren met het aanbrengen van dakisolatie, zodanig dat huiseigenaren (zogenaamd gespikkeld woningbezit) ook mee kunnen doen.

Kwaliteit

Dit onderzoek is in uitvoering via een pilot in de Vogelbuurt in Eibergen van Pro Wonen en Agem samen. De uitkomsten verwachten we in het tweede kwartaal 2023.

Geld

We voeren steekproeven uit ter controle van de getroffen maatregelen.

De verduurzamingsmaatregelen waarvoor een lening of een subsidie is verstrekt worden vooral administratief gecontroleerd. Er is namelijk geen aanleiding om misbruik te veronderstellen. Met een kleine steekproef (3%) checken we met een feitelijke controle of de maatregelen ook echt zijn getroffen en hoe die zijn uitgevoerd (kwaliteit).

Kwaliteit

Door personele tekorten heeft er geen steekproef plaats gevonden.

Geld

Speerpunt

Uitvoeren Energie-uitvoeringsprogramma 2019-2022 Ambitie Bedrijven. (060.012)

Wat willen we bereiken?

- Er wordt energie bespaard.
- Op zoveel mogelijk daken liggen zonnepanelen.
- Bedrijven investeren in duurzaamheidsmaatregelen die zich binnen 5 jaar terugverdienen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We bieden DOE scans aan voor het MKB. (060.012)

Met een DOE-scan krijgt een bedrijf zicht op de maatregelen die getroffen kunnen worden om het bedrijf te verduurzamen en te investeren in energiebesparing en/of opwekking.

Kwaliteit

In 2022 hebben we 25 scans extra boven op het geplande aantal van 145 uitgevoerd. De extra kosten zijn binnen het project opgevangen.

Geld

We stimuleren het gezamenlijk optrekken van bedrijven bij de energietransitie. (060.012)

Hierbij sluiten we aan bij het programma Werken en ondernemen in een sterke regio en het provinciale beleid voor de Toekomstbestendige bedrijventerreinen. Ook doen wij mee in het regiodealproject 'Circulaire bedrijvenparken' met het bedrijvenpark Borculo.

Kwaliteit

De gemeente heeft het opstellen van een visieplan gefinancierd. In het najaar 2022 heeft het bedrijvenpark Borculo haar plannen gepresenteerd aan haar leden. Als gemeente kijken we mee in de uitvoering.

Geld

We stimuleren zon op bedrijvendaken (motie M20-03).

Agem heeft de opdracht gekregen om een vervolg te geven aan 'Zonnige bedrijven' speciaal voor Berkelland. Dat betekent dat Agem:

- in gesprek gaat met bedrijven die al een SDE-beschikking hebben, maar deze om allerlei redenen niet kunnen 'verzilveren';
- samen met Liander een gebiedsscan maakt, waarin de mogelijkheden voor teruglevering op een grootverbruikersaansluiting zijn weergegeven;
- een wervingscampagne voert op kleine bedrijven (met een kleinverbruikersaansluiting);
- samen met ons promotie en webinars organiseert.

Kwaliteit

Tot en met augustus 2022 hebben 56 Berkellandse bedrijven deelgenomen aan de quickscan Zonnige bedrijfsdaken. Het effect van deze quickscan (installatie en CO2 reductie) wordt pas over 2 tot 3 jaar zichtbaar.

Geld

We zorgen ervoor dat de Omgevingsdienst bedrijven controleert.

Bedrijven zijn verplicht energiemaatregelen te nemen die binnen 5 jaar terug te verdienen zijn. De Omgevingsdienst Achterhoek controleert bedrijven hierop.

Kwaliteit

Geld

Speerpunt

Uitvoeren Energie-uitvoeringsprogramma 2019-2022 Ambitie Maatschappelijke Organisaties en verenigingen. (060.013)

Wat willen we bereiken?

- Inwoners, verenigingen, scholen en instellingen werken samen om energie te besparen.
- Op zoveel mogelijk daken liggen zonnepanelen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan door met de subsidieregeling maatschappelijke initiatieven.

Er is een SVn stimuleringslening en een subsidieregeling beschikbaar voor maatschappelijke initiatieven.

Kwaliteit

De regeling heeft 3 jaar gelopen. Het budget is volledig uitgeput. Hiermee hebben wij in totaal 13 maatschappelijke organisatie gesubsidieerd bij het verduurzamen van hun accommodatie.

Geld

We promoten energiebesparing bij maatschappelijke organisaties.

Dit zijn organisaties zoals scholen en sport- en cultuurverenigingen. Daarmee krijgen zij inzicht in energiebesparingsmogelijkheden. Wij verwachten dat daarmee investeringen worden gestimuleerd.

Kwaliteit

We zijn vooral achter activiteiten gekomen die niet het beoogde effect hebben gehad.

Geld

Speerpunt

Uitvoeren Energie-uitvoeringsprogramma 2019-2022 Ambitie Grootschalige opwek. (060.014)

Wat willen we bereiken?

- Er wordt geïnvesteerd in grootschalige opwek van duurzame energie.
- Opwekinstallaties zijn ingepast in het landschap.
- Inwoners en ondernemers zijn betrokken en profiteren mee.
- Een helder en soepel begeleidingsproces.

Wat gaan we daarvoor doen?

We begeleiden initiatiefnemers voor energieopwek op basis van de beleidsuitgangspunten RODE (Ruimtelijke Ordening en Duurzame energie).

Het RODE-beleid maakt het realiseren van grootschalige opwekinitiatieven mogelijk, landschappelijk ingepast en met (financiële) participatie van omwonenden. De gemeente stelt hoge eisen aan dat participatieproces voordat er een aanvraag voor een vergunning kan worden ingediend. In de voorbereidingsfase van het plan moet de initiatiefnemer ervoor zorgen dat omwonenden worden betrokken. Daarbij gaat het erom dat omwonenden worden geïnformeerd en worden betrokken bij de uitwerking van de plannen. En ook dat zij in de gelegenheid worden gesteld om (financieel) mee te profiteren van het zonnepark of de windmolen. Daarom vragen wij aan initiatiefnemers van plannen voor een zonnepark of een windmolen om vooraf een participatieplan te maken.

Totdat het RODE-beleid is herijkt, werken we niet mee aan nieuwe initiatieven voor zonneparken of windturbines.

Kwaliteit

Initiatieven voor zonneparken zijn conform het RODE beleid uitgevoerd. 10 zijn er vergund waarvan er 3 inmiddels zijn gerealiseerd. Een is (maart 2023) in aanbouw en van 5 wordt verwacht dat ze binnen een jaar zullen starten met realisatie. Voor 2 parken is de vergunningverlening gestart.

Voor de winddiscussie loopt de herijking van het RODE beleid.

Geld

Door het uitgebreide participatietraject en de projectorganisatie voor de herijking van het RODE beleid op wind hebben we een overschrijding van € 56.000.

Speerpunt

Uitvoeren Energie-uitvoeringsprogramma 2019-2022 Ambitie Regionale samenwerking. (060.015)

Wat willen we bereiken?

- Achterhoek Energieneutraal in 2030.
- Een vastgestelde Regionale Energiestrategie in 2021.

Wat gaan we daarvoor doen?

We werken met andere overheden aan de regionale energiestrategie.

In de RES Achterhoek 1.0 staat hoeveel de regio Achterhoek denkt bij te kunnen dragen aan het nationale Klimaatakkoord en hoe dat gerealiseerd zou kunnen worden (strategie). Het gaat om opwek van energie met zon en wind. In de energieregio Achterhoek werken 8 gemeenten, de provincie en het Waterschap samen. Alle informatie hierover is te lezen op www.res-achterhoek.nl.

Alle Achterhoekse gemeenten leveren een bijdrage aan de RES. Berkelland doet dat met:

- de aanleg van maximaal 139 hectare aan zonneparken, waarvan 128 hectare op landbouwgrond
- zoveel mogelijk zonnepanelen op de (bedrijfs)daken en
- de opwek van 0,071 TWh energie met windmolens.

Verder werken de Achterhoekse gemeenten aan een geactualiseerd 'Akkoord van Groenlo' met een aangepaste regionale uitvoeringsagenda. Het is de bedoeling dat dit akkoord in 2022 klaar is.

Kwaliteit

De concept -RES Achterhoek is vastgesteld. Door de coronacrisis is het niet gelukt om het concept met participatie van betrokkenen en gemeenteraden tot stand te brengen. Dat moet wél gebeuren bij de voorbereiding van de RES 1.0. Dat proces start na de zomer.

Geld

Speerpunt

Uitvoeren Energie-uitvoeringsprogramma 2019-2022 Ambitie Communicatie en bewustwording. (060.016)

Wat willen we bereiken?

- Gemakkelijk vindbare en herkenbare informatie op onze website.
- Bewustwording dat iedereen zijn bijdrage moet en kan leveren aan de energietransitie.

Wat gaan we daarvoor doen?

We zorgen voor communicatie en bewustwording. (060.016)

Het blijft belangrijk om mensen bewust(er) te maken van de noodzaak om te verduurzamen. Achter een speciale 'knop' op de gemeentelijke website (Berkelland energieneutraal 2030) staat informatie over vraagstukken die met de energietransitie te maken hebben. En waar mensen terecht kunnen met vragen. In BerkelBericht verschijnen regelmatig artikelen. In opdracht van de gemeente voert Agem de campagne 'Heerlijk thuis in huis' uit. In die campagne komen ook energie(kosten)besparing en wooncomfort aan de orde.

We ontwikkelen in 2022 een dashboard waarop inwoners kunnen zien welke vorderingen (besparingen/opwek) we in Berkelland met zijn allen maken.

Kwaliteit

Met het oprichten van de DET (dialoogplatform energietransitie) hebben we een grote stap gezet in inzicht en onderbouwing in de voortgang.

Geld

Speerpunt

Van het aardgas af. (060.050)

Wat willen we bereiken?

- Perspectief voor woningeigenaren.
- Een basis voor de planning van de uitvoering van wijkuitvoeringsplannen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Aan de slag met de transitievisie warmte.

In het Klimaatakkoord Nederland is afgesproken dat we onze gebouwen en woningen anders moeten gaan verwarmen. De fossiele brandstoffen (meestal aardgas) die we gebruiken moeten worden vervangen door volledig duurzame energie uit bijvoorbeeld zon, wind en water. Deze zogenaamde 'Warmtetransitie' moet in 2050 zijn voltooid.

De transitievisie Warmte is eind 2021 vastgesteld. Daarin staat hoe we in Berkelland de overgang naar een aardgasvrije woonomgeving (2050) denken te realiseren. De visie biedt perspectief: wanneer zijn welke wijken aan de beurt en wat kunnen inwoners alvast zelf doen (of juist niet) ter voorbereiding.

Kwaliteit

In 2022 zijn er 2 quickscans uitgevoerd naar warmtebronnen, in Ruurlo (restwarmte RWZI) en Eibergen (oppervlakte warmte Berkel). Beide zijn technisch mogelijk, maar zodanig kleinschalig dat het financieel niet haalbaar is. Ook wachten wij nog op de Wet collectieve warmtevoorziening waarin het rijk aangeeft wat onze rol is en mogelijkheden zijn.

Geld

We benutten de kansen die voorbij komen om haalbaarheid van warmteplannen te onderzoeken.

Een actueel voorbeeld is onze bestuurlijke steun aan het consortium FrieslandCampina Nederland B.V., Twence B.V., Ennatuurlijk B.V. en Stichting Kiemt. Dit consortium verkent met een haalbaarheidsonderzoek de (on)mogelijkheden van een warmtenet-voorziening in Borculo. Wij zetten, waar nodig, kennis en expertise vanuit de gemeente in als ondersteuning.

Kwaliteit

Dit is een ontwikkeling van de lange adem. We blijven in gesprek over de mogelijkheden. Het organiseren van het collectief op het bedrijvenpark en de kern Borculo blijft de uitdaging.

Geld

Speerpunt

Gemeente als voorbeeld. (060.017)

Wat willen we bereiken?

- We vragen veel van inwoners en ondernemers als het gaat om duurzaamheid en energietransitie. Daarom willen we als gemeente het goede voorbeeld geven in duurzaam denken en doen en met gezond verstand.

Wat gaan we daarvoor doen?

We investeren versneld in verduurzaming van ons eigen vastgoed.

Door versneld te investeren in duurzaamheid leveren we niet alleen een bijdrage aan de energietransitie, maar besparen we ook structureel op kosten.

Kwaliteit

Investeringsvinden plaats op basis van een meerjarig onderhoudsprogramma voor ons gemeentelijk vastgoed. Dit wordt nu opgesteld.

Geld

De beoogde investeringen blijven daarom achter op de planning.

We voeren motie M19-08 uit (eigen gemeentelijk initiatief voor grootschalige energieopwek).

De gemeenteraad heeft het college gevraagd om een concreet uitgewerkt plan inclusief investeringsvoorstel te maken voor een eigen initiatief voor grootschalige lokale en duurzame energieopwek. Het aangepaste RODE-beleid moet hier richting aan geven.

Kwaliteit

Het actualiseren van het RODE-beleid loopt en wordt eind 2023 ter besluitvorming voorgelegd. Intussen worden de mogelijkheden voor een eigen initiatief van duurzame energie verkend.

Geld

Wij monitoren onze organisatie/bedrijfsvoering met de CO2 prestatieladder. (060.017)

Voor het behouden van ons in 2019 behaalde certificaat voor niveau 3 (van 5) rapporteren wij schriftelijk onze voortgang intern medio 2022 en krijgen we een reguliere audit eind 2022.

Kwaliteit

In 2022 hebben wij ons certificaat weer behaald.

Geld

We hebben minder uitgegeven dan beoogd omdat er geen grootschalige investeringen in gebouwen hebben plaatsgevonden.

Wij vergroenen ons energieverbruik.

Bij de perspectiefnota 2021 is besloten om dit niet meer perse te doen met Nederlandse certificaten, maar met Scandinavische. Dat is een stuk goedkoper. Maar liever willen we deze besparing uiteindelijk realiseren via een zelfleveringsmodel energie te leveren van eigen bodem. Dit is ook onderdeel van de keuze voor een nieuwe energieleverancier. In 2022 moeten we een keuze hebben gemaakt voor onze nieuwe energieleverancier vanaf 2024.

Kwaliteit

Voor de levering van gas zijn we in 2022 overgestapt naar Agem gemeentelijke energie BV. Ons energiecontract voor de levering van elektriciteit loopt eind 2023 af.

Geld

Wij voeren de reductiemaatregelen uit van de CO2 prestatieladder. (060.017)

Denk hierbij aan: energiecontract/zelfleveringsmodel, verduurzamen ingekochte brandstoffen, duurzamer woon-werkverkeer, duurzaam inkopen, versneld vervangen openbare verlichting door led. Om hier meer voortgang in te krijgen, zorgen we voor inschakeling van een duurzaamheidscoördinator gedurende de resterende looptijd van dit programma.

Kwaliteit

Op raadsvragen van mevrouw A. Weg (GL) hebben wij u geïnformeerd over onze prestaties (22 februari 2023).

Geld

We hebben minder uitgegeven dan begroot voornamelijk omdat grotere investeringen in gebouwen zijn achtergebleven. Er wordt nu gewerkt aan een meerjarig onderhoudsprogramma van ons vastgoed.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	2022 (vastgesteld)	2022 (Na slotwijziging)	Realisatie 2022
Lasten				
060.011 EUP: ambitie wonen	-296	-283	-1.274	-390
060.012 EUP: ambitie bedrijven	-63	-168	-101	-57
060.013 EUP: ambitie maatschappelijke bedrijven	-20	-38	-30	-39
060.014 EUP: ambitie grootschalig opwek	-1	-10	-44	-119
060.015 EUP: ambitie regionale samenwerking	-3	-23	0	0
060.016 EUP: ambitie communicatie en bewustwording	-9	-25	-70	-70
060.017 Gemeente als voorbeeld	-15	-1.266	-429	-84
060.050 Transitiewarmte	-54	-50	-29	-14
060.500 Loonkosten programma Actief met duurzaamheid en energie	-305	-175	-175	-175
060.700 Rente en afschrijving programma Actief met duurzaamheid en energie	0	-9	-7	-7
Totaal Lasten	-766	-2.046	-2.160	-956
Baten				
060.011 EUP: ambitie wonen	24	0	948	66
060.012 EUP: ambitie bedrijven	0	0	0	40
060.050 Transitiewarmte	21	0	0	0
Totaal Baten	44	0	948	106

Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-721	-2.046	-1.212	-849
Onttrekkingen				
060.710 Reserves	400	1.929	1.097	660
Totaal Onttrekkingen	400	1.929	1.097	660
Mutaties reserves	400	1.929	1.097	660
Gerealiseerd resultaat	-321	-117	-115	-190

Beleidskaders die de raad heeft vastgesteld

- EUP 2019-2022
- RODE beleidskader
- Motie M19-08 eigen gemeentelijk initiatief grootschalige opwek energie
- Plan van aanpak uitvoering motie M19-08

SPORT IS MEER!

Een leven lang sporten en bewegen Wat speelt er?

- Sport en bewegen zijn goed voor de gezondheid, voor sociale contacten, welzijn en persoonlijke ontwikkeling. Individueel of met een team, als deelnemer, toeschouwer of vrijwilliger, zowel georganiseerd als ongeorganiseerd, bij een accommodatie, gewoon op straat of in een park.
- Sport en bewegen bevorderen eigen regie en creëren ontmoetingen. Van jong tot oud beleven we er plezier aan. Daarom richten we ons op alle inwoners van Berkelland in alle leeftijdscategorieën, met speciale aandacht voor de mensen met een beperking, minima-gezinnen en mensen met een migratieachtergrond.
- Achterhoek in Beweging is het regionale samenwerkingsverband tussen gemeenten waarmee we sport en bewegen centraal stellen. In 2020 zijn we gestart met de uitvoeringsagenda van het regionale sportakkoord. We werken samen aan de thema's: Gezonde Jeugd (leefstijl), Uniek Sporten (sporten met een beperking), Vitaal ouder worden, Open club/Vitale sportparken, Sportieve beroepsbevolking, Talentontwikkeling en Evenementen.
- In 2020 is de lokale versie van het regionale sportakkoord tot stand gekomen met het daarop gebaseerde uitvoeringsprogramma. Hierin leggen we accenten die voor Berkelland belangrijk zijn, met de toekomstbestendigheid van ons verenigingsleven als belangrijkste speerpunt. Berkelland staat bekend om haar vitale verenigingsleven maar de omgeving van (sport)verenigingen is aan het veranderen. Demografische ontwikkelingen kunnen leiden tot minder leden, minder vrijwilligers en problemen met de betaalbaarheid van de sport. Het verenigingsleven komt voor nieuwe uitdagingen te staan en dat vraagt om meer zelfstandigheid en ondernemerschap. Sportverenigingen moeten op zoek naar nieuwe samenwerkingen en een innovatief sportaanbod.

Speerpunt

Een leven lang sporten en bewegen voor iedereen.

Wat willen we bereiken?

- Alle inwoners kunnen sporten of bewegen.
- Een actieve, gezonde leefstijl.
- Toekomstbestendig sportlandschap.

Wat gaan we daarvoor doen?

Voor volwassenen uit minima-gezinnen zijn er de regelingen gericht op meedoen waardoor zij kunnen sporten en bewegen.

Er is gekozen voor een pilot met een doelgroepgericht meedoenarrangement. Deze is in 2021 uitgevoerd.

☐ **Kwaliteit**

☐ **Geld**

We faciliteren 'Achterhoek in beweging' en ondersteunen initiatieven uit de samenleving. (070.070)

Achterhoek in Beweging stelt de kracht van sport, bewegen en een gezonde leefstijl centraal in de Achterhoek. Door Achterhoek in Beweging creëren en delen we kennis en expertise, versterken we het sportlandschap in de regio, binden we ons aan (grote) strategische partners en zijn we in staat om effectiever fondsen en subsidies binnen te halen. Op het provinciale en

landelijke speelveld wordt de Achterhoek gezien als voorbeeldregio en dit maakt dat we een gesprekspartner kunnen zijn voor o.a. de provincie en het ministerie van VWS. Onder deze activiteit valt ook de 'vliegwielfunctie sport' voor het ondersteunen van initiatieven uit de samenleving.

Kwaliteit

Achterhoek in Beweging heeft conform de prestatielijst uitvoering gegeven aan de thema's en projecten uit het Regionaal Beweeg- en Sportakkoord. In 2022 is opnieuw de Achterhoek Sportmonitor uitgevoerd waarmee inzicht is gekregen in de actuele staat van sportverenigingsleven, op regionaal en lokaal niveau. In 2022 heeft Achterhoek in Beweging hierbij voor het eerst ook de inhoudelijke koppeling gemaakt met monitoringsinstrumenten van de VSG, GGD en het NOC*NSF. Deze kwaliteitsslag zorgt voor een meer integraal (cijfermatig) inzicht in bijvoorbeeld thema's binnen gezondheid, beweegparticipatie en de vitaliteit van sportclubs.

Geld

We ondersteunen de uitvoering van het lokale sportakkoord. (070.090)

Het lokale sport- en beweegakkoord 'Heel Berkelland beweegt' is in oktober 2020 ondertekend door 80 deelnemers. Er is een projectorganisatie met een Stuurgroep en 3 projectgroepen die zorgen voor de uitwerking van drie speerpunten:

- Toekomstbestendig sportlandschap
- 18+ toeleiden naar sport/beweging
- Gezonde generatie

De projectorganisatie krijgt via de gemeente geld van het Rijk op basis van een speciale regeling om de uitvoering van de acties mogelijk te maken. De stuurgroep is verantwoordelijk voor de inhoud en uitvoering van het Lokaal Sportakkoord en de inzet van de middelen.

Kwaliteit

In 2022 zijn er diverse projecten en activiteiten in relatie tot verenigingen of op het gebied van toegankelijk doormiddel van het uitvoeringsbudget Lokaal Beweeg- en Sportakkoord mogelijk gemaakt. Voorbeelden daarvan zijn de sportcarroussel 'Unieke Jongeren', leefstijlproject 'Skills4Life' en de Diabetes-challenge.

Geld

In 2022 zijn er vanuit het ministerie van VWS extra middelen beschikbaar (€ 26.000) gesteld voor de uitvoering van de lokale sportakkoorden. Deze middelen zijn aanvullend gesubsidieerd aan de Sport Federatie Berkelland die als externe partij zorgdraagt voor de uitvoering en beheer van de financiële middelen.

We zetten combinatiefunctionarissen in (Brede Impuls) die verbindingen leggen tussen sport, cultuur en welzijn. (070.010)

Medio 2022 is de aanbesteding voor de inzet vanuit de Brede Regeling Combinatiefunctionarissen afgerond. Hiermee zijn we een nieuwe projectperiode gestart dat loopt tot en met medio 2026. Inhoudelijk betekent dit dat sport, bewegen en cultuur nog meer integraal worden ingezet op het versterken van de sociale basis in Berkelland en de verbinding met thema's als preventie, gezondheid en participatie. Ook staat het toekomstbestendig maken van sport- en cultuurverenigingen meer centraal.

Kwaliteit

Op 1 juli 2022 brak een nieuwe periode voor de inzet van combinatiefunctionarissen aan. In de periode januari t/m mei 2022 heeft hiervoor een aanbestedingsprocedure plaatsgevonden binnen de richtlijnen van 'Europees en openbaar aanbesteden'. Met behulp van de 'Kadernotitie Aanbesteding Inzet Brede Regeling Combinatiefuncties Berkelland 2022-2026' en de

bijbehorende offerteaanvraag is de aanbesteding vorm gegeven. Het heeft geleid tot gunning c.q. samenwerking aan/met de volgende organisaties: Sport Federatie Berkelland (SFB), Stichting Culturijs, Beweeg Wijs B.V. en Sportaccommodatie en zwembad 't Timpke (samenwerking sportpark De Wildbaan).

Geld

Speerpunt

Toekomstbestendige verenigingen en sportinfrastructuur.

Wat willen we bereiken?

- Een functionele, goede en duurzame sportinfrastructuur.
- Sterke en vitale sportverenigingen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We beheren gemeentelijke (binnen) sportaccommodaties. (070.020)

Als gemeente moeten we ervoor zorgen dat schoolgym mogelijk is (wettelijke taak). Daarom beheren we binnensportaccommodaties. De huidige binnensportaccommodaties voldoen niet allemaal meer aan de eisen, worden onvoldoende gebruikt en/of zijn duur in beheer. Het is nodig om per kern te kijken naar de behoefte aan binnensportaccommodaties.

Kwaliteit

De gemeente beheert gemeentelijke sportaccommodaties.

Geld

De onderzoeken naar binnensportaccommodaties zijn niet allemaal in 2022 gestart of afgerond maar worden meegenomen in de op te stellen sport- en beweegvisie. Door corona en tijdelijke sluiting van sporthallen en gymzalen zijn er minder kosten gemaakt voor schoonmaak. Niet urgent onderhoud is op enkele onderdelen uitgesteld in afwachting van de uitkomsten van de sport- en beweegvisie. Daarnaast is er de nog niet gecompenseerde OZB voor sportverenigingen. Die wordt in 2023, samen met de OZB voor 2023, gecompenseerd. De raad is hierover in de brief 'Ontwikkelingen op het gebied van sport maart 2023' geïnformeerd.

We faciliteren de Sport Federatie Berkelland. (070.030)

De Sport Federatie Berkelland (SFB) ondersteunt verenigingen met advisering, procesbegeleiding en het organiseren van deskundigheidsbevordering. De SFB heeft een groot netwerk in het sociaal domein opgebouwd, is een belangrijke overlegpartner voor de gemeente en ondersteunt de projectorganisatie van 'Heel Berkelland Beweegt'.

Kwaliteit

De gemeente en de SFB hebben met ingang van 2022 een aanscherping aangebracht in de subsidieopdracht, zowel inhoudelijk als financieel. De SFB richt zich concreet op:

- 1) Werken vanuit de eigen missie en visie.
- 2) Het toekomstbestendig maken van sportverenigingen.
- 3) Het stimuleren van sport en bewegen onder inwoners die achterblijven in bewegen.
- 4) Het bijdragen aan een gezonde generatie.

Geld

Een voorgenomen bezuiniging van € 10.000 is in 2022 toegepast op het subsidiebudget aan de SFB.

We ondersteunen de exploitatie van zwembaden en de bijbehorende sportaccommodaties. (070.041)

De zwembaden in Ruurlo en Borculo zijn eigendom en in beheer van een stichting. De gemeente draagt een subsidie bij. De exploitatie van de zwembaden in Neede en Eibergen zijn overgedragen aan een commerciële exploitant. Onder deze activiteit valt ook de exploitatie van de sporthallen in Ruurlo, 't Timpke in Borculo en 't Spilbroek in Neede omdat er sprake is van gecombineerde voorzieningen c.q. exploitaties.

Kwaliteit

Zwembaden en sportaccommodaties zijn in 2022 ondersteund in hun exploitatie.

Geld

Om de financiële gevolgen van de coronamaatregelen te verzachten heeft het Rijk een specifieke uitkering voor ijsbanen en zwembaden opgezet (SPUK IJZ). Hier hebben we in 2022 een bijdrage uit ontvangen en aan de zwembaden uitgekeerd.

We ondersteunen sportverenigingen financieel. (070.050)

In het vitaliteitsonderzoek dat is uitgevoerd onder sportverenigingen wordt aangegeven dat er behoefte is aan structurele financiële ondersteuning. De reguliere subsidie die sportverenigingen ontvangen, wordt nu hoofdzakelijk bepaald aan de hand van het aantal jeugdleden. Deze aantallen lopen terug en daarmee neemt ook de hoogte van de subsidie af. Tegelijkertijd verwachten wij van sportverenigingen dat zij zich ook richten op andere doelgroepen.

Kwaliteit

Sportverenigingen zijn in 2022 gesubsidieerd.

Geld

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	2022 (vastgesteld)	2022 (Na slotwijziging)	Realisatie 2022
Lasten				
070.010 Verbinding sport, cultuur en welzijn (Brede Impuls)	-361	-354	-404	-401
070.020 Beheer gemeentelijke (binnen)sportaccommodaties	-662	-702	-895	-637
070.030 Faciliteren Sport Federatie Berkelland	-90	-75	-82	-84
070.041 Zwembaden	-1.834	-1.117	-1.734	-1.899
070.050 Subsidieren jeugdleden sportverenigingen	-82	-92	-92	-78
070.070 Wij faciliteren Achterhoek in beweging	-44	-49	-49	-37
070.080 Toekomstbestendige sportverenigingen	-73	0	-52	-9
070.090 lokaal sportakkoord	-90	0	-68	-124
070.500 Loonkosten programma Sport is meer	-230	-383	-383	-383
070.700 Rente en afschrijving programma Sport is meer	-224	-141	-83	-806
Totaal Lasten	-3.689	-2.912	-3.840	-4.457

Baten				
070.010 Verbinding sport, cultuur en welzijn (Brede Impuls)	0	0	50	50
070.020 Beheer gemeentelijke (binnen)sportaccommodaties	194	141	183	198
070.041 Zwembaden	773	0	0	162
070.090 lokaal sportakkoord	90	0	68	124
Totaal Baten	1.056	141	300	534
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-2.632	-2.770	-3.540	-3.923
Onttrekkingen				
070.710 Reserves	354	0	158	818
Totaal Onttrekkingen	354	0	158	818
Storting				
070.710 Reserves	-30	0	0	-42
Totaal Storting	-30	0	0	-42
Mutaties reserves	324	0	158	777
Gerealiseerd resultaat	-2.308	-2.770	-3.381	-3.146

Projecten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Oorspronkelijk begroot	Uitgaven/Inkomsten tot begrotingsjaar	Realisatie 2022	Restant
60510903 PRJCT Transformatie sport	-304	-252	-9	-44
60510904 PRJCT onderzoek binnensport Neede	-30	0	0	-30
60510905 PRJCT Sport en Beweegvisie	-50	0	-8	-42
60520900 PRJCT onderzoeken gem. (binnen)sportacc. Eibergen	-80	-30	-47	-4
60520902 PRJCT Locatieonderzoek-binnensportacc. Ruurlo	-60	-34	-25	0
Gerealiseerd resultaat	-524	-316	-89	-120

Beleidskaders die de raad heeft vastgesteld

- Sportkader Achterhoek in Beweging 2016-2020

CULTUUR IS VAN IEDEREEN

Cultuur beleef je in Berkelland

Wat speelt er?

- Cultuur maken we zelf en geven we door. De manier waarop we met elkaar omgaan, hoe we naar dingen kijken en wat we creëren. In (beeldende) kunst, muziek, toneel, media, musea, archeologie, monumenten en evenementen. Cultuur verbindt en maakt los, schuurt en smeert, prikkelt en ontspant, inspireert en draagt bij aan een leefbare samenleving. Alle inwoners van Berkelland hebben te maken met cultuur, als maker, toeschouwer, volger of deelnemer. Ze zorgen samen voor een groot aanbod aan culturele activiteiten. Daarom ondersteunt de gemeente de cultuur- en erfgoedsector.
- De gemeente ondersteunt met subsidies, informatie, adviezen en ook steeds meer door het faciliteren van professionele begeleiding. Dit laatste doen we bijvoorbeeld samen met onze cultuurpartners door middel van de inzet van combinatiefunctionarissen. Maatschappelijke meerwaarde is een belangrijk criterium voor de mate van ondersteuning. Daarnaast voert de gemeente belangrijke wettelijke overheidstaken uit, zoals het beschermen van erfgoedwaarden via wetgeving, het beheer van (monumentale) buitenkunst en het bewaken van de ruimtelijke kwaliteit voor inwoners en bezoekers.
- Samen met partners uit de cultuur- en erfgoedsector hebben we gewerkt aan een brede cultuur- en erfgoedvisie. Een visie voor de komende 10 jaar: 'Kijk op Cultuur en Erfgoed Berkelland'. Kansen en uitdagingen die spelen binnen het culturele veld hebben we in beeld. Organisaties kampen met afnemende ledenaantallen en gebrek aan vrijwilligers. Men vindt dat er meer samenhang, verbinding en innovatie van het aanbod nodig is om vitaal te blijven.
In die verbinding én in het faciliteren van de transformatie van het culturele veld naar toekomstbestendigheid is een belangrijke rol weggelegd voor de gemeente. Aan procesondersteuning, kennisoverdracht, inspireren blijkt een grotere behoefte te zijn dan aan rechtstreekse financiële ondersteuning.
De 3 speerpunten uit de visie zijn:
 - Cultuureducatie: een leven lang leren;
 - Cultuur en erfgoed is van iedereen;
 - Toekomstbestendige organisaties en verenigingen.
- De speerpunten van de cultuur- en erfgoedvisie zijn vertaald in het uitvoeringsprogramma 2022-2025.
- Het eigenaarschap vanuit de sector is een belangrijke voorwaarde voor het behalen van de ambities. Wij denken dan bijvoorbeeld aan het model van het lokaal Sport- en Beweegakkoord. Dit kan betekenen dat er, gekoppeld aan de speerpunten, projectgroepen worden ingericht vanuit het culturele veld, die gezamenlijk eigenaar worden van de projecten en initiatieven die uit de speerpunten voortvloeien. Daarvoor moet dan wel voldoende urgentie en animo zijn uit de sector.

Speerpunt

Een samenhangende cultuur- en erfgoedvisie met uitvoeringsprogramma.

Wat willen we bereiken?

- Alle kinderen komen in aanraking met muziek, kunst en cultuur.
- Cultuur is zoveel mogelijk zichtbaar en toegankelijk voor iedereen.
- Culturele organisaties werken samen en zijn toekomstbestendig.
- Inwoners blijven culturele initiatieven ontwikkelen.
- Leesvaardige, mediawijze kinderen.
- Aandacht voor laag-geletterden.
- Behoud en doorontwikkeling van erfgoed.

Wat gaan we daarvoor doen?

Aan de slag met het uitvoeringsprogramma cultuur- en erfgoed. (080.110)

De cultuur- en erfgoedvisie 'Kijk op cultuur en erfgoed' is op 21 december 2021 vastgesteld.

Kwaliteit

In 2022 is met het uitvoeringsprogramma cultuur -en erfgoed een start gemaakt: De cultuur -en erfgoedcoach is sinds 1 juli operationeel, het Transformatiefonds is sinds 1 juli open, het proces naar een kerkenvisie is in december gestart, het proces naar het nieuwe Cultuurakkoord is met een bijeenkomst in november van start gegaan, dit akkoord leidt vervolgens tot een herijking van het cultuureducatiebeleid. Van maart t/m december heeft het participatieproces naar een museumvisie plaats gevonden met een concept museumvisie plus uitvoeringsprogramma als resultaat. Deze wordt begin 2023 afgerond. Er is samen met de sector gesproken over het vergroten van de zichtbaarheid van de cultuur -en erfgoedsector.

Geld

We helpen culturele organisaties bij de (door)ontwikkeling naar toekomstbestendigheid. (080.120)

Hiervoor is € 252.000 beschikbaar. Dit bedrag bestaat uit de oorspronkelijk beschikbaar gestelde € 100.000 voor transformatie plus de € 152.000 die door het rijk beschikbaar is gesteld voor de ondersteuning van de culturele sector in coronatijd.

Kwaliteit

Er is ruim € 33.000 uitgegeven (van de € 387.941) aan de cultuur -en erfgoedsector als waardering voor hun inspanningen tijdens de coronatijd. Het overige budget wordt gebruikt voor het transformatiefonds cultuur en erfgoed.

Geld

Het transformatiefonds is open gesteld en blijft geopend tot uitputting. Het betreft projectgeld, dus het budget gaat over naar 2023 en wanneer nodig verder.

We ondersteunen de (vrijwilligers van de) dorpsböke. (080.010)

In Berkelland hebben we dorpsböke in alle kleine kernen; zij werken samen met de basisscholen, dorpshuizen en de bibliotheek Oost-Achterhoek. Het boekenaanbod is gericht op de lokale behoefte. De dorpsböke krijgen daarvoor een kleine financiële bijdrage. Ze worden gerund door vrijwilligers.

Kwaliteit

Dit zijn subsidies aan bibliotheken op locatie, 'dichtbij de mensen'. De jaarlijkse subsidie a € 35.000 is overgemaakt.

Geld

We ondersteunen via subsidiëring diverse lokale culturele activiteiten en/of verbanden. 080.020)

Het gaat hier om onder meer de subsidiëring aan de BeMO, diverse muziek- en culturele verenigingen en jaarlijkse culturele evenementen.

Kwaliteit

We hebben een 20-tal subsidies verstrekt aan partijen zoals Vrouwen van nu, EHBO verenigingen en IVN. Daarnaast hebben we de kunstbeoefening gesubsidieerd zoals het muziekonderwijs, toneelverenigingen en koren.

Geld

In deze post is een onderuitputting te zien. Dat komt deels door de nog niet gecompenseerde OZB voor cultuurverenigingen. Die wordt in 2023, samen met de OZB voor 2022, gecompenseerd. De raad is hierover in de brief 'Ontwikkelingen op het gebied van sport maart 2023' geïnformeerd. Deels komt dit doordat een deel van de subsidie van 2021/2022 voor de muziekverenigingen al in de jaarrekening van 2021 is verantwoord.

We subsidiëren de activiteiten van bibliotheek Oost-Achterhoek. (080.040)

Leesvaardigheid en informatievaardigheid zijn onmisbaar voor zelfredzame inwoners. De Bibliotheek Oost-Achterhoek (BOA) zet hierop in met als doel leesbevordering van inwoners, hen te ondersteunen in leren en informatie toegankelijk te maken.

Kwaliteit

Het beleidsplan van de bibliotheek Oost-Achterhoek 'Samen Vaardig 2020-2023' is in uitvoering. Het kent 3 strategische lijnen:

- basisvaardigheden: naar een verbreed taalhuis;
- Jeugd en onderwijs: partner voor scholen en kinderen
- Fysieke en digitale bibliotheek: bruisende ontmoetingsplaatsen.

Daarnaast ontving de bibliotheek NPO gelden om onderwijsachterstanden recht te trekken en om de afschaffing van de jeugdcontributie te compenseren, dit kwam via het Rijk.

Geld

We subsidiëren de instandhouding van monumenten. (080.050)

Eigenaren van gemeentelijke monumenten kunnen een bijdrage krijgen voor het onderhoud aan hun pand. Dit doen we via een subsidieregeling. Het beschikbare budget is vanaf 2021 verminderd als gevolg van de besluitvorming in de Perspectiefnota 2021. Uit dit budget betalen we ook de kosten voor de Monumentendag en (externe) advieskosten.

Kwaliteit

Er is € 86.000 aan erfgoedsubsidies verstrekt voor het onderhoud van monumenten. Daarnaast is deze post gebruikt voor extern advies bij het aanwijzen van gemeentelijke monumenten.

Geld

We subsidiëren de lokale omroep. (080.021)

Voor de ondersteuning van de lokale publieke omroep krijgt de gemeente geld via het gemeentefonds om te zorgen voor de bekostiging van een lokaal toereikend media-aanbod via verschillende kanalen (wettelijke plicht). In 2021 heeft de Stichting Berkelland Lokaal een zendtijdvergunning gekregen voor een periode van 5 jaar. Berkelland Lokaal maakt gebruik van de professionele apparatuur en bemensing van REGIO8. Verder gaat zij intensief samenwerken met de website nieuwsuitberkelland.nl. Door deze samenwerking wordt een stap in de goede richting gezet om te komen tot meer samenwerking in de Achterhoek. En tegelijkertijd is de verbinding met wat lokaal in Berkelland speelt, gewaarborgd.

Voor het versterken van de journalistieke kwaliteit en een verbetering van de continuïteit van de

berichtgeving is bij de Perspectiefnota 2021 gedurende 3 jaar extra geld gereserveerd (3 x € 30.000).

Kwaliteit

Het plan voor de kwaliteitsslag van de lokale omroep is ingediend en goedgekeurd, de extra gelden van € 30.000 voor 2021, 2022, 2023 zijn toegekend.

Geld

We subsidiëren het Erfgoedcentrum Achterhoek-Liemers (ECAL). (080.060)

Het ECAL beheert onze archieven en het streekarchief. Het ECAL is een rijke bron van informatie over de streekcultuur en -historie in de vorm van archieven, beeldcollecties, boeken en documentatie. Deze archieven zijn steeds meer digitaal. Daarom is het ECAL bezig met de inrichting van een digitaal depot. Het ECAL zorgt daarmee voor de toegankelijkheid van digitale informatie.

Kwaliteit

We hebben onze jaarlijkse bijdrage toegekend.

Geld

We subsidiëren musea. (080.051)

Museum De Scheper, het Brandweermuseum en De Lebbenbrugge ontvangen een bijdrage. Museum de Scheper beheert daarnaast een gemeentelijke collectie en ontvangt daarvoor een vergoeding.

We zijn in gesprek met het bestuur van museum De Scheper over het beheer van de gemeentelijke collectie. En we zijn in 2021 begonnen met de voorbereiding van een museumvisie, als onderdeel van het uitvoeringsprogramma Cultuur-en erfgoedvisie.

Kwaliteit

De musea hebben hun jaarlijkse bijdrage ontvangen. In 2022 is samen met de musea gewerkt aan de museumvisie plus een uitvoeringsprogramma, deze zijn in concept afgerond aan het einde van 2022.

Geld

We zorgen voor cultuureducatie voor ieder kind in het basisonderwijs. (080.041)

We zetten Stichting Culturije (voorheen Stichting Muziek- en Kunstwijs) in om in het basisonderwijs muziek-, kunst- en cultuureducatie vorm te geven. Hierbij proberen we zoveel mogelijk de verbinding te maken met lokale culturele verenigingen/organisaties.

Dankzij de financiële bijdrage van de Stichting Culturije kunnen we tot en met 2024 blijven deelnemen aan het Achterhoekse Cultuur- en erfgoedpact. Samen met 9 Achterhoekse gemeenten werken we aan het versterken van culturele identiteit en leefbaarheid in de Achterhoek, met als dragers cultuur, erfgoed en amateurkunst.

Kwaliteit

Culturije is een belangrijke uitvoeringspartner van ons cultuur -en erfgoedbeleid. Daarnaast vervullen zij een essentiële rol bij het ontwikkelen van een stevige sociale basis. Culturije werkt veel samen met andere partners, zoals de sportfederatie en de bibliotheek en de musea. Met deze integrale werkwijze dragen zij bij aan een grotere impact voor de burgers. Culturije vervult sinds 1 juli de rol van cultuur -en erfgoedcoach, daarmee zijn zij nu het loket voor de organisaties en verenigingen in Berkelland. Culturije verzorgt daarnaast cultuureducatie in het basisonderwijs

en is een belangrijke partner in de regionale Cultuurcoalitie die binnen het Cultuur -en Erfgoedpact Achterhoek de belangrijkste spelers zijn.

Geld

We zorgen voor het onderhoud van kunst in de openbare ruimte. (080.022)

In de openbare ruimte van Berkelland staan diverse kunstwerken. De gemeente is meestal verantwoordelijk voor het onderhoud ervan.

Onder deze activiteit vallen ook overige kosten die niet vallen onder een van de andere activiteiten.

Kwaliteit

In 2022 zijn kunstwerken onderhouden, waaronder een fontein in storing. Deze post is ook gebruikt voor ontwikkeling van beleid.

Geld

Wat mag het kosten?

Ten opzichte van de gepubliceerde begroting zijn de lasten bij de vastgestelde begroting € 123.000 hoger. Dit komt doordat de subsidies aan dorpshuizen en wijkverenigingen in de loop van 2022 zijn gekoppeld aan dit programma vanuit het programma Vitaal Platteland. Omdat de koppeling op het laagste niveau plaatsvindt gaan ook de gegevens van de primitieve begroting mee.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	2022 (vastgesteld)	2022 (Na slotwijziging)	Realisatie 2022
Lasten				
080.010 Vrijwilligers Dorpsboke	-35	-35	-35	-35
080.020 Subs div lokale culturele act	-130	-286	-337	-175
080.021 Subsidies lokale omroep	-55	-61	-61	-56
080.022 Cultuurbeleid en onderhoud kunst	-6	-25	-73	-39
080.040 Bibliotheek Oost Achterhoek subs	-638	-649	-708	-707
080.041 Cultuur educatie voor ieder kind	-261	-250	-295	-251
080.050 Gemeentelijke monumenten	-96	-85	-85	-102
080.051 Subsidieren musea	-101	-105	-105	-98
080.060 Erfgoed centrum	-256	-256	-256	-256
080.095 Bezuiniging Cultuur	0	0	0	0
080.110 We maken een kerken-/cultuurvisie	-2	0	0	0

080.120 Toekomstbestendige cultuurverenigingen	0	0	-388	-33
080.500 Loonkosten programma Cultuur is voor iedereen	-224	-126	-126	-126
080.700 Rente en afschrijving programma Cultuur is voor iedereen	0	0	0	0
Totaal Lasten	-1.806	-1.877	-2.469	-1.879
Baten				
080.020 Subs div lokale culturele act	0	0	0	0
080.040 Bibliotheek Oost Achterhoek subs	6	5	43	43
080.041 Cultuur educatie voor ieder kind	15	0	45	0
080.050 Gemeentelijke monumenten	31	28	28	28
Totaal Baten	52	33	116	71
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-1.754	-1.844	-2.353	-1.808
Onttrekkingen				
080.710 Reserves	32	30	400	45
Totaal Onttrekkingen	32	30	400	45
Stortingen				
080.710 Reserves	0	0	0	-9
Totaal Stortingen	0	0	0	-9
Mutaties reserves	32	30	400	36
Gerealiseerd resultaat	-1.721	-1.814	-1.953	-1.771

Projecten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Oorspronkelijk begroot	Uitgaven/Inkomsten tot begrotingsjaar	Realisatie 2022	Restant
60530901 PRJCT Eenmalige subsidie regeling cultuur	-481	-93	-33	-355
60530905 PRJCT Vrijheid Achterhoek	-18	0	-9	-9
Gerealiseerd resultaat	-499	-93	-42	-364

Beleidskaders die de raad heeft vastgesteld

- Cultuur- en erfgoedvisie.

SAMEN VEILIG

Veilig zijn in Berkelland? Daar zorgen we samen voor! Wat speelt er?

De nasleep van de Coronacrisis en de oorlog in Oekraïne hebben grote impact gehad. Onze crisisorganisatie heeft samen met veel collega's en vrijwilligers voor eerste opvang gezorgd van ontheemden. Verschillende locaties zijn ingericht voor een langer verblijf. Ambtelijk is er een team Oekraïne opgericht dat de taken van de crisisorganisatie heeft overgenomen. Geplande thema's zoals een veilige woon- en leefomgeving voor alle inwoners, geen ruimte voor 'ondermijning', en verminderen criminaliteit in buitengebied en kernen hebben hierdoor in 2022 minder aandacht gekregen dan gepland.

Speerpunt

Een veilige woon- en leefomgeving voor alle inwoners.

Wat willen we bereiken?

- Een veilige gemeente zijn en blijven en dat onze inwoners dit zo beleven.

Wat gaan we daarvoor doen?

Dienstverlening Buitengewoon Opsporingsambtenaren (BOA's).

We creëren en behouden een vertrouwensband en zetten in op zichtbaarheid, herkenbaarheid, bereikbaarheid en bekendheid van de BOA's.

- De BOA's zijn goed zichtbaar en herkenbaar door een uniform en opvallende auto's. Daarnaast zijn de BOA's minimaal driekwart van de tijd buiten op straat.
- De BOA's zijn bereikbaar en toegankelijk door zelf een praatje aan te knopen, ook als er geen problemen zijn. Of bijvoorbeeld belangstellend langs te gaan bij initiatieven van inwoners zoals buurtfeestjes.
- De BOA's zijn via het algemene nummer van de gemeente of rechtstreeks bereikbaar voor onze inwoners en ondernemers. Inwoners weten ons te vinden en nemen zelf contact met ons op. Doel van een melding is vaak dat er door de BOA's actie wordt ondernomen. Een indicator voor de kwaliteit van hun werk is het aantal herhaal meldingen dat gedaan wordt over een zelfde situatie.
- Tot slot draagt het opbouwen van een goed netwerk bij aan de bekendheid. Het opbouwen van een goed netwerk duurt circa 2 jaar. Het team BOA's is jong en we investeren in opleiding, training en coaching. Na een paar jaar zetten zij een logische vervolgstap in hun professionele carrière. Naast aandacht voor warme overdracht streven wij er naar dat een BOA minimaal 3 jaar in een rayon blijft.

Kwaliteit

De gemeente Berkelland had in 2022 structureel 4 BOA's in dienst (4,0 fte) en samen met de gemeente Oost Gelre nog een BOA (0,5 fte per gemeente). Het jaar 2022 stond in het teken van het herstel na de coronacrisis, met een samenleving die moest wennen aan de nieuwe vrijheid. De BOA's zijn extra getraind in het omgaan met conflictsituaties en ook in het verrichten van eerste hulp bij ongevallen. In alles stond de dienst- en hulpverlenende houding centraal en is er slechts in uiterste gevallen overgegaan tot handhaving. Belangrijk was het in gesprek gaan met inwoners, jongeren/jeugd, ondernemers en netwerkpartners. Daar is veel inzet op gepleegd, evenals op het zichtbaar en aanspreekbaar zijn voor inwoners. De BOA's hebben zich in 2022 wederom letterlijk en figuurlijk laten zien als betrouwbaar gemeentelijk aanspreekpunt en verbinder. Het is een klein team en vroeg ook in 2022 veel energie en inzet van de collega's.

Geld

Vanuit de Meicirculaire zijn extra middelen aan gemeenten beschikbaar gesteld voor het aantrekken van BOA's. Samen met Oost Gelre is dit opgepakt en is tijdelijk een extra BOA aangetrokken (elk 0,5 fte).

In 2022 stellen we een nieuw Integraal Veiligheidsplan op.

Kwaliteit

Op 16 juni 2022 is er een avond georganiseerd voor nieuwe raadsleden. over Zorg en Veiligheid, Jeugd, Ondernijning en onze BOA's. Vanuit deze actualiteit is op 15 november 2022 een informatiebijeenkomst voor raadsleden georganiseerd. Hierin is toegelicht dat er voor het opstellen van met nieuwe Integraal Veiligheidsplan gebruik gemaakt gaat worden van een integraal risicoprofiel. Naast dat we gebruik maken van aanwezige data is input opgehaald bij ongeveer 100 ketenpartners en experts waar wij in de gemeente Berkelland nauw mee samenwerken. Vanuit het risicoprofiel is er een Integraal Veiligheidsplan (IVP) opgesteld dat in februari 2023 ter vaststelling is aangeboden aan de gemeenteraad.

Geld

We creëren en behouden een vertrouwensband.

Kwaliteit

Geld

We dragen bij aan de Veiligheidsregio Noord Oost Gelderland. (090.010)

We maken onderdeel uit van de Veiligheidsregio Noord Oost Gelderland (VNOG). Sinds de uitbraak corona, is de VNOG continu in crisismodus. Hier is de Oekraïne crisis bijgekomen. Geplande activiteiten zoals oefeningen of beleidsmatige ontwikkelingen zijn naar de achtergrond gedrongen. Het einde van deze situatie in 2023 in zicht. Een (groot) deel van de crisisinzet wordt vergoed door het Rijk, maar het is op dit moment niet aan te geven welke begrotingstechnische effecten dit heeft voor de VNOG en onze bijdrage.

Op de beleidsmatige keuzes van de VNOG hadden en hebben wij maar een beperkte invloed. Door u, net als in voorgaande jaren, vroegtijdig te informeren over en betrekken bij beleidsmatige ontwikkelingen proberen wij onze beperkte invloed zo vroeg mogelijk aan te wenden.

We zetten in op een versterking van de Regionale samenwerking en de samenwerking met het Duitse grensgebied.

Kwaliteit

De demarcatie van de kazernes is in november 2022 afgerond. Wij hebben hierop zienswijzen ingediend en de gemeenteraad geïnformeerd over de financiële gevolgen hiervan voor de begroting 2023 en verder.

Geld

We maken een breed plan om problemen als gevolg van overmatig alcohol- en drugsgebruik van jeugd aan te pakken. (090.020)

We zien grote problemen ontstaan bij jeugd door overmatig alcohol- en drugsgebruik. Dit heeft voor henzelf maar ook voor de omgeving grote gevolgen. Met behulp van ons netwerk van deskundigen en alle betrokkenen pakken we in 2021 een breed aanvalsplan weer op om zowel in preventieve als repressieve zin dit probleem aan te pakken.

In verband met corona heeft dit enige tijd stilgelegen. Dit is inmiddels weer opgestart en krijgt mede door het aantrekken van een nieuwe medewerker Zorg en Welzijn een nieuwe impuls. Ook spelen onze BOA's hierin een signalerende en ondersteunende rol.

Kwaliteit

Door de Oekraïne-crisis zijn wij in 2022 niet toegekomen aan het opstellen van een preventieplan en is dit doorgeschoven naar 2023. Het gebruik van alcohol en drugs (onder de jeugd) staat tevens ook geprioriteerd in het Integrale Veiligheidsplan 2023-2026. In de uitvoeringsplannen wordt een preventieplan opgenomen voor het alcohol en drugs gebruik onder de jeugd.

Geld

We richten ons op onveiligheidsgevoelens.

Onderzoek toont aan dat inwoners zich veiliger voelen in een schone en nette omgeving. In de fysieke omgeving/openbare ruimte gaat het om kapotte objecten/vandalisme, de aanwezigheid van graffiti en de aanwezigheid van zwerfvuil. We zetten in op voorkomen en op het snel reageren op meldingen.

Naast de fysieke omgeving speelt ook de sociale omgeving een rol bij het veiligheidsgevoel van inwoners. Daarbij gaat het om ervaren overlast door onbegrepen/onbetamelijk gedrag van anderen en om overlast door geluid, rook of stank. We richten ons hier op het snel reageren op meldingen en op het goed oplossen van problemen zodat herhaalmeldingen worden voorkomen.

Kwaliteit

We zetten in op het voorkomen en op het snel reageren op meldingen door de BOA's, om problemen op te lossen en herhaalmeldingen te voorkomen. Dit onder andere door zichtbaar aanwezig te zijn in de kernen van onze gemeente. BOA's hebben goed contact met de contactpersonen van de diverse kernen waardoor er een helder beeld is wat er leeft in de samenleving. Op deze manier kan er snel en juist gehandeld worden om diverse vormen van overlast te voorkomen in de fysieke- en sociale omgeving.

Daarnaast is er een intensieve samenwerking met diverse partners op het gebied van zorg en veiligheid. Hierdoor zijn er korte lijntjes en kan er snel gehandeld worden in onveilige situaties. Door wekelijkse overleggen is er een helder beeld in de kernen en kan er snel op- of afgeschaald worden.

Bij gevoel van onveiligheid, of onderbuikgevoelens is het altijd mogelijk om een anonieme melding te maken bij de politie, gemeente of Veilig Thuis.

Geld

We zijn betrokken bij buurtbewoners en partners.

Betrokkenheid, wat de BOA's daadkrachtig uiten in hulp- en dienstverlening, zichtbaarheid, herkenbaarheid, bereikbaarheid en bekendheid.

- De BOA's zijn goed zichtbaar en herkenbaar door een uniform en opvallende auto's. Zijn het overgrote deel van hun werktijd aanwezig op straat: te voet, per fiets of auto.
- De BOA's zijn goed aanspreekbaar, zoeken zelf veelvuldig contact met inwoners, ondernemers en bezoekers door, ook als er geen problemen zijn.
- De BOA's zijn via het algemene nummer van de gemeente bereikbaar voor inwoners, ondernemers en bezoekers. Zij weten de BOA's makkelijk te vinden en nemen zelf contact met hen op. Ook worden de BOA's aangestuurd door de politiemeldkamer. Bij kleine incidenten, maar ook bij onder andere reanimaties. Bij het doen van de diverse meldingen wordt vaak direct actie gevraagd van de BOA's. Een indicator voor de kwaliteit van hun werk is het aantal herhaal meldingen dat gedaan wordt over een zelfde situatie en de wijze waarop inwoners en samenwerkingspartners kijken naar de inzet van de BOA's.
- De BOA's hebben een ijzersterk netwerk, onderhouden deze en bouwen het continu uit. Het betreft een jong, klein, flexibel en daadkrachtig team dat zich kenmerkt door een positieve

hulpverlenende grondhouding. Zij staan altijd klaar voor inwoners en (externe) collega's. Daarbij is handhaving een sluitstuk als andere interventies niet tot een oplossing hebben geleid.

Kwaliteit

Het hebben van een groot netwerk en goed contact met sleutelinformanten en -organisaties in een kern of wijk draagt bij aan het uitwisselen van kennis en informatie. Hierdoor kan iedere partner tot betere eindresultaten komen en kunnen problemen worden voorkomen of goed aangepakt.

Naast het wekelijkse casusoverleg sluiten de BOA's minimaal eens per jaar aan bij een overleg van de verschillende ketenpartners en buurt/belangenverenigingen in hun rayon.

Geld

Speerpunt

Geen ruimte voor 'ondermijning'.

Wat willen we bereiken?

- Ondermijning wordt herkend en aangepakt, zodat er geen ruimte meer is voor vermenging van de 'onderwereld' en 'bovenwereld'.

Wat gaan we daarvoor doen?

We maken kaders en richtlijnen voor de huisvesting van arbeidsmigranten en zorgen ervoor dat deze worden nageleefd, om zo negatieve aspecten van arbeidsmigratie (zoals mensenhandel, slechte woonomstandigheden en overlast) te beperken.

Het huisvesten van arbeidsmigranten heeft veel raakvlakken met de zeer overspannen woningmarkt. De arbeidsmigranten verblijven vaak in (recreatie)woningen aan de onderkant van de woningmarkt. We hebben geprobeerd zicht te krijgen op de woonsituatie van arbeidsmigranten. Toch heeft ook onze gemeente werkgelegenheid die inwoners van Nederland niet willen uitvoeren. We hebben deze mensen dus echt wel nodig. We kijken naar manieren waarop arbeidsmigranten zich wel gaan inschrijven in onze gemeente. Daarnaast bezoeken we adressen waar naar ons idee arbeidsmigranten (in grotere aantallen wonen) om te kijken of er geen sprake is van mensenhandel en of er voldaan kan worden aan de adviezen van commissie Roemer.

Het huisvesten van arbeidsmigranten maakt onderdeel uit van breder op te stellen beleid rond het huisvesten van bijzondere doelgroepen zoals statushouders of spoedzoekers door bijvoorbeeld een echtscheiding. De landelijke ontwikkelingen houden wij nauwlettend in de gaten en zijn voor ons leidend.

Kwaliteit

In de raadsbrief van 12 december 2022 hebben wij u geïnformeerd over de ontwikkelingen rond Wonen en Woningbouw en u uitgenodigd voor een raadsinformatieavond. Bij deze raadsbrief zat als bijlage het document spoedzoekers en arbeidsmigranten,; analyse en proces. Hierin is de opgave in beeld gebracht, zijn de mogelijkheden om meer regie te pakken geschetst, zijn uitgangspunten en keuzemogelijkheden aangegeven en is het vervolg proces richting gemeenteraad geschetst.

In 2024 is er een richtlijn waaraan de huisvesting van arbeidsmigranten in Berkelland moet voldoen. Deze richtlijn wordt gezamenlijk regionaal vanuit wonen opgesteld.

Hiernaast moet er mensenhandel beleid komen. Dit moet echter ook regionaal omdat er een gezamenlijk meldpunt moeten komen voor de hele regio voor mensenhandel.

Ook dit jaar hebben we weer een aantal adressen bezocht waar arbeidsmigranten verblijven om hun leefomstandigheden te beoordelen en te kijken of er geen sprake is van mensenhandel.

Geld

We maken onze inwoners en collega's bewust van situaties die met ondermijning te maken kunnen hebben.

Na de digitale bijeenkomsten vorig jaar zetten we dit jaar in op het houden van fysieke bijeenkomsten voor inwoners en bedrijven. Voor collega's houden we ook dit jaar weer themabijeenkomsten. We delen gericht voorbeelden en resultaten van controles en acties zodat collega's weten waar ze op moeten letten.

Dit jaar is het nieuwe BIBOB beleid vastgesteld (Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur). Op basis van dit beleid zijn er veel meer BIBOB gesprekken gevoerd en onderzoeken uitgevoerd. Dit zetten we het komende jaar voort.

Kwaliteit

Er zijn in 2022 diverse controles geweest zoals de groene nacht en controles bij locaties met arbeidsmigranten. Vanwege de coronamaatregelen zijn dit er niet zoveel als gehoopt. Daarnaast worden agrarische ondernemers gewaarschuwd dat ze maar één keer nee kunnen zeggen tegen het verhuren van de schuur op hun eigen erf.

Er zijn in 2022 meer BIBOB gesprekken gevoerd en onderzoeken uitgevoerd.

Geld

We werken nog meer samen met onze inwoners en betrokken partners door informatie uit te wisselen, verbindingen te maken en het makkelijk te maken melding te doen van mogelijke situaties van ondermijning.

Het opgestelde ondermijningsbeeld is omgezet naar een ondermijningsoverleg. Hierin wordt eens in de 6 weken besproken welke casussen opgestart moeten worden en waar we informatie vandaan kunnen halen. Het continueren van de regionale coördinator Ondermijning levert hieraan een belangrijke bijdrage.

Kwaliteit

Het opgestelde ondermijningsbeeld is omgezet naar een ondermijningsoverleg. Hierin wordt eens in de 6 weken besproken welke casussen opgestart moeten worden en waar we informatie vandaan kunnen halen. Het maken van casussen is een langdurig proces van informatie verzamelen.

Geld

Er is een terugbetaling gedaan door de VNOG omdat er minder uitgegeven is.

Speerpunt

Verminderen criminaliteit in buitengebied en kernen.

Wat willen we bereiken?

- Minder high impact crimes.

Wat gaan we daarvoor doen?

We ondersteunen (onder andere met financiële middelen) het Keurmerk Veilig Ondernemen voor het hele buitengebied.

Zodra het weer mogelijk is zetten we in op het houden van fysieke bijeenkomsten. Daarnaast ondersteunen en stimuleren we het opzetten van en deelname aan buurtpreventie Whatsapp groepen en maken we inwoners attent op deelname aan Burgernet.

Kwaliteit

We zijn begonnen met KVO-buitengebied voor de hele gemeente.

Daarnaast ondersteunen en stimuleren we het opzetten van en deelname aan buurtpreventie Whatsapp groepen en maken we inwoners attent op deelname aan Burgernet. Tevens zijn wij aangesloten bij Meld Misdaad Anoniem.

Geld

We zetten in op intensieve gerichte daderaanpak, een gebiedsgerichte aanpak, preventie én aandacht voor het slachtoffer.

Als gemeente zetten we nadrukkelijk in op een gezamenlijke aanpak. Of dit nu landelijk is, regionaal of specifiek gebiedsgericht met bijvoorbeeld onze BOA's en ketenpartners.

Kwaliteit

Een voorbeeld van gezamenlijke aanpak is het digitale opsporingsregister (DOR) van de politie. Hiervoor is landelijk veel aandacht om te voorkomen dat mensen gestolen spullen kopen. Onze BOA's voeren de controles uit aan de hand van meldingen.

Een tweede voorbeeld is de 'witte voetjes actie' in de donkere maanden van het jaar. Samen met de politie worden inbraakgevoelige situaties zichtbaar gemaakt voor bewoners.

Ook blijven we inzetten op het sturen van preventiebrieven in buurten waar ingebroken is en het gebruik van zogenaamde 'lokfietzen' als de situatie daarom vraagt.

Geld

Wat mag het kosten?

Activiteit 090.020. Overzetten restant projecten. Dit betreft vooral de middelen voor de integrale veiligheidsplannen.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	2022 (vastgesteld)	2022 (Na slotwijziging)	Realisatie 2022
Lasten				
090.010 Brandveilig wonen	-2.530	-2.837	-2.830	-2.796
090.020 Handhavingsbeleid	-12	-77	-229	-87
090.500 Loonkosten programma Samen veilig	-133	-495	-495	-495
Totaal Lasten	-2.674	-3.410	-3.555	-3.378
Baten				
090.020 Handhavingsbeleid	23	0	20	43
Totaal Baten	23	0	20	43
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-2.652	-3.410	-3.535	-3.336
Onttrekkingen				
090.710 Reserves	0	80	187	20
Totaal Onttrekkingen	0	80	187	20
Mutaties reserves	0	80	187	20
Gerealiseerd resultaat	-2.652	-3.330	-3.348	-3.316

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Integraal Veiligheidsplan Achterhoek Oost 2019-2022
- Handhavingsplan Openbare ruimte 2016

Beleidsindicatoren

Indicator	Geschikte data	Eenheid	Activiteit
BOA's beschikken over de noodzakelijke kennis en kunde	De permanente her- en bijscholing (PHB), de RTGB (regionale toetsing geweldsbeheersing) zijn jaarlijks terugkomend en voorzien van een examen. Daarnaast zijn jaarlijks incidentele opleidingen in het kader van omgaan met jeugd, alcohol en drugs, ondermijning, verward gedrag, radicalisering, etc.	% gevolgde vereiste opleidingen	We richten ons op onveiligheidsgevoelens
BOA's zijn zichtbaar voor de inwoners	De BOA's dragen het herkenbare uniform, rijden en fietsen met herkenbare voertuigen.	JA-NEE	We creëren en behouden een vertrouwensband
BOA's zijn zichtbaar en aanspreekbaar voor de inwoners	Aanwezigheid op die plekken waar aandacht noodzakelijk is. Ook vanuit preventief oogpunt.	Aantal evenementen-, horeca-, overlast- en jeugdcontroles dat wordt uitgevoerd. (Kwantitatief en Kwalitatief)	We creëren en behouden een vertrouwensband
BOA's hebben een krachtig netwerk met partners	De BOA's nemen structureel deel aan het sociaal overleg, het jeugdregie overleg, de overleggen van de gebiedsteams, kernen, wijkagenten, horeca, ondermijning, ondernemers.	Aantal (gekwalficeerde) multidisciplinaire overleggen dat gevolgd wordt.	We zijn betrokken bij buurtbewoners en partners
Meldingen worden snel afgehandeld	Registratie terugbelverzoeken via KCC en Operationeel Centrum Politie en zaken via zaaksysteem.	Het aantal dagen tussen het binnenkomen van een melding en de afhandeling, stijging/daling.	We creëren en behouden een vertrouwensband
Herhaalmeldingen	Registratie via zaaksysteem van meldingen over al bestaande zaken.	% en trend	We creëren en behouden een vertrouwensband

AAN DE SLAG MET DE OMGEVINGSWET

Een nieuwe manier van (samen)werken

Wat speelt er?

- De invoering van de Omgevingswet is lang onzeker geweest.
- In deze wet worden 26 bestaande wetten opgenomen en wordt het aantal Algemene Maatregelen van Bestuur teruggebracht van 120 naar 4.
- De wet gaat over alle onderwerpen die te maken hebben met de fysieke leefomgeving (ruimtelijke ordening, milieu, lucht, water, natuur, klimaat, verkeer, veiligheid, welzijn, gezondheid, enzovoort).
- In april 2019 heeft de gemeenteraad zijn ambities voor de Omgevingswet vastgesteld. In 2020 zijn de uitgangspunten voor de Omgevingsvisie vastgesteld en is het opstellen van een milieu effect rapportage gestart.
- Voor de start van de implementatie van de Omgevingswet is een schatting gemaakt van het benodigde budget. Dat is geraamd op € 1,7 miljoen.

Speerpunt

Concreet aan de slag met een Omgevingsvisie. (120.010)

Wat willen we bereiken?

- Een Omgevingsvisie voor de fysieke leefomgeving die past bij de ambities en uitdagingen van Berkelland.
- Een overdrachtsdocument dat voor de gemeenteraadsverkiezingen 2022 wordt opgeleverd zodat de nieuwe gemeenteraad voor eind 2022 de Omgevingsvisie kan vaststellen.
- Het uitvoeren van een of meerdere pilots die een goede invoering van de Omgevingswet ondersteunen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We maken een leidraad voor participatie.

De invoering van de Omgevingswet is een half jaar uitgesteld tot 1 juli 2022 en daarna nog een keer uitgesteld naar 1 januari 2023, om vervolgens definitief in te gaan op 1 januari 2024. Al onze werkzaamheden waren erop gericht klaar te zijn voor de Omgevingswet per 1 januari 2022. Hieronder valt ook dat de gemeenteraad de noodzakelijke besluiten neemt, waaronder het vaststellen voor welke buitenplanse omgevingsplanactiviteiten participatie verplicht is. En welke handreiking de gemeenteraad een initiatiefnemer mee wil geven voor deze participatie. De Omgevingswet gaat ervan uit dat wanneer iemand een idee of plan heeft voor de leefomgeving, hij/zij eerst in gesprek gaat met de buurt en alle betrokkenen. De werkwijze hiervoor willen we vastleggen in heldere spelregels die bruikbaar zijn in de voorbereiding van elk nieuw idee, in de gemeente, de wijk of de buurt.

Kwaliteit

Voor het opstellen van de Omgevingsvisie zelf is een participatieplan gemaakt. Op basis hiervan hebben bijeenkomsten plaatsgevonden met ketenpartners en vertegenwoordigers uit kernen, gebieden en belangenorganisaties. Het participatieplan is volgens plan uitgevoerd. De uitkomsten van het participatieproces zijn opgenomen als bouwsteen in het Overdrachtsdocument Omgevingsvisie, dat in februari 2022 is vastgesteld door de raad.

Daarnaast is participatie in brede zin opgenomen in het Omgevingswet-proof maken van de organisatie en bestuur. Eind 2021 heeft de gemeenteraad vastgesteld voor welke activiteiten zij participatie verplicht stelt en welke handreiking zij daarvoor meegeeft aan initiatiefnemers. In 2022 is een handreiking voor initiatiefnemers besproken in de Raadswerkgroep. Hier moet nog

een vervolgslog op gemaakt worden waarbij we de ervaringen die we in 2023 opdoen met het werken met een initiatieventafel meenemen.

De invoering van de omgevingswet is uitgesteld tot 1 januari 2024. Dit maakt het mogelijk ons beter voor te bereiden, te oefenen en onze systemen en processen beter in te richten.

Geld

We oefenen met een aantal pilots.

Alle afgesproken stappen uit het stappenplan zijn doorlopen en de afgesproken pilots zijn uitgevoerd.

In 2022 is de nieuwe gemeenteraad in twee sessies bijgepraat over de Omgevingswet inhoudelijk en in een afzonderlijke bijeenkomst over de Omgevingsvisie.

In de ambtelijke organisatie zijn er veel stappen gezet, maar moet er ook nog veel gebeuren. De basis staat echter voldoende om de programmatische aanpak vanuit een programma in de begroting eind 2022 af te ronden.

Kwaliteit

Geld

We volgen het plan van aanpak uit 2019 om te komen tot een Omgevingsvisie.

Door het uitstel van de invoeringsdatum en door aanpassingen in het proces van de Omgevingsvisie is het plan van aanpak op onderdelen gewijzigd.

Door aanpassingen van het proces Omgevingsvisie heeft de gemeenteraad voor de verkiezingen een overdrachtsdocument vast gesteld en niet een afgeronde Omgevingsvisie. Dit is aan de nieuwe gemeenteraad, op basis van al het afgeronde 'huiswerk' dat nu plaatsvindt. Wij verwachten dat de nieuwe gemeenteraad eind 2023 de Omgevingsvisie kan vaststellen.

Kwaliteit

Geld

Speerpunt

Werken volgens de nieuwe wet.

Wat willen we bereiken?

- De organisatie is 'omgevingswetproof'.
- Bevoegdheden zijn duidelijk.
- Efficiënte werkprocessen.
- Tijdige aansluiting op het landelijke digitale stelsel.
- Integrale benadering van de gehele leefomgeving.
- Snelle en digitale afhandeling van een vergunningaanvraag.
- Ondersteuning van proactieve en innovatieve dienstverlening, passend bij de doelen van de Omgevingswet, met aandacht voor digitaal minder vaardige mensen.
- Gemeenteraad, college en medewerkers hebben voldoende kennis over wat de Omgevingswet inhoudt en voor hen betekent en zijn daarin geoefend.

Wat gaan we daarvoor doen?

We passen - waar nodig - onze regelgeving aan.

Eind 2021 heeft de gemeenteraad alle wettelijk noodzakelijke besluiten genomen om te kunnen starten met de Omgevingswet.

Kwaliteit

Geld

We passen onze systemen op tijd aan, afhankelijk van de voortgang van het Digitaal stelsel Omgevingswet.

Eind 2021 hebben wij alle benodigde software aanbesteed en zijn de vereiste koppelingen met de landelijke voorziening gereed. Hierdoor zijn wij in staat het eerste halfjaar van 2022 daadwerkelijk te oefenen met de werkwijze onder de Omgevingswet.

Kwaliteit

De Omgevingswet is om verschillende redenen weer uitgesteld. Een belangrijke reden was dat het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO) nog niet klaar was. Hierdoor zijn landelijk softwareleveranciers nog niet in staat om werkende koppelvlakken te maken en verschillende systemen goed op elkaar af te stemmen. Dit stond goed oefenen ook in 2022 deels in de weg en heeft ook consequenties gehad voor het goed functioneren van enkele van onze applicaties. Met het uitstel van de wet naar 1 januari 2024 hebben we 2023 als jaar om echt te oefenen en te testen.

Geld

We richten onze werkprocessen opnieuw in.

In 2019 is het vergunningverleningspakket SQUIT 2020 aangeschaft en geïmplementeerd. In Q3 2022 is dit pakket succesvol omgezet naar Rx.Mission. Deze omzetting is nog conform de huidige wetgeving (WABO). Alle benodigde procesaanpassingen op basis van de Omgevingswet zijn in beeld en de basis inrichting van Rx.Mission op de Omgevingswet staat. Daarnaast wordt geoefend met de nieuwe werkafspraken. Bijvoorbeeld hoe wij als gemeente omgaan met initiatieven uit de samenleving, hoe wij onze ketenpartners hierbij betrekken en of onze informatievoorziening, bijvoorbeeld via toepasbare regels, voldoet. Het uitstel van de Omgevingswet geeft ons hiervoor meer ruimte en tijd.

Kwaliteit

Geld

We zorgen op tijd voor afspraken over de benodigde informatie-uitwisseling en archivering tussen ketenpartners.

Kwaliteit

De landelijke problemen zijn herkend en de Omgevingswet is uitgesteld tot 1 januari 2024. Als gemeente hebben wij alle vereiste koppelvlakken gereed en zijn onze softwareleveranciers hard bezig de benodigde aanpassingen te realiseren.

Geld

We zorgen voor opleiding en training.

Het inhoudelijke opleidingsprogramma voor medewerkers is eind 2021 afgerond. 2022 staat in het teken van ervaring opdoen en leren werken in de praktijk van de wet.

Kwaliteit

Door het hernieuwde uitstel van de Omgevingswet merken we dat kennis is weggezakt en er daardoor aanvullende opleiding in 2023 nodig is. Door de technische problemen met het DSO was oefenen met de processen ook lastig. In 2023 wordt dit verder opgepakt.

Geld

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	2022 (vastgesteld)	2022 (Na slotwijziging)	Realisatie 2022
Lasten				
120.010 Iedereen wordt op tijd geïnformeerd over de Omgevingswet	-262	0	-1.193	-379
Totaal Lasten	-262	0	-1.193	-379
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-262	0	-1.193	-379
Onttrekkingen				
120.710 Reserves	0	0	538	0
Totaal Onttrekkingen	0	0	538	0
Stortingen				
120.710 Reserves	-138	0	0	-295
Totaal Stortingen	-138	0	0	-295
Mutaties reserves	-138	0	538	-295
Gerealiseerd resultaat	-400	0	-655	-674

Projecten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Oorspronkelijk begroot	Uitgaven/Inkomsten tot begrotingsjaar	Realisatie 2022	Restant
120.010 Iedereen wordt op tijd geïnformeerd over de Omgevingswet	-1.668	-456	-379	-833
Gerealiseerd resultaat	-1.668	-456	-379	-833

Beleidskaders die de raad heeft vastgesteld

- Ambitiedocument Omgevingswet
- Overdrachtsdocument Omgevingsvisie

ALGEMEEN BESTUUR EN BEDRIJFSVOERING

Wat speelt er?

De basis voor de gemeente ligt in het algemeen bestuur en de bedrijfsvoering die nodig is om de doelen te realiseren. Inhoudelijke informatie over de bedrijfsvoering vermelden we in de paragraaf bedrijfsvoering. Voor het algemeen bestuur gedeelte geldt dat er in maart 2022 gemeenteraadsverkiezingen zijn.

Speerpunt

Algemeen bestuur

Wat gaan we daarvoor doen?

155.105 Algemeen bestuur

Algemeen bestuur gaat in 2022 over het college, de raad en de ondersteuning die daarmee gemoeid is. In 2022 vallen ook de 8rhk ambassadeurs, Euregio en Omgevingsdienst achterhoek onder algemeen bestuur. Evenals ruimtelijke ordening en dierenbescherming/zwerfdieren.

Kwaliteit

In 2022 waren er gemeenteraadsverkiezingen. Dit leidde tot een nieuwe raad en een grotendeels nieuw college. In aanloop naar de verkiezingen is een wethouder vroegtijdig afgetreden. Een tweede wethouder is in de demissionaire periode afgetreden.

Geld

Het voordeel op deze activiteit kent 4 oorzaken. De toevoeging aan de voorziening wethouders pensioenen is € 292.000 hoger dan geraamd. Dit wordt met name veroorzaakt doordat we ook voor de nieuwe wethouders een voorziening moeten treffen. Tegenover dit nadeel staan voordelen voor een lagere bijdrage aan de Omgevingsdienst Achterhoek (€ 284.000), lagere kosten voor de inhuur van extern (juridisch) advies (€ 50.000), lagere kosten voor ruimtelijke ordening (€ 24.000) en lagere kosten voor ondersteuning (gezaamenlijk € 10.000).

Speerpunt

Klantgerichte dienstverlening

Speerpunt

Moderne bedrijfsvoering

Wat gaan we daarvoor doen?

155.080 Uitvoering OZB

Kwaliteit

Geld

Het voordeel op deze activiteit ontstaat met name doordat er lagere kosten zijn voor het project omzetten WOZ-waarde van m3 naar m2. Daarnaast zijn ook de uitvoeringskosten iets lager uitgevallen.

155.100 Bedrijfsvoeringskosten

Kwaliteit

Voor een inhoudelijke toelichting verwijzen we u naar de paragraaf bedrijfsvoering.

Geld

Op deze activiteit ontstaat een voordeel door de krappe arbeidsmarkt. Het moeilijk en daarmee later vervuld krijgen van vacatures, ook met inhuur is de belangrijkste oorzaak van het voordeel op deze activiteit. Er bleef in 2022 € 1,3 miljoen over op het normale personeelsbudget. Daarnaast bleef er iets meer dan € 550.000 over op het budget voor inhuur. Hiervan is € 500.000 bij de bestuursrapportage beschikbaar gesteld om versnelling mogelijk te maken. Tot slot bleef er ongeveer € 300.000 over op opleiding. Gedeeltelijk vanwege de vacatures maar ook omdat de resterende medewerkers geen tijd hadden voor opleidingen.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	2022 (vastgesteld)	2022 (Na slotwijziging)	Realisatie 2022
Lasten				
110.080 Uitvoering OZB	-491	0	0	0
110.100 Bedrijfsvoeringskosten	-9.221	0	0	0
110.500 Loonkosten programma Financiën	-13.271	0	0	0
110.700 Rente en afschrijving programma Financiën	-1.381	0	0	0
155.080 Uitvoering OZB	0	-437	-527	-453
155.100 Bedrijfsvoeringskosten	0	-6.645	-9.461	-7.384
155.105 Algemeen bestuur	0	-2.820	-3.438	-3.350
155.500 Loonkosten programma Financiën	0	-12.387	-11.603	-11.478
155.700 Rente en afschrijving programma Financiën	0	-1.642	-1.588	-1.651
Totaal Lasten	-24.363	-23.932	-26.618	-24.316
Baten				
110.080 Uitvoering OZB	0	0	0	0
110.100 Bedrijfsvoeringskosten	3.134	0	0	0
155.100 Bedrijfsvoeringskosten	0	2.068	1.356	2.072
155.105 Algemeen bestuur	0	131	131	119
Totaal Baten	3.134	2.199	1.487	2.191
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-21.230	-21.733	-25.131	-22.125
Onttrekkingen				
155.710 Reserve	0	0	923	336
Totaal Onttrekkingen	0	0	923	336
Mutaties reserves	0	0	923	336
Gerealiseerd resultaat	-21.230	-21.733	-24.207	-21.789

OVERZICHT VAN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN

Wat speelt er?

- De marktrente is laag. Overtollige liquide middelen leveren daardoor nauwelijks rendement op.

Doelstellingen

Dekkingsmiddelen

Maatregelen

150.020 Beheer financiële middelen

Kwaliteit

In 2022 werden we geconfronteerd met stijgende prijzen en stijgende rentes op de kapitaalmarkt. Voor 2022 heeft dan nog geen direct effect gehad. Wel zien we dat door het in uitvoering komen van een aantal grote investeringen de liquiditeitspositie onder druk komt te staan. Met de gestegen rentes betekent dat ook dat hier kosten aan verbonden zijn.

Geld

Doordat in de begroting 2022 rekening was gehouden met een beperkte rente opbrengst van de lening aan de BNG is op begrotingsbasis meer rente toegerekend aan de investeringen. In werkelijkheid wordt de werkelijke rente toegerekend aan de investeringen. Deze werkelijke doorrekening kan pas bepaald worden bij de jaarrekening en is dus lager dan begroot. De extra rente is bij de bestuursrapportage al verwerkt in de begroting. Hierdoor ontstaat nu een nadeel op deze activiteit. Daarbij komt dat er in totaal minder dividend is ontvangen dan verwacht.

150.040 Belastingen en leges

Kwaliteit

Geld

We hebben meer leges ontvangen voor de burgerlijke stand en voor vergunningen. Op alle andere gebieden blijft de legesopbrengst iets achter. Bij de toeristenbelasting is sprake van een klein voordeel.

150.050 Heffen OZB

Kwaliteit

Geld

De opbrengst van de OZB valt iets hoger uit dan verwacht. Er is geen specifieke verklaring voor de hogere opbrengst.

150.060 Algemene uitkering

Kwaliteit

Geld

We hebben over 2022 ruim € 2 miljoen meer algemene uitkering ontvangen dan verwacht. Ongeveer € 1 miljoen hiervan is bedoeld voor de energietoeslag, waarbij € 868.000 een

voorschot is voor de toeslag in 2023. Verder ontvingen we extra middelen voor de kosten die door de toestroom van Oekraïners gemaakt worden en armoedebestrijding.

150.110 We verlagen de lasten voor inwoners en verenigingen

Kwaliteit

In 2022 hebben we een korting gegeven op de OZB, maar ook op de rioolheffing, en de afvalstoffenheffing.

Geld

Doelstellingen

Overige baten en lasten (150.090)

Maatregelen

Algemene baten en lasten.

Kwaliteit

Geld

Op algemene baten en lasten blijft € 385.000 over. Hiervan was € 300.000 bedoeld voor incidentele compensatie van bezuinigingen. Het restant was bedoeld om het arbeidsmarktbeleid verder vorm te geven (€ 70.000) en voor diverse onderzoeken (€ 15.000). Daarnaast is € 7.000 meer BTW teruggevraagd op basis van de door de gemeenschappelijke regelingen in rekening gebrachte BTW.

Onvoorzien.

Kwaliteit

Geld

Van de post onvoorzien is € 3.000 uitgegeven voor het opruimen van verbrandingsresten bij de boerenprotesten.

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Financiële verordening
- Treasurystatuut

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	2022 (vastgesteld)	2022 (Na slotwijziging)	Realisatie 2022
Lasten				
110.020 Beheer financiële middelen	-1.001	0	0	0
110.040 Belastingen en leges	-537	0	0	0
110.090 Overige baten en lasten	-739	0	0	0
110.110 We verlagen de lasten voor inwoners en verenigingen	3	0	0	0
150.020 Beheer financiële middelen	0	-613	-678	-1.124
150.040 Belastingen en leges	0	-1.147	-1.159	-304
150.090 Overige baten en lasten	0	-2.727	-385	-4
150.110 We verlagen de lasten voor inwoners en verenigingen	0	-1.000	-1.000	-989
Totaal Lasten	-2.274	-5.487	-3.221	-2.422
Baten				
110.020 Beheer financiële middelen	2.165	0	0	0
110.040 Belastingen en leges	946	0	0	0
110.050 Heffen OZB	9.280	0	0	0
110.060 Algemene uitkering	75.374	0	0	0
110.090 Overige baten en lasten	404	0	0	0
110.110 We verlagen de lasten voor inwoners en verenigingen	20	0	0	0
150.020 Beheer financiële middelen	0	2.143	2.870	2.614
150.040 Belastingen en leges	0	1.758	1.761	951
150.050 Heffen OZB	0	9.919	9.919	10.000
150.060 Algemene uitkering	0	76.230	83.095	85.111
150.090 Overige baten en lasten	0	208	208	415
150.110 We verlagen de lasten voor inwoners en verenigingen	0	0	0	-20
Totaal Baten	88.189	90.258	97.853	99.071
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	85.915	84.771	94.631	96.649

Onttrekkingen				
110.070 Stort en onttr reserves	1.182	0	0	0
150.070 Storting en onttrekkingen reserves	0	2.798	2.797	2.057
Totaal Onttrekkingen	1.182	2.798	2.797	2.057
Storting				
110.070 Stort en onttr reserves	-1.674	0	0	0
150.070 Storting en onttrekkingen reserves	0	-2.759	-4.382	-4.042
Totaal Storting	-1.674	-2.759	-4.382	-4.042
Mutaties reserves	-492	39	-1.585	-1.985
Gerealiseerd resultaat	85.423	84.810	93.047	94.664

PARAGRAFEN

Bedrijfsvoering

Berkelland goed georganiseerd!

De bedrijfsvoering maakt de dienstverlening aan onze inwoners, ondernemers, instellingen en bestuur mogelijk. We zijn in verbinding met onze interne en externe klant en leveren mooi werk. Werk dat ertoe doet in de samenleving, het bestuur op kan bouwen en waar wij trots op zijn. We ondersteunen de organisatie met de juiste middelen en werkprocessen om flexibel én in control te zijn, zodat we mee kunnen bewegen met de behoeften uit de samenleving.

Versterken van het fundament

De bedrijfsvoering van de gemeente Berkelland professionaliseert zich. De afgelopen periode is een aantal stappen gezet om het “fundament” verder te versterken ten behoeve van de ondersteuning aan de organisatie en daarmee het bestuur.

Organisatieontwikkeling

De gemeente Berkelland groeit toe naar een netwerkorganisatie, waarin de toegevoegde waarde van ons werk plaatsvindt in de in- en externe netwerken waar wij onderdeel van zijn. We bevinden ons in de haarvaten van de samenleving en spelen in op de behoefte van onze inwoners, ondernemers en instellingen. We hebben daarbij vertrouwen in de professionaliteit en het eigenaarschap van onze medewerkers. We geven hen dan ook de ruimte om binnen de gestelde kaders hun werk te doen.

Wat hebben we in 2022 gedaan?

- Werken aan resultaatgerichtheid van de organisatie. Op deze wijze willen we beter in beeld krijgen wat de balans is tussen wat we willen en kunnen.
- Als onderdeel van de resultaatgerichtheid hebben we “Mooi Werkgesprekken” opgestart. Dit is een vorm van gespreksvoering die past bij onze organisatievorm. Medewerkers maken een Mooi Werkplan met daarin aandacht voor welzijn, resultaten en ontwikkeling. Ze voeren daarover het gesprek met hun concernopdrachtgever. Op deze manier organiseren we meer aandacht voor medewerkers en hun ontwikkeling. Maar wordt voor medewerkers ook inzichtelijk waarvoor zij aan de lat staan.
- Er zijn teamplannen door de teams opgeleverd. Hierin omschreven de teams hun belangrijkste resultaten en de trends en ontwikkelingen op hun vakgebied. Gedurende het jaar zijn er gesprekken gevoerd over de voortgang van de plannen. In 2023 worden de teamplannen doorontwikkeld.
- Ook is in 2022 opnieuw de Mooi Wark Week georganiseerd. Een week die in het teken staat van leren en ontwikkelen. Ieder jaar worden workshops, lezingen en inspiratiesessies georganiseerd aan de hand van een thema. Dit jaar was het thema ‘Let’s connect’, over in verbinding zijn met jouw omgeving, stakeholders, jezelf en collega’s. Op deze manier hebben medewerkers meer inzicht gekregen in de werkzaamheden van andere teams, waardoor makkelijker verbanden gelegd kunnen worden en is er een stap gezet in de ontwikkeling van medewerkers en de organisatie.
- Wijziging van de indeling teams in het focusveld samenleving. De teams zijn opnieuw ingedeeld en raken nu meer aan het werk. Waar de teams eerder op basis van rol waren samengesteld, zijn zij nu op basis van vakinhoud samengesteld.

Integriteit

Integriteit is een belangrijke pijler in het mooi wark dat we leveren. De relatie met onze inwoners, ondernemers en gasten is gebaseerd op vertrouwen en dit moeten wij verdienen. Dit doen wij onder andere door het goede gesprek met elkaar aan te gaan. We kunnen dit pas doen, wanneer we daar de ruimte voor voelen. In de gedragscode heeft de gemeente Berkelland daarom algemene gedragslijnen met betrekking tot integriteit vastgelegd.

Wat hebben we in 2022 gedaan?

- Deze gedragscode staat niet op zichzelf, maar vormt een onderdeel van de activiteiten gedurende het jaar om de alertheid voor integriteit verder te vergroten en een helpende hand te bieden om kwesties op dit gebied bespreekbaar te maken en/of te voorkomen.
- Elke nieuwe werknemer, bestuurder, stagiaire en inhuurkracht legt bij indiensttreding de eed of belofte af. Hiermee wordt nog eens benadrukt dat integriteit een belangrijk onderwerp is. Tijdens het afleggen van de eed en belofte is er specifiek aandacht voor integriteit. Door tijdens deze bijeenkomsten dilemma's met elkaar te bespreken, vergroten we het bewustzijn over integriteit.
- In 2022 hebben er integriteitsbijeenkomsten voor raads- en commissieleden, burgemeester en wethouders plaatsgevonden onder leiding van bureau Integriteit.nl. In de bijeenkomsten is gekeken naar beelden over integriteit en gedragsnormen.

Onderzoek grensoverschrijdend gedrag

De gemeente Berkelland heeft als doel om elke medewerker een veilige en prettige werkomgeving te bieden waar actief aandacht is voor psychologische veiligheid, grensoverschrijdend gedrag wordt niet getolereerd en binnen de organisatie gaat men integer met elkaar om. Begin 2022 heeft de gemeente Berkelland een onderzoek laten uitvoeren naar grensoverschrijdend gedrag. Het onderzoek komt voort uit inzichten uit de risico-inventarisatie, de maatschappelijke actualiteiten rond The Voice en de behoefte naar onderzoek wat een veilige werkomgeving in de weg staat.

De doelstelling van gemeente Berkelland om alle medewerkers een veilige en prettige werkomgeving te bieden, waar integer met elkaar wordt omgegaan en grensoverschrijdend gedrag niet wordt getolereerd, is nog niet gehaald. Er zijn voorbeelden en illustraties gegeven waarbij een beeld is gegeven dat er een klimaat bestaat waarin onveilig gedrag kan optreden.

Door het onderzoek, de communicatiecampagne en door met de teams in gesprek te gaan is het bewustzijn onder medewerkers vergroot. Door met elkaar ervaringen te delen is een basis gelegd om een drempel te verlagen en situaties bespreekbaar te maken. Op deze wijze kan een kantelpunt ontstaan door te weten welke gevolgen gedrag van anderen hebben op collega's en daarmee de mogelijkheid ontstaat elkaar te steunen met het besef dat men samen sterk kan zijn.

Doorontwikkeling Planning en Control

Onze ambitie is een P&C-cyclus te realiseren die het benodigde inzicht geeft in sturingsinformatie op niveau van de gemeenteraad, het college en de organisatie. Helder geformuleerde beleidsdoelen, daaruit voortvloeiende prestaties en de benodigde budgetten.

In lijn met hetgeen was voorgenomen is er in 2022 aandacht besteed aan:

- **Indeling programma's**
Op basis van de indeling van het coalitieakkoord zijn de programma's voor de begroting 2023 opnieuw ingedeeld.
- **Autorisatieniveau**
Het autorisatieniveau heeft de nodige aandacht gehad. Vanuit welk detailniveau wil de gemeenteraad sturen? Het niveau ligt in onze financiële verordening vast op programmaniveau. In het 1e kwartaal van 2023 is gewerkt aan een nuancering met een actieve informatieplicht bij een bepaalde categorie ingrijpende verschuivingen binnen een programma. Deze nuancering krijgt zijn basis in een wijziging van de financiële verordening.
- **Sturingsinformatie**
Het niveau van autorisatie en daarmee ook het niveau van sturing heeft gevolgen voor de benodigde sturingsinformatie. Bij de doorontwikkeling van de P&C-cyclus worden jaarlijks in afstemming met de auditcommissie stappen gezet. Zo ook in 2022. Maar hier zijn zeker nog verdere stappen te zetten.

Voor alle documenten in de P&C cyclus geldt dat we deze blijven verbeteren om meer inzicht te geven. Daarbij is in 2022 extra aandacht aan de risicoparagraaf 2023 besteed en is er gewerkt aan het (tussentijds) beter informeren over afwijkingen. Indien nodig worden tussentijds begrotingswijzigingen voorgesteld. Het saldo van de grondexploitatie is bij de jaarrekening direct

verrekenend met de reserves grondexploitaties. Op deze wijze is mede invulling gegeven aan Motie M21-13 (beleid voorkomen overschotten).”

Privacy en informatieveiligheid

In 2019 zijn we een meerjarig programma gestart om het bewustzijn van medewerkers rondom informatie (on)veiligheid en privacybescherming te vergroten. In 2022 hebben we het laatste jaarprogramma doorlopen. De volgende onderdelen zijn in 2022 doorlopen:

- Het uitvoeren van een nulmeting, gevolgd door workshops en daarna borgen d.m.v. het volgen van e-learning modules. We hebben de aanpak geëvalueerd. Uit de onderzoekscijfers blijkt dat het iBewustzijn van de organisatie sinds 2019 flink omhoog is gegaan en een nieuwe impuls (andere aanpak) weer nieuw elan zal brengen, dan de bestaande leercirkels van te blijven herhalen. Vanaf 2023 zal er ook een (meer specifiek) programma voor het bestuur worden opgenomen.
- De zogenaamde ENSIA-verantwoording is met positief resultaat afgerond. De gemeenteraad wordt ook dit jaar separaat via een raadsbrief hierover geïnformeerd.
- In het kader van de Wet politiegegevens hebben we een (verplichte) audit gehouden. We voldoen nog niet aan alle eisen en normen. Daarvoor is een verbeterplan opgesteld.

Taakstelling bedrijfsvoering

In de perspectiefnota van 2021 is de taakstelling op de ambtelijke organisatie geformuleerd van per saldo € 925.000. Deze bestaat uit 2 onderdelen. Een deel omvat een bedrag van € 525.000 en is direct in de begroting van 2021 gerealiseerd. Dit is gerealiseerd door onder andere realistischer te begroten en een aantal posten binnen de bedrijfsvoering te verlagen. Het restant is in 2022 gerealiseerd door het werk anders in te richten en verder is er aantal keuzes genomen binnen de bestaande bedrijfsvoering (en personeels)budgetten.

Interne controle en rechtmatigheid

Het is belangrijk dat onze taken op een zorgvuldige en rechtmatige manier worden uitgevoerd. Om onze dienstverlening als organisatie op peil te houden organiseren we jaarlijks interne en externe audits. Dit gebeurt vanuit de financiële invalshoek maar ook vanuit de invalshoeken van processen, juridische kwaliteit en privacybescherming en informatieveiligheid.

Met ingang van het boekjaar 2023 moet het college een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening opnemen. Daarom hebben we al in 2021 een start gemaakt met het inrichten van de verbijzonderde interne controle die nodig is ter onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording. Dat hebben we gedaan door herschikking van functies. Daardoor zijn de taken op het gebied van administratieve organisatie en interne controle meer toekomstbestendig neergezet.

Wat hebben we in 2022 gedaan?

- We werken met een intern controleplan gebaseerd op analyse van de belangrijkste risico's. De in- en externe controle worden in samenwerking met de accountant zo goed mogelijk op elkaar afgestemd. In 2022 is de interne controle voor de belangrijkste financiële processen in de gemeente in overleg met de extern accountant al door het team AO/IC uitgevoerd.
- In 2022 hebben wij vanuit de bovengenoemde expertises steeds meer samenwerking gezocht om invulling te geven aan integrale kwaliteitszorg. Daarmee leveren we een multidisciplinaire bijdrage aan het optimaliseren van de inrichting van de organisatie en de processen zodat onze doelstellingen worden gerealiseerd en gevolgen van risico's in beeld zijn en worden beperkt. Daarvoor is in eerste instantie een pilot uitgevoerd voor enkele processen. Gezien de goede ervaringen die wij hebben opgedaan zal deze aanpak in 2023 geleidelijk verder worden uitgebreid.
- Het beperken van de fiscale risico's blijft ook een punt van aandacht. De afgelopen jaren zijn stappen gezet om de risico's te verkleinen. In 2022 hebben we ons verder gericht op het verder optimaliseren van de beheersing van fiscale processen en risico's. Dat doen we om fiscaal 'in control' te zijn en omdat we voor eind 2022 aan (landelijk)

aangescherpte voorwaarden moeten voldoen als wij in aanmerking willen komen voor continuering van het horizontaal toezicht door de belastingdienst. In 2022 hebben er gesprekken plaats gevonden over Horizontaal toezicht. We vallen in de overgangsregeling. We hebben tot eind 2023 de tijd om te laten zien dat we fiscaal in control zijn om onder Horizontaal toezicht te blijven.

- Om misbruik, oneigenlijk gebruik en fraude te voorkomen en eventueel te ontdekken maken we gebruik van functiescheiding in risicovolle processen zoals inkomende facturen en betalingen. Processen die in dit kader risicovol en financieel materieel zijn worden systematisch onderworpen aan verbijzonderde interne controle. Vanzelfsprekend hanteren we de wettelijke kaders waar we als gemeente landelijke regelingen uitvoeren. Er geldt een gedragscode integriteit die regelmatig aandacht krijgt. In 2022 hebben we geen fraude geconstateerd.

Trends en ontwikkelingen

De wereld om ons heen verandert snel. Het afgelopen half jaar heeft ons geleerd dat sommige ontwikkelingen zo snel gaan, dat we ze niet kunnen voorzien en dat we daar flexibel naar moeten kunnen handelen. Trends en ontwikkelingen vragen van ons dat we een open blik hebben en waar nodig flexibel zijn in onze werkwijze. Daarom volgt de bedrijfsvoeringsorganisatie deze trends en ontwikkelingen in het werkveld.

Veel van deze veranderingen hebben gevolgen voor de ICT organisatie en middelen van de informatievoorziening. Vooral de eerstkomende jaren zal de transitie dubbele kosten met zich meebrengen.

Hybride werken

Het hybride werken heeft onze manier van werken de afgelopen tijd veranderd. Onze werkplek volgt het werk. Of dit nou op het gemeentehuis, thuis of op een buitenlocatie is. We zijn daardoor flexibeler en wendbaarder geworden.

In 2021 en 2022 is geïnvesteerd in het in beeld brengen van de gewenste aanpassingen aan het kantoorgebouw. Het doel was het creëren van een omgeving waarin kantoor fungeert als ontmoetingsplek: een plek om samen te werken, te co-creëren en creatief te werken. Daarbij moest het medewerkers uitdagen om de verbinding te zoeken met buiten en binnen. Dit heeft geleid tot een ambitieus plan, waar geen dekkingsmogelijkheden voor waren. Daarom is besloten om te gaan experimenteren met kleine ingrepen en te zien welke invloed dit heeft op werkwijzen, houding en gedrag. Zo is er onder andere geïnvesteerd in het nog flexibeler en mobieler maken van onze werkplekken en zijn verschillende vergaderruimtes verrijkt met hybride vergadermogelijkheden.

De ICT werkplek

Door het hybride werken is de ICT-werkplek volop in beweging. Er is ook in Berkelland steeds meer behoefte aan flexibiliteit, mobiliteit en de integratie in het gebruik van ICT werkplek apparatuur.

Waar we eerst voornamelijk gefocust waren op een centrale IT infrastructuur, groeien we nu toe naar een flexibele infrastructuur waarin het plaats- en tijdonafhankelijk samenwerken en online vergaderen ondersteund worden. En waar aandacht is voor privacy en informatieveiligheid.

De overgang naar (nog) flexibele, mobiele en integrale werkplek kent meerdere aspecten. In 2022 zijn de voorbereidingen getroffen om 'de persoonlijke opslagruimte' van iedere medewerker over te zetten naar de Microsoft cloud. Applicaties worden rechtstreeks ontsloten vanaf de laptop en de centrale Citrix omgeving wordt uit gefaseerd. In 2023 zullen de verschillende onderdelen worden geëffectueerd.

De cloud rukt op

In het kader van onze cloudstrategie zijn we in 2022 een Europese aanbesteding gestart voor de vervanging van onze ICT infrastructuur en het beheer daarop. Dat betekent dat we geen eigen

datacenter, -verbindingen, -netwerk, -servers en dataopslag meer aanschaffen, maar het als een dienst afnemen. De aanbesteding wordt in 2023 afgerond. Vanwege allerlei ontwikkelingen, zoals krapte op de arbeidsmarkt, zeer hoge energieprijzen, schaarste in ICT middelen, hogere rente, verwachten we aanzienlijk hogere lasten dan in 2022 oorspronkelijk geraamd.

Inmiddels worden steeds meer informatiesystemen afgenomen als dienst. Deze uitbesteding aan marktpartijen vergen minder eigen beheerwerkzaamheden en maakt ons afhankelijker van leveranciers. Dit vereist een hogere volwassenheid en een sterkere regierol van de ICT organisatie in het uitvoeren van het vraag en aanbod spel (service-, contract- en leveranciersmanagement). In 2022 zijn we samen met de ICT organisatie dit proces gestart. We verwachten een eerste oplevering in 2023.

Gemeentelijke Gemeenschappelijke Infrastructuur (GGI)

GGI-Netwerk is een besloten datacommunicatienetwerk, onderdeel van het overheidsbrede Diginetwerk. Het zorgt voor veilige dataverbindingen tussen gemeenten met andere overheden, organisaties met een publieke taak en cloud-leveranciers. GGI behoort tot onze ICT architectuur en is een voorwaarde bij vernieuwingen. Via waarstaatjegemeente.nl wordt bijgehouden van welke landelijke voorzieningen we gebruik maken.

Data-analyse

In 2022 lag de focus bij het datalab op de doorontwikkeling van de informatieproducten binnen de al bestaande prioritaire thema's corona, klimaatbestendige groene leefomgeving en ondermijning. Er is gefocust op het betrekken van een grotere groep gemeentelijke medewerkers met de volgende activiteiten:

- In webinars werden de trends en ontwikkelingen getoond en werd kennis gedeeld aan de hand ook van de genoemde thema's.
- Ook heeft het datalab een leerlijn ontwikkeld met als doel het nog beter ondersteunen van de gemeenten bij het implementeren van datagedreven werken in de eigen organisatie. Er is meer focus gelegd op het in de praktijk brengen van de theorie met behulp van casuïstiek. Gemeentemedewerkers hebben geoefend met het stellen van goede vragen, de beantwoording daarvan met data en hebben nagedacht over ethische vraagstukken.
- Verder is er een masterclass georganiseerd voor alumni van de leergang met als thema 'Hoe breng ik de verandering naar meer datagedreven werken op gang?'

In de eigen organisatie werken we ook veel met data. We bewerken, leveren en analyseren data en ontwikkelen met behulp van (nieuwe) middelen slimme manieren om onze processen met data te vereenvoudigen. Voorbeelden zijn:

- Levering bewerkte data voor de woningmarktmonitor;
- Inventariseren en monitoren binnen het bomenbeheer;
- Data-analyse en data-leering project Neede Noordoost;
- Dashboards sanering asbestdaken;
- Analyse met behulp van data voor mogelijkheden windmolens
- Onderzoek naar vrijkomende agrarische bebouwing.
- Project data op orde voor het beheer van de openbare ruimte. Daarmee willen we de kwaliteit van de gegevens verbeteren en het datalandschap van objecten in de openbare ruimte (nog beter) bijhouden.

Basisregistratie BRP, WOZ, BAG, BGT en BRO

Gemeenten zijn belangrijke bronhouders van een aantal basisregistraties. Deze maken onderdeel uit van een landelijk stelsel. De kwaliteit daarvan en werkprocessen moeten voldoen aan bepaalde normen. Uit de ENSIA zelfevaluatie blijkt dat we in 2022 voor BRP, WOZ, BAG, BGT en BRO voldoen aan de gestelde minimale norm.

Op een aantal punten zijn er verbeteringen in de uitvoering mogelijk/nodig. Hiervoor zijn acties uitgezet om de gewenste verbeteringen door te voeren. Zodat we komend jaar beter scoren.

Wet open overheid

Wettelijk kader

De Wet open overheid (Woo) is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De wet is bedoeld om de overheid transparanter te maken en zo het belang van openbaarheid van publieke informatie voor de democratische rechtsstaat, de burger, het bestuur en economische ontwikkeling beter te dienen. De Woo maakt toegang tot publieke informatie expliciet tot een recht van burgers.

De Woo voorziet in een opener overheid dan de Wob. Een belangrijk verschil met de Wob is dat, naast informatieverstrekking op verzoek, gemeenten ook verplicht zelf informatie openbaar moeten maken. Actieve openbaarmaking heet dit in de wet. De gemeente Berkelland is verplicht 11 informatiecategorieën actief openbaar te maken zodat een burger toegang heeft tot deze informatie. De Woo is op 1 mei 2022 in werking getreden en wordt gefaseerd ingevoerd. De eerste 4 categorieën moet de gemeente Berkelland al actief openbaar maken. In artikel 3.5 van de Woo staat dat in de begroting en de jaarrekening een aparte paragraaf over dit onderwerp wordt opgenomen.

Toelichting

In 2022 is een globale inventarisatie gemaakt van de stappen die gezet moeten worden in verband met de invoering van de WOO. Vanwege capaciteitsproblemen zijn verder nog geen aanvullende stappen gezet en is er nog geen ambitieniveau vastgesteld. Sinds mei 2022 zijn er 4 WOO-verzoeken ingediend.

Grondbeleid

Inleiding

In deze paragraaf komen de uitgangspunten over het gemeentelijke grondbeleid aan de orde. In het jaarverslag staat tot welke resultaten het beleid in 2022 heeft geleid. Ook analyseren we de risico's die verbonden zijn aan de ontwikkeling van de plannen.

Beleid

Algemeen grondbeleid

Grondbeleid is geen doel op zich: het exploiteren van grondposities is een middel om doelen te bereiken op de beleidsterreinen woningbouw, bedrijvigheid en werkgelegenheid en de inrichting van de openbare ruimte. In de door de raad vastgestelde nota Grondbeleid staat dat de gemeente kiest voor actief grondbeleid waar dit mogelijk en gewenst is. Ook faciliteert de gemeente particuliere ontwikkelingen door binnen de kaders van de publiekrechtelijke verantwoordelijkheid mee te werken aan planologische procedures.

De grondexploitatiewet als onderdeel van de Wet ruimtelijke ordening vormt de basis voor het verhalen van de daarmee gemoeide kosten. In de praktijk zet de gemeente Berkelland in op het aangaan van anterieure overeenkomsten met initiatiefnemers voorafgaande aan het vaststellen van het bestemmingsplan. Met de invoering van de Omgevingswet zal deze werkwijze naar verwachting voortgezet kunnen worden.

Naast wijzigingen in de wetgeving hebben stagnerende marktomstandigheden en de demografische ontwikkelingen afgelopen decennium geleid tot een verschuiving van een actief naar een meer faciliterend grondbeleid. Bij het kunnen ontwikkelen en exploiteren van grondposities vormen de Regionale Woonagenda Achterhoek 2023-2030 en het Regionale Programma Werklocaties het operationele kader. De financiële verantwoording van de exploitaties moet voldoen aan de Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken van de commissie BBV (juli 2019). Ook de fiscale regelgeving rond vennootschaps- en omzetbelasting stellen eisen aan de wijze waarop de administratie is ingericht.

Financiële positie

Omdat de gehele looptijd van planvoorbereiding tot en met de verkoop van de laatste kavel en het woonrijp opleveren vaak meerdere jaren duurt, kunnen de verwachte en werkelijke resultaten binnen de grondexploitatie variëren. Kosten kunnen tegenvallen, maar ook de verkoop van kavels kan tegenvallen. De jaren 2008 tot 2018 lieten zien dat de effecten van de economische crisis en de stagnerende woningmarkt hebben geleid tot verliezen op de grondexploitaties. De bestaande woningvoorraad biedt echter onvoldoende aanbod om in de behoefte van specifieke doelgroepen te voorzien. Dit leidt tot een vraag naar extra bouw kavels om het beoogde type woning te realiseren of om de gewenste doorstroming te stimuleren. De prognoses van de complexen bouwgronden in exploitatie zijn hierdoor in de periode 2019-2021 aanmerkelijk verbeterd. Deze trend heeft zich in 2022 doorgezet. De voorraad direct beschikbare kavels is beperkt.

De lopende grondexploitatie projecten actualiseren we minimaal jaarlijks. In deze paragraaf gaan wij onder het hoofdstuk Jaarverslag 2022 in op de resultaten. Een actueel overzicht van de lopende projecten is in de jaarrekening opgenomen onder de balanspost voorraden, onderdeel Bouwgronden in exploitatie. Grondposities waarbij een reëel en stellig voornemen tot ontwikkeling ontbreekt verantwoorden we met ingang van 2016 volgens de BBV voorschriften onder de post Materiële vaste activa.

Reserve bouwgrondexploitatie

Uitgangspunt is dat onze grondexploitatie “selfsupporting” is. Winsten en verliezen moeten elkaar

op termijn compenseren. Het product grondexploitatie wordt daarom budgettair neutraal in de begroting opgenomen. Om in de toekomst tegenvallers op te vangen - door verliesgevende ontwikkelingen of optredende risico's - werken we met een reserve grondexploitaties. Na afloop van elk boekjaar wordt de stand van zaken per balansdatum opgemaakt en worden de exploitatiebegrotingen geactualiseerd. Naar rato van de voortgang van de exploitatie wordt winst verantwoord. Voor verwachte verliezen vormen we een voorziening. Winsten worden dan toegevoegd aan de reserve en verliezen worden onttrokken aan de reserve bouwgrondexploitatie. Met ingang van 2021 verwerken we het resultaat al in de reserve grondexploitatie vóórafgaande aan de resultaatbestemming. Op deze manier wordt het algehele resultaat van de jaarrekening minder beïnvloed door fluctuaties in de uitkomsten van de grondexploitaties.

Risicomanagement

De reserve grondexploitaties moet eventuele toekomstige tegenvallers op kunnen vangen. Het is daarom belangrijk om een goede inschatting te maken van eventuele tegenvallers. De hoogte van de reserve grondexploitaties stemmen we daarop af. De gemeente werkt met een methode van risicoanalyse om het risico op tegenvallende resultaten zo betrouwbaar mogelijk in te schatten. Daarbij beoordelen we marktrisico's en specifieke projectrisico's.

Marktrisico's bestaan uit kostenstijgingen, daling van grondprijzen en vertraging van de ontwikkelingen. Voor deze factoren worden parameters voor 2 scenario's gehanteerd. Samen met de specifieke projectrisico's leidt de berekening tot een inschatting van de bandbreedte waarbinnen de risico's zich bevinden. Deze bandbreedte geeft een goede inschatting van de benodigde weerstandscapaciteit.

Deze benodigde capaciteit vergelijken we met de beschikbare weerstandscapaciteit. De beschikbare capaciteit bestaat uit meerdere delen. Allereerst bestaat deze capaciteit uit de Algemene reserve grondexploitatie. Daarnaast kunnen risico's in de toekomst mogelijk worden gecompenseerd door begrote winsten of door in de begroting opgenomen posten voor onvoorzien uitgaven. Voorzichtigheidshalve nemen we slechts een deel van deze begrote ruimte mee voor het bepalen van de aanwezige dekking.

De ratio tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit geeft een indicatie van het weerstandsvermogen. Verderop in deze paragraaf Grondbeleid lichten we de uitkomsten van deze analyse toe.

Jaarverslag grondexploitatie 2022

Het resultaat van het product Grondexploitatie over het jaar 2022 laat vóór vennootschapsbelasting een winst zien van € 752.591. In 2021 werd € 1.482.847 winst verantwoord.

De winst, onder aftrek van € 111.367 vennootschapsbelasting, is toegevoegd aan de Algemene Reserve Bouwgrondexploitatie.

De inhoud van dit jaarverslag bestaat uit de volgende hoofdstukken:

- Analyse van het resultaat
- Waardering grondposities per einde boekjaar
- Reserves en voorzieningen ten behoeve van de grondexploitatie
- Risicoanalyse grondexploitatie
- Korte beschouwing van de stand van zaken van de afzonderlijke exploitaties
- Meerjarenperspectief Grondexploitaties

Analyse van het resultaat vóór vennootschapsbelasting

Dit hoofdstuk behandelt de uitkomsten van de grondexploitatie over het jaar 2022.

De winst over het boekjaar 2022 ad € 752.591 is als volgt samengesteld:

Plan	Resultaat	Mutatie voorziening	Totaal resultaat
Kieft 4 Eibergen	56.000		56.000
Everskamp Ruurlo		-54.000	-54.000
De Garver Haarlo	119.000		119.000
Hofrichter Eibergen	12.300		12.300
Op de Bleek Eibergen	3.000		3.000
Vonderman Rietmolen	20.000		20.000
Olland Noord Rietmolen	71.000		71.000
Hondelink Neede	-42.000		-42.000
ABCTA terrein Beltrum	8.000		8.000
De Heuver Gelselaar	30.000		30.000
Leusinksbrink Ruurlo	7.391	500.000	507.391
Het nieuwe Jena Beltrum	2.000		2.000
Elbrink Borculo	40.000		40.000
Bouwgronden in exploitatie	326.691	446.000	772.691
			0
Erfpachtgronden Borculo	29.392		29.392
Bedrijfsterrein Russchemors Neede	83.612		83.612
Overige complexen per saldo	-9.994		-9.994
Algemene kosten	-123.110		-123.110
Materiële vaste activa en overige gronden	-20.100	0	-20.100
Totaal resultaat (winst)	306.591	446.000	752.591

Korte toelichting resultaat

Het positieve resultaat over 2022 is overwegend het gevolg van het vrijvallen van een voorziening voor nadelige fiscale effecten die samenhangen met het in 2020 bereikte minnelijk akkoord in het dossier Leusinkbrink. Er is hierover in 2022 meer duidelijkheid ontstaan. De overige positieve resultaten hangen samen met tussentijdse winstnemingen in diverse projecten als gevolg van de verkoop van bedrijfsmatige kavels en percelen voor woningbouw. Enige uitzondering is het plan Hondelink in Neede: het verantwoorde verlies is vooral het gevolg van het bijstellen van de ramingen voor het woonrijp afronden van dit plan.

Het voorgeschreven systeem van winstbepaling (aandeel realisatie van begroot in %) leidt tot resultaatneming bij de complexen Bouwgrond in exploitatie naar rato van de voortgang. Gerealiseerde verkoopopbrengsten resulteren in een hoger aandeel dat tussentijds als winst moet worden verantwoord. Andersom geldt ook: als in een jaar minder uitgaven zijn gedaan terwijl de verwachte kosten voor de komende jaren wel hoger uitvallen, dan neemt het te verantwoorden aandeel van de winst af.

Naast de winstneming voor de Bouwgronden in exploitatie is ook een positief resultaat behaald op de (te ontwikkelen) gronden onder de Materiële vaste activa. Zo heeft de verkoop van een perceel dat belast was met een recht van erfpacht bijgedragen aan het positieve resultaat. Ook de verkoop van bedrijfskavels op het terrein Russchemors in Neede door de particuliere ontwikkelaar heeft geleid tot een positief resultaat als gevolg van de ontvangen exploitatiebijdrage die gekoppeld is aan de omvang van de verkochte bedrijfspercelen.

De overige resultaten zijn voornamelijk het gevolg van reguliere activiteiten (uitgaven en verkopen) en jaarlijkse actualisatie van de meerjarenbegroting. Voor zover relevant lichten wij deze uitkomsten per complex verderop in deze paragraaf toe.

Waardering grondposities per einde boekjaar

De waardering van de ingenomen grondposities per einde boekjaar is als volgt (in €):

	rekening 2022	rekening 2021
Niet in exploitatie genomen gronden	1.783.371	1.775.336
Erfpachtgronden	40.290	41.800
Overige gronden	313.658	313.658
Subtotaal Materiële vaste activa	2.137.319	2.130.794
Voorraad Bouwgronden in exploitatie	1.475.176	3.616.139
Totaal boekwaarde	3.612.495	5.746.933
Af: voorzieningen voor kosten/verliezen	-54.000	
Af: voorziening voor gevolgen krimp		-500.000
Totaal balanswaarde	3.558.495	5.246.933

De balanswaarde van de verschillende grondexploitaties is in 2022 afgenomen met € 1.688.438 van € 5.246.933 naar € 3.558.495. Deze afname is als volgt te specificeren (bedragen in €):

	rekening 2022	rekening 2021
kapitaallasten (2,05% respectievelijk 2,40%)	39.144	72.452
uren eigen dienst	81.056	71.026
uitgaven op projectbasis	332.166	509.822
totaal kosten en investeringen	452.366	653.300
opbrengsten (verkoop / subsidie)	2.893.395	2.703.862
per saldo af- / toename door exploitatie	-2.441.029	-2.050.562
verantwoord resultaat (excl. bijdrage reserves)	752.591	1.482.847
Totaal mutatie balanswaarde	-1.688.438	-567.715

De totale balanswaarde van de voorraad Bouwgronden in exploitatie en de overige gronden onder de Materiële vaste activa is in 2022 net als in 2021 met name gedaald als gevolg van de gerealiseerde verkoopopbrengsten.

De boekwaarde van de gronden is door investeringen en ontvangsten per saldo afgenomen met ruim € 2.440.000. Door de resultaatneming in 2022 met € 750.000 daalt de balanswaarde in totaal met € 1.690.000.

De opbrengsten in 2022 zijn onder meer gerealiseerd door kavelverkoop op de bedrijfsterreinen Kieft in Eibergen (€ 725.000) en Everskamp in Ruurlo (€ 584.500). Ook in de woningbouwplannen Garver Haarlo (€ 300.000), Vonderman Noordijk (€ 255.000), Olland Noord Rietmolen (€ 137.000), Heuver Gelselaar (€ 322.000) en Elbrink Borculo (€ 387.000) zijn diverse percelen verkocht.

Voor een nadere specificatie van de balanswaarden en de verantwoorde resultaten voor de lopende projecten verwijzen we naar de toelichting op de balans in de jaarrekening, onderdeel Bouwgronden in exploitatie onder voorraden.

Reserves en voorzieningen ten behoeve van de grondexploitaties

In dit hoofdstuk komt het verloop van de reserve bouwgrondexploitatie aan bod. Ook lichten we de mutaties en de stand van de gevormde voorzieningen toe. Binnen de grondexploitatie maken we onderscheid tussen verliesvoorzieningen voor individuele projecten en een algemene voorziening voor de afwaardering van gemeentelijke grondexploitaties als gevolg van de demografische ontwikkelingen.

Algemene reserve bouwgrondexploitatie en resultaatbestemming 2022

De algemene reserve bouwgrondexploitatie bedroeg per eind 2021 € 6.595.676. In de jaarrekening 2022 is de winst over 2022 ad € 752.591 na aftrek van € 111.367 vennootschapsbelasting toegevoegd aan de Algemene Reserve Bouwgrondexploitatie. Daarmee bedraagt de reserve voor Bouwgrondexploitatie – die nodig is om verliesgevende exploitaties en risico's in het grondbedrijf op te vangen – per eind 2022 € 7.236.900.

Voorzieningen individuele projecten grondexploitatie

De voorziening voor individuele projecten is noodzakelijk om verwachte verliezen op dat specifieke plan in de toekomst op te vangen. De benodigde voorziening wordt jaarlijks berekend op basis van de geactualiseerde exploitatiebegroting. De voorziening komt overeen met de hoogte van het verwachte toekomstige tekort, berekend tegen netto contante waarde. We berekenen deze waarde tegen een discontovoet van 2,0%.

Er is per eind 2022 slechts een complex Bouwgrond in exploitatie waarvoor nu - als gevolg van geactualiseerde prijzen voor woonrijp maken - een verlies wordt begroot. Dat betreft bedrijventerrein Everskamp in Ruurlo. Hiervoor is een voorziening van € 54.000 gevormd ten laste van het resultaat.

Risicoanalyse grondexploitaties

Dit hoofdstuk maakt inzichtelijk op welke wijze de risico-omvang van projecten binnen de grondexploitatie is becijferd. De omvang van een risico is het product van het effect en de kans dat dit zich voordoet. Het risico wordt afgezet tegen de aanwezige mogelijkheden om tegenvallers binnen de projecten op te vangen. De risico's die niet binnen de projecten zelf kunnen worden opgevangen vormen samen de benodigde weerstandscapaciteit. Het bedrag dat beschikbaar is voor het opvangen van risico's noemen we de beschikbare weerstandscapaciteit. De benodigde capaciteit zetten we af tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De verhouding tussen deze beide termen - het weerstandsvermogen - bepaalt in welke mate de gemeente in staat is om de risico's die samenhangen met het exploiteren van grondposities af te dekken.

Bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit

Voor het bepalen van risico's binnen de grondexploitatie is een model ontwikkeld. In dit model maken we onderscheid tussen 2 typen risico's. We onderkennen marktrisico's en specifieke projectgebonden risico's.

Voor het bepalen van de omvang van marktrisico's hanteren we parameters voor kostenstijgingen, daling van opbrengsten en vertraging van de ontwikkeling. Uitgangspunt voor deze berekening is de geactualiseerde begroting per complex Bouwgrond in exploitatie. In deze begrotingen is uitgegaan van zo realistisch mogelijke ramingen voor nog te maken kosten en verwachte opbrengsten. Voor het bepalen van de omvang van risico's zijn vervolgens 2 scenario's doorgerekend. Een scenario met tegenvallende ontwikkelingen en een scenario kritiek.

Voor de strategische grondposities die sinds 2016 verantwoord worden onder de Materiële vaste activa (voorheen Niet in exploitatie genomen gronden) hanteren we een percentage van de boekwaarde om het marktrisico te bepalen.

In onderstaande tabel zijn de gehanteerde parameters voor de bepaling van de omvang van de marktrisico's weergegeven.

	Effecten voor bepaling marktrisico	Tegenvallend scenario	Kritiek scenario
Bouwgronden in exploitatie			
Jaarlijkse kostenstijging boven inflatieniveau		10%	20%
Daling opbrengstverwachting		5%	10%
Vertraging looptijd in jaren		3	7
Kans op gezamenlijk optreden van deze effecten		50%	33%
Materiële vaste activa			
Percentage van de boekwaarde strategische gronden		5%	10%

In de exploitatiebegrotingen houden we rekening met prijsindexatie over de verwachte uitgaven. Over 2023 rekenen we op 6% inflatie en over de jaren 2024 en 2025 op 4%. Met ingang van 2026 hanteren we het langjarig gemiddelde inflatiecijfer van 2%. De onzekerheid op de markt als gevolg van corona en de situatie in Oekraïne hebben we begin 2022 vertaald in een hoger risicoprofiel. In het model hanteren we een risico van 10% respectievelijk 20% kostenstijging bovenop de begrote prijsstijging.

De effecten worden per complex Bouwgrond in exploitatie opgeteld. Omdat het niet realistisch is dat al deze effecten zich in alle plannen tegelijkertijd en gezamenlijk voordoen, kwantificeren we het risico door het totale effect met een kans van 50% respectievelijk 33% te vermenigvuldigen. Deze percentages zijn de afgelopen jaren ook gebruikt.

Voor specifieke projectrisico's is een inschatting gemaakt van mogelijk negatieve effecten die zich binnen dat plan kunnen voordoen naast de al becijferde marktrisico's. Nadelige effecten met een kans groter dan 50% worden in de exploitatiebegroting zelf verwerkt en leiden daarom niet tot een extra risico.

De totale risico-omvang is in het tegenvallende scenario ingeschat op € 821.000. In het kritieke scenario komt de berekening op basis van bovengenoemde parameters uit op € 1.021.000. In onderstaande tabel is dit gespecificeerd:

	Tegenvallend scenario marktrisico	Kritiek scenario marktrisico	Project specifieke risico's	Totaal risico tegenvallend scenario	Totaal risico kritiek scenario
Bouwgronden in exploitatie	319.000	430.000	282.000	601.000	712.000
Materiële vaste activa	90.000	179.000	130.000	220.000	309.000
Benodigde weerstandscapaciteit	409.000	609.000	412.000	821.000	1.021.000

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit 2 verschillende componenten. Allereerst is de Algemene reserve bouwgrondexploitatie beschikbaar om risico's op te vangen. Ten tweede kunnen risico's binnen projecten worden opgevangen als deze gecompenseerd worden door verwachte winsten of als hiervoor binnen de begroting budget beschikbaar is in de vorm van posten onvoorzien.

Overigens zal binnen enkele plannen de boekwaarde lager zijn dan de huidige marktwaarde. Dit is bijvoorbeeld het geval bij de gronden die in erfpacht zijn uitgegeven. Deze zogenaamde stille reserves nemen we voorzichtigheidshalve niet mee bij het bepalen van de beschikbare weerstandscapaciteit.

De Algemene reserve bouwgrondexploitatie bedraagt na toevoeging van het resultaat over 2022 € 7.236.900. Deze reserve is direct beschikbaar als capaciteit om risico's binnen de lopende gemeentelijke grondexploitaties op te vangen. Voor zover deze capaciteit onvoldoende blijkt, moet een beroep gedaan worden op de Algemene reserve.

Het totaal begrote positieve eindresultaat voor de Bouwgronden in exploitatie bedraagt per 2022 € 1.225.000. Binnen de projecten is voor onvoorziene posten € 70.000 opgenomen. Voor de bepaling van de beschikbare weerstandscapaciteit wordt voorzichtigheidshalve 50% meegenomen in het tegenvallende scenario en 33% in het kritieke scenario. Dit leidt tot een beschikbare capaciteit van € 647.000 respectievelijk € 427.000.

Samengevat kan de totaal beschikbare weerstandscapaciteit als volgt worden weergegeven:

	Begroot	Beschikbare capaciteit	
		Tegenvallend scenario	Kritiek scenario
aandeel van begroot		50%	33%
Winstprognose vanaf 2023	1.225.000	612.500	404.250
Post onvoorziene uitgaven	70.000	35.000	23.100
		647.500	427.350
Algemene reserve grondexploitatie		7.237.000	7.237.000
Beschikbare weerstandscapaciteit		7.884.500	7.664.350

Weerstandsvermogen grondexploitatie

De verhouding tussen de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit noemen we het weerstandsvermogen. In het tegenvallende scenario is deze verhouding per eind 2022 9,6 (2021: 9,5). In het kritieke scenario is de ratio 7,5 (2021: 6,6). Een ratio tussen de 1,0 en 1,4 wordt als “voldoende” gezien. De beschikbare capaciteit is dan groter dan de benodigde capaciteit. Een ratio boven de 2,0 geldt als uitstekend.

Het weerstandsvermogen is de afgelopen jaren fors verbeterd. Belangrijkste verklaring daarvoor is dat de Algemene reserve bouwgrondexploitatie door de gerealiseerde winsten in de periode 2020 – 2022 is verbeterd. Ook geldt dat de voortgang in projecten zorgt voor nauwkeuriger prognoses over een kortere looptijd, hetgeen resulteert in een daling van de specifieke projectrisico's.

Het weerstandsvermogen binnen de grondexploitatie blijft komende jaren van belang als buffer voor het opvangen van tegenvallende ontwikkelingen. De economische effecten als gevolg de situatie in Oekraïne op de korte tot middellange termijn en de demografische ontwikkelingen op langere termijn zullen mede bepalend zijn voor de resultaten van de gemeentelijke grondexploitaties. De buffer biedt daarnaast, indien gewenst, ook mogelijkheden om actief in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen.

Ten tijde van het opstellen van deze jaarrekening zijn voorstellen gedaan om een plafond voor de Algemene reserve bouwgrondexploitatie in te stellen. Het plafond is gekoppeld aan het gewenste weerstandsvermogen. Als dit niveau uitstekend is (ratio 2,0) kan het meerdere worden overgeheveld naar de Algemene Reserve. Als het niveau onder de 1,0 daalt (onvoldoende) dan moet de reserve bouwgrondexploitatie juist worden aangevuld. In de loop van 2023 zal de gemeenteraad hierover besluiten.

Korte beschouwing van de (financiële) stand van zaken van de afzonderlijke exploitaties

Hieronder volgt per complex een korte toelichting op het verloop van de boekwaarde in 2022 en de verwachte prognose voor komende jaren. Niet alle complexen komen daarbij aan bod, alleen plannen met een boekwaarde of mutaties boven € 250.000 worden genoemd. Voor een compleet overzicht van de gemeentelijke complexen verwijzen we naar de toelichting op de balans (onderdeel Voorraden).

Bedrijventerrein Kieft IV Eibergen

De verkopen op dit terrein liepen de laatste jaren achter bij de verwachtingen. In 2019 bedroegen de verkoopopbrengsten nog € 303.000, maar in 2020 zijn geen kavels verkocht. In 2021 en 2022 zien we echter lokaal en regionaal een groeiende belangstelling voor bedrijfskavels. Bedroeg de omzet in 2021 nog € 160.000, in 2022 is een verkoopopbrengst van € 725.000 geboekt. Eind 2022 zijn de meeste kavels gereserveerd.

De investeringen in 2022 belopen € 173.000, met name omdat gestart is met het woonrijp maken van het plan. Het werk is in 2021 aanbesteed en op basis van het bestek en de definitieve verkaveling is ook de begroting geactualiseerd. Als gevolg van de voorgeschreven systematiek van tussentijdse resultaatbepaling is over 2022 een positief resultaat van € 56.000 verantwoord.

Per saldo is de boekwaarde van het complex mede hierdoor gedaald van € 2.606.000 eind 2021 tot € 2.112.000 eind 2022.

De aanleg van de N18 en de bijbehorende op- en afritten is ten koste gegaan van het aantal uitgeefbare en bouwrijpe kavels. Eind 2015 is een compensatievoorstel van Rijkswaterstaat ontvangen. In maart 2018 is over de voorwaarden van compensatie en de aankoop van ruilgronden mondeling akkoord bereikt met Rijkswaterstaat. Het traject om te komen tot financiële en notariële afwikkeling duurt helaas veel langer dan verwacht. In de begroting was verondersteld dat de gemeente in 2022 eindelijk gecompenseerd zou worden voor het verlies aan grondverkoop. De afstemming over alle te ruilen percelen heeft in 2021 geleid tot een aangepast eindconcept van de ruilovereenkomst. Op basis daarvan zijn vervolgens de nodige (aanvullende) bodemonderzoeken verricht. Zodra de conclusies daarvan verwerkt zijn kan in 2023 definitieve besluitvorming plaatsvinden en kunnen de betreffende percelen worden overgedragen.

Bedrijventerrein Everskamp Ruurlo

De boekwaarde van dit complex bedraagt eind 2022 € 677.000. Het tempo van verkopen bleef tot enkele jaren geleden achter bij de verwachtingen, mede omdat door ondernemers werd geïnvesteerd in leegkomende bedrijfspanden. In 2022 zijn 4 percelen met een totale omvang van 6.050 m² verkocht. Er is per eind 2022 nog circa 12.500 m² uitgeefbaar. Voor circa 2/3e van de kavels is eind 2022 concrete belangstelling.

De Garver in Haarlo

Na jaren zonder noemenswaardige ontwikkeling zijn in 2022 de laatste 3 kavels in het plan verkocht. De opbrengst bedroeg € 300.000. Hierdoor kon over het boekjaar een tussentijdse winst van € 119.000 worden verantwoord. De boekwaarde per eind 2022 bedraagt na winstneming € 47.000 negatief. Na aftrek van de begrote kosten voor het woonrijp opleveren ad € 27.000 resteert nog een te verwachten winst van € 20.000.

Vonderman in Noordijk

Na jaren zonder noemenswaardige ontwikkeling zijn in 2022 ook hier - net als in Haarlo - de laatste 3 kavels in het plan verkocht. De opbrengst bedroeg € 255.000. Hierdoor kon over het boekjaar een tussentijdse winst van € 20.000 worden verantwoord. De boekwaarde per eind 2022 bedraagt na winstneming € 147.000 negatief. Na aftrek van de begrote kosten voor het woonrijp opleveren ad € 125.000 resteert nog een te verwachten winst van € 22.000.

Hondelinkweg Neede

In 2021 zijn alle resterende kavels in het plan verkocht. Dit resulteerde in een verkoopopbrengst van € 988.000. In 2022 is het bestek voor het woonrijp maken opgesteld en het werk aanbesteed. De werkzaamheden zullen in de loop van 2023 worden uitgevoerd. Naar verwachting kan het complex in 2024 worden afgesloten.

Over 2022 is € 42.000 verlies verantwoord. Dit is feitelijk een correctie op de verantwoorde tussentijdse winst in het jaar 2021 (€ 364.000). De verhoging van de ramingen voor investeringen leidt administratief tot een lager percentage "gereed" en lager eindresultaat en daarmee ook tot een lagere tussentijdse winstneming. Daarbij moet worden opgemerkt dat in het verleden – wegens de verwachte demografische ontwikkelingen – al een verlies is verantwoord van € 1.070.000. Met een resterende winstverwachting van circa € 220.000 kan het gehele project bij benadering budgettair neutraal worden afgesloten.

De boekwaarde per eind 2022 – na verwerken verlies – bedraagt € 506.000 negatief. Deze ruimte is toereikend om de begrote investeringen ad € 286.000 te dekken. Het verschil kan dan naar verwachting komende jaren als winst worden genomen.

De Heuver in Gelselaar

De boekwaarde van het plan De Heuver in Gelselaar bedroeg eind 2021 € 290.000. In 2022 zijn 2 van de 3 kavels verkocht. De verkoopopbrengst bedroeg € 322.000. In 2022 is € 30.000 winst verantwoord. De boekwaarde van het plan bedraagt per eind 2022 € 5.000.

De verkoop van de laatste kavel begroten we in 2023. Na realisatie van de bouw van de woningen kunnen we het plan woonrijp opleveren. We verwachten het complex in 2025 administratief te kunnen afsluiten.

Regionaal bedrijventerrein De Laarberg

Gebiedsonderneming De Laarberg ontwikkelt het gelijknamige regionale bedrijventerrein. De gemeente Berkelland is samen de gemeente Oost-Gelre aandeelhouder in de opgerichte vennootschappen. Beide gemeenten hebben zich financieel garant gesteld voor € 12,5 miljoen. In de paragraaf Verbonden partijen is meer informatie opgenomen.

Meerjaren perspectief grondexploitaties

Het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties [MPG] is een aanvullend instrument in de planning en control cyclus voor de gemeentelijke Bouwgronden in exploitatie.

De financiële uitgangspunten die van belang zijn voor de waardering en resultaatbepaling zijn er in opgenomen. Bovendien is per complex Bouwgrond in exploitatie de geactualiseerde exploitatiebegroting en de resultaatprognose per 1 januari 2023 opgenomen in het MPG.

In de toelichting op de balanspost Voorraden in de jaarrekening 2022 is vermeld dat de totale winstverwachting per 2023 € 1.164.000 bedraagt. Dit bedrag is als volgt samengesteld:

Bouwgrond in exploitatie	Boekwaarde	Uitgaven	Opbrengsten	Resultaat
	31 december 2022 na bestemming	met ingang van 2022	met ingang van 2022	met ingang van 2023
Bedrijventerreinen				
Kieft 4 Eibergen	2.111.789	462.587	3.227.420	653.044
Everskamp Ruurlo	677.082	748.396	1.365.776	-59.702
Woongebieden				
De Garver Haarlo	-46.836	26.602		20.234
Zwilbroekseweg Eibergen	-74.009	45.260		28.749
Hofrichter Eibergen				0
Op de Bleek Eibergen	-11.088	7.359		3.729
Vonderman Noordijk	-147.115	124.994		22.121
Olland Noord Rietmolen	-74.800	47.792		27.008
Hondelinkweg Neede	-506.948	286.130		220.818
ABCTA terrein Beltrum	-85.639	58.784		26.855
De Mölle Haarlo	-41.914	43.200		-1.286
De Heuver Gelselaar	5.170	126.852	163.375	31.353
Leusinkbrink Ruurlo	-21.352	37.672	24.239	7.919
Het Nieuwe Jena Beltrum	-24.015	21.240		2.775
Elbrink De Heure Borculo	-205.469	254.482	169.250	120.237
Grutto Beltrum	-79.681	19.503		60.178
Bouwgronden in exploitatie	1.475.175	2.310.853	4.950.060	1.164.032

We wijzen er op dat in bovenstaande opstelling géén rekening is gehouden met rentelasten die het directe gevolg zijn van de voorgeschreven winstbepaling op basis van de Percentage of Completion Methode. Door tussentijdse winstnemingen stijgt de boekwaarde van een complex en dit leidt in volgende jaren tot een hogere rentelast. In het MPG 2023 is dit effect per complex wel becijferd. Totaal leidt dit tot een beperkt nadelig effect van € 23.000 ten opzichte van de geraamde € 1.164.000 winst.

Lokale heffingen

Lokale heffingen

'Lokale heffingen en lastendruk in beeld'

Inleiding

Deze paragraaf geeft een overzicht van de diverse lokale heffingen en belastingen.

Na de Algemene uitkering uit het gemeentefonds vormen de lokale heffingen (belastingen, leges en rechten) de belangrijkste inkomstenbronnen van de gemeente.

Gemeenten zijn beperkt in de belastingen die ze mogen heffen. Deze zijn limitatief opgesomd in de wet. Naast belastingen heft de gemeente rechten (leges) voor individuele diensten aan haar inwoners. De tarieven van deze rechten dienen zo te worden gesteld dat de opbrengsten de kosten niet te boven gaan. De opbrengsten hebben een directe relatie met de kosten voor de dienstverlening (gebonden heffingen) en zijn daarmee maximaal 100% kostendekkend.

In deze paragraaf wordt ingegaan op de kaders, de ontwikkelingen van de verschillende belastingen en heffingen en de consequenties daarvan voor onze inwoners. Verder wordt inzicht gegeven in de kostendekkendheid van een heffing en wordt het kwijtscheldingsbeleid kort toegelicht.

Beleid

Voor 2022 hebben we de volgende uitgangspunten gehanteerd voor het berekenen van de tarieven:

- De lokale heffingen zijn niet meer dan met de inflatiecorrectie gestegen. Voor 2022 hebben we rekening gehouden met een stijging van 2,4%.
- Bij afvalstoffen- en rioolheffing streven wij naar 100% kostendekkendheid. Bij het berekenen van de kostendekkendheid houden we rekening met de directe kosten, de kosten van overhead en btw. Het streven naar 100% kostendekkendheid kan betekenen dat de tarieven met meer dan de inflatiecorrectie zijn gestegen.

Geraamde opbrengsten uit lokale heffingen

Onderstaand een overzicht van de lokale heffingen.

Opbrengsten lokale belastingen, heffingen en retributies (x € 1.000)	Realisatie 2021	2022 (vastgesteld)	2022 (na slotwijziging)	Realisatie 2022	Vershil Gewijzigde begroting - Realisatie
Onroerende zaakbelastingen	9.303	8.919	8.919	8.991	72
Afvalstoffenheffingen	3.092	2.493	2.493	2.539	46
Rioolheffing	7.182	6.392	6.392	6.320	-72
Begraafrechten	328	270	270	275	5
Leges omgevingsvergunning	1.134	1.193	1.508	1.616	108
Reclamebelasting	202	170	203	209	6
Toeristenbelastingen	420	355	355	378	23
Secretarieleges	525	537	512	535	23
Marktgelden	53	59	59	58	-1
Totaal	22.239	20.388	20.711	20.921	164

Ontwikkeling lastendruk

De belastingen en heffingen die inwoners betalen, verschillen per gemeente. Toch bestaat de behoefte om gemeenten te vergelijken. Voor het vergelijk maken we gebruik van de gegevens van de provincie Gelderland. Hierbij wordt de belastingdruk per inwoner vergeleken met de gemiddelde woonlasten van de gemeenten in de provincie. Onder woonlasten wordt verstaan de OZB, riool- en afvalstoffenheffing.

	2019	2020	2021	2022
Gemiddelde provincie Gelderland	419	441	464	472
Gemiddelde gemeente Berkelland	384	375	447	420

De woonlasten in 2022 dalen ten opzichte van 2021 door de korting op de OZB, de afvalstoffenheffing en rioolheffing.

Belastingen

De opbrengsten van de algemene belastingen komen ten goede aan de algemene middelen van de gemeente. Dit betekent dat de opbrengsten vrij te besteden zijn. Het gaat om de onroerende zaakbelastingen, toeristenbelasting en reclamebelasting. De opbrengsten uit reclamebelasting worden overgedragen aan het ondernemersfonds.

Onroerende zaakbelastingen.

Onroerende zaakbelastingen (OZB) zijn de belastingen op de waarde van een woning of bedrijf. De hoogte van de OZB is afhankelijk van de waarde van de onroerende zaak. Voor de gemeente zijn het de belangrijkste vrij besteedbare gemeentelijke belastingen. Sinds 2009 zijn de tarieven van de OZB vastgesteld op een percentage van de waarde van de onroerende zaak. Dit betekent dat de tarieven mee moeten bewegen met de waarde ontwikkeling van de onroerende zaak. Stijgt de waarde dan moeten de tarieven neerwaarts worden bijgesteld om de opbrengst niet meer te laten stijgen dan de inflatiecorrectie. Dit voorkomt dat bij waardestijgingen de eigenaren onevenredig worden belast. Bij waardedaling geldt het omgekeerde.

Categorie	Tarief 2021	Tarief 2022
Eigenaar woning	0,1167%	0,1124%
Gebruiker niet woning	0,1712%	0,1798%
Eigenaar niet woning	0,2123%	0,2307%

Voor 2022 waren de te verwachten opbrengsten uit onroerende zaakbelastingen begroot op € 8.919.000. De realisatie bedraagt € 8.991.000.

Toeristenbelasting

Onder de naam 'toeristenbelasting' wordt een directe belasting geheven voor het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente tegen een vergoeding.

Het tarief bedraagt € 1,25 per persoon per nacht.

De te verwachten opbrengst over 2022 was € 355.000 De realisatie is € 378.000.

Reclamebelasting

Onder de naam 'reclamebelasting' wordt een directe belasting geheven over openbare aankondigingen zichtbaar vanaf de openbare weg.

We heffen reclamebelasting als dienstverlening voor de ondernemers van Berkelland. De opbrengsten van de reclamebelasting worden na aftrek van onze kosten overgedragen aan het ondernemersfonds. Vanuit dit fonds kunnen ondernemers activiteiten financieren.

In 2022 is circa € 200.000 overgedragen aan het ondernemersfonds.

Bestemmingsheffingen

Bestemmingsheffingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten zijn bestemd voor specifieke voorzieningen. Onder deze categorie vallen de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Deze heffingen mogen op begrotingsbasis maximaal kostendekkend zijn.

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is bedoeld om de kosten van afvalinzameling en afvalverwijdering te dekken. Wij streven naar 100% kostendekking bij de afvalstoffenheffing.

De totale te dekken kosten van de afvalstoffenheffing zijn als volgt opgebouwd:

	Bedragen begroot	Begroting na wijziging	Realisatie
Taakveld Afval lasten	-3.144.210	-3.144.210	-2.918.130
Taakveld Afval baten	474.200	474.200	383.486
Netto lasten taakveld Afval	-2.670.010	-2.670.010	-2.534.644
Toe te rekenen lasten	36.000	36.000	-72.544
Taakveld Overhead	-128.547	-128.547	-128.547
BTW (compensabel)	-400.624	-400.624	-493.889
Totaal lasten	-3.163.181	-3.163.181	-3.229.624
Opbrengst belastingen	2.492.970	2.492.970	2.538.964
Dekking	79 %	79 %	79 %

Voor 2022 zijn de opbrengsten in lijn met de begroting. Het verschil tussen baten en lasten wordt verrekend met de voorziening afval.

Voor 2022 golden de volgende tarieven:

Maatstaven	2021	2022
basispakket 140 grijs	135,00	135,00
basispakket 240 grijs	185,00	185,00
verzamelcontainers	135,00	135,00

Rioolheffing

De gemeente heeft de zorg voor het stedelijk afvalwater, hemelwater en de structurele nadelige gevolgen van de grondwaterstand. De kosten hiervan worden betaald uit de rioolheffing. Er is een bewuste keuze gemaakt om de heffing te splitsen in een gebruikersdeel en een eigenarendeel. De gebruiker betaalt, omdat hij of zij afvalwater op het riool loost. De eigenaar omdat de aansluiting op de riolering de gebruikswaarde van zijn pand verhoogt.

Het uitgangspunt voor de rioolheffing is 100% kostendekkende tarieven op termijn. Op basis van het watertakenplan 2018 is de inschatting gemaakt dat de tarieven de komende jaren, naast de inflatiecorrectie, met 2% extra moeten stijgen om op een kostendekkend niveau te komen.

Tekorten of overschotten op het taakveld riolering worden verrekend met de voorziening riolering. Deze voorziening dient om tegenvallers op te vangen en voorkomt grote schommelingen in de tarieven.

De totale te dekken kosten van de rioolheffing zijn als volgt opgebouwd:

	Bedragen begroot	Begroting na wijziging	Realisatie
Taakveld Riolering lasten	-5.047.444	-5.047.444	-4.800.030
Taakveld Riolering baten	314.062	314.062	35.726
Netto lasten taakveld Riolering	-4.733.382	-4.733.382	-4.764.304
Toe te rekenen lasten	36.000	36.000	-35.000
Taakveld Overhead	-485.058	-485.058	-485.058
BTW (compensabel)	-1.175.000	-1.175.000	-1.339.305
Totaal lasten	-6.357.440	-6.357.440	-6.623.667
Opbrengst heffing	6.392.440	6.392.440	6.319.521
Dekking	101 %	101 %	95 %

De gerealiseerde baten en lasten in 2022 waren redelijk in evenwicht. Er was een verschil van €304.000 nadelig. Het tekort is gedekt door een bijdrage uit de egalisatie voorziening riolering. Bij de bestuursrapportage werd nog uitgegaan van een toevoeging aan de egalisatie voorziening. De lasten zijn echter toegenomen omdat de kosten voor calamiteiten wat hoger zijn uitgevallen en er meer aan onderhoud is uitgegeven.

Overzicht tarieven in €

Maatstaven	2021	2022
Eigenarendeel	206,04	206,04
0 m³ - 1000 m³ bedrag per m³	1,25	1,25
1001 m³ - 2500 m³ bedrag per m³	1,19	1,19
2501 m³ - 5000 m³ bedrag per m³	1,08	1,08
2501 m³ - 5000 m³ bedrag per m³	0,63	0,63
Maximum	60.000	60.000

Retributies/rechten

Een retributie kan alleen worden geheven voor het gebruik van bezittingen, werken of inrichtingen van de gemeente, bv. begraafrechten en marktgelden, en het verlenen van diensten. De verwachte opbrengst mag niet hoger zijn dan de kosten die met het gebruik of de dienstverlening verbonden zijn.

Begraafrechten

Begraafrechten worden geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaats. De rechten worden geheven van degene op wiens aanvraag dan wel voor wie de dienst wordt verricht of van degene die van de bezittingen, werken of inrichtingen gebruik maakt. De baten en lasten zijn hieronder opgenomen.

	Bedragen begroot	Begroting na wijziging	Realisatie
Taakveld begraafplaatsen lasten	-295.971	-293.198	-332.633
Taakveld begraafplaatsen opbrengsten	4.832	4.832	66.880
Nettolasten taakveld begraafplaatsen	-291.139	-288.366	-265.753
Toe te rekenen lasten	-20	-20	0
Taakveld overhead	-74.434	-74.434	-74.434
Totaal lasten	-365.593	-362.820	-340.187
Opbrengsten begraafrechten	270.000	270.000	275.118
Dekking	74 %	74 %	81 %

Marktgelden

Marktgelden worden geheven voor het ter beschikking stellen van een standplaats op een markt als bedoeld in de marktverordening gemeente Berkelland en voor het genot van de diensten die in verband daarmee worden verleend.

	Bedragen begroot	Begroting na wijziging	Realisatie
Markten lasten	-27.035	-42.520	-37.669
Markten opbrengsten	450	3.850	4.125
Nettolasten Markten	-26.585	-38.670	-33.544
Toe te rekenen lasten	-1.285	-1.285	-1.285
Taakveld overhead	-29.197	-29.197	-29.197
Btw (compensabel)	-3.070	-3.070	-4.153
Totaal lasten	-60.137	-72.222	-68.179
Opbrengsten marktgelden	58.800	58.800	58.223
Dekking	98 %	81 %	85 %

Leges

De gemeente heft leges voor het verlenen van diensten die in het individuele belang van de aanvrager van de dienst zijn. De leges dekken de kosten van de dienstverlening. Voor bepaalde diensten zijn door het Rijk maximum tarieven vastgesteld, bv. rijbewijzen, reisdocumenten.

Hoofdstuk	Onderwerp	Taakveld	Begrote lasten	Begrote baten	Begrote Dekking	Gerealiseerde lasten	Gerealiseerde baten	Gerealiseerde Dekking
Titel 1	Algemene dienstverlening							
1	Burgerlijke stand	Burgerzaken	-64.698	40.000	62 %	-63.566	101.138	159 %
2	Reisdocumenten	Burgerzaken	-493.069	219.000	44 %	-386.122	229.481	59 %
3	Rijbewijzen	Burgerzaken	-160.777	212.000	132 %	-91.370	167.147	183 %
4	Verstrekingen uit Basis Registratie Personen	Burgerzaken	-41.288	30.000	73 %	-54.456	38.927	71 %
5	Verstrekingen uit Kiezersregister	Burgerzaken						
6	Verstrekingen op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens	Burgerzaken						
7	Bestuursstukken							
8	Vastgoedinformatie	Burgerzaken	-39.867	15.000	38 %	-41.482	24.593	59 %
9 t/m 19	Diversen	Openbare orde en Veiligheid	-10.010	0	0 %	-16.677	8.105	49 %
Subtotaal			-809.709	516.000	64 %	-653.673	569.391	87 %
Titel 2	Omgevingsvergunning	Wonen en bouwen	- 4.335.195	1.508.400	35 %	-4.323.533	1.616.449	37 %
Titel 3	Dienstverlening		19.817	21.083	-106 %	-8.602	24.585	286 %
Totaal			- 5.125.087	2.045.483	40 %	-4.985.808	2.210.425	44 %

Kwijtscheldingsbeleid

Voor mensen met een minimuminkomen bestaat de mogelijkheid gehele of gedeeltelijke kwijtschelding te krijgen voor de volgende gemeentelijke belastingen:

- OZB;
- Afvalstoffenheffing;
- Rioolheffing.

Wij verlenen gehele kwijtschelding als er aan alle voorwaarden voor kwijtschelding is voldaan. In onze gemeente hanteren wij de zogenaamde 100% kwijtscheldingsnorm. Dit betekent dat mensen met een inkomen op bijstandsniveau, zonder vermogen, altijd in aanmerking komen voor kwijtschelding. In 2022 is er totaal € 88.000 kwijtgescholden.

Weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen

'Berkelland kan een stootje hebben'.

Wat speelt er?

De wereld om ons heen verandert. Dat betekent dat er altijd ontwikkelingen zijn waar geen rekening mee is gehouden. Deze ontwikkelingen kunnen de gemeente geld kosten. Het is daarom verstandig om geld te reserveren voor eventuele tegenvallers. Hoeveel geld we moeten reserveren hangt af van de risico's die we lopen. In Berkelland is een raadsbesluit genomen waarin staat dat we € 5.000.000 reserveren om risico's af te dekken. Overigens merken we dat het benoemen van de risico's al helpt bij het beperken van de gevolgen. We letten op de mogelijke risico's en handelen er naar. Soms betekent dit ook dat we bepaalde risico's bewust lopen.

Wettelijk kader

De gemeente moet zich houden aan wetten en regelgeving. Deze zijn:

- Besluit Begroting en Verantwoording. Het BBV schrijft voor dat er een paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is opgenomen in de begroting en jaarrekening. In deze paragraaf moet in ieder geval staan:
 - o Het beleid met betrekking tot de weerstandscapaciteit en de risico's.
 - o Een inventarisatie van de risico's.
 - o Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit.
 - o Een aantal verplichte kengetallen en beoordeling van hun onderlinge verhouding.

De raad van de gemeente Berkelland heeft geen nadere kaders vastgesteld. Wij volgen dus de wettelijke vereisten. In deze paragraaf van de jaarstukken 2022 blikken we vooral terug op welke risico's we voorzagen bij de begroting 2022 en in hoeverre deze manifest geworden zijn.

Inventarisatie risico's

Als we ons verdiepen in risico's kunnen we eindeloze lijsten maken van alle mogelijke risico's. Dat is natuurlijk niet de bedoeling. We moeten ons beperken. Welke risico's nemen we niet mee:

- Alle risico's met een uiterst kleine kans.
- Alle risico's met een kleine kans en tegelijk ook kleine financiële gevolgen.
- Alle risico's die we als gemeentelijke organisatie onderkennen en waarvoor we afdoende interne beheersmaatregelen hebben genomen.
- Alle risico's die via verzekeringen voldoende afgedekt zijn.

Vooraf nog de volgende toelichting:

- We pretenderen niet volledig te zijn. Er zijn vast risico's die we nog niet onderkennen.
- Geschatte omvang: hoe groot is het financieel gevolg als dit risico zich op enig moment voordoet.
- Geschatte kans: hoe groot is de kans dat dit risico zich in dit begrotingsjaar voordoet. Als we inschatten dat een risico zich hooguit eens in de 10 jaar voordoet, rekenen we met een kans van 1/10 (10%).
- De genoemde omvang en kans zijn inschattingen van de organisatie. Meerdere mensen binnen de organisatie hebben meegedaan aan deze schattingen.
- We hebben geen feitenmateriaal waarmee we deze keuzes kunnen onderbouwen. We vinden dat deze schatting voldoende is voor het doel van deze paragraaf: het bepalen van het weerstandsvermogen.

Risico	Geschatte omvang (€) volgens begroting 2022	Geschatte kans volgens begroting 2022	Financieel effect van het risico (€) volgens begroting 2022	Geschatte omvang (€) volgens begroting 2023	Geschatte kans volgens begroting 2023	Financieel effect van het risico (€) volgens begroting 2023
Samenwerkende partijen (GR'en/DVO's)	20.000.000	10	2.000.000	20.000.000	10	2.000.000
Sociaal domein Jeugdwet	10.000.000	10	1.000.000	10.000.000	10	1.000.000
Sociaal domein WMO	10.000.000	10	1.000.000	10.000.000	10	1.000.000
Klimaatveranderingen	6.000.000	10	600.000	6.000.000	10	600.000
Privacy/Datalek	820.000	10	82.000	820.000	10	82.000
Uitval ICT	300.000	20	60.000	300.000	20	60.000
Garantstelling Laarberg	12.500.000	1.5	1.875.000	12.500.000	1.5	1.875.000
Garanties	7.350.000	1.5	1.102.500	7.350.000	1.5	1.102.500
Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVN)	745.000	40	298.000	745.000	40	298.000
Uitstaande gelden	25.000.000	1	250.000	25.000.000	1	250.000
Organisatorische risico's	250.000	10	25.000	250.000	10	25.000
Beheer voormalige vuilstortplaats Bellegoor	1.000.000	2	20.000	1.000.000	2	20.000
Planschadeclaims	100.000	10	10.000	100.000	10	10.000
Totaal	94.065.000		8.322.500	94.065.000		8.322.500

Toelichting

Bovenstaande risico's zijn voor de begroting 2022 geïnterpreteerd. In 2022 hebben zich alleen de risico's in het sociaal domein voorgedaan. Door het open einde karakter van de regelingen in het sociaal domein zien we dat het aantal toekenningen de verwachting heeft oversteegen. In financiële zin zijn we ook geconfronteerd met prijsstijgingen waardoor het budget extra onder druk kwam te staan. Uiteindelijk zien we dat we het budget in het sociaal domein overschrijden met € 840.000. De overige risico's hebben zich niet voorgedaan. De ontwikkelingen in 2022 geven geen aanleiding om de risico's die voor 2023 geïnterpreteerd zijn aan te passen.

Inventarisatie weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen die we beschikbaar hebben om de extra lasten die ontstaan als een risico zich voordoet op te vangen. In theorie bestaat de weerstandscapaciteit uit de algemene reserve, de post onvoorzien en de onbenutte belastingcapaciteit. Voor de berekening van het weerstandsvermogen laten we de post onvoorzien en de onbenutte belastingcapaciteit buiten beschouwing. De post onvoorzien zien we vooral als een dekkingsmogelijkheid voor onvoorzien uitgaven die niet voortvloeien uit de risico's. De onbenutte belastingcapaciteit biedt vooral de mogelijkheid om de gevolgen van risico's structureel op te vangen. Als een risico echter leidt tot structurele lasten dan nemen we de lasten structureel op in de begroting. Er is dan geen sprake meer van een risico.

We hanteren daarom alleen de algemene reserve als weerstandscapaciteit. De gehele algemene reserve van € 26.320.000 is beschikbaar als weerstandscapaciteit en er zijn geen claims op de algemene reserve.

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Als we de algemene reserve van € 26.320.000 relateren aan de risico's die we voor 2022 hebben geïnterpreteerd van € 8.322.500 dan komt het weerstandsvermogen uit op 3,16. Dit is uitstekend.

(1)	Algemene reserve	26.320.055
(2)	Geïnterpreteerde risico's	8.322.500
(3)	Weerstandsvermogen $(= (1)/(2))$	3,16

Toelichting capaciteit

Wij streven naar een weerstandsvermogen van 2. Vanaf 2 spreken we van een uitstekend weerstandsvermogen. In de tabel hieronder staat hoe we het weerstandsvermogen beoordelen.

Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
≥ 2	Uitstekend
$1,4 < 2$	Ruim voldoende
$1 < 1,4$	Voldoende
$0,8 < 1$	Matig
$0,6 < 0,8$	Onvoldoende
$< 0,6$	Ruim onvoldoende

Risicobeheersing

Risicomanagement bestaat niet alleen uit het inventariseren van risico's. Het gaat ook om het in kaart brengen van maatregelen die leiden tot het voorkomen en/of beter beheersen van risico's. In 2022 willen we het risicomanagement in onze organisatie door ontwikkelen door te werken aan bewustwording, methodieken en monitoring. Onze P&C-instrumenten op ambtelijk niveau geven we weer meer aandacht. Vooral de planinstrumenten (programmaplannen, teamplannen, individuele werkplannen) zijn nu weer degelijker uitgewerkt.

Kengetallen financiële positie

Vanaf de begroting 2016 moeten we ook financiële kengetallen opnemen in de begroting en jaarrekening.

Het gaat om 6 kengetallen die we hierna kort toelichten.

1. Netto schuldenquote

De netto schuldenquote geeft aan of de gemeente haar schulden kan betalen met de inkomsten die ze heeft. De richtlijn van de provincie Gelderland is dat bij een netto schuldenquote van 90% een risico ontstaat. Bij een schuldenquote boven de 130% is de gemeente nauwelijks nog in staat de schulden te betalen.

2. Netto schuldenquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Als we geld uitleenen levert dat inkomsten op. Die inkomsten dekken een gedeelte van de schuld. Daarmee zijn we in ieder geval al in staat een gedeelte van de schuld te betalen. Er zit natuurlijk wel een risico aan het uitleenen van geld. Degene die het geld leent kan misschien het geld niet terugbetalen. De provincie Gelderland hanteert dezelfde percentages voor de risicobepaling als bij de Netto Schuldenquote.

3. Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft aan of de gemeente haar schulden kan betalen. Het gaat er hier dus niet om of de schulden betaald kunnen worden uit de inkomsten maar ook uit het bestaande bezit. De provincie Gelderland vindt een solvabiliteit van minder dan 50% al risicovol en een solvabiliteit van minder dan 20% erg risicovol. In het beleid bestemming overschotten hebben wij de grens gesteld dat we bij een solvabiliteit van minder dan 35% eerst de algemene reserve aanvullen.

4. Structurele exploitatieruimte

Met dit kengetal kunnen we zien of we structureel in staat zijn de lasten die we als gemeente hebben ook kunnen betalen. Dit kengetal is uiteindelijk het belangrijkste voor de vorm van toezicht waar de provincie Gelderland ons onder plaatst. Voor het repressief toezicht is het van belang dat of de begroting of de meerjarenraming een kengetal laat zien dat groter is dan 0%. Wij streven naar een situatie waarbij de begroting en de meerjarenraming een percentage groter dan 0 laten zien.

5. Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe de waarde van de gronden zich verhoudt tot de inkomsten van de gemeente. De provincie Gelderland vindt een percentage minder dan 20 weinig risicovol. Een percentage van meer dan 35 is volgens de provincie Gelderland erg risicovol.

6. Belastingcapaciteit

Dit kengetal laat zien hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Het cijfer is er alleen op gericht om gemeenten te kunnen vergelijken op dit gebied. In het cijfer zijn alle gemeentelijke woonlasten meegenomen. Als het percentage onder de 100 ligt heffen we minder belasting dan gemiddeld in Nederland. Is het percentage hoger dan 100 dan heffen we meer belasting dan gemiddeld in Nederland. Er wordt geen rekening gehouden met de verschillen die er tussen gemeenten bestaan. De provincie Gelderland vindt een percentage van meer dan 105 erg risicovol.

We zien dat het vertraagd uitvoeren van investeringen niet alleen leidt tot het minder aantrekken van geld, maar ook tot het minder snel dan gepland verlagen van de reserves. Hierdoor vallen de ratio's ten opzichte van de begroting beter uit. De lagere belastingcapaciteit is het gevolg van de teruggaaf OZB, Afvalstoffenheffing en de korting op het rioolrecht.

Kengetallen	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022
Netto schuldenquote	41,84 %	95,07%	38,04 %
Netto schuldenquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	9,76 %	60,75%	10,53 %
Solvabiliteitsratio	49,27 %	30,94%	50,90 %
Structurele exploitatieruimte	-0,71 %	1,51%	-0,56 %
Grondexploitatie	2,53 %	0,58%	1,05 %
Belastingcapaciteit	116,71 %	107,40 %	88,48 %

Verbonden partijen

Samenwerkingspartijen

'Partijen waarmee we samenwerken en hun kernactiviteiten'.

Inleiding

Deze paragraaf geeft inzicht in de verbonden partijen. Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan dat de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht. Het financiële belang is het bedrag dat ter beschikking is gesteld en dat niet verhaalbaar is, dan wel het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat, indien de verbonden partij failliet gaat of haar verplichtingen niet nakomt.

Bij verbonden partijen gaat het om publiekrechtelijke en privaatrechtelijke organisaties. Publiekrechtelijke organisaties zijn gemeenschappelijke regelingen op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Privaatrechtelijke organisaties zijn bv. een NV, BV of stichting.

De gemeente heeft de volgende verbonden partijen:

Bedragen x € 1.000	Eigen Vermogen 1-1	Eigen Vermogen 31-12	Vreemd Vermogen 1-1	Vreemd Vermogen 31-12	Bijdrage	Resultaat
Gemeenschappelijke regelingen						
Erfgoedcentrum Achterhoek Liemers	193	106	662	600	254	-87
GGD Noord-Oost Gelderland	2.912	2.656	10.226	8.787	748	-487
Omgevingsdienst Achterhoek	354	250	1.718	2.494	1.082	-384
Crematoria Twente	1.578		0	0	0	0
8RHK ambassadeurs	6.726	7.150	20.174	15.429	333	124
Fijnder	4.041	3.666	11.330	10.198	17.323	399
Stadsbank Oost Nederland	971	1.349	14.781	15.215	276	366
Veiligheidsregio Noord-Oost Gelderland	15.524	17.183	38.215	35.715	2.673	2.360
Vennootschap/Coöperaties						
BNG NV	5.062.000	4.615.000	143.995.000	107.459.000	0	300.000
Alliander NV	4.470.000	4.570.000	5.739.000	6.122.000	0	198.000
Vitens NV	600.300	649.500	1.988.100	2.096.100	0	33.900
Twence Holding BV	149.605	175.964	168.137	163.228	0	32.490
Gebiedsonderneming Laarberg BV	18.343		51.706		0	
Gebiedsonderneming Laarberg CV			24.738		0	
AGE BV	-9		787		0	
AGEM coöperatie	89		2.136		0	
Leisurelands BV	79.651		15.651		0	

Gemeenschappelijke regelingen

De samenwerking tussen gemeenten in publiekrechtelijke constructies is geregeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). De gemeente kan voor taken waarvoor zij verantwoordelijk is deelnemen in een samenwerkingsverband vanwege efficiency-voordelen bij de uitvoering en verminderde kwetsbaarheid óf bij regionale opgaven.

8RHK ambassadeurs

Doelstelling en belang:	Het adequaat behartigen van de regionale belangen van de aangesloten gemeenten en het effectief en efficiënt organiseren van bovenlokale vraagstukken in de Achterhoek.
Zeggenschap/vertegenwoordiging:	Burgemeester J.H.A. van Oostrum: Algemeen Bestuur.
Deelnemers:	Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Oost Gelre, Oude-IJsselstreek en Winterswijk
Programma:	Diverse programma's
Ontwikkelingen:	De kompas voor de Achterhoeksamenwerking is de Achterhoek Visie 2030, Ruimte voor innovatie, groeien in kwaliteit. De Regio wil groeien in kwaliteit van leven en wonen, en wil de economische kracht van de regio versterken door groei van de arbeidsproductiviteit en economische toegevoegde waarde. De Regio behartigt de gezamenlijke belangen van overheden, ondernemers en maatschappelijke organisaties bij provincie, Rijk en EU. De inhoudelijke keuzes voor de regionale lobby komen vanuit de nieuwe samenwerkingsstructuur.
Risico's:	Financiële risico's zijn beperkt. Weerstandscapaciteit is voldoende.

GGD

De GGD heeft zich het eerste halfjaar nog volop gericht op de bestrijding van corona, met de hoogste inzet van de gehele periode 2020 - 2022. Aan het begin van de zomer keerde ook de inzet van de GGD weer terug naar normaal. Dit gaf de mogelijkheid om de reguliere dienstverlening te versterken. De GGD heeft een negatief resultaat gerealiseerd van € 487.000.

Doelstelling en belang:	GGD NOG voert de Wet publieke gezondheid uit namens 22 colleges van B&W. Publieke gezondheid gaat over het beschermen en bevorderen van de gezondheid van de bevolking.
Zeggenschap/vertegenwoordiging:	Wethouder W.A. Wormgoor: Algemeen Bestuur
Deelnemers:	Aalten, Apeldoorn, Berkelland, Bronckhorst, Brummen, Doetinchem, Elburg, Epe, Ermelo, Hattum, Harderwijk, Heerde, Lochem, Montferland, Nunspeet, Oldebroek, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Putten, Voorst, Winterswijk en Zutphen.
Programma:	Zorg voor wie dat nodig heeft en Sport is meer
Ontwikkelingen:	De GGD levert een zeer grote inzet op de bestrijding van het coronavirus. Dit gaat met veel extra kosten gepaard. De inzet en de verwachting van de GGD is dat dit de gemeenten geen extra geld kost en dat alle kosten vergoed worden door het Rijk. Het algemeen bestuur (AB) heeft een Bestuursagenda voor de periode 2019 - 2023 vastgesteld. Hierin staan de belangrijkste uitgangspunten en prioriteiten voor de GGD in de jaren 2019 -2023. De GGD werkt met gemeenten aan een uitwerking hiervan.
Risico's:	De financiële risico's zijn beperkt, de weerstandscapaciteit is voldoende.

Fijnder

De dienstverlening bij Fijnder is dit jaar sterk beïnvloed door de economische situatie. Zo heeft Fijnder in 2022 maar liefst 4.750 vooraf niet geplande aanvragen voor de energietoeslag afgehandeld. Per eind 2022 lag het bereik binnen de gemeenten gemiddeld op 92% van het aantal huishoudens dat op grond van hun inkomen mogelijk recht heeft. Als positief neveneffect kan worden genoemd dat meer huishoudens een beroep hebben gedaan op inkomensondersteunende maatregelen als bijzondere bijstand en minimeerregelingen. Fijnder voert ook nieuwe deeltaken op het gebied van de Wet Inburgering en de dienstverlening aan ontheemden uit Oekraïne.

Ondanks de krapte op de arbeidsmarkt is er nog altijd een mismatch tussen vraag en aanbod. Het uitkeringsbestand bestaat steeds meer uit werkzoekenden met een aanzienlijke arbeidsbeperking. Toch vond in 2022 een volumereductie van 2,5% van het aantal uitkeringen in het kader van de Participatiewet plaats.

Van de werkzoekenden die behoefte hebben aan een beschutte werkomgeving werden 16 nieuwe cliënten geplaatst in een dienstverband Nieuw Beschut. Hiermee zijn de taakstellingen van de gemeente Berkelland en Oost Gelre in 2022 volledig ingevuld.

Doelstelling en belang:	Fijnder heeft als taak de uitvoering van de wet- en regelgeving op het gebied van de sociale zekerheid voor de gemeente en richt zich op de zelfredzaamheid en participatie van inwoners.
Zeggenschap/vertegenwoordiging:	Wethouder G.J. Teselink: Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur Wethouder W.A. Wormgoor: Algemeen Bestuur
Deelnemers:	Oost Gelre, Winterswijk en Berkelland
Programma:	Zorg voor wie dat nodig heeft en Werken en ondernemen in een sterke regio
Ontwikkelingen:	Samen met Fijnder en onderwijs laten we het aanbod van werkzoekenden beter aansluiten op de vraag. Voor de doelgroep met een afstand tot de arbeidsmarkt zorgen we voor een doorlopende ontwikkelingslijn, waarin deze groep integraal ondersteund wordt. Daarnaast werken we in 2021 verder aan 'Samen aan het stuur, één uitvoeringsorganisatie werk en inkomen voor het sociaal domein'. In deze bestuursopdracht aan Fijnder positioneren we deze als tweedelijns organisatie, waarbij de gemeente verantwoordelijk is voor de integrale toegang en regie op de dienstverlening aan onze inwoners.
Risico's:	De economische gevolgen vanwege corona zullen effect hebben op het aantal cliënten van Fijnder. Het is onzeker of we daar voldoende voor worden gecompenseerd.

Stadsbank Oost Nederland

In 2022 is samen met de gemeenten een gezamenlijke, vernieuwde ambitie voor de Stadsbank neergezet. Om samen mensen met schulden nog beter en sneller te helpen. Schulden komen nooit alleen. De essentie is de koppeling van de gemeentelijke regie op het sociale domein met excellente regionale expertise. De koopkracht- en energiecrisis vertaalde zich nog niet in een toename van het aantal klanten over de hele linie, maar voor bestaande klanten is, samen met gemeenten, ingezet op het voorkomen van noodsituaties voor onze inwoners.

Doelstelling en belang:	De Stadsbank Oost Nederland (SON) levert bijzondere financiële dienstverlening aan consumenten. SON ondersteunt de aangesloten gemeenten in hun sociale beleid, zonder winstoogmerk. Tenslotte voorziet de bank op een zowel maatschappelijk als zakelijk verantwoorde wijze in de behoefte aan geldkrediet, schuldhulpverlening, budgetbeheer, afgifte van verklaringen ex artikel 285 lid 4 Faillissementswet, de beschikbaarstelling van bewindvoerders ter uitvoering van bepalingen inzake de wettelijke schuldsanering natuurlijke personen.
Zeggenschap/vertegenwoordiging:	Wethouder G.J. Teselink: Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur
Deelnemers:	Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Montferland, Oude IJsselstreek, Oost Gelre, Winterswijk, Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Hof van Twente, Lochem, Losser, Oldenzaal, Rijssen-Holten, Twenterand, Tubbergen, Wierden
Programma:	Zorg voor wie dat nodig heeft en Werken en ondernemen in een sterke regio
Ontwikkelingen:	Het afgelopen jaar heeft de Stadsbank - vanuit de positie van uitvoeringsorganisatie - initiatieven opgestart om tot een modernisering van de schuldhulpverlening te komen onder andere met betrekking tot de buddy-app, collectief schuldregelen, inzet van het instrument saneringskredieten en een kleine pilot met automatische incasso. Deze ambitie wordt in de komende jaren voortgezet.
Risico's:	De financiële risico's zijn beperkt, de weerstandscapaciteit is voldoende.

Veiligheidsregio Noord Oost Gelderland

De VNOG heeft flinke inspanningen verricht bij de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne en de opvang van de grotere algemene vluchtelingenstroom. Dit vroeg om wendbaarheid, snel schakelen en het pragmatisch aanpakken van zaken. Het reguliere werk moest hierbij soms opzijgezet worden. De VNOG heeft hierdoor in 2022 niet alle voornemens kunnen uitvoeren (en kosten gemaakt) die in de begroting waren opgenomen. Dit leidt tot een in de voorlopige jaarrekening gepresenteerd resultaat van € 2, 36 miljoen.

Doelstelling en belang:	Samen met vele stakeholders zorgt de VNOG voor de kwaliteit en efficiency van de brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening, bevolkingszorg, crisisbeheersing en rampenbestrijding.
Zeggenschap/vertegenwoordiging:	Burgemeester J.H.A van Oostrum: Algemeen Bestuur
Deelnemers:	Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Oost Gelre, Montferland, Oude-IJsselstreek, Winterswijk, Apeldoorn, Brummen, Elburg, Epe, Ermelo, Harderwijk, Heerde, Hattem, Lochem, Nunspeet, Oldebroek, Putten, Voorst, Zutphen.
Programma:	Algemeen bestuur en bedrijfsvoering
Ontwikkelingen:	De verdere implementatie van de in 2020 vastgestelde toekomstvisie.
Risico's:	Financiële risico's zijn beperkt. De weerstandscapaciteit is voldoende. Eventuele tekorten in de exploitatie dienen door de deelnemende gemeentes te worden aangevuld.

Openbaar Lichaam Crematoria Twente

In 2022 heeft het Algemeen Bestuur van het Openbaar Lichaam Crematoria Twente ingestemd met de uittreding van Berkelland per 1 januari 2023. Er zijn aan de uittreding geen kosten verbonden.

Doelstelling en belang:	Het zorgdragen voor de continuïteit van crematoriavoorzieningen in de regio Twente en aangrenzende gebieden door het bezitten van aandelen in Crematoria Twente B.V..
Zeggenschap/vertegenwoordiging:	Wethouder G.J. Teselink: Algemeen Bestuur
Deelnemers:	Berkelland, Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hengelo (O.), Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Tubbergen en Wierden
Programma:	Fijn Leven
Ontwikkelingen:	Onder meer door de komst van het crematorium in Haarlo, is het percentage crematies vanuit Berkelland bij de crematoria Twente gedaald naar minder dan 1% van het totaal aantal crematies van crematoria Twente. In 2020 is gestart met het opstellen van een kadernotitie door het OLCT. De kadernotitie biedt de bouwstenen en de afwegingsinstrumenten voor een eigen gemeentelijke beoordeling over deelname aan het OLCT en Crematoria Twente b.v. Als deelnemende gemeente krijgen we in 2021 de keuze of we willen blijven deelnemen, of uit de OLCT treden, op basis van die kadernotitie.
Risico's:	De financiële risico's zijn nihil.

Erfgoedcentrum Achterhoek Liemers

De studiezaal van het Erfgoedcentrum was begin 2022 nog een aantal weken gesloten als gevolg van de corona pandemie maar vanaf begin februari was het weer normaal. Bezoekers waren weer welkom op de studiezaal zonder afspraak te hoeven maken en het Erfgoedcentrum kon ook weer activiteiten organiseren waarbij geïnteresseerden aanwezig konden zijn. Gemeenten hebben archieven overgedragen, overheids- en particulieren archieven zijn in beheer genomen en beschikbaar gesteld aan onze klanten. In de loop van het jaar is een meerjarige missie en visie vastgelegd in het Beleidsplan 2023-2026 dat als titel 'actief archief: attractief - proactief - interactief' meekreeg.

Doelstelling en belang:	Het beheer en aan publiek open stellen van de historische archieven van de deelnemende gemeenten op basis van Archiefwet 1995. Uitvoering taken en activiteiten Stichting Staring Instituut. Het beheren, verzamelen, ordenen en ontsluiten van historische informatie (gebaseerd op de Archiefwet en het Archiefbesluit). Een groter en breder publiek voor erfgoed en streekcultuur aanspreken.
Zeggenschap/vertegenwoordiging:	Burgemeester J.H.A. van Oostrum: Algemeen Bestuur
Deelnemers:	Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Lochem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk
Programma:	Cultuur is van iedereen
Ontwikkelingen:	Het ECAL heeft een E-depot gerealiseerd. Dit is een digitale bewaarplaats voor permanent te bewaren digitale archiefstukken. Het doel is toekomstige waarborging van duurzaamheid en toegankelijkheid van digitale archieven. In de komende periode wordt het E-depot verder doorontwikkeld.
Risico's:	De financiële risico's zijn beperkt, de weerstandscapaciteit is voldoende.

Omgevingsdienst Achterhoek

Het werk bij de ODA neemt toe. De noodzaak om te bouwen is groot, bedrijven willen zich vestigen of uitbreiden. Hierbij wordt de ODA om advies gevraagd. Daarnaast komen er nieuwe taken bij zoals energie en duurzaamheid. De ODA heeft over 2022 als geheel een negatief resultaat gerealiseerd van € 384.000.

Doelstelling en belang:	De Omgevingsdienst Achterhoek heeft als taak het verstrekken van omgevingsvergunningen en ziet erop toe dat bedrijven voldoen aan actuele wet- en regelgeving op het gebied van milieu(veiligheid). Daarnaast adviseert de Omgevingsdienst Achterhoek over verschillende (milieu)onderwerpen zoals bodem, geluid en externe veiligheid. Het belang van de partners van de Omgevingsdienst Achterhoek is tevens een goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten in Gelderland (Gelders Stelsel).
Zeggenschap/vertegenwoordiging:	Burgemeester J. van Oostrum: Algemeen Bestuur
Deelnemers:	Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Lochem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Winterswijk en Zutphen en de provincie Gelderland.
Programma:	Samen Veilig
Ontwikkelingen:	Voor 2021 wordt door de Omgevingsdienst Achterhoek gewerkt aan 7 nieuwe thema's. Voorbeelden zijn de implementatie van de Omgevingswet, beleid voor Zeer Zorgwekkende Stoffen (kortweg ZZS) en toezicht op complexe bedrijven. In hoeverre corona invloed heeft op de ontwikkelingen van de Omgevingsdienst Achterhoek is nog niet te bepalen.
Risico's:	De beperkte weerstandscapaciteit om tegenvallers op te vangen.

Vennootschappen en coöperaties Agem Gemeentelijke Energie B.V.

Agem kent een zeer breed scala aan diensten en activiteiten die allemaal bijdragen aan het doel van de energietransitie. In de praktijk blijkt nu steeds meer dat hierbij ook verschillende doelgroepen, opdrachtgevers, partners, verdienmodellen en belangen naar voren komen. Dit kan leiden tot conflicterende situaties binnen de Agem organisatie. Dit bemoeilijkt dan een financieel gezonde bedrijfsvoering per onderdeel. Daarom is door het bestuur van Agem de wens uitgesproken richting haar leden om de organisatiestructuur te wijzigen. In 2022 zijn stappen gezet om tot die wijziging te komen.

Doelstelling en belang:	De Agem heeft als doel een bijdrage te leveren aan de verduurzaming van de energievoorziening in de Achterhoek, duurzame energie in de Achterhoek te doen ontwikkelen, de productie en de levering van duurzame energie in de Achterhoek te stimuleren en het gebruik van duurzame energie in de Achterhoek te bevorderen. De gemeente is lid van de coöperatie. Alle leden hebben evenveel stemrecht.
Zeggenschap/vertegenwoordiging:	Via de algemene vergadering van aandeelhouders: Wethouder J. van der Noordt; afgevaardigde aandeelhoudersvergadering
Deelnemers:	
Programma:	Actief met duurzaamheid en energie
Ontwikkelingen:	-
Risico's:	-

Alliander

De oorlog in Oekraïne heeft voor Alliander gevolgen. Het leidt tot een onvoorspelbaarder energiemarkt. In Nederland zie Alliander daarvan een tweeledig effect. Enerzijds meer energiearmoede anderzijds een sterke groei in verduurzaming. De groei van zonne-energie is ondanks de netcongestie groot. Het is niet meer vanzelfsprekend dat er toegang is tot het stroomnet. In 2022 is een Landelijk Actieprogramma Netcapaciteit afgesproken. Alliander heeft over 2022 een winst gemaakt van € 198 miljoen.

Doelstelling en belang:	Alliander is een netwerkbedrijf en zorgt voor een betrouwbare, betaalbare en bereikbare energievoorziening (gas en elektra). De gemeente heeft met een aantal van 633.991 aandelen een belang van 0,46%
Zeggenschap/vertegenwoordiging:	Via de algemene vergadering van aandeelhouders: Wethouder J. van der Noordt; afgevaardigde aandeelhoudersvergadering. De gemeente neemt deel aan het Nuval-platform. Deelnemers hebben afgesproken in een aantal onderwerpen met één stem op te treden tijdens de aandeelhoudersvergaderingen van Alliander. Een vertegenwoordiger van het Nuval-platform neemt deel aan het Grootaandeelhoudersoverleg van Alliander.
Deelnemers:	
Programma:	Financiën
Ontwikkelingen:	-
Risico's:	Tegenvallende dividenduitkering en verlies van kapitaal bij liquidatie.

BNG

De BNG heeft ook in 2022 gezorgd voor het verstrekken van financieringen tegen aantrekkelijke condities. Dit om haar klanten hun maatschappelijke taken uit te kunnen laten voeren. BNG heeft over 2022 een winst gemaakt van € 300 miljoen.

Doelstelling en belang:	Het behoud van een belangrijk marktaandeel in het Nederlandse publieke en semipublieke domein en rendement voor de aandeelhouders. De gemeente heeft met een aantal van 305.877 aandelen een belang van 0,55%.
Zeggenschap/vertegenwoordiging:	Via de algemene vergadering van aandeelhouders: wethouder J. van der Noordt.
Deelnemers:	
Programma:	Financiën
Ontwikkelingen:	-
Risico's:	Tegenvallende dividenduitkering en verlies van kapitaal bij liquidatie.

Coöperatieve Achterhoekse Energiemaatschappij AGE

AGE heeft in 2022 zonnepark Braamt overgenomen van de gemeente Montferland. Hiermee heeft AGE nu ook eigen lokale energie voorhanden om te verkopen.

Doelstelling en belang:	AGE heeft als doel een bijdrage te leveren aan de verduurzaming van de energievoorziening in de Achterhoek, duurzame energie in de Achterhoek te doen ontwikkelen, de productie en de levering van duurzame energie in de Achterhoek te stimuleren en het gebruik van duurzame energie in de Achterhoek te bevorderen. De gemeente is lid van de coöperatie. Alle leden hebben evenveel stemrecht.
Zeggenschap/vertegenwoordiging:	Via de algemene vergadering van aandeelhouders: Wethouder J. van der Noordt; afgevaardigde aandeelhoudersvergadering
Deelnemers:	
Programma:	Actief met duurzaamheid en energie
Ontwikkelingen:	-
Risico's:	In de ALV van 8 juli is een nieuwe strategie vastgesteld voor de doorontwikkeling van Agem (Strategie 2020-2024). Hiervoor is additioneel eigen vermogen nodig, waarvoor de individuele leden bevestigd zullen worden. Op dit moment zijn er nog geen investeringen gedaan. Voor eventuele toekomstige investeringen dient een gemeentelijk besluit te worden genomen.

Laarberg B.V.

Doelstelling en belang:	Gebiedsonderneming Laarberg B.V. treedt op als beherend vennoot van Gebiedsonderneming Laarberg C.V. Gebiedsonderneming Laarberg heeft als doel het ontwikkelen en exploiteren van Regionaal Bedrijventerrein Laarberg. Het geplaatste aandelenkapitaal bestaat uit 180 aandelen van € 100 nominaal, totaal € 18.000. De gemeenten Oost Gelre en Berkelland nemen beide voor 50% deel in de besloten vennootschap.
Zeggenschap/vertegenwoordiging:	Via de algemene vergadering van aandeelhouders: Wethouder J. van der Noordt.
Deelnemers:	
Programma:	Werken en ondernemen in een sterke regio.
Ontwikkelingen:	De grondverkoop is mede afhankelijk van economische omstandigheden. Het is onzeker in hoeverre de huidige coronacrisis effect heeft op de vestiging van nieuwe bedrijvigheid. De bestaande capaciteit is nagenoeg geheel uitgegeven. Een nieuw bestemmingsplan voor circa 15 ha is in voorbereiding. Vooruitlopend daarop worden ruimtelijke procedures gevolgd aan de hand van concrete bouwplannen. Voor uitbreiding van bedrijventerreinen geldt het Regionale Programma Werklocaties als provinciaal kader.
Risico's:	De financiële risico's zijn beperkt door het lage ingebrachte kapitaal.

Laarberg C.V.

Doelstelling en belang:	Gebiedsonderneming Laarberg C.V. is een commanditaire vennootschap, waarvan Gebiedsonderneming Laarberg B.V. de beherend vennoot is. Gebiedsonderneming Laarberg heeft als doel het ontwikkelen en exploiteren van Regionaal Bedrijventerrein Laarberg. Het ondernemingsvermogen is ingebracht door beide commanditaire vennoten, de gemeenten Oost Gelre en Berkelland, en hebben beide een belang van € 1 in dit vermogen.
Zeggenschap/vertegenwoordiging:	Vergadering van Vennoten; Wethouder J. van der Noordt.
Deelnemers:	De gemeenten Oost Gelre en Berkelland hebben als commanditaire vennoten ieder 48% zeggenschap. Gebiedsonderneming Laarberg B.V. heeft als bestuurder 4% zeggenschap.
Programma:	Werken en ondernemen in een sterke regio.
Ontwikkelingen:	De grondverkoop is mede afhankelijk van economische omstandigheden. Het is onzeker in hoeverre de huidige coronacrisis effect heeft op de vestiging van nieuwe bedrijvigheid. De bestaande capaciteit is nagenoeg geheel uitgegeven. Een nieuw bestemmingsplan voor circa 15 ha is in voorbereiding. Vooruitlopend daarop worden ruimtelijke procedures gevolgd aan de hand van concrete bouwplannen. Voor uitbreiding van bedrijventerreinen geldt het Regionale Programma Werklocaties als provinciaal kader.
Risico's:	

Leisurelands

Doelstelling en belang:	Leisurelands B.V. is grondeigenaar van verschillende recreatiegebieden in Gelderland, waaronder de Hambroekplassen in Borculo. De gemeente Berkelland heeft 1.570 aandelen, ieder groot nominaal € 1,00, in het kapitaal van Leisurelands B.V.
Zeggenschap/vertegenwoordiging:	Via de algemene vergadering van aandeelhouders: wethouder GJ. Teselink. Daarnaast heeft de gemeente Berkelland vanuit haar rol als gemeente invloed op de koers die Leisurelands B.V. wil varen met betrekking tot de ontwikkeling bij de Hambroekplassen in Borculo.
Deelnemers:	
Programma:	Fijn Leven
Ontwikkelingen:	Leisurelands heeft een strategische visie voor 2021-2026. Daarnaast speelt de gebiedsontwikkeling bij de Hambroekplassen in Borculo.
Risico's:	Tegenvallende dividenduitkering en verlies van kapitaal bij liquidatie.

Twence

Met de start van de mestverwaarderingsinstallatie in Zenderen en de warmteleiding naar Grolsch zijn belangrijke stappen gezet in het verduurzamen van de regio waar Twence actief is. Door de ontwikkelingen in de wereld is er meer aandacht voor verduurzamen en het financiële resultaat van Twence zorgt er voor dat de komende jaren meer geïnvesteerd kan worden in verduurzaming.

In 2022 is een nieuw proces gestart dat moet leiden tot de vervreemding van (het grootste gedeelte) van de aandelen door Almelo en Oldenzaal. Dit proces is nog niet afgerond. In 2022 is een nieuw proces gestart dat moet leiden tot de vervreemding van (het grootste gedeelte) van de aandelen door Almelo en Oldenzaal. Dit proces is nog niet afgerond.

Doelstelling en belang:	Twence is een afvalverwerker die uit afval energie haalt nadat het afval van herbruikbare materialen is ontdaan. Twence draagt daarmee bij aan duurzaamheid. De gemeente heeft met een aantal van 45.251 aandelen een belang van 5,33%.
Zeggenschap/vertegenwoordiging:	Via de algemene vergadering van aandeelhouders: Wethouder J. van der Noordt; afgevaardigde aandeelhoudersvergadering.
Deelnemers:	
Programma:	Leefbaar Berkelland, Nieuwe energie en Algemeen bestuur en bedrijfsvoering
Ontwikkelingen:	-
Risico's:	Tegenvallende dividenduitkering en verlies van kapitaal bij liquidatie.

Vitens

Vitens had dit jaar te maken met een dalend waterverbruik. De prijs voor het maken van drinkwater is het afgelopen jaar toegenomen door de enorme inflatie (veroorzaakt door de sterk gestegen energieprijzen en materiaal- en loonkosten) en door de extra inzet die Vitens moet leveren om de gevolgen van de extreme weersomstandigheden structureel op te kunnen vangen.

Vitens heeft dit jaar voor het eerst zakelijke drinkwateraanvragen moeten weigeren. Het resultaat over 2022 bedraagt € 33,9 miljoen.

Doelstelling en belang:	Vitens is een waterleidingbedrijf dat zorg draagt voor de drinkwatervoorziening. De gemeente heeft met een aantal van 24.034 aandelen een belang van 0,42%.
Zeggenschap/vertegenwoordiging:	Via de algemene vergadering van aandeelhouders: Wethouder J. van der Noordt; afgevaardigde aandeelhoudersvergadering. De gemeente neemt deel aan het Nuval-platform. Deelnemers hebben afgesproken in een aantal onderwerpen met één stem op te treden tijdens de aandeelhoudersvergaderingen van Vitens. Een vertegenwoordiger van het Nuval-platform neemt deel aan het Grootaandeelhoudersoverleg van Vitens.
Deelnemers:	
Programma:	Financiën
Ontwikkelingen:	-
Risico's:	Tegenvallende dividenduitkering en verlies van kapitaal bij liquidatie.

Stichting en verenigingen

Stichting Hambroek

Doelstelling en belang:	De stichting is in 1992 opgericht om te zorgen voor de inrichting van het gebied na afloop van de zandwinning tot een natuur- en recreatiegebied. Zij beheert het geld dat voor dit doel bij elkaar is gebracht.
Zeggenschap/vertegenwoordiging:	De gemeente heeft zitting in het bestuur met 2 bestuursleden: de voorzitter (wethouder G.J. Teselink) en de penningmeester/secretaris (M.Mellink).
Deelnemers:	
Programma:	Werken en ondernemen in een sterke regio
Ontwikkelingen:	Er wordt naar aanleiding van de voorgenomen inrichting van het gebied en de geplande recreatieve- en natuurontwikkelingen door Leisurelands toegewerkt naar het opheffen van de stichting.
Risico's:	-

P10

Doelstelling en belang:	De P10 is het netwerk van grote plattelandsgemeenten. De 22 grootste plattelandsgemeenten van Nederland hebben veelal dezelfde ambities en uitdagingen waarvoor zij zich dagelijks inzetten, zoals de leefbaarheid en vitaliteit op peil houden. In P10-verband brengen wij deze onder de aandacht van de landelijke en Europese politiek.
Zeggenschap/vertegenwoordiging:	Burgemeester J.H.A. van Oostrum zit in het Algemeen Bestuur van de P-10. Wethouder G.J. Teselink is plaatsvervangend lid.
Deelnemers:	De 22 grootste plattelandsgemeenten van Nederland.
Programma:	Diverse programma's
Ontwikkelingen:	De Strategische Visie 2019 - 2023 is vastgesteld, daarnaast is een Uitvoeringsagenda opgesteld. Deze is dynamisch. Naar aanleiding van een onderzoek naar leefbaarheidsinitiatieven op het platteland is er een Vijfpuntenplan opgesteld. Geïnspireerd door de uitkomsten van het onderzoek en de slagkracht van onze inwoners maakten we een kompas voor de toekomst op 5 punten. 1. Participatiesamenleving: benutten en enthousiasmeren. 2. Kennis: vergaren en delen. 3. Omgevingswet: ontwikkelen en leren. 4. Belangrijke opgaven: stimuleren en belonen. 5. Instituten: de totale omgeving meenemen. Dit vijfpuntenplan wordt nader uitgewerkt.
Risico's:	De financiële risico's zijn beperkt.

Overige verbonden partijen

Euregio

Doelstelling en belang:	De Euregio heeft als doel onze euregionale metropoolregio tot een samenhangend en samenwerkend verzorgingsgebied ontwikkelen dat door haar inwoners ook als zodanig wordt ervaren. Website www.euregio.nl .
Zeggenschap/vertegenwoordiging:	Algemeen bestuur: burgemeester J. van Oostrum, wethouder G. Teselink, wethouder J. van der Noordt.
Deelnemers:	Plaatsvervangende leden: M. Kropman, M. Tenhagen-Pelle, J. Hondorp. In Nedersaksen omvat het EUREGIO-gebied de Landkreis Grafschaft Bentheim, de Landkreis Osnabrück, de Stadt Osnabrück en de gemeenten Emsbüren, Salzbergen en Spelle (Landkreis Emsland). In Noordrijn-Westfalen horen de Stadt Münster en alle Kreise van het Münsterland (Borken, Coesfeld, Steinfurt, Kreis Warendorf) bij de EUREGIO. In Nederland maken de Regio Achterhoek (Gelderland) en de Regio Twente, de gemeenten Ommen en Hardenberg (Overijssel) en de gemeente Coevorden (Drenthe) deel uit van het EUREGIO-gebied. De EUREGIO telt 129 lidgemeenten – 104 aan Duitse en 25 aan Nederlandse zijde.
Programma:	Algemeen bestuur en bedrijfsvoering
Ontwikkelingen:	De visie 2030 wordt geactualiseerd. De eerste fase is afgerond. De volgende fase is in voorbereiding. De voorbereidingen voor de financieringsperiode van INTERREG VI (subsidieprogramma dat is gericht op de ontwikkeling van deze grensregio) zijn momenteel op Europees en nationaal niveau aan de gang en er lijkt overeenstemming te bestaan over de voortzetting van het programma. INTERREG V loopt tot 30-06-2022.
Risico's:	De financiële risico's zijn beperkt.

Financiering

Financiering

'Geld lenen kost meestal geld!'

Inleiding

In deze paragraaf wordt ingegaan op het treasurybeleid en de wijze waarop dit in de begroting is opgenomen. De financieringsparagraaf geeft daarnaast inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de financieringsbehoefte en de wijze waarop de rente aan grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend.

Het gemeentelijke treasurybeleid is opgenomen in de financiële verordening 2020 en het treasurystatuut 2018.

Ontwikkelingen

Renteontwikkeling

Een belangrijk onderdeel voor de randvoorwaarden van het treasurybeleid is de renteontwikkeling. De korte rente (3-maands euribor) is tot medio 2022 net als de jaren daarvoor stabiel laag (negatief) geweest. Vanaf medio 2022 is dit tarief van net onder de 0% gestegen tot boven de 2% eind december 2022. De lange rente (10-jaars staat) lag begin 2022 nog dicht bij de 0% en is uiteindelijk gestegen naar boven de 2,5% aan het einde van 2022. Er wordt vanaf midden 2022 weer rente betaald voor financiering en rente ontvangen over het saldo dat bij het ministerie in de schatkist staat.

Ontwikkeling	3 maands euribor	10 jaars rente
1 januari 2022	-0,57 %	-0,001 %
31 december 2022	2,132 %	2,818 %

Liquiditeitsontwikkeling

Onze liquiditeitspositie is verminderd gedurende 2022. Er is in april 2022 een 5-jarige fixe lening aangetrokken tegen een aantrekkelijk rentetarief vooruitlopend op uitgaven voor geplande investeringen. In het 2e deel van 2022 zijn de eerste grote uitgaven voor deze investeringen (o.a. Staring en IKC/schoolgebouw 't Simmelink) daadwerkelijk gedaan. Dit had invloed op onze liquiditeitspositie.

Risicobeheer

In het treasurystatuut staat dat de financieringsfunctie dient tot het beschermen tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's, liquiditeitsrisico's en valutarisico's. Hierna wordt aangegeven in welke mate deze risico's zich voordoen en op welke wijze deze risico's worden beheerst.

Renterisico

Voor het renterisicobeheer worden de normen gehanteerd conform de Wet FIDO. Het gaat hierbij om de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. De kasgeldlimiet en de renterisiconorm hebben allebei als doel de leningenportefeuille te behoeden voor een onverantwoord grote gevoeligheid voor rentefluctuaties.

Met de kasgeldlimiet wordt een beperking opgelegd aan de omvang van de netto vlottende schuld. Deze bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het begrotingsjaar. Voor 2022 is dat: € 10,8 miljoen (€ 126,7 miljoen x 8,5%). Het eerste deel van 2022 zijn er nog

kasgeldleningen aangetrokken tegen een toen nog negatieve rente. Omdat er ook een lening van € 10 miljoen is aangetrokken was het in het 2e deel van 2022 nog niet nodig kasgeldleningen aan te trekken.

De renterisiconorm bepaalt het maximum aan leningen met een rente typische looptijd van één jaar of langer die geherfinancierd moeten worden of waarvan de rente herzien moet worden. Deze bedraagt 20% van het begrotingstotaal bij aanvang van het begrotingsjaar. De ontwikkeling van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm in 2022 is hierna weergegeven.

Kasgeldlimiet

In onderstaande tabel is aangegeven hoe de aangetrokken korte leningen zich verhouden tot de kasgeldlimiet.

Omvang begroting op 1 januari 2022

126.727.000

	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
1 Toegestane kasgeldlimiet				
In procenten van de grondslag	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
In bedragen	10.772	10.772	10.772	10.772
2 Omvang vlottende schuld				
Opgenomen gelden < 1 jaar	10000	10000		
Schuld in rekening-courant	1149	30	12	1
Gestorte gelden door derden < 1 jaar				
Totale omvang van de vlottende schuld	11.149	10.030	12	1
3 Vlottende middelen				
Contante gelden in kas	7	6	7	7
Tegoeden in rekening-courant	8822	23273	13322	8423
Overige uitstaande gelden < 1 jaar				
Totale omvang van de vlottende middelen	8.829	23.279	13.329	8.430
4 Toets kasgeldlimiet				
Totaal netto vlottende schuld (2-3)	2.320	-13.249	-13.317	-8.429
Toegestane kasgeldlimiet	10.772	10.772	10.772	10.772
Ruimte (+)/Overschrijding(-) (1-4)	8.452	24.021	24.089	19.201

De kasgeldlimiet is in 2022 niet overschreden.

Renterisiconorm

Stap	Variabelen renterisico(norm)	Bedragen x € 1.000
1	Renteherzieningen	
2	Aflossingen	2.648
3	Renterisico (1+2)	2.648
4	Renterisiconorm	25.345
5a = (4>3)	Ruimte onder risiconorm	22.697
5b = (4<3)	Overschrijding renterisiconorm	
	Berekening Renterisiconorm	
4a	Begrotingstotaal	126.727
4b	Percentage regeling	20
4=4a x (4b/100)	Rente risiconorm	25.345

We hebben in 2022 de renterisiconorm niet overschreden.

Koersrisico

Koersrisico's worden gelopen op deelnemingen door daling van de waarde van de aandelen. Ultimo 2022 bezat de gemeente aandelen in de volgende partijen: Twence, AGEM, BNG Bank, Alliander en de Laarberg. Het koersrisico op deze deelnemingen worden laag ingeschat. In 2022 hebben zich geen ontwikkelingen voorgedaan die de koers van de aandelen negatief heeft beïnvloed.

Kredietrisico

Kredietrisico's worden gelopen bij het uitzetten van overtollige middelen en het verstrekken van leningen en garantstellingen. Kredietrisico's worden beperkt door de eisen die de Wet financiering decentrale overheden (Wet FIDO) stelt en door de specifieke eisen die de gemeente stelt aan de partij waaraan middelen worden verstrekt. Eventuele tijdelijke overtollige kasmiddelen zullen worden uitgezet conform de wettelijke kaders voor het schatkistbankieren. Hieronder een overzicht van de saldo's van de verstrekte leningen 1/1 en 31/12 2022.

Overzicht verstrekte leningen (bedragen x € 1.000)	1 januari 2022	31 december 2022
Kapitaalverstrekingen aan gemeenschappelijke regelingen	72	72
Kapitaalverstrekingen aan overige verbonden partijen	7.342	7.327
Leningen aan deelnemingen	22.802	22.802
Leningen aan overige verbonden partijen	7.300	7.360
Overige langlopende leningen	5.542	4.426
Leningen aan openbare lichamen	3.815	2.740
Totaal	46.873	44.727

Liquiditeitsrisico

De gemeente beperkt haar interne liquiditeitsrisico's door haar treasuryactiviteiten te baseren op de liquiditeitsplanning.

Valutarisico

Valutarisico's worden in de gemeente uitgesloten door uitsluitend leningen te verstrekken, aan te gaan of te garanderen in euro's.

Rentelasten en baten

Rentelasten

De rentelasten in de begroting zijn gebaseerd op de langlopende leningen en geraamde financieringsbehoefte. De financieringsbehoefte wordt bepaald door de ontwikkeling van de reguliere exploitatie, het investeringsplan en de mutaties op de grondexploitatie. In 2022 zijn de rentelasten € 1,2 miljoen. Hieronder de stand van de opgenomen leningen begin en eind 2022.

Leningen x € 1.000	Looptijd	Rente	Saldo 1 januari 2022	Aflossing	Opname	Saldo 31 december 2022
BNG Bank	25 jaar lineair	2,99 %	41.207	1.648		39.559
BNG Bank	10 jaar lineair	-0,05 %	9.000	1.000		8.000
BNG Bank	5 jaar fixe	0,975 %			10.000	10.000
Totaal			50.207	2.648	10.000	57.559

Rentebaten

De rentebaten betreffen de inkomsten uit:

personeelshypotheken € 48.323
verstrekke leningen: € 1.071.207

Doorberekende rente/renteresultaat

In de begroting wordt rente doorberekend aan de grondexploitatie en aan taakvelden. Er wordt uitgegaan van totaalfinanciering. Dit houdt in dat aangetrokken leningen betrekking hebben op alle activiteiten van de gemeente. De wijze waarop er wordt doorberekend is als volgt:

Grondexploitatie

De aan de grondexploitatie doorberekende rente is volgens de voorschriften van het BBV. Het percentage wordt berekend op basis van het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille, naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen. Voor 2022 is deze 1 %.

Taakvelden

Aan taakvelden wordt rente toegerekend op basis van een omslagpercentage. Het begrote omslagpercentage wordt berekend door de totale begrote rentelasten te delen door het begrote saldo van de investering op 1 januari van het begrotingsjaar. Indien de afwijking bij realisatie tussen de werkelijke rentelasten en de voor gecalculeerde toegerekende rentelasten groter is dan 25% moet er gecorrigeerd worden. De afwijking tussen de werkelijke en toegerekende rentelasten is meer dan 25% van de werkelijke lasten. Daarom is er een herberekening doorgevoerd van de toe te rekenen rente. In de herberekening is een percentage van 0,14 % toegepast. (In de begroting 2022 is een percentage van 0,5 % aangehouden)

Renteresultaat

Het renteresultaat geeft het saldo weer van rentelasten en toegerekende rente aan taakvelden. Het renteresultaat maakt onderdeel uit van de algemene dekkingsmiddelen.

Schema rentetoerekening bedragen x € 1.000	
Externe rente korte en lange financiering	1.237
Externe rentebaten	-1.119
Totaal door te rekenen externe rente	118
Rente grondexploitatie	41
Rente projectfinanciering	
Totaal direct toe te rekenen rente	41
Saldo door te rekenen externe rente	77
Rente eigen vermogen	
Rente voorzieningen	
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	77
Werkelijk aan taakvelden toegerekend	528
Renteresultaat op taakveld Treasury	-451

Onderhoud kapitaalgoederen

Onderhoud kapitaalgoederen

'We zorgen goed voor onze kapitaalgoederen'

Inleiding

In deze paragraaf staat hoe we met onze kapitaalgoederen zijn omgaan. Kapitaalgoederen zijn goederen met een meerjarig nut. Denk aan wegen, gebouwen, riolering en openbaar groen. Zoals wettelijk is voorgeschreven worden investeringen met een meerjarig nut afgeschreven. De afschrijvingstermijn die daarbij wordt gebruikt komt overeen met de economische levensduur van de investering. Wij hanteren wel een ondergrens. Investerings met een waarde van minder dan € 20.000 worden niet geactiveerd, maar komen direct ten laste van de exploitatie.

Wij streven naar een verantwoord beheer van onze kapitaalgoederen. Daarbij gaan wij uit van:

- Een rioolstelsel dat wordt beheerd overeenkomstig het watertakenplan.
- Een kwaliteitsniveau van de wegen volgens scenario 3 overwegend laag.
- Een kwaliteitsniveau voor openbaar groen dat past bij het budget.
- Een gedifferentieerd onderhoudsniveau voor gemeentelijke gebouwen.

Daar waar mogelijk wordt het onderhoud van de kapitaalgoederen uitgevoerd in integrale projecten, bijvoorbeeld bij wegen en riolering.

Riolering en water

Binnen taakveld riolering kennen wij alleen onderhoudsniveau goed, anders kunnen er gevolgen voor de volksgezondheid ontstaan.

Met het watertakenplan 2019 - 2023 is een stap gemaakt in het toepassen van risico gestuurd beheer. Bij risico gestuurd beheer wordt afgestapt van een louter cyclisch beheer. Wij renoveren of vervangen dan niet meer alleen, omdat het zoveel jaar geleden is gedaan, maar kijken naar de noodzaak.

Voor riolering geldt het volgende beleid

- Watervisie Berkelland 2030 (is samenwerking met het waterschap opgesteld)
- Watertakenplan 2019 - 2023
- Beheerplan riolering

Met de inhoud van het watertakenplan is de basis gelegd voor de zorgplichten van de gemeente en de zorgplichten van het waterschap. Naast onze zorgplichten spelen wij met dit watertakenplan in op het veranderende klimaat, de duurzaamheidsopgaven en technologische ontwikkelingen. Zo kunnen we ook in de toekomst een veilig en goed functionerende afvalwaterketen en watersysteem waarborgen.

Kerncijfers

- 283 kilometer vrij verval riool
- 665 kilometer persleiding
- 88 gemalen en 1.760 drukriool units
- 8.000 inspectieputten
- 16.000 kolken en 2.3 kilometer lijngoten

Wat hebben wij gedaan

Het reguliere onderhoud wordt grotendeels uitgevoerd op contractbasis zoals bijvoorbeeld het onderhoud van mechanische- en drukriolering en het reinigen van kolken.

Financiën

In de paragraaf lokale heffingen wordt een totaaloverzicht gegeven van de kosten die worden toegerekend aan riolering. Het onderhoud riolering maakt daar onderdeel van uit. De jaarlijkse lasten voor beheer en onderhoud worden gedekt door tarieven.

Onderhouden van wegen

Sinds 2011 bestaat de afspraak met de raad om voor de onderhoudskwaliteit van de wegen het scenario 'overwegend laag' te hanteren. In deze ambitie is voor grotere delen van het areaal gekozen voor kwaliteitsniveau 'laag'. De meer doorgaande wegen en de wegen in het centrum worden onderhouden op kwaliteitsniveau 'basis'. Voor de fietspaden is gekozen voor kwaliteitsniveau 'hoog'.

De volgende kenmerken zijn van invloed op het onderhoud van het wegenareaal:

- Groot areaal (met name asfalt)wegen gelegen in het buitengebied.
- Intensivering van de agrarische activiteit zorgt voor toename zwaar verkeer.
- Huidige profilering van wegen voldoet niet overal meer aan huidige eisen en het hedendaagse gebruik.
- Veel bomen dicht langs de wegen.
- Binnen de verschillende kernen zijn de wegen voornamelijk uitgevoerd in elementen.
- Het wegenareaal veroudert met als resultaat dat diverse wegconstructies het einde van de levensduur naderen of al hebben bereikt.
- Stijgende prijzen met name in 2021 en 2022.

Voor wegen geldt het volgende beleid

- Herijking wegbeheer 2021-2025.

Kerncijfers

De gemeente Berkelland heeft in totaal 770 km verharde wegen met een oppervlakte van 3,9 miljoen m², ofwel bijna 400 hectare. Hiervan ligt 54% buiten de bebouwde kom en 46% binnen de bebouwde kom. Het grootste deel van het areaal bestaat uit asfaltverharding (circa 60%). Daarnaast is er 39% elementenverharding (tegels, betonstraatstenen, klinkers. etc.) en een klein gedeelte (circa 1%) cementbetonverharding.

Wat hebben we gedaan

Vanuit de vakgroep wegen worden de reguliere onderhoudswerkzaamheden en monodisciplinaire (wegen)projecten opgepakt. Op basis van inspecties en het afgesproken kwaliteitsniveau 'overwegend laag' wordt jaarlijks bepaald welke wegen onderhouden of vervangen worden. In 2022 hebben we op ruim 30 wegen groot onderhoud aan verhardingen uitgevoerd, zijn op 35 wegen slijtlagen aangebracht en zijn op twee wegen asfaltdeklagen geseald. Deze laatste twee activiteiten zijn gericht op het verlengen van de levensduur.

Er is uitvoering gegeven aan het opgestelde plan om een impuls te geven aan het onderhoud van wegen en paden in (met name) het buitengebied en daarmee is het plan en de inzet in 2022 afgerond. Met de uitvoering van het plan is het kwaliteitsniveau van fietsvoorzieningen en (bestrate) buitenwegen verhoogd waarbij ook rekening is gehouden met het maatschappelijk effect van een weg zoals het daadwerkelijke gebruik en de aanwezigheid van schoolroutes, recreatieve routes en cultuurhistorie.

In de laatste maanden van 2021 zijn alle wegen binnen de gemeente geïnspecteerd (conform de CROW-systematiek 'globale visuele weginspectie') en voor 2023 staat een volgende inspectierondgang gepland. Aan de hand van de resultaten van elke inspectie wordt de onderhoudsplanning aangepast. De weginspectie levert ook belangrijke gegevens over het beheerareaal, die worden ingezet om de beheerdata beter op orde te maken. Vanaf 2022 is dat een belangrijk focuspunt, net als de implementatie van de principes van assetmanagement (sturen op prestaties, middelen en risico's, het asset centraal).

In 2022 is de ontwikkeling van een meerjareninvesteringsplanning gestart. Afronding daarvan vindt plaats in het tweede kwartaal van 2023.

Financiën

Voor klein en groot onderhoud wegen is in 2022 een totaalbedrag van € 2.175.000 uitgegeven. Dat is inclusief de extra middelen uit investeren in Berkelland.

Voor 2023 wordt het structurele budget met € 500.000 verhoogd. Wel is het vraag of we met deze verhoging het huidige ambitieniveau 'overwegend laag' kunnen handhaven. Dit zal mogelijk uit de globale visuele weg inspectie blijken die in 2023 staat gepland. Verder groeit de

vervangingsvraag en zal het aantal en de omvang van investeringsverzoeken de komende tijd groeien.

Groen en speelvoorzieningen

Over het algemeen is de staat van het groen redelijk tot goed, maar er zijn ook diverse locaties die verouderd zijn. Dit gaat zowel om groen- als speelvoorzieningen. Er is gestart met het aanpassen van de openbare ruimte, waarvoor een deel van het budget vanuit 'Investeren in Berkelland' is ingezet.

Voor groen geldt het volgende beleid

- Groenbeleid 2009 (nieuw beleid is in ontwikkeling).
- Bomenbeleidsplan 2020-2029
- Beleidsplan Spelen en Bewegen in de openbare ruimte 2022-2031 (vastgesteld 1 februari 2022)
- Collegeprogramma 2018-2022 'Samen investeren in Berkelland'.

Het Groenbeleid is meer dan 10 jaar oud en aan vernieuwing toe. Ook de groenstructuurkaarten voor de kernen worden vernieuwd.

Kerncijfers

Berkelland heeft 172 hectare groen in de bebouwde kommen. Hiervan is eind 2022 ongeveer 35 hectare gazon, 74 hectare bloemrijk gras, 40 hectare bosplantsoen en 16 hectare heesters, hagen en vaste planten, 7 hectare overig.

Gemeente Berkelland is eigenaar van 16.000 bomen in de bebouwde kom. Daarnaast zijn er 75.000 bomen buiten de bebouwde kom.

Er zijn 451 speeltoestellen inclusief doeltjes en dergelijke in Berkelland in de openbare ruimte. Dit is verdeeld over 108 speelplekken.

De gegevens van ons groen zijn zo goed als actueel en zijn opgenomen in het digitale integrale beheerprogramma Geovisia. In hetzelfde programma staan ook de gegevens van wegen en riolering. De speelvoorzieningen zijn geregistreerd in Playmapping.

Wat hebben we gedaan

De kwaliteit van het onderhoud van groen staat onder druk door beperkte onderhoudsbudgetten. Om binnen de onderhoudsbudgetten het groen in de dorpen en op de begraafplaatsen te kunnen onderhouden, zijn veel groenvakken omgevormd naar goedkoper te beheren groentypen zoals het omvormen van gazons naar bloemrijk gras (ecologisch) en het verminderen van de duurste groentypen zoals vaste planten en hagen. Dit heeft invloed op hoe de omgeving er uit ziet.

Binnen de huidige werkwijze is veel aandacht voor ecologie. Daar waar mogelijk richten we de openbare ruimte ecologisch in en passen we ecologisch beheer toe.

In 2022 zijn diverse speelvoorzieningen verbeterd op basis van het beleids- en uitvoeringsplan Spelen en bewegen in de openbare ruimte. Daarbij is extra aandacht voor het aansluiten van de voorzieningen bij de leeftijdsgroepen, bewegen en ontmoeten voor jong en oud, en mogelijkheden voor kinderen met een beperking. Voorbeelden die in 2022 zijn gerealiseerd zijn Graaf van Zutphenstraat Borculo, Zuiderweme Ruurlo, Kievitstraat Neede, Kruiskamp en Vogelenzangstraat Eibergen.

Ook diverse groenvoorzieningen zijn verbeterd, zoals vijver Elbrinksvonder, Schoemaker Ruurlo, doorgaande weg Noordijk, Haarstraat Beltrum. Daarbij is ook aandacht voor biodiversiteit en klimaatadaptatie.

Financiën

Voor groen en spelen is vanuit het structurele budget € 727.000 uitgegeven, terwijl € 712.000

geraamd was. Er waren vooral extra uitgaven voor het onderhoud aan bomen. Door ouderdom, stormschade en droogte is de conditie/vitaliteit van de bomen teruggelopen waardoor er meer gesnoeid en gekapt moet worden. Dit lijkt een structureel probleem.

Naast het structurele budget beschikten we in 2022 over projectgelden van Samen investeren in Berkelland, Motie bomen & kleine bossen en verbetering groenvoorziening van de Schoemaker in Ruurlo van in totaal € 1.438.000. Hiervan is € 528.000 uitgegeven. Het restantbudget van 910.000 hevelen we over naar 2023.

Onderhoud gebouwen

Het onderhoud aan gebouwen heeft betrekking op het reguliere onderhoud aan gebouwen en installaties en het grootonderhoud. Het grootonderhoud is uitgevoerd op basis van het meer-jarenonderhoudsplan. Bij het uitvoeren van het geplande onderhoud wordt rekening gehouden met verwachte resterende levensduur van het gebouw.

Voor het onderhoud wordt onderscheid gemaakt in de volgende onderhoudsniveaus:

Niveau 1	Uitstekend	Nieuwbouwkwaliteit en/of met nieuwbouw vergelijkbare kwaliteit.
Niveau 2	Goed	Nieuwbouwkwaliteit met de eerste tekenen van feitelijke veroudering.
Niveau 3	Redelijk	Het verouderingsproces is over vrijwel de gehele linie duidelijk op gang gekomen.
Niveau 4	Matig	Het verouderingsproces heeft het bouwdeel duidelijk in zijn greep.
Niveau 5	Slecht	Het verouderingsproces is min of meer onomkeerbaar geworden.
Niveau 6	Zeer slecht	Een zodanig slechte toestand dat dit niet meer te classificeren valt onder niveau 5.

Om een goed en veilig gebouw te kunnen bieden, is ervoor gekozen om de gemeentelijke gebouwen in onderhoudsniveau 3 te houden/krijgen. Uitzondering hierop is het gemeentehuis en de gemeentewerf. Hiervoor is onderhoudsniveau 2 aangehouden. In 2022 bedroeg het aantal gemeentelijke eigendommen 48.

Gemeentelijke eigendommen	Plaats
Sporthal/kantine/kleedruimte	Beltrum
Gebouw hertenkamp	Borculo
Verzamelgebouw politie/brandweer	Borculo
Brandweer	Borculo
2 units berging/toilet/meterkast	Borculo
Speeltuin	Borculo
Peuterspeelzaal "Olleke Bolleke"	Borculo
Gymnastieklokaal "Noord"	Borculo
Stormrampmuseum	Borculo
Werf Gemeentewerken	Borculo
Gemeentehuis locatie Borculo	Borculo
Torens + kap N-H.-kerk met luidstoel, carillon en uurwerk	Borculo
Gymnastieklokaal "Esweg"	Eibergen
Museum "De Schepers"	Eibergen
Toren incl. klokken en uurwerk	Eibergen
Dienstgebouwtje begraafplaats	Eibergen
Boerderij welke dient als museum	Eibergen
Sporthal/kantine/kleedruimte	Eibergen
Brandweergarage	Eibergen
Gymnastieklokaal "Rekken"	Eibergen
Kerktoren Geesteren, inclusief klokken	Geesteren
Windkorenmolen "De Ster"	Geesteren
Begraafplaats "De Sprakelberg"	Geesteren
Begraafplaats Gelselaar	Gelselaar
Begraafplaats Haarlo	Haarlo
Windkorenmolen 'De Hollandsche Molen'	Neede
Gymnastieklokaal	Neede
Kerktoeren incl. klokken	Neede

Gemeentewerf Neede	Neede
Gymnastieklokaal	Neede
Brandweerkazerne	Neede
Gereedschapsberging + lijkenhuisje op begraafplaats Rozenkamp	Neede
Diverse opstallen op begraafplaats	Neede
Woning. (was bestemd voor hoofd) nu niet meer	Neede
De Bakspieker	Neede
Praktijkonderwijs Wheemergaarden MAXX (leegstaand)	Neede
Toren incl. klokken en stoelen in de gemeente Rekken	Rekken
Woonhuis incl. 2 bergingen	Ruurlo
Muziekkoepeel	Ruurlo
Bibliotheek oost Achterhoek	Ruurlo
Brandweergarage	Ruurlo
V.M. BBS "Veldhoek"	Ruurlo
1 units + een woonwagen	Ruurlo
CBS De Wereldboom	Borculo
BBS "De Regenboog"	Eibergen
Voortgezet onderwijs "Staringcollege"	Borculo
BBS "Het Sterrenpalet"	Eibergen
S.G.M.Voortgezet ond. "Het Assink"	Neede

Wat hebben we gedaan

Op basis van het meer-jarenonderhoudsplan zijn er in 2022 verschillende onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd. Ook zijn er geplande werkzaamheden gestart die in 2023 worden afgerond. Door verschillende oorzaken (lange leveringstijden, gebrek aan personeel, drukte bij bedrijven) konden deze werkzaamheden in 2022 niet volledig worden uitgevoerd. Bij deze jaarrekening wordt verzocht om € 95.000 van niet besteden budget om over te hevelen.

Financiën

In 2022 is € 538.000 besteed aan regulier en groot onderhoud. Begroot was € 826.000. De oorzaak is hierboven toegelicht.

Reserves

Wat speelt er?

Bij de nota Reserves en Voorzieningen 2019 zijn de reserves herschikt. Daarbij zijn nog 9 reserves in stand gebleven, waarvan 8 bestemmingsreserves. De bestemmingsreserves zijn ingesteld om toekomstige lasten te kunnen dekken. De reserves zijn een spaarpot voor verwachte uitgaven dit betekent niet dat er concrete plannen zijn. Als er een concreet plan is hevelen we het benodigde bedrag over van de bestemmingsreserve naar de reserve Bestuurlijke claims. De werkelijke kosten worden vervolgens gedekt uit de reserve Bestuurlijke claims. Hierna is per reserve nog eens aangegeven voor welk doel ze zijn ingesteld.

Overzicht reserves

Bedragen x € 1.000	Stand 1-1-2022	Bestemming resultaat	Toevoeging	Onttrekking	Vermindering door afschrijving	Stand 31-12-2022
Algemene reserve	23.914		2.910	504		26.320
Bestuurlijke claims	38.270	204	1.279	6.462	1.656	31.635
Egalisatiereserve afval	1.885			1.885		0
Egalisatiereserve investeringen	7.708		1.191		153	8.746
Algemene reserve bouwgrond-exploitatie	6.596		641			7.237
Onderhoud wegen	759					759
Onderwijshuisvesting	5.062	1.402	1.791	1.588	7	6.660
Herstructurering	4.000					4.000
Nadelen decentralisaties	2.780		822	125		3.477
Totaal	90.974	1.606	8.634	10.564	1.816	88.834

Algemene reserve

Algemene reserve	
Doel	Buffer voor het opvangen van nadelen
Plafond	Niet van toepassing
Vulling	Resultaatbestemming
Stand 1 januari	23.914
Toevoegingen	2.910
Resultaat begroting	2.419
SDOA 2e berap 2021	456
Fijnder 2e berap 2022	35
Onttrekkingen	504
Vervangen voertuigen	35
Project vrije tijdssector	115
Leader	25
Inhuur stikstofproblematiek	45
Implementatiemanager VMK	57
Controle ondermijning	5
Handhaving illegale kap	75
MOR	70
Junior raadsadviseur	77
Stand 31 december	26.320

Bestuurlijke claims

Bestuurlijke claims	
Doel	Het dekken van projecten waarover een bestuurlijk besluit is genomen.
Plafond	Niet van toepassing
Vulling	Overheveling uit andere reserves voor projecten
Stand 1 januari	38.270
Toevoegingen	1.483
Bestemming resultaat 2021	204
Project pilot mantelzorg	50
Project sport- en beweegvisie	42
Sloopbonus	64
Omgevingswet	295
Regionale inkoop sociaal domein	61
Marke-Kardinaal Alfrinkschool	180
Sloop Jozefschool	55
Sloop Maxx-school	150
Vervangen voertuigen	35
Projecten vrije tijdssector	115
Inhuur stikstofproblematiek	45
Handhaving illegale kap	57
MOR	70
Toevoegingen < € 25.000	60
Onttrekkingen	8.118
Binnensport Ruurlo	26
Binnensport Eibergen	50
Bijdrage ODA	148
Kapitaallasten ICT	155
Transformatie Oudestraat Neede	-58
Meer bomen	39
Bijdrage lokale omroep	30
Datalab	50
Organisatieontwikkeling	757
Staring college	1.704
Teruggave OZB	1.000
Kosten statushouders	45
Opbouwwerker sociaal domein	49
Transitie woningmarkt	337
Energietransitie/duurzaamheid en EUP	660
Asbestfonds	106
Wijk- en kerngericht werken	565
Groen onderhoud en klimaat	478
Kwaliteit wegen buitengebied	889
Transformatie Sociaal Domein	868
Onttrekkingen < € 25.000	220
Stand 31 december	31.635

Egalisatiereserve afval

Egalisatiereserve afval	
Doel	Het egaliseren van het tarief voor afvalverwijdering en – verwerking door overschotten en tekorten te verrekenen met deze reserve
Plafond	1.000.000 (op basis van verwachte mutaties, wordt dit niveau eind 2024 bereikt)
Vulling	Resultaatbestemming afval
Stand 1 januari	1.885
Toevoegingen	0
Onttrekkingen	1885
Resultaat 2022	691
Verlaging naar plafond van € 1.000.000	595
Overboeking naar voorziening	599
Stand 31 december	0

Egalisatiereserve investeringen

Egalisatiereserve investeringen	
Doel	Het dekken van kapitaallasten van investeringen
Plafond	Niet van toepassing
Vulling	Bijdrage uit andere reserves ter dekking kapitaallasten
Stand 1 januari	7.708
Toevoegingen	1.191
Noodlokalen IKC Sterrenpallet	31
Binnenklimaat scholen	1.160
Onttrekkingen	153
Dekking kapitaallasten	153
Stand 31 december	8.746

Egalisatiereserve bouwgrondexploitaties

Algemene reserve bouwgrondexploitatie	
Doel	Het opvangen van verliezen van de bouwgrondexploitatie
Plafond	Niet van toepassing
Vulling	Resultaatbestemming bouwgrondexploitaties
Stand 1 januari	6.596
Toevoegingen	641
Resultaat 2022	641
Onttrekkingen	0
Stand 31 december	7.237

Onderwijshuisvesting

Onderwijshuisvesting		
Doel	Het realiseren van investeringen in onderwijshuisvesting en het afboeken van boekwaarden in combinatie met sloopkosten van schoolgebouwen	
Plafond		7.000.000
Vulling	Resultaatbestemming	
Stand 1 januari		5.062
Toevoegingen		3.193
Bestemming resultaat 2021		1.402
Vrijvallende kapitaallasten 2022		168
Resultaat Berap 2022		1.623
Onttrekkingen		1.595
Marke-Kardinaal		200
Alfrinkschool		
Sloop Jozefschool		55
Binnenklimaat scholen		1.160
Kiezel en Kei		30
Sloop Maxx-school		150
Stand 31 december		6.660

Wegen

Onderhoud wegen		
Doel	Het onderhoud van wegen als aanvulling op het budget in de begroting	
Plafond		1.000.000
Vulling	Resultaatbestemming	
Stand 1 januari		759
Toevoegingen		0
Onttrekkingen		0
Stand 31 december		759

Herstructurering

Herstructurering		
Doel	Dekken van kosten die voortkomen uit herstructurering van ((bouw)grond)locaties daar waar woningbouw niet meer mogelijk of gewenst is	
Plafond		4.000.000
Vulling	Resultaat bestemming	
Stand 1 januari		4.000
Toevoegingen		0
Onttrekkingen		0
Stand 31 december		4.000

Nadelen decentralisaties

Nadelen decentralisaties	
Doel	Het opvangen van nadelen van de decentralisaties
Plafond	Niet van toepassing
Vulling	Resultaat bestemming
Stand 1 januari	2.780
Toevoegingen	822
Restant Septembercirculaire 2021	822
Onttrekkingen	125
Correctie taakstelling begroting 2021	64
Regionale inkoop	61
Stand 31 december	3.477

Meerjarenoverzicht reserves

Bedragen x € 1.000	Saldo	Mutaties	Verwacht saldo	Mutaties	Verwacht saldo	Mutaties	Verwacht saldo	Mutaties	Verwacht saldo
	1-1-2023	2023	31-12-2023	2024	31-12-2024	2025	31-12-2025	2026	31-12-2026
Algemene reserve	26.320		26.320		26.320		26.320		26.320
Bestuurlijke claims	31.635	-4.399	27.236	-117	27.119	-70	27.049	-348	26.701
Egalisatiereserve investeringen	8.746	-222	8.524	-282	8.242	-282	7.960	-282	7.678
Algemene reserve bouwgrond-exploitatie	7.237		7.237		7.237		7.237		7.237
Onderhoud wegen	759		759		759		759		759
Onderwijs-huisvesting	6.660	337	6.997	-22	6.975	-22	6.953	-22	6.931
Herstructurering	4.000		4.000		4.000		4.000		4.000
Nadelen decentralisaties	3.477		3.477		3.477		3.477		3.477
Totaal	88.834	-4.284	84.550	-421	84.129	-374	83.755	-652	83.103

Ombuigingen/Bezuinigingen

Inleiding

Door toenemende uitgaven op verschillende terreinen die onvoldoende worden gecompenseerd door aanvullende inkomsten staat de financiële positie van de gemeente onder druk. Om een financieel gezonde gemeente te blijven zijn ombuigingen nodig. In het verlengde van de Perspectiefnota 2021 is in de begroting 2021 invulling gegeven aan de focus op de lange termijn en een structureel sluitende begroting. Hierbij streven wij naar meer stabiliteit en het verminderen van schommelingen. Vanuit een solide basis anticiperen we op meevallers en tegenvallers om zo vanuit een meerjarig perspectief koersvast onze opgaven en ambities te realiseren.

In deze paragraaf hebben we alle bezuinigingen en ombuigingen die tussen in de jaren 2021 - 2024 gerealiseerd moeten worden nog eens weergegeven. In de kolom gerealiseerd hebben we aangegeven welke bedragen gerealiseerd zijn tot en met 2022. Het gaat om de werkelijk gerealiseerde bedragen. In onze meerjarenbegroting is rekening gehouden met alle bezuinigingen/ombuigingen doordat de betreffende budgetten zijn aangepast. De tabel is aangepast aan besluitvorming waarbij bezuinigingen zijn verschoven in de tijd of als niet realiseerbaar zijn aangemerkt.

Onder de tabel staat een toelichting op de bijzonderheden per programma.

	2021	2022	2023	2024	Gerealiseerd	Nog in te vullen
Plezierig Wonen	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	0
Fijn Leven	316.350	436.350	461.350	461.350	435.850	25.500
Vitaal Platteland	10.000	10.000	10.000	40.000	10.000	30.000
Zorg voor wie dat nodig heeft	1.585.000	2.554.000	2.554.000	2.554.000	550.000	2.004.000
Werken en ondernemen in een sterke regio	121.800	177.800	315.800	327.350	178.400	148.950
Actief met duurzaamheid en energie						0
Sport is meer!		10.000	10.000	10.000	10.000	0
Cultuur is van iedereen	69.792	69.792	69.792	69.792	69.792	0
Samen Veilig			15.000	15.000		15.000
Financiën	1.508.500	2.107.000	2.655.500	3.204.000	2.122.000	1.082.000
Totaal	3.395.092	5.414.942	6.141.442	6.731.492	3.426.042	3.305.450

Toelichting

In deze toelichting gaan we in op de bijzonderheden van de bezuinigingen/ombuigingen in de verschillende programma's en geven we aan welke bezuinigingen/ombuigingen nog open staan.

Fijn Leven

Vanaf 2023 wordt er een besparing van € 25.000 op onderhoud bomen doorgevoerd. De geplande besparing van € 130.000 op onderhoud wegen en paden wordt niet gerealiseerd. De bezuiniging is daarom uit het overzicht gehaald.

Vitaal Platteland

Vanaf 2024 neemt het budget voor natuur- en landschapsbeheer af met € 30.000.

Zorg voor wie dat nodig heeft

Werken en ondernemen in een sterke regio

Vanaf 2023 stoppen we met de regiocoördinator toerisme. Dit levert een besparing op van € 53.000. Daarnaast verlagen we in 2023 het budget voor € 35.000 voor city-branding. In 2024 verminderen we het budget voor subsidies aan kleinschalige evenementen met € 11.500. Tot slot brengen we in 2023 de kosten naar beneden met € 50.000 door in te zetten op vroegsignalering van schulden.

Actief met duurzaamheid en energie

De verwachte besparingen van € 125.000 zijn op dit moment niet realiseerbaar door de hoge energieprijzen. De geplande bezuinigingen zijn daarom uit het overzicht gehaald.

Sport is meer!

Bij de begroting 2023 is besloten niet te bezuinigen op sport. De geplande bezuinigingen van € 317.000 zijn daarom uit het overzicht gehaald.

Cultuur is van iedereen

Bij de begroting 2023 is besloten niet verder te bezuinigen op cultuur. De nog geplande bezuinigingen van € 256.000 zijn daarom uit het overzicht gehaald.

Samen veilig

Vanaf 2023 verlagen we het budget voor de projectleiding ondermijning met € 15.000.

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Voor 2023 is nog een verhoging van de OZB doorgevoerd met 6%. Een zelfde verhoging staat nog gepland voor 2024. In 2023 en 2024 worden de leges nog verhoogd zodat de opbrengst stijgt met een bedrag van € 45.000.

Overzicht

In de kolommen 3 en 4 staan de werkelijke lasten en baten tot en met 2021. In kolom 5 en 6 staan de werkelijke lasten en baten van 2022.

In kolom 7 staat het restant van het oorspronkelijke budget. In kolom 8 staan de nog te ontvangen baten. In kolom 9 staat het budget zoals dat na tussentijdse besluitvorming beschikbaar is voor een onderwerp. Als voorbeeld de lagere lasten voor inwoners en verenigingen, het beschikbare budget na de besluitvorming om hiermee te stoppen was € 2,5 miljoen. In de laatste kolom staat de cofinanciering die gerealiseerd is.

Projecten	Begroot	t/m 2021 werkelijk		2022 werkelijk		Saldo		Totaal	
	bedrag	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
1 Transitie woningmarkt	5.000.000	80.588		372.921	35.700	4.546.491		5.000.000	
Integrale aanpak		33.213		183.758		1.953.422			1.926.465
Woonbehoefteonderzoek grote kernen		14.327		-		110.673			
Versnelling nieuwe woningb.plannen		33.049		100.000		66.952			
Neede NoordOost				89.164	35.700	2.415.444	1.890.765		
2 Energietransitie	2.000.000	419.118	324.982	569.029		1.011.853		2.000.000	324.982
3 Duurzaamheid, gemeente als voorbeeld	4.763.000	116.232		90.731		4.556.038		4.763.000	
Vervanging openbare verlichting oude N18	237.000					237.000		237.000	
4 Sloopfonds woningen	1.000.000								
5 Vullen sloopfonds buitengebied	500.000	500.000						500.000	
6 Asbestfonds	1.000.000	103.100		105.716		791.184		1.000.000	
Subsidieregeling asbestdaken		71.052		77.275		451.673			
Beschermpakket en kleine schuren		32.048		4.122		163.830			
Vouchers Regiodeal				24.319		175.681			
7 Vitale winkelcentra	4.000.000	67.188		15.247	-	3.917.565		4.000.000	
Verbindingspad More		11.876				221.309			
CP Borculo		34.090				1.711.660			
CP Ruurlo		21.222		15.247		1.984.596			
8 Wijk- en kerngericht werken	2.500.000			564.647		763.590		2.500.000	526.192
		1.171.763	526.192						
9 Groen onderhoud en klimaat	1.500.000	587.840		501.725		410.434		1.500.000	
10 Kwaliteit wegen buitengebied	2.000.000			888.906				2.000.000	
		1.111.094							
11 Voorziening transformatie Sociaal Domein	3.500.000		30.000	948.080		171.262		3.500.000	30.000
		2.380.659							
12 Lagere lasten inwoners en verenigingen	4.500.000			100.000				2.500.000	
		2.400.000							
Teruggaaf OZB		2.000.000							
Lastenverlichting sportverenigingen		400.000							
Lastenverlichting cultuur				100.000					
32.500.000 8.937.581 881.174 4.157.002 35.700 16.405.417 1.890.765 29.500.000 2.807.635									

Toelichting

Samen investeren in Berkelland was een investeringsprogramma voor 4 jaar. Er zijn projecten in gang gezet die nog niet (volledig) tot uitvoering zijn gekomen. Dit onderhanden werk willen we de komende periode uitvoeren. De hiervoor gereserveerde middelen blijven beschikbaar binnen de reserve bestuurlijke claims. Het bedrag dat nog openstaat voor energietransitie, duurzaamheid en de gemeente als voorbeeld van totaal € 5.567.891 kan vrijvallen en is weer beschikbaar voor andere doeleinden.

JAARREKENING

Balans per 31-12

Balans Activa

Bedragen x €1.000

Balans	Balans 2022	Balans 2021
A.1 Vaste Activa		
A.1.1 Immateriële vaste activa		
A.1.1.2 Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief		
A.1.1.2.0 Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	157	125
Totaal A.1.1.2 Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	157	125
A.1.1.3 Bijdragen aan activa in eigendom van derden		
A.1.1.3.0 Bijdragen aan activa in eigendom van derden	0	0
Totaal A.1.1.3 Bijdragen aan activa in eigendom van derden	0	0
Totaal A.1.1 Immateriële vaste activa	157	125
A.1.2 Materiële vaste activa		
A.1.2.1 Investerings met een economisch nut		
A.1.2.1.0 Investerings met een economisch nut	44.910	39.483
A.1.2.1.1 Investerings met ec nut, ter bestrijding van de kn kan heffing worden gegeven	35.579	34.269
Totaal A.1.2.1 Investerings met een economisch nut	80.490	73.752
A.1.2.2 Investerings in openbare ruimte met een maatschappelijk nut		
A.1.2.2.0 Investerings in openbare ruimte met een maatschappelijk nut	29.542	26.705
Totaal A.1.2.2 Investerings in openbare ruimte met een maatschappelijk nut	29.542	26.705
A.1.2.3 Materiële vaste activa welke in erfpacht zijn uitgegeven		
A.1.2.3.0 Materiële vaste activa welke in erfpacht zijn uitgegeven	40	42
Totaal A.1.2.3 Materiële vaste activa welke in erfpacht zijn uitgegeven	40	42
Totaal A.1.2 Materiële vaste activa	110.072	100.499
A.1.3 Financiële vaste activa		
A.1.3.1 Kapitaalverstrekking aan:		
A.1.3.1.1 Deelnemingen	5.148	5.148
A.1.3.1.2 Gemeenschappelijke regelingen	72	72
A.1.3.1.3 Overige verbonden partijen	7.327	7.342
Totaal A.1.3.1 Kapitaalverstrekking aan:	12.547	12.562
A.1.3.2 Leningen aan:		
A.1.3.2.2 Deelnemingen	22.802	22.802
A.1.3.2.3 Overige verbonden partijen	7.360	7.300
A.1.3.2.4 Openbare lichamen art. 1, onderdeel a, wet fido	2.740	3.815
Totaal A.1.3.2 Leningen aan:	32.902	33.917
A.1.3.3 Overige langlopende leningen		
A.1.3.3.0 Overige langlopende leningen	4.426	5.542
Totaal A.1.3.3 Overige langlopende leningen	4.426	5.542
Totaal A.1.3 Financiële vaste activa	49.875	52.021
Totaal A.1 Vaste Activa	160.104	152.645
A.2 Vlottende Activa		
A.2.1 Voorraden		
A.2.1.3 Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie		
A.2.1.3.0 Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	1.421	3.116
Totaal A.2.1.3 Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	1.421	3.116
A.2.1.4 Gereed product en handelsgoederen		
A.2.1.4.0 Gereed product en handelsgoederen	187	187
Totaal A.2.1.4 Gereed product en handelsgoederen	187	187
Totaal A.2.1 Voorraden	1.609	3.303

A.2.2 Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar		
A.2.2.1 Vorderingen op openbare lichamen		
A.2.2.1.0 Vorderingen op openbare lichamen	8.112	7.902
Totaal A.2.2.1 Vorderingen op openbare lichamen	8.112	7.902

A.2.2.3 Rek. Courantverh. met niet financiële instellingen		
A.2.2.3.0 Rekening-courantverhouding met het Rijk	4.736	0
Totaal A.2.2.3 Rek. Courantverh. met niet financiële instellingen	4.736	0
A.2.2.4 Overige vorderingen		
A.2.2.4.0 Overige vorderingen	1.447	1.236
Totaal A.2.2.4 Overige vorderingen	1.447	1.236
A.2.2.5 Overige uitzettingen		
A.2.2.5.0 Uitzettingen in 's Rijkschatkist met een looptijd < 1 jaar	0	17.955
Totaal A.2.2.5 Overige uitzettingen	0	17.955
Totaal A.2.2 Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	14.295	27.093
A.2.3 Liquide middelen		
A.2.3.1 Liquide middelen (kas-, banksaldi)		
A.2.3.1.0 Liquide middelen (kas, banksaldi)	403	1.458
Totaal A.2.3.1 Liquide middelen (kas-, banksaldi)	403	1.458
Totaal A.2.3 Liquide middelen	403	1.458
A.2.4 Overlopende activa		
A.2.4.0 Overlopende activa		
A.2.4.0.0 Nto voorschot door voorfin. op uitk. met spec. bestedingsdoel van Europ. overheidslichamen	86	37
A.2.4.0.1 Nto voorschot door voorfin. op uitk. met spec. bestedingsdoel van het Rijk	6.193	89
A.2.4.0.2 Nto voorschot door voorfin. op uitk. met spec. bestedingsdoel ov. Ned. overheidslichamen	3.951	2.076
A.2.4.0.3 Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	3.075	1.190
Totaal A.2.4.0 Overlopende activa	13.304	3.392
Totaal A.2.4 Overlopende activa	13.304	3.392
Totaal A.2 Vlottende Activa	29.610	35.246

Totaal Generaal Activa	189.714	187.891
-------------------------------	----------------	----------------

Recht op verliescompensatie krachtens de wet op de Vennootschapsbelasting 1969	0	146
--	---	-----

Balans Passiva

Bedragen x €1.000

Balans	Balans 2022	Balans 2021
P.1 Vaste passiva		
P.1.1 Eigen Vermogen		
P.1.1.1 Reserves		
P.1.1.1.1 Algemene Reserve	26.320	23.914
P.1.1.1.2 Bestemmingsreserves	62.514	67.060
Totaal P.1.1.1 Reserves	88.834	90.974
P.1.1.2 Resultaat na bestemming		
P.1.1.2.0 Resultaat na bestemming	7.738	1.606
Totaal P.1.1.2 Resultaat na bestemming	7.738	1.606
Totaal P.1.1 Eigen Vermogen	96.573	92.580
P.1.2 Voorzieningen		
P.1.2.0 Voorzieningen		
P.1.2.0.0 Voorzieningen	13.526	11.896
Totaal P.1.2.0 Voorzieningen	13.526	11.896
Totaal P.1.2 Voorzieningen	13.526	11.896
P.1.3 Vaste Schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer		
P.1.3.2 Onderhandse leningen		
P.1.3.2.2 Banken en Financiële instelling binnenland	57.559	50.207
Totaal P.1.3.2 Onderhandse leningen	57.559	50.207
Totaal P.1.3 Vaste Schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	57.559	50.207
Totaal P.1 Vaste passiva	167.658	154.684
P.2 Vlottende Passiva		
P.2.1 netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar		
P.2.1.1 Kasgeldleningen		
P.2.1.1.1 Overige kasgeldleningen	0	11.000
Totaal P.2.1.1 Kasgeldleningen	0	11.000
P.2.1.2 Banksaldi		
P.2.1.2.0 Banksaldi	6	1.153
Totaal P.2.1.2 Banksaldi	6	1.153
P.2.1.3 Overige schulden		
P.2.1.3.0 Overige vlottende schulden	8.912	6.284
Totaal P.2.1.3 Overige schulden	8.912	6.284
Totaal P.2.1 netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	8.918	18.437
P.2.2 Overlopende passiva		
P.2.2.0 Overlopende passiva		
P.2.2.0.0 Vooruit ontvangen voorschotbedragen van Europes overheidslichamen	42	42
P.2.2.0.1 Vooruit ontvangen voorschotbedragen van het Rijk	5.106	4.927
P.2.2.0.2 Vooruit ontvangen voorschotbedragen van overige Nederlandse overheidslichamen	4.375	4.460
P.2.2.0.3 Overige vooruit ontvangen bedragen	5	50
P.2.2.0.4 verplichtingen die in een volgend jaar tot uitbetaling komen muv jaarlijkse arbeidskosten	3.610	5.292
Totaal P.2.2.0 Overlopende passiva	13.139	14.770
Totaal P.2.2 Overlopende passiva	13.139	14.770
Totaal P.2 Vlottende Passiva	22.057	33.207

Totaal generaal Passiva	189.714	187.891
--------------------------------	----------------	----------------

Gewaarborgde geldleningen	85.744	76.401
----------------------------------	---------------	---------------

Overzicht van Baten en Lasten

Overzicht van baten en lasten

Ten opzichte van de gepubliceerde begroting zijn de lasten van het programma Vitaal platteland bij de vastgestelde begroting € 123.000 lager. Dit komt doordat de subsidies aan dorpshuizen en wijkverenigingen in de loop van 2022 zijn gekoppeld aan het programma Cultuur is van iedereen. Omdat de koppeling op het laagste niveau plaatsvindt gaan ook de gegevens van de vastgestelde begroting mee. Om diezelfde reden zijn de lasten van het programma Cultuur is van iedereen bij de vastgestelde begroting € 123.000 hoger.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	2022 (vastgesteld)	2022 (Na slotwijziging)	Realisatie 2022
010 Plezierig Wonen				
Lasten	-4.592	-8.016	-6.926	-5.222
Baten	4.414	2.284	2.828	3.884
Onttrekkingen	140	3.984	2.350	363
Stortingen	-1.075	0	0	-659
Totaal 010 Plezierig Wonen	-1.112	-1.748	-1.748	-1.634
020 Fijn Leven				
Lasten	-24.022	-23.924	-24.992	-25.535
Baten	12.350	10.511	10.866	11.230
Onttrekkingen	2.478	4.083	4.456	4.846
Stortingen	-288	-93	-213	-199
Totaal 020 Fijn Leven	-9.482	-9.423	-9.882	-9.658
030 Vitaal platteland				
Lasten	-1.082	-262	-2.389	-603
Baten	314	18	923	248
Onttrekkingen	550	40	1.245	192
Stortingen	-2	0	0	-74
Totaal 030 Vitaal platteland	-220	-204	-222	-237
040 Zorg voor wie dat nodig heeft				
Lasten	-32.091	-29.912	-35.195	-35.256
Baten	1.368	1.075	3.234	5.479
Onttrekkingen	1.533	166	1.614	1.108
Stortingen	-248	-822	-822	-872
Totaal 040 Zorg voor wie dat nodig heeft	-29.439	-29.493	-31.169	-29.541
050 Werken en ondernemen in een sterke regio				
Lasten	-26.270	-26.708	-27.057	-27.284
Baten	12.026	11.356	11.007	12.824
Onttrekkingen	758	1.174	345	-3
Stortingen	-1.500	0	-491	-506
Totaal 050 Werken en ondernemen in een sterke regio	-14.986	-14.177	-16.196	-14.969
060 Actief met duurzaamheid en energie				
Lasten	-766	-2.046	-2.160	-956
Baten	44	0	948	106
Onttrekkingen	400	1.929	1.097	660
Totaal 060 Actief met duurzaamheid en energie	-321	-117	-115	-190

070 Sport is meer!				
Lasten	-3.689	-2.912	-3.840	-4.457
Baten	1.056	141	300	534
Onttrekkingen	354	0	158	818
Storting	-30	0	0	-42
Totaal 070 Sport is meer!	-2.308	-2.770	-3.381	-3.146
080 Cultuur is van iedereen				
Lasten	-1.806	-1.877	-2.469	-1.879
Baten	52	33	116	71
Onttrekkingen	32	30	400	45
Storting	0	0	0	-9
Totaal 080 Cultuur is van iedereen	-1.721	-1.814	-1.953	-1.771
090 Samen veilig				
Lasten	-2.674	-3.410	-3.555	-3.378
Baten	23	0	20	43
Onttrekkingen	0	80	187	20
Totaal 090 Samen veilig	-2.652	-3.330	-3.348	-3.316
110 Financiën				
Lasten	-26.642	0	0	0
Baten	91.383	0	0	0
Onttrekkingen	1.182	0	0	0
Storting	-1.674	0	0	0
Totaal 110 Financiën	64.248	0	0	0
120 Aan de slag met de Omgevingswet				
Lasten	-262	0	-1.193	-379
Onttrekkingen	0	0	538	0
Storting	-138	0	0	-295
Totaal 120 Aan de slag met de Omgevingswet	-400	0	-655	-674
150 Algemene dekkingsmiddelen				
Lasten	0	-5.487	-3.221	-2.422
Baten	0	90.258	97.853	99.071
Onttrekkingen	0	2.798	2.797	2.057
Storting	0	-2.759	-4.382	-4.042
Totaal 150 Algemene dekkingsmiddelen	0	84.810	93.047	94.664
155 Algemeen bestuur en bedrijfsvoering				
Lasten	0	-23.932	-26.618	-24.316
Baten	0	2.199	1.487	2.191
Onttrekkingen	0	0	923	336
Totaal 155 Algemeen bestuur en bedrijfsvoering	0	-21.733	-24.207	-21.789
Gerealiseerd resultaat	1.606	0	171	7.740

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft. Indien er sprake is van her-rubricering dan is hier melding van gemaakt in de toelichting en zijn de vergelijkende cijfers aangepast.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen de nominale waarden. De baten en lasten worden toegekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden als last genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Balans

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in maximaal 5 jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan na het jaar van ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief. Kosten van disagio worden niet geactiveerd.

Activa van derden zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met de afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven maximaal gelijk aan de afschrijvingsduur van de activa die door de betreffende derden wordt gehanteerd.

Materiële vaste activa met een economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Investeringsbijdragen worden na het jaar van ingebruikneming lineair afgeschreven over de verwachte gebruiksduur. Op grondbezit, niet zijnde sportvelden, met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. Dergelijke afwaarderingen worden teruggedraaid als ze niet langer noodzakelijk blijken.

Ingevolge de financiële verordening schrijven we lineair af. Bij wijzigingen in de gehanteerde afschrijvingstermijnen blijven de termijnen voor in het verleden gepleegde investeringen intact voor zover niet anders wordt besloten. Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan twintigduizend euro worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Deze laatstgenoemden worden altijd geactiveerd.

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs. De percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen. Investeringsbijdragen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut worden geactiveerd en lineair afgeschreven.

De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, dan wel lagere marktwaarde.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen uitgezette gelden zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ('kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen' in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

Vlottende activa

Vorraden

De als 'onderhanden werken' opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten. Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Rekening houden met de 'Percentage of Completion'. Zolang daarvan geen sprake is worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Eventuele voorziening voor oninbaarheid wordt in mindering gebracht op de vorderingen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Reserves

Naast de algemene reserve zijn er diverse reserves gevormd die voor een specifiek doel bestemd zijn. Het muteren van reserves vindt plaats op aangeven van de raad. Alle mutaties op reserves lopen via het taakveld mutaties reserves.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting of het voorzienbare verlies.

De pensioenverplichting voor de wethouders is echter op contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

Voor de Voorziening wethouders maken we gebruik van de sterftetabel GBM/V 2015-2020 met rekenrente 2,472%.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van langer dan één jaar.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Waarborgen en garanties

Van de leningen waar de gemeente borg of garant voor staat, is het totaalbedrag van de geborgde of gegarandeerde schuldrestanten per einde jaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Toelichting op de balans

Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste activa wordt onderscheiden in:

Bedragen x €1.000

Balans	Balans 2022	Balans 2021
A.1.1 Immateriële vaste activa		
A.1.1.2 Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	157	125
A.1.1.3 Bijdragen aan activa in eigendom van derden	0	0
Totaal A.1.1 Immateriële vaste activa	157	125

Verloopoverzicht immateriële vast activa

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2022:

	Boekwaarde 1-1-2022	In-vesteringen	Verminderen	Af-schrijvingen	Bijdragen derden /Af-waarderingen	Boekwaarde 31-12-2022
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio						0
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	125	68		36		157
Bijdragen aan activa in eigendom van derden						0
Totaal	125	68	0	36	0	157

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Bedragen x €1.000

Balans	Balans 2022	Balans 2021
A.1.2 Materiële vaste activa		
A.1.2.1.0 Investeren met een economisch nut	44.910	39.483
A.1.2.2.0 Investeren in openbare ruimte met een maatschappelijk nut	29.542	26.705
A.1.2.3.0 Materiële vaste activa welke in erfpacht zijn uitgegeven	40	42
A.1.2.1.1 Investeren met ec nut, ter bestrijding van de kn kan heffing worden geheven	35.579	34.269
Totaal A.1.2 Materiële vaste activa	110.072	100.499

Verloopoverzicht erfpachtgronden (x 1.000)

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de erfpachtgronden weer:

	Boekwaarde 1-1-2022	Ver-meerderingen	Ver-minderen	Des-investeren	Af-schrijvingen	Bijdragen derden /Af-waarderingen	Boekwaarde 31-12-2022
Erfpachtgronden	42		2				40
Totaal	42	0	2	0	0	0	40

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut weer:

	Boekwaarde 1-1-2022	Mutatie activasoort	Ver- meerderingen	Ver- minderingen	Des- investeringen	Af- schrijvingen	Bijdragen derden /Af- waarderingen	Boekwaarde 31-12-2022
Gronden en terreinen	4.441							4.441
Gronden en terreinen, dekking door heffingen	68							68
Woonruimten	271					7		264
Woonruimten, dekking door heffingen								0
Gebouwen	27162		7819	228		1880		32.873
Gebouwen, dekking door heffingen								0
Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	53		1001			734		321
Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken, dekking door heffing	33.762		3110			1734		35.138
Vervoermiddelen	1.611		288			231		1.668
Machines apparaten en installaties	2.629		331			693		2.268
Machines apparaten en installaties, dekking door heffing	4					3		1
Overige materiële vaste activa	1.227		374			621		980
Overige materiële vaste activa, dekking door heffing	436					63		373
Strategische gronden (voormalig NIEGG)	1.775		27	19				1.783
STRategische gronden (voormalig Grond en hulpstoffen)	314							314
Totaal	73.752	0	12.950	247	0	5.966	0	80.490

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut had het volgende verloop:

	Boekwaarde 1-1-2022	Ver- meerderingen	Ver- minderingen	Des- investeringen	Af- schrijvingen	Bijdragen derden /Af-waarderingen	Boekwaarde 31-12-2022
Gronden en terreinen							0
Gebouwen							0
Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	26690	4.223	454		929		29.530
Machines apparaten en installaties	6						5
Overige materiële vaste activa	10				3		7
Totaal	26.705	4.223	454	0	932	0	29.542

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2022 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

Bedragen x €1.000

Balans	Balans 2022	Balans 2021
A.1.3 Financiële vaste activa		
A.1.3.1 Kapitaalverstrekking aan:		
A.1.3.1.1 Deelnemingen	5.148	5.148
A.1.3.1.2 Gemeenschappelijke regelingen	72	72
A.1.3.1.3 Overige verbonden partijen	7.327	7.342
Totaal A.1.3.1 Kapitaalverstrekking aan:	12.547	12.562
A.1.3.2 Leningen aan:		
A.1.3.2.2 Deelnemingen	22.802	22.802
A.1.3.2.3 Overige verbonden partijen	7.360	7.300
A.1.3.2.4 Openbare lichamen art. 1, onderdeel a, wet fido	2.740	3.815
Totaal A.1.3.2 Leningen aan:	32.902	33.917
A.1.3.3 Overige langlopende leningen		
A.1.3.3.0 Overige langlopende leningen	4.426	5.542
Totaal A.1.3.3 Overige langlopende leningen	4.426	5.542
Totaal A.1.3 Financiële vaste activa	49.875	52.021

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2022 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

	Boekwaarde 1-1-2022	Mutatie activasoort	Ver- meerderingen	Ver- minderingen	Des- investeringen	Aflossingen	Af- waarderingen	Boekwaarde 31-12-2022
Kapitaalverstrekking aan:								
Deelnemingen	5.148							5.148
Gemeenschappelijke regelingen	72							72
Overige verbonden partijen	7.342		1348			1363		7.327
Subtotaal	12.562	0	1.348	0	0	1.363	0	12.547
Leningen aan:								
Openbare lichamen (art. 1 Fido)	3.815					1075		2.740
Woningbouwcorporaties								0
Deelnemingen	22.802							22.802
Overige verbonden partijen	7.300		1323			1263		7.360
Subtotaal	33.917	0	1.323	0	0	2.338	0	32.902
Overige langlopende leningen	5.542		2			1118		4.426
Uitzettingen in schatkist > 1 jaar								0
Uitzettingen Nederlands Schuld papier > 1jaar								0
Overige utizettingen met looptijd > 1 jaar								0
Subtotaal	5.542	0	2	0	0	1.118	0	4.426
Totaal	52.021	0	2.673	0	0	4.819	0	49.875

Kapitaalverstrekkingen aan:

De investeringen en aflossingen bij kapitaalverstrekkingen aan overige verbonden partijen betreft de rekeningcourant positie bij de SVn voor verschillende regelingen.

Leningen aan:

De aflossing onder openbare lichamen (art. 1 Fido) heeft betrekking op de lening van de VNOG. Onder overige verbonden partijen is het bedrag vermeld dat bij de deelnemers van de SVn leningen uitstaat.

Overige langlopende leningen:

De aflossing verantwoord onder de overige langlopende leningen heeft voornamelijk betrekking op in het verleden verstrekte woningfinanciering aan personeel.

Voorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

Bedragen x €1.000

Balans	Balans 2022	Balans 2021
A.2.1 Voorraden		
300100 Voorr. onderh. werk, waaronder bouwgr. in exploitatie	1.475	3.616
300109 Voorz. voorr. onderh. werk, w.o. bouwgr. in expl	-54	0
300200 Voorraden, gereed product en handelsgoederen	187	187
300209 Voorzcorr. voorraad grond a.g.v. demograf. ontwikkel.	0	-500
Totaal A.2.1 Voorraden	1.609	3.303

De betaalde rente over het vreemd vermogen wordt jaarlijks naar rato toegerekend aan de vervaardigingskosten van de voorraden Bouwgrond in exploitatie en maakt daarmee onderdeel uit van de geactiveerde boekwaarde van de complexen.

Voorziening naar aanleiding van demografische ontwikkelingen

Gemeentelijke plannen waarvan de uitvoering door de demografische ontwikkelingen onzeker was, moesten mogelijk worden afgewaardeerd. Daarvoor is in 2010 een voorziening gevormd van € 5 miljoen. Eind 2021 bedroeg deze voorziening nog € 500.000. Deze post is was bedoeld om nadelige fiscale effecten als gevolg van het minnelijk akkoord met ontwikkelaar Exploitatiemaatschappij Leusinkbrink BV op te vangen. In 2022 is deze voorziening vrijgevallen ten gunste van het resultaat omdat meer zekerheid is ontstaan over de fiscale positie. Voor het resterende risico wordt weerstandsvermogen aangehouden.

Verloop boekwaarde onderhanden werk (bedragen in € 1.000)

"De boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie bedroeg per 31 december 2022 € 1.475.176. Van het verloop in 2022 is het volgende overzicht te geven:"

	Boekwaarde 1-1-2022	Utgaven	Inkomsten	Resultaat-neming (winst = -)	Boekwaarde 31-12-2022	Voorziening 31-12-2022	Balans per 31-12-2022 (BW-Vzg)
Bedrijventerreinen							
Kieft 4 Eibergen	2.607	173	724	56	2.112		2.112
Everskamp Ruurlo	1.229	37	589		677	54	623

	Boekwaarde 1-1-2022	Uitgaven	Inkomsten	Resultaat-neming (winst = -)	Boekwaarde 31-12-2022	Voorziening 31-12-2022	Balans per 31-12-2022 (BW-Vzg)
Woongebieden							
de Garver Haarlo	134	1	300	119	-47		-47
Zwilbroekseweg / Rekkenseweg Eibergen	-73	-1			-74		-74
Hofrichter Eibergen	-12			12	0		0
KTV Eibergen	-14			3	-11		-11
Vonderman Noordijk	87	1	256	20	-147		-147
Olland Rietmolen	-9		137	71	-75		-75
Hondelinkweg Neede	-467	2		-42	-507		-507
ABCTA terrein Beltrum	-94			8	-86		-86
De Mölle Haarlo	-42				-42		-42
De Heuver Gelselaar	291	7	322	30	5		5
Leusinkbrink Ruurlo	4	10	43	7	-21		-21
Het Nieuwe Jena	-69	43		2	-24		-24
Elbrink De Heure Borculo	131	10	387	40	-205		-205
Grutto Beltrum	-86	7			-80		-80
Totaal Onderhanden werk	3.616	290	2.758	327	1.475	54	1.421

Boekwaarde per 31 december 2022 na verwerking resultaat

1.475

Raming nog te maken kosten ¹

2.311

Raming nog te verwachten opbrengsten

4.950

Verwacht eindresultaat exploitatie (-/- is voordelig)

1.164

¹: Dit betreft de raming van kosten exclusief de rentelast over de verwerking van tussentijdse winstnemingen vanaf 2022. Dit effect is bij het Meerjarenperspectief grondexploitaties 2023 meegenomen. Bij benadering bedragen de toekomstige rentelasten over de hogere boekwaarden als gevolg van winstneming € 23.000.

Uitzettingen korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Bedragen x €1.000

Balans	Balans 2022	Balans 2021
A.2.2 Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar		
A.2.2.1.0 Vorderingen op openbare lichamen	8.112	7.902
A.2.2.3.0 Rekening-courantverhouding met het Rijk	4.736	0
A.2.2.4.0 Overige vorderingen	1.447	1.236
A.2.2.5.0 Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd < 1 jaar	0	17.955
Totaal A.2.2 Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	14.295	27.093

Het bruto bedrag aan openstaande vorderingen is € 14.580.671. Voor voorziening dubieuze debiteuren is een bedrag opgenomen van € 286.091.

Het bedrag dat op de rekening-courant bij het ministerie van Financiën staat is vorig jaar nog onder de rubriek Uitzettingen in 's Rijks schatkist geplaatst. Dat is niet juist. Dit uitstaande bedrag op de rekening courant bij het Rijk is nu onder de rubriek Rekening-courant verhoudingen met het Rijk geplaatst (artikel 39 BBV).

De vorderingen op openbare lichamen zijn ultimo 2022 nauwelijks veranderd t.o.v. 2021. De uitzettingen in 's Rijks schatkist < 1 jaar is fors lager (zie her rubricering hierboven).

Drempelbedrag Schatkistbankieren

Volgens artikel 52c van het BBV moet worden vermeld wat het drempelbedrag is voor het begrotingsjaar en het bedrag dat per kwartaal buiten 's Rijks schatkist is aangehouden. Dit is verwerkt in het overzicht hieronder. Vanaf 1 juli 2021 is voor gemeenten (en provincies, waterschappen en hun gemeenschappelijke regelingen) met een begrotingstotaal tot € 500 miljoen de drempel voor het verplicht schatkistbankieren verhoogd naar 2% van het begrotingstotaal met een minimum van € 1 miljoen. In onderstaand overzicht is deze aanpassing zichtbaar in de toegenomen ruimte onder het drempelbedrag.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (€ x 1.000)					
2022					
(1)	Drempelbedrag $= (4b) \times 0,02 + (4c) \times 0,002$ met een minimum van € 1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen (tweede halfjaar)				2.535
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfers op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden ((5a)/(5b))	11	58	139	125
(3a) = (1)>(2)	Ruimte onder het drempelbedrag	2.524	2.477	2.396	2.410
(3b) = (2)>(1)	Overschrijding van het drempelbedrag				
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	126.727			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	126.727			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat groter is dan € 500 miljoen				
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	1.027	5.312	12.822	11.457
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Balans	Balans 2022	Balans 2021
+ A.2.3.1.01 Kassaldi	2	2
+ A.2.3.1.02 Banksaldi	401	1.456
Totaal	403	1.458

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

Bedragen x €1.000

Balans	Balans 2022	Balans 2021
A.2.4.0 Overlopende activa		
A.2.4.0.0 Nto voorschot door voorfin. op uitk. met spec. bestedingsdoel van Europ. overheidslichamen	86	37
A.2.4.0.1 Nto voorschot door voorfin. op uitk. met spec. bestedingsdoel van het Rijk	6.193	89
A.2.4.0.2 Nto voorschot door voorfin. op uitk. met spec. bestedingsdoel ov. Ned. overheidslichamen	3.951	2.076
A.2.4.0.3 Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	3.075	1.190
Totaal A.2.4.0 Overlopende activa	13.304	3.392

Afrekening en bandbreedte in relatie tot de Regionale Inkoop

Per zorgaanbieder wordt afgerekend per sub-segment over het totaal van de afgenomen zorgplekken (van alle gemeenten) buiten de bandbreedte. Dit is een saldo van meer- en minderafnames per gemeente, dat onderling zal moeten worden verrekend. De afrekening buiten bandbreedte betekent dat ingeval van minderafname buiten de (onderkant van de) bandbreedte de aanbieder het te veel ontvangen voorschot terugbetaalt. Omgekeerd ontvangt de aanbieder een aanvullend bedrag bij een grotere afname buiten de (bovenkant van de) bandbreedte. Er is dus sprake van een onzekerheid. In welke mate deze situatie zicht voordoet is pas vast te stellen op het moment van afrekening van het eerste leveringsjaar met de zorgaanbieder (juli 2023), Hieronder een specificatie van de mutaties in de overlopende activa in 2022. (bedragen met een begin- en eindsaldo onder de 20k zijn bij de overige posten ondergebracht).

Europese overheidslichamen	Stand 1-1	Bijboeking	Afboeking	Stand 31-12
korte ketens	37			37
dekking Elfpo		50		50
Totaal Europese overheden	37	50	0	87
Rijk	Stand 1-1	Bijboeking	Afboeking	Stand 31-12
Aanvullend spuk sportbesluit 2020	23		23	0
NPO gelden combinatiefuncties		50		50
gecorr. BTW na analyse		352		352
Rente schatkist 4e kw 2022		28		28
Overige posten	47	41	12	76
NPO gelden leerplichtwet		47		47
Algemene uitkering		1.025		1.025
Vangnetcompensatie BUIG		213		213
NPO gelden bibliotheek		37		37
NPO gelden onderwijs		153		153
B1 route/onderwijsroute/z-route aanv. Voorschot		35		35
BTW voorheffing	19	40	19	40
SiSa A16 GOO en POO		4.136		4.136
				0
Totaal Rijk	89	6.157	54	6.192

Nederlandse overheidslichamen	Stand 1-1	Bijboeking	Afboeking	Stand 31-12
kavelruil	215	60	186	89
korte ketens provincie	35	5		40
Proj. Needseweg	48			48
def afrek TOZO	852		844	8
nog te betalen ZOOV	30	30	30	30
SUVIS		1.793		1.793
DVO ondersteunende diensten 4e kw 2022		153		153
GBT: teruggaves 2022	56		56	0
afrekening werkgeverstaken SW	204		204	0
DVO SDOA 2021	291		291	0
ODA afrekening 2022 en vs 1ekw2023 en DVO		774		774
corr. woonpl begeleiding div pers		69		69
Belastingdienst Liv 2022		123		123
Fijnder (kap lasten, DVO en wsw)		501		501
afrek wsw 2022 (Winterswijk, Oost Gelre)		161		161
Bijdrage vijvers waterschap		81		81
Belastingdienst LIV 2021 SW	84		84	0
Overige posten	16	39	9	46
nto CAK per 22-13		34		34
diverse nto bedragen SDOA 2021	245		245	0
Totaal overige overheden	2.076	3.823	1.949	3.950
Nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	Stand 1-1	Bijboeking	Afboeking	Stand 31-12
vooruitbet facturen Interbeek maatsc. begel.		30		30
Remondis	57		57	0
nto riolering	105	105	105	105
Toeristenbelasting 2022	276	150	276	150
vordering woonplaatsbeginsel		47		47
Nedvang	247	209	203	253
nog te verhalen rente geldleningen	452	624	452	624
Oud papier	30		30	0
vooruitbet bedr. regionale inkoop		1.831		1.831
Overige posten	23	33	23	33
Totaal nto en vooruitbet bedragen	1.190	3.029	1.146	3.074

Eigen Vermogen

Het in de balans opgenomen Eigen Vermogen bestaat uit de volgende posten:

Balans	Balans 2022	Balans 2021
Algemene reserve	26.320	23.914
Bestemmingsreserves:		
Bestemmingsreserves voor egalisatie van tarieven		1.886
Overige bestemmingsreserves	62.514	65.175
Gerealiseerd resultaat	7.738	1.606
Totaal	96.572	92.581

Verloopoverzicht reserves

Het verloop wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven.

	Saldo 1-1-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Bestemming resultaat	Ver-minderen ter dekking afschrijving	Saldo 31-12-2022
Algemene reserve	23.914	2.910	504			26.320
Bestuurlijke claims	38.270	1.279	6.462	204	1.656	31.635
Egalisatiereserve afval	1.885		1.885			0
Egalisatiereserve investeringen	7.708	1.191			153	8.746
Algemene reserve bouwgrondexploitatie	6.596	641				7.237
Onderhoud wegen	759					759
Onderwijshuisvesting	5.062	1.791	1.588	1.402	7	6.660
Herstructurering	4.000					4.000
Nadelen decentralisaties	2.780	822	125			3.477
Totaal	90.974	8.634	10.564	1.606	1.816	88.834
Gerealiseerd resultaat						7.738
Totaal						96.572

Onder 'Bestemming resultaat' staan de toevoegingen die voortkomen uit de bestemming van het resultaat van het vorige dienstjaar. Onder de afschrijvingen staan de verminderingen vermeld in verband met afschrijvingen op activa. Deze afschrijvingen worden gedekt uit reserves.

Algemene reserve

Deze reserve heeft een bufferfunctie en dient in eerste instantie als weerstandscapaciteit. Als het weerstandsvermogen groter is dan 2 en de solvabiliteit groter dan 35% dan kan de reserve gebruikt worden als incidenteel dekkingsmiddel.

Bestuurlijke claims

Deze reserve heeft een bestedingsfunctie. De reserve bevat de gereserveerde bedragen voor dekking van genomen raadsbesluiten.

Egalisatiereserve afval

Deze reserve heeft een bestedingsfunctie. De reserve was voor het egaliseren van tekorten en overschotten op het product afvalverwijdering en -verwerking. Op basis van een stellige uitspraak van de commissie BBV is de egalisatiereserve omgezet naar een voorziening afval. Het doel blijft hetzelfde het egaliseren van tekorten en overschotten en het besteden van de afvalstoffenheffing aan afvalinzameling en verwerking.

Egalisatiereserve investeringen

Deze reserve heeft een bestedingsfunctie. De reserve dient ter dekking van de kapitaallasten van investeringen.

Algemene reserve bouwgrondexploitaties

Deze reserve heeft een bufferfunctie. De reserve wordt gebruikt om verliezen in de bouwgrondexploitaties op te vangen.

Onderhoud wegen

Deze reserve heeft een bestedingsfunctie. De reserve wordt ingezet voor het realiseren van onderhoud aan wegen.

Onderwijshuisvesting

Deze reserve heeft een bestedingsfunctie. De reserve wordt ingezet voor het realiseren van investeringen in en afwaarderingen van onderwijshuisvesting.

Herstructurering

Deze reserve heeft een bestedingsfunctie. De reserve wordt ingezet om kosten te dekken die voortkomen uit de herstructurering van (bouwgrond)locaties in Berkelland. Daar waar woningbouw niet meer mogelijk of gewenst is.

Nadelen decentralisaties

Deze reserve heeft een bestedingsfunctie. De reserve wordt ingezet om de eventuele nadelen van de decentralisaties af te dekken.

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

	Saldo 1-1-2022	Toevoegingen	Vrijval	Aanwending	Saldo 31-12-2022
Voorziening pensioenen wethouders	4.932	496		257	5.171
Wachtgeld wethouders		451		193	258
Voorziening spaarverlof	31	263	20		274
Afwikkeling muziekschool De Triangel	1		1		0
Voorziening riolering	6.933		304		6.629
Voorziening afval		1.195			1.195
Totaal	11.897	2.405	325	450	13.526

In de kolom vrijval zijn de bedragen opgenomen welke ten gunste van de rekening van baten en lasten zijn vrijgevallen. Alle aanwendingen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

Personeelsvoorzieningen

De personeelsvoorzieningen zijn in het leven geroepen om toekomstige lasten die het gevolg zijn van personele ontwikkelingen op te kunnen vangen. Het gaat met name om de lasten die voortvloeien uit mobiliteitsvoorzieningen en de lasten voor pensioenen en wachtgeld van wethouders.

Met ingang van 2014 is een voorziening gevormd voor de wachtgeldverplichtingen van de voormalige medewerkers van muziekschool De Triangel. Dit was het laatste jaar voor de verplichting, hiermee is de voorziening voor De Triangel afgewikkeld.

Voorziening riolering

Op basis van het vastgestelde watertakenplan is sprake van een art. 44.2 voorziening (voorzieningen van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden). De voorziening heeft als doel tarief egalisatie. Voor- en nadelen in een jaar worden verrekend met de voorziening.

Voorziening afval

Op basis van een stellige uitspraak van de commissie BBV is de egalisatiereserve afval omgezet naar een voorziening. De voorziening is er voor het egaliseren van tekorten en overschotten op het product afvalverwijdering en -verwerking. Door gebruik te maken van een voorziening zorgen we ervoor dat betaalde afvalstoffenheffing ook gebruikt wordt voor afvalverwijdering en inzameling.

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

Balans	Balans 2022	Balans 2021
Obligatieleningen		
Onderhandse leningen:		
-binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen		
-binnenlandse banken overige financiële instellingen	57.559	50.207
-binnenlandse bedrijven		
-overige binnenlandse sectoren		
-buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren		
Door derden belegde gelden		
Waarborgsommen		
Totaal	57.559	50.207

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden over het afgelopen jaar.

	Saldo 1-1-2022	Ver-meerderingen	Aflossingen	Saldo 31-12-2022
Onderhandse leningen				
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen				
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	50.207	10.000	2.648	57.559
-binnenlandse bedrijven				
- overige binnenlandse sectoren				
-buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren				
Door derden belegde gelden				
Waarborgsommen				
Vooruit ontvangen bedragen > 1 jaar				
Totaal	50.207	10.000	2.648	57.559

Onderhandse leningen:

De totale rentelast voor 2022 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt € 1.256.609. In 2021 hadden we een rentelast van € 1,3 miljoen.

Netto vlottende schulden < 1 jaar

De in de balans opgenomen netto vlottende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Bedragen x €1.000

Balans	Balans 2022	Balans 2021
P.2.1 netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar		
P.2.1.1 Kasgeldleningen	0	11.000
P.2.1.2 Banksaldi	6	1.153
P.2.1.3 Overige schulden	8.912	6.284
Totaal P.2.1 netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	8.918	18.437

Overlopende passiva

De in de balans opgenomen overlopende passiva kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Bedragen x €1.000

Balans	Balans 2022	Balans 2021
P.2 Vlottende Passiva		
P.2.2.0.0 Vooruit ontvangen voorschotbedragen van Europese overheidslichamen	42	42
P.2.2.0.1 Vooruit ontvangen voorschotbedragen van het Rijk	5.106	4.927
P.2.2.0.2 Vooruit ontvangen voorschotbedragen van overige Nederlandse overheidslichamen	4.375	4.460
P.2.2.0.3 Overige vooruit ontvangen bedragen	5	50
P.2.2.0.4 verplichtingen die in een volgend jaar tot uitbetaling komen m.u.v. jaarlijkse arbeidskosten	3.610	5.292
Totaal P.2 Vlottende Passiva	13.139	14.770

Vooruit ontvangen bedragen

Onderstaand een overzicht het verloop uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel:

Vooruitontvangen bedragen van Europa	Stand 1-1	Bijboeking	Afboeking	Stand 31-12
Europese duurzame energietransitie	42			42
Vooruit ontvangen bedragen van het Rijk	Stand 1-1	Bijboeking	Afboeking	Stand 31-12
Niet bestede specifieke uitkering onderwijs achterstanden beleid	351		3	348
Vooruit ontvangen huisvesting aandachtsgroepen		28		28
Vooruit ontvangen bedragen subsidieregeling sportakkoord	68	56	123	1
Vooruit ontvangen bedragen preventieakkoord	30	34	34	30
Vooruit ontvangen sanering varkenshouderijen	25			25
Vooruit ontvangen E84 verkeersmaatregelen		515		515
Vooruit ontvangen tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden		149	70	79
Vooruit ontvangen versterking clientondersteuning		88		88
Vooruit ontvangen aanpak energiearmoede		948	44	904
Vooruit ontvangen bedragen van overige overheden	Stand 1-1	Bijboeking	Afboeking	Stand 31-12
Functievermenging locatie Kolkman Gelselaar	327	70	8	1.491
Volkshuisvestingsfonds Provincie	1.527		36	0
Fietsbanen Berkelland	7		7	501
Transformatievisie Oudestraat 2030 Neede	320	260	79	25
Niet bestede subsidie landschapsregeling	60		35	741
POHO vrijetijdseconomie	755	408	422	46
Niet bestede provinciale subsidie geluidsanering B-lijst woningen	34	18	6	90
DPRA Centrumplan Borculo oude haven		90		92
Heerlijk thuis in huis		114	22	0

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Langlopende overeenkomsten

Naam Crediteur	Totaal	Einde looptijd
Contracten Jeugdzorg	6.500.000	Jaarlijks verlengd
Contracten WMO	6.500.000	Jaarlijks verlengd
Centric Netherlands bv	380.000	Jaarlijks verlengd
Twence Bioconversie	305.000	Jaarlijks verlengd
PQR BV	325.000	2023
Oliehandel Kusters	120.000	2023
AVI Twente bv	620.000	2022
ARP bv	400.000	2023
Seesing	350.000	2024
Reijn bv	700.000	2024
Driessen	650.000	2025
Nedvang bv	99.999	2029
Vitam bv Catering	80.000	2030
Cone Nederland bv (Optisport	120.000	2034

Overig niet uit de balans blijvende verplichtingen

Niet van toepassing.

Waarborgen en garanties

Het opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen en garanties aan natuurlijke- en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

Aard/Omschrijving	Oorspronkelijk bedrag	Saldo totaal leningen	Percentage borgstellingen	Restant borg 1-1-2022	Restant borg 31-12-2022
Woningbouw	259.020	247.169	30,6%	67.998	75.599
Hypotheken	1.533	665	41,0%	414	273
De Laarberg	16.000	16.000	50,0%	5.750	8.000
Plaatselijke instellingen	6.243	1.986	94,2%	2.239	1.872
Totaal	282.796	265.820		76.401	85.744

Toelichting overzicht van baten en lasten

Korte toelichting overzicht van baten en lasten

In 2022 is het programma Financiën gesplitst in de programma's Algemeen Bestuur en Overzicht van algemene dekkingsmiddelen. Hierna geven we een korte toelichting op de afwijkingen per programma voor zover deze afwijkingen groter zijn dan € 250.000. Voor een meer gedetailleerde toelichting verwijzen we naar de toelichting op de activiteiten in het jaarverslag.

Programma Plezierig Wonen

In 2022 zien we een positief resultaat op de grondexploitaties dat groter is dan begroot. Voor de integrale wijkaanpak zijn nauwelijks uitgaven gedaan omdat we daar nog in de planfase zitten. Zoals besloten bij de Bestuursrapportage is het resultaat van het Grondbedrijf en het restant budget voor projecten verrekend met de reserves.

Programma Fijn Leven

De lasten bij afval zijn hoger dan geraamd omdat de egaliseringsreserve afval via de exploitatie is omgezet naar een voorziening. De storting in de voorziening is opgenomen onder de activiteit afval scheiden. De onttrekking aan de reserve is te vinden onder de activiteit reserves. Lagere lasten zijn er gemaakt voor de verbetering van de kwaliteit groen(onderhoud) doordat het niet goed mogelijk bleek het werk weg te zetten. Hier tegenover staat een lagere onttrekking aan de reserve zodat er per saldo geen effect is. Het resultaat op dit programma wordt veroorzaakt door lagere kapitaallasten doordat investeringen nog niet gereed zijn.

Programma Vitaal Platteland

De lasten voor de landschapsprojecten zijn in 2022 achtergebleven doordat het project voor elke Berkellander een boom nog niet is uitgevoerd. Verder hebben we bij Asbestverwijdering te maken met meerdere langjarige subsidies waardoor de uitgaven over verschillende jaren worden uitgespreid. Zoals besloten bij de Bestuursrapportage is het budget verrekend met de reserves.

Programma Zorg voor wie dat nodig heeft

We zien een toenemende vraag naar WMO voorzieningen. Hierdoor ontstaat op dit onderdeel een nadeel. Ook bij de jeugdzorg zien we nog een stijging van de lasten. Vooral omdat sprake is van steeds duurdere zorg. De lasten voor de algemene voorzieningen blijven achter, maar dit leidt ook tot een lagere onttrekking aan de reserves. Een groot voordeel ontstaat bij inburgering als gevolg van de bijdrage van het Rijk voor de opvang van Oekraïners. Een aanvrager van een voorziening, zoals hulp in de huishouding, ondersteuning of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op de grond van de WMO een eigen bijdrage verschuldigd. Het CAK is het publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan (zbo) dat door de wetgever is belast met de berekening, oplegging en incasso van de eigen bijdrage. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feit bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is en derhalve niet valt onder de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole door de accountant van de gemeente. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdrage kan worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht. In 2022 is voor € 416.540,- aan eigen bijdrage via het CAK verantwoord .

Programma werken en ondernemen in een sterke regio

Voor de werkgeversbenadering geldt dat de lasten meevallen. Dit komt vooral door de lagere instroom bij Fijnder. Er wordt een hoger bedrag toegevoegd aan de reserves door vrijvallende lasten voor onderwijs.

Programma Actief met duurzaamheid en energie

Voor gemeente als voorbeeld zijn de plannen nog niet tot uitvoering gekomen. Hierdoor is er minder geld uitgegeven. Zoals besloten bij de Bestuursrapportage is het restant budget voor projecten toegevoegd aan de reserves.

Programma Sport is meer!

Het bleek lastig om uitvoerders te vinden voor het groot onderhoud aan accommodaties. Hierdoor is een gedeelte van het onderhoud niet uitgevoerd. Het later gereedkomen van de regeling voor subsidiering van OZB lasten leidt ook tot lagere lasten. De afschrijvingen zijn hoger door het afboeken van de investeringslasten van de kunstgrasvelden van Reunie en Olympia '22. Het grootste gedeelte van deze afschrijvingslasten wordt gedekt uit de reserves.

Programma Cultuur is van iedereen

De eenmalige subsidieregeling voor Cultuur loopt nog en leidt hierdoor tot lagere uitgaven in 2022. Omdat de lasten gedekt zouden worden uit de reserve valt de onttrekking aan de reserve ook lager uit.

Programma Aan de slag met de omgevingswet

Door het uitstel van de omgevingswet zijn minder kosten gemaakt. Zoals besloten bij de Bestuursrapportage is het restant budget voor projecten toegevoegd aan de reserves.

Programma Algemene dekkingsmiddelen

We hebben minder baten bij het beheer van financiële middelen doordat de dividenden te hoog zijn geraamd. Daarnaast is de doorbelasting van de werkelijke rente niet naar beneden bijgesteld aan de werkelijk betaalde rente. Hoewel dit over de hele begroting budgettair neutraal is zien we op deze activiteit een grote afname aan inkomsten. We hebben in 2022 meer algemene uitkering ontvangen voor het grootste gedeelte veroorzaakt door bijdragen voor energie en opvang Oekraïners. Bij de overige baten en lasten zijn de lasten vooral lager doordat een bijdrage voor compensatie bij bezuinigingen was geraamd die niet is gebruikt. Omdat de dekking uit de reserve zou komen is ook de onttrekking aan de reserves lager.

Programma Algemeen bestuur en bedrijfsvoering

De moeilijkheid om personeel te krijgen leidt tot lagere personeelslasten. Dit zien we terug op de activiteit bedrijfsvoering.

Begrotingsrechtmatigheid

Analyse begrotingsrechtmatigheid

In onderstaande tabel zijn de overschotten en overschrijdingen op de lasten per programma opgenomen. Bij een overschrijding is er formeel gezien sprake van begrotingsonrechtmatigheid. Van belang is echter te kijken naar de aard van de overschrijding om te bepalen of deze onrechtmatigheid ook meetelt voor het oordeel over begrotingsonrechtmatigheid.

Programma	Gewijzigde begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil (+ is overschrijding)	Oordeel
Plezierig Wonen	-6.926	-5.222	-1.704	Akkoord
Fijn Leven	-24.992	-25.535	543	Akkoord. De overschrijding ontstaat doordat de omzetting van de egalisatiereserve afval naar de voorziening afval via de exploitatie loopt. Tegenover de lasten staat een onttrekking aan de reserve.
Vitaal Platteland	-2.389	-603	-1.786	Akkoord
Zorg voor wie dat nodig heeft	-35.195	-35.256	61	Akkoord. De overschrijding vloeit voort uit een open einde regeling.
Werken en ondernemen in een sterke regio	-27.057	-27.284	227	Akkoord. De overschrijding is het gevolg van ontwikkelingen in de grondexploitatie van bedrijventerreinen. Tegenover de lasten staan ook extra inkomsten.
Actief met Duurzaamheid en energie	-2.160	-956	-1.204	Akkoord
Sport is meer!	-3.840	-4.457	617	Akkoord. De overschrijding is het gevolg van extra afschrijvingslasten die gedekt worden door een onttrekking aan de reserves.
Cultuur is van iedereen	-2.469	-1.879	-590	Akkoord
Samen Veilig	-3.555	-3.378	-177	Akkoord
Aan de slag met de omgevingswet	-1.193	-379	-814	Akkoord
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	-3.221	-2.422	-799	Akkoord
Algemeen bestuur en bedrijfsvoering	-26.618	-24.317	-2.301	Akkoord

Incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Incidentele baten 2022	Incidentele lasten 2022		Toelichting op bedragen > 50.000
Plezierig wonen				
Grex	2.073	2.108	Reserve	-35
Heerlijk thuis	22	22	Reserve	0
Integrale aanpak	237	237	Reserve	0
Voorfinanciering nieuwbouw	100	120	Reserve	-20
Bouwleges	117			117 Zie toelichting balans.
Fijn leven				
Openbaar groen en begraafplaatsen		89		-89 M.n. door asbestsanering Vogelenzangstraat Eibergen
Wegen e.d.		98		-98 Onkruidbestrijding op verharding heeft kwaliteitsimpuls gehad.
Wijk- en kerngerichtwerken (Naoberfonds)	564	564	Reserve	0
Extra groenonderhoud en klimaat	489	489	Reserve	0
Wegen buitengebied	889	889	Reserve	0
Doelgroepenvervoer		34		-34
Zwerfafval		-47		47
Afvalscheiden	1.885	1.903	Reserve	-18
Onderwijs		-40		40
Onderhoud gebouwen		-71		71 Zie toelichting balans.
Kapitaallasten onderwijs	819	819	Reserve	0
Vitaal platteland				
Leader	25	25	Reserve	0
Meer bomen	39	39	Reserve	0
Sloopbonus	64	64	Reserve	0
Asbestsanering	106	106	Reserve	0
Bestemmingsplan buitengebied	21	21	Reserve	0
Zorg voor wie dat nodig heeft				
Maatschappelijke ondersteuning		25		-25
Afwikkeling Betula	20	20	Reserve	0
Algemene voorzieningen		-297		297 M.n. lagere kosten preventief budget dan geraamd
Inburgering	4.325	2.046		2.279 Zie toelichting balans.
Transitie sociaal domein		40		-40
Covid		51		-51 Betreft aflopende lasten voor meerkosten Covid
Werken en ondernemen in een sterke regio				
Grex	1.421	1.386	Reserve	35
Oudestraat Neede	58	58	Reserve	0
Participatie en werkgeversbenadering		-1.044		1.044 Zie toelichting balans.
Taboe op schulden	21	21	Reserve	0
Berap Fijnder	491	491	Reserve	0
Verbinding ondernemers voor Participatiewet		-35		35
Vrijetijdseconomie		-34		34
Inzetten promotie		-35		35
Loonkosten v.m. SW-medewerkers		-71		71 Een sneller natuurlijk verloop. De begroting 23 is hierop aangepast.

Actief met duurzaamheid en energie				
EUP, transitie woningmarkt en energietransitie	660	660	Reserve	0
Ombuigingen BiB	-75			-75 Inkomsten uit BiB zijn niet gerealiseerd. In begroting 23 aangepast.
Sport is meer!				
Sport- en beweegvisie	42	42	Reserve	0
Onderzoek binnensport	76	76	Reserve	0
Subsidie OZB sport		-70		70 Zie toelichting balans.
Onderhoud gebouwen		-62		62 Zie toelichting balans.
Sportbesluit		-43		43
Kapitaallasten sport	733	733	Reserve	0
Cultuur is van iedereen				
Subsidie OZB cultuur		-80		80 Zie toelichting balans.
Ondersteuning kunstbeoefening		-69		69 Bij bevoorschotting Bemo doorbreken we bestendige gedragslijn.
Lokale omroep	30	30	Reserve	0
Toekomstbestendige cultuur	15	15	Reserve	0
Samen Veilig				
Handhaving illegale kap	18	18	Reserve	0
Aan de slag met de omgevingswet				
Implementatie omgevingswet	379	379	Reserve	0
Alg. dekkingsmiddelen en onvoorzien				
Dividend	-282			-282 Zie toelichting balans.
Opbrengsten belastingen en leges	45			45
Opbrengst OZB	72			72 Hogere opbrengst OZB is aangepast in begroting 23.
OZB teruggaaf	1.000	1.000	Reserve	
Algemene uitkering	2.016			2.016 Zie toelichting balans.
Onvoorzien		-200		200 Zie toelichting balans.
Junior raadsadviseur	77	77	Reserve	0
Datalab	50	50	Reserve	0
Organisatieontwikkeling	757	757	Reserve	0
Sluitend maken begroting	4.042	4.042	Reserve	0
Alg. bestuur en bedrijfsvoering				
Uitvoering WOZ		-33		33
Bedrijfsvoering		-2.146		2.146 Zie toelichting balans.
RI&E	24	24	Reserve	0
Onderhoud gebouwen		-62		62 Zie toelichting balans.
Facilitair		35		-35
ICT	155	155	Reserve	0
Pensioenen (oud) wethouders		271		-271 Zie toelichting balans.
Ondersteuning college m.n. juridisch		-33		33
ODA		-284		284 Zie toelichting balans.
Vrijval reserve ODA	148	148	Reserve	0
Diverse kleinere verschillen		-379		379 Diverse verschillen < 25.000
Totaal incidentele baten en lasten	23.768	15.142		8.626
Structureel:				
Maatschappelijke ondersteuning	-696			
PGB	125			
PGB WMO begeleiding	51			
Jeugd	-349			

Algemene voorziening SD	38
DVO	130
Bedrijfsrestaurant	-50
Portokosten	-30
Abonnementen	-50
Juridische ondersteuning	40
GGU	-28
Materieel brandstof	-68

Totaal structurele baten en lasten	-887
---	-------------

Totaal incidenteel	8.626
---------------------------	--------------

Totaal structureel	-887
---------------------------	-------------

Resultaat 2022	7.739
-----------------------	--------------

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen na balansdatum

Begin 2023 is er een akkoord gesloten over een nieuwe CAO voor gemeenteambtenaren. Deze CAO leidt tot een aanzienlijke stijging van de loonkosten bij de gemeente.

Overzicht taakvelden

Gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2022				
	Lasten	Baten	Onttrekkingen	Stortingen	Saldo
0.1 Bestuur	-2.954	0	0	0	-2.954
0.10 Mutaties reserves	0	0	10.443	-6.697	3.746
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	-7.738	-7.738
0.2 Burgerzaken	-803	569	0	0	-234
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-56	2	0	0	-55
0.4 Overhead	-17.336	2.027	0	0	-15.310
0.5 Treasury	-1.105	2.612	0	0	1.508
0.61 OZB woningen	-1.455	8.579	0	0	7.124
0.62 OZB niet-woningen	-9	1.405	0	0	1.395
0.64 Belastingen overig	-22	209	0	0	187
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-2	85.111	0	0	85.109
0.8 Overige baten en lasten	-73	423	0	0	350
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-170	0	0	0	-170
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-2.979	115	0	0	-2.864
1.2 Openbare orde en veiligheid	-693	24	0	0	-669
2.1 Verkeer en vervoer	-6.856	412	0	0	-6.444
2.2 Parkeren	-126	12	0	0	-114
2.4 Economische havens en waterwegen	-1	0	0	0	-1
2.5 Openbaar vervoer	-23	23	0	0	0
3.1 Economische ontwikkeling	-218	99	0	0	-119
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-1.254	1.317	0	0	63
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-253	58	0	0	-195
3.4 Economische promotie	-1.011	862	0	0	-149
4.1 Openbaar basisonderwijs	-104	0	0	0	-104
4.2 Onderwijshuisvesting	-2.611	93	0	0	-2.518
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.821	591	0	0	-1.230

5.1 Sportbeleid en activering	-2.459	124	0	0	-2.335
5.2 Sportaccommodaties	-1.597	361	0	0	-1.236
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-438	0	0	0	-438
5.4 Musea	-473	34	0	0	-439
5.5 Cultureel erfgoed	-168	28	0	0	-140
5.6 Media	-805	43	0	0	-762
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-4.528	145	0	0	-4.384
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-5.638	4.446	0	0	-1.192
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-4.230	0	0	0	-4.230
6.3 Inkomensregelingen	-13.351	9.165	0	0	-4.186
6.4 WSW en beschut werk	-11.603	1.642	0	0	-9.961
6.5 Arbeidsparticipatie	-68	0	0	0	-68
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-10.306	184	0	0	-10.122
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-2.522	417	0	0	-2.105
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-10.972	0	0	0	-10.972
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-67	256	0	0	190
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-999	61	0	0	-938
7.1 Volksgezondheid	-1.538	42	0	0	-1.496
7.2 Riolering	-4.832	6.659	0	0	1.827
7.3 Afval	-4.113	2.922	0	0	-1.190
7.4 Milieubeheer	-2.135	91	0	0	-2.045
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-333	281	0	0	-51
8.1 Ruimte en leefomgeving	-1.029	188	0	0	-841
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-1.472	2.180	0	0	708
8.3 Wonen en bouwen	-4.057	1.848	0	0	-2.208
Gerealiseerd resultaat	-131.667	135.661	10.443	-14.436	1

Regeling bezoldingscomponenten WNT

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op de Gemeente Berkelland van toepassing zijnde regelgeving: het algemene WNT-maximum. Het bezoldigingsmaximum in 2022 voor de gemeente Berkelland is € 216.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband.

Leidinggevende topfunctionarissen

Bedragen x € 1.000	J.A. Satijn	M.N.J. Broers	
Functie	Griffier	Gemeente- secretaris	Fin. Bel.medewerkster
Duur dienstverband in 2022	1/1 - 31/12	1/1 -31/12	1/1 - 20/2
Omvang dienstverband (in fte)	1	1	1
Gewezen topfunctionaris	Nee	Nee	Nee
Dienstbetrekking	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging	92.675	128.812	41.607
Beloning + belastbare onkostenvergoedingen	16.323	22.191	35.539
Beloningen betaalbaar op termijn			
Subtotaal	108.998	151.003	77.146
individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000	216.000	28.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	n.v.t.	n.v.t.	
Bezoldiging	108.998	151.003	77.146
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	49.146
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	
Gegevens 2021			
Duur dienstverband	1/9 - 31/12	1/1 - 31/12	
Omvang dienstverband (in fte)	1	1	
Dienstbetrekking	Ja	Ja	
Bezoldiging 2021			
Beloning + belastbare onkostenvergoedingen	28.684	122.700	
Beloningen betaalbaar op termijn	5.331	21.837	
Totaal bezoldiging 2021	34.015	144.537	
Individueel WNT-maximum 2021	69.285	209.000	
Bezoldiging	34.015	144.537	

Overzicht kredieten

Kredieten

In het overzicht kredieten zijn de kredieten weergegeven zoals vastgesteld. Het overzicht geeft een beeld van het oorspronkelijke krediet en de inkomsten en uitgaven tot en met het boekjaar. De kredieten bestaan in sommige gevallen uit meer dan vaste activa, zoals voorraden en financiële vaste activa. Om die reden sluit dit overzicht niet aan bij het verloopoverzicht vaste activa.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Oorspronkelijk begroot			Uitgaven/Inkomsten tot begrotingsjaar			Realisatie 2022			Restant		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
010 Wegen (of Openbare ruimte)												
010.010 Transformatie Oudestraat	-2.800	0	-2.800	-1.156	0	-1.156	-967	79	-888	-677	-79	-756
010.020 Herinrichting Te Caotepas Neede vjn 2013	-130	0	-130	0	0	0	0	0	0	-130	0	-130
010.030 Busplein Neede	-499	20	-479	-360	0	-360	0	0	0	-139	20	-119
010.040 Herinrichting Alexandrinalaan	-275	0	-275	-273	0	-273	0	0	0	-2	0	-2
010.050 Herinrichting: Van Bevervoordestraat Gelselaar	-355	0	-355	0	0	0	0	0	0	-355	0	-355
010.060 Vervanging brug over Bolksbeek /Esweg Geesteren	-550	0	-550	0	0	0	-534	0	-534	-16	0	-16
010.070 Inrichting oud Tracé N18 vanaf Steinkampswg Eibrg	-1.474	0	-1.474	-750	0	-750	-14	0	-14	-710	0	-710
010.080 Voorbereiding herinrichting N18 kern Eibergen	-200	0	-200	0	0	0	0	0	0	-200	0	-200
010.090 Aankoop openbare ruimte Maalderij Rietmolen	-125	0	-125	0	0	0	0	0	0	-125	0	-125
010.100 Vervanging openbare verlichting (nog te act)	-415	0	-415	0	0	0	-381	0	-381	-34	0	-34
010.110 Sterrenplt: Sloop en herinrichting Huenderstraat	-113	0	-113	-447	325	-122	-23	23	0	357	-348	9
010.120 Revitalisering Bijenkamp, infrastructuur	-1.060	0	-1.060	-1.065	0	-1.065	-1	0	-1	5	0	5
010.130 Huenderstraat: herinrichting	-65	0	-65	0	0	0	-54	0	-54	-11	0	-11
010.150 Revitalisering Centrum Borculo(K)	-2.826	182	-2.644	356	0	356	-291	0	-291	-2.891	182	-2.709
010.160 Reconstructie Stationsweg Borculo(K)	-44	36	-8	-29	13	-16	-330	338	8	315	-315	0
010.170 Vervanging 3 verkeersregelinstallaties	-454	0	-454	0	0	0	0	0	0	-454	0	-454
010.190 Verkeersplateau oude Diepenheimseweg - Rotmansdiekske	-60	0	-60	0	0	0	0	0	0	-60	0	-60
010.200 Reconstructie kruispunt Geesterseweg - Bollertweg	-100	0	-100	0	0	0	0	0	0	-100	0	-100
010.210 Aanpassing Klaashofweg/Schoppenstaestraat	-138	0	-138	0	0	0	0	0	0	-138	0	-138
010.220 Tiny houses Eibergen	-350	0	-350	0	0	0	-3	0	-3	-347	0	-347
010.999 Overig	0	0	0	0	0	0	5	0	5	-5	0	-5
Totaal 010 Wegen (of Openbare ruimte)	-12.032	238	-11.794	-3.723	338	-3.385	-2.594	440	-2.154	-5.715	-540	-6.255
020 Gecombineerde projecten: riolering en openbare ruimte												
020.010 Herinrichting Bergstraat/Haverweg Neede	-1.720	0	-1.720	-108	0	-108	-1.345	0	-1.345	-267	0	-267

020.020 Rioolvervanging en herinrichting Rozenkamp Neede	-120	0	-120	0	0	0	-5	0	-5	-115	0	-115
020.030 Renovatie bedrijventerr Jukkenbarg	-430	0	-430	-350	0	-350	-80	0	-80	0	0	0
020.040 Borculoseweg	-1.200	0	-1.200	-15	0	-15	-20	0	-20	-1.165	0	-1.165
020.050 Herinr. Ruwenhofstr. Neede	-800	0	-800	-20	0	-20	0	0	0	-780	0	-780
020.060 Hofstraat Beltrum: herinrichting	-155	0	-155	0	0	0	0	0	0	-155	0	-155
020.080 Herinrichting wegen en riolering Gelselaar	-1.700	0	-1.700	-1.688	0	-1.688	-8	0	-8	-4	0	-4
020.090 Nieuwboer Borculo laatste fase wegen/riolering	-825	0	-825	-807	0	-807	-17	0	-17	-1	0	-1
020.100 Herinr. Voshaarweg/W Sluyterweg Haarlo	-713	0	-713	-31	0	-31	-450	0	-450	-231	0	-231
020.110 Garvelinkskamp Ruurlo	-1.575	0	-1.575	0	0	0	0	0	0	-1.575	0	-1.575
020.120 Herinrichting De Schoemaker Ruurlo	-251	0	-251	-29	0	-29	-226	0	-226	4	0	4
020.130 Burg.Bloemerstr: herinr. fase 1	-850	0	-850	-54	0	-54	-54	0	-54	-741	0	-741
020.140 Project Vijverweg Ruurlo	-340	155	-185	-29	0	-29	-166	81	-85	-145	74	-71
020.150 herinrichting: Lochemseweg	-795	0	-795	0	0	0	0	0	0	-795	0	-795
020.160 Revitalisering centrum Eibergen	-1.384	1.045	-339	-182	151	-31	-229	12	-217	-973	882	-91
020.190 Herinr. de Rozenkamp Eibergen	-1.240	0	-1.240	-11	0	-11	-25	0	-25	-1.204	0	-1.204
Totaal 020 Gecombineerde projecten: riolering en openbare ruimte	-14.098	1.200	-12.898	-3.325	151	-3.174	-2.625	93	-2.532	-8.148	957	-7.192
030 Riolering												
030.010 Relinen 2019	-740	0	-740	-293	0	-293	-258	0	-258	-189	0	-189
030.020 Kwaliteitsslag kolken	-1.100	0	-1.100	-156	0	-156	-493	0	-493	-451	0	-451
030.030 Klein onderhoud en relinen 2018-2019	-400	0	-400	0	0	0	-1	0	-1	-399	0	-399
030.040 Klein onderhoud en relinen	-200	0	-200	0	0	0	0	0	0	-200	0	-200
030.050 Renoveren rioolgemalen	-2.015	0	-2.015	-92	0	-92	-970	0	-970	-952	0	-952
030.080 Renovatie drukrioolunits	-4.124	0	-4.124	-886	71	-815	-561	0	-561	-2.677	-71	-2.748
030.090 Tulp en Anemonenstr real natuurpark/berg nta(K)	-300	0	-300	0	0	0	0	0	0	-300	0	-300
Totaal 030 Riolering	-8.879	0	-8.879	-1.427	71	-1.356	-2.283	0	-2.283	-5.168	-71	-5.239
050 Onderwijs en sport												
050.010 Noodlokalen Sterrenpalet	-185	0	-185	0	0	0	-171	0	-171	-14	0	-14
050.020 Het Simmelink	-5.403	0	-5.403	-125	0	-125	-1.161	0	-1.161	-4.117	0	-4.117
050.040 Staring College	-17.645	450	-17.195	-185	0	-185	-7.110	0	-7.110	-10.350	450	-9.900
050.050 Sporthal Ruurlo	-8.000	0	-8.000	0	0	0	-4	0	-4	-7.996	0	-7.996
050.070 Vervangende nieuwbouw/uitbreiding 5	-2.026	500	-1.526	-1.574	0	-1.574	41	0	41	-493	500	7
050.080 Renovatie St. Jozefschool/vorming IKC	-1.196	0	-1.196	0	0	0	0	0	0	-1.196	0	-1.196
050.090 SUVIS bijdragen	-2.421	1.261	-1.160	0	0	0	-292	147	-144	-2.129	1.114	-1.016
050.100 Kiezel en Kei/Heuvelschool	-30	0	-30	0	0	0	-7	0	-7	-23	0	-23
050.110 OBS Noord	-1.489	232	-1.257	0	0	0	-27	2	-25	-1.462	230	-1.232
050.120 Sloop oude locatie Maxx onderwijs	-150	0	-150	0	0	0	0	0	0	-150	0	-150
Totaal 050 Onderwijs en sport	-38.544	2.443	-36.102	-1.885	0	-1.885	-8.730	149	-8.581	-27.929	2.293	-25.635
090 Bedrijfsvoering												
090.010 Materieel	-610	0	-610	0	0	0	-316	0	-316	-294	0	-294
Totaal 090 Bedrijfsvoering	-610	0	-610	0	0	0	-316	0	-316	-294	0	-294
Gerealiseerd resultaat	-74.163	3.880	-70.282	-10.360	559	-9.801	-16.548	682	-15.867	-47.255	2.639	-44.615

Toelichting

010.110 Sloop en herinrichting Huenderstraat N 9.058

In 2023 vinden de laatste aanpassingen in de openbare ruimte plaats van dit project. De kosten hiervan worden geraamd op 210.000 euro. Deze kosten kunnen samen met het nadelig saldo per 31 december 2022 volledig gedekt worden uit de nog beschikbare subsidie Steengoed benut van de Provincie. Een bedrag van 223.752 euro is binnen vooruit ontvangen bedragen hiervoor gereserveerd.

010.120 Revitalisering Bijenkamp N 6.588

Het project heeft een langere doorlooptijd gehad. In 2022 is de laatste beplanting aangebracht. Hiermee is de revitalisering afgerond.

020.120 Herinrichting de Schoemaker N 3.796

Ook dit project heeft een lange doorlooptijd gehad. Door inflatie zijn de kosten ten opzichte van de oorspronkelijke raming iets gestegen. De herinrichting is eind 2022 afgerond.

050.070 Vervangende nieuwbouw/uitbreiding Sterrenpallet N 7.257

De investering was al enige tijd gerealiseerd, maar binnen het project waren kosten, waarvan de omzetbelasting gecompenseerd kon worden. De suppletie is ingediend en de btw is inmiddels retour ontvangen. Echter de compensatie was lager dan waarmee vooraf rekening was gehouden.

Sisa

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 14-2-2023								
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A13	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbeelden Gemeenten	Besteding in (jaar T) (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden)	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Correctie besteding (jaar T-1) Vanaf SiSa 2023 van toepassing i.v.m. SiSa tussen medeoverheden	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) in inclusief uitvoering door andere medeoverheden vanaf SiSa 2023	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle R Indicator: A13/01	Aard controle n.v.t. Indicator: A13/02	Aard controle R Indicator: A13/03	Aard controle R Indicator: A13/04	Aard controle n.v.t. Indicator: A13/05	
			€ 16.400	Ja	€ 0	€ 0	Ja	
JenV	A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) 1 maart tot en met 14 oktober 2022	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) met ingang van 15 oktober 2022 (jaar T)	Vul in verschillende werkelijke bestedingen ten opzichte van de gecombineerde uitkomst van A16/01 en A16/02 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO)
			Aard controle R Indicator: A16/01	Aard controle R Indicator: A16/02	Aard controle R Indicator: A16/03	Aard controle R Indicator: A16/04	Aard controle R Indicator: A16/05	Aard controle R Indicator: A16/06
			€ 3.086.400	€ 921.798	€ 0	€ 0	€ 0	€ 67.342
			Totaal bedrag vorderingen uitgekeerde verstrekkingen (jaar T) POO	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) in (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01 t/m 08	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering	Aantal (potentieel)	Cumulatief aantal	Aantal uitgewerkte	Cumulatief aantal	Normbedragen voor a, b, d en f	Normbedragen voor e
			Aard controle R Indicator: A16/07	Aard controle R Indicator: A16/08	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/09	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/10	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/11	
			€ 4.415	€ 41.370	€ 4.121.325	€ 4.140.615	Nee	

gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblema tiek	Gemeenten	gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T)	(potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T)	plannen van aanpak in (jaar T)	uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	(ja/nee)(vanaf 2021)	(ja/nee) (vanaf 2021)
		<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/02</i>	<i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: B2/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/04</i>	Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/05</i>	Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/06</i>
		35	35	5	5	Ja	Ja
		Eindverantwo ording (Ja/Nee)	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten			
		<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/09</i>			
		Nee					
		Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten
		<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/10</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/11</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/12</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/13</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/14</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/15</i>
		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedrage n	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedrage n	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedrag en	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedrage n	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtraject en cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedrag en
		<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/16</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/17</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/18</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/19</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/20</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/21</i>
		€ 0	€ 13.680	€ 17.340	€ 17.340	€ 0	€ 0

			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> Indicator: B2/22	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> Indicator: B2/23	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driesprekken (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> Indicator: B2/24	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> Indicator: B2/25	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling <i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: B2/26	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 17.340	
BZK	C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Beschikkingnummer /naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee)	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: C32/01	<i>Aard controle R</i> Indicator: C32/02	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: C32/03	<i>Aard controle D2</i> Indicator: C32/04	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: C32/05	<i>Aard controle n.v.t.</i> Indicator: C32/06
		1	Suvis21-00908775 Keikamp	€ 121.664	€ 121.664	Ja		Ja
		2	Suvis21-00909048 Diekmaat	€ 88.258	€ 88.258	Ja		Nee
		3	Suvis21-00907084 Kerst Zwart	€ 60.678	€ 60.678	Ja		Nee
		4	Suvis21-00909041 Driesprong	€ 22.065	€ 22.065	Ja		Nee
		5	Suvis21-00908369 v/d Lugtschool	€ 27.581	€ 27.581	Ja		Nee
		6	Suvis21-01732955 Assink	€ 73.090	€ 73.090	Ja		Nee
		7	Suvis21-00792250 Sterrenboog	€ 1.815	€ 1.815	Ja		Nee
		8	Suvis21-2-03057721 Ariënsch.	€ 1.815	€ 1.815	Ja		Nee
		9	Suvis21-2-03061299 Leeuwerik	€ 12.100	€ 12.100	Ja		Nee
		10	Suvis21-2-03061382 SO Klein B.	€ 3.025	€ 3.025	Ja		Nee
		11	Suvis21-2-03061396 VSO Klein B	€ 3.025	€ 3.025	Ja		Nee
		12	Suvis21-00799887 Wereldboom	€ 2.734	€ 2.734	Ja		Nee
		13	Suvis21-00792076 St.	€ 2.274	€ 2.274	Ja		Nee

			Jozefsch.					
			Kopie Beschikkingsnummer/Naam	Zijn de begrotingspost en waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.)	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld)			
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C32/07</i>	<i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: C32/08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C32/09</i>			
			1 Suvis21-00908775 Keikamp	Ja				
			2 Suvis21-00909048 Diekmaat	N.v.t.				
			3 Suvis21-00907084 Kerst Zwart	N.v.t.				
			4 Suvis21-00909041 Driesprong	N.v.t.				
			5 Suvis21-00908369 v/d Lugtschool	N.v.t.				
			6 Suvis21-01732955 Assink	N.v.t.				
			7 Suvis21-00792250 Sterrenboog	N.v.t.				
			8 Suvis21-2-03057721 Ariënsch.	N.v.t.				
			9 Suvis21-2-03061299 Leeuwerik	N.v.t.				
			10 Suvis21-2-03061382 SO Klein B.	N.v.t.				
			11 Suvis21-2-03061396 VSO Klein B	N.v.t.				
			12 Suvis21-00799887 Wereldboom	N.v.t.				
			13 Suvis21-00792076 St. Jozefsch.	N.v.t.				
BZK	C47B	Volkshuisvesting (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één gemeente/provincie(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente of provincie invullen	Deelplannaam / projectnaam	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is in (jaar T)	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is (t/m jaar T)	Aantal volledig gerealiseerde geherstructureerde woningen (inclusief labelstappen) (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) per deelplan
		Gemeenten	<i>Aard controle</i>	<i>Aard controle</i>	<i>Aard controle</i>	<i>Aard controle</i>	<i>Aard controle</i>	<i>Aard controle</i>

			<i>n.v.t.</i> <i>Indicator:</i> <i>C47B/01</i>	<i>n.v.t.</i> <i>Indicator:</i> <i>C47B/02</i>	<i>n.v.t.</i> <i>Indicator:</i> <i>C47B/03</i>	<i>n.v.t.</i> <i>Indicator:</i> <i>C47B/04</i>	<i>n.v.t.</i> <i>Indicator:</i> <i>C47B/05</i>	<i>R</i> <i>Indicator:</i> <i>C47B/06</i>
			1 061859 Gemeente Berkelland	Deelplan 1: Berkelland	0	0	Nee	€ 89.163
			Kopie deelplannaam / project	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per deelplan	Totale opbrengsten (jaar T) per deelplan	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) per deelplan	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) per deelplan	
			<i>Aard controle</i> <i>n.v.t.</i> <i>Indicator:</i> <i>C47B/07</i>	<i>Aard controle</i> <i>n.v.t.</i> <i>Indicator:</i> <i>C47B/08</i>	<i>Aard controle</i> <i>R</i> <i>Indicator:</i> <i>C47B/09</i>	<i>Aard controle</i> <i>n.v.t.</i> <i>Indicator:</i> <i>C47B/10</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator:</i> <i>C47B/11</i>	
			1 <i>Deelplan 1:</i> <i>Berkelland</i>	€ 105.071	€ 0	€ 0	751.393	
			Eindverantwo ording (Ja/Nee)					
			<i>Aard controle</i> <i>n.v.t.</i> <i>Indicator:</i> <i>C47B/12</i>					
			Nee					
BZK	C55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebespar ende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebrui k/de energierekeni ng	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebespar ende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik /de energierekenin g	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten
			<i>Aard controle</i> <i>n.v.t.</i> <i>Indicator:</i> <i>C55/01</i>	<i>Aard controle</i> <i>R</i> <i>Indicator:</i> <i>C55/02</i>	<i>Aard controle</i> <i>n.v.t.</i> <i>Indicator:</i> <i>C55/03</i>	<i>Aard controle</i> <i>n.v.t.</i> <i>Indicator:</i> <i>C55/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator:</i> <i>C55/05</i>	<i>Aard controle</i> <i>n.v.t.</i> <i>Indicator:</i> <i>C55/06</i>
			4	€ 1.000	€ 1.000	0	€ 0	€ 0
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebrui k voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten			

			energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.					
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C55/08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/09</i>			
			7	€ 43.165	€ 43.165			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/10</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/11</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/12</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/13</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/14</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/15</i>
			15	14	0	0	0	7
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C62/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C62/04</i>				
			€ 0	Nee				
BZK	C209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	Beschikkingnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) - per project	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C209/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C209/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C209/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C209/04</i>	<i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: C209/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C209/06</i>
			1 RHA2022-03341240	woonwagenaandplaatsen uitbreiden gemeente Berckelland	€ 0	€ 0	€ 0	0
			Kopie Projectnaam	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T)	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee)	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)		

			Aard controle n.v.t. Indicator: C209/07	Aard controle n.v.t. Indicator: C209/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C209/09	Aard controle R. Indicator: C209/10		
		1	woonwagenaandplaatsen uitbreiden gemeente Berkelland	0	Ja	Ja		
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: C209/11					
			Nee					
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) Aard controle R Indicator: D8/01 € 321.172 Hieronder per regel één gemeente(cod e) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: D8/06	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) Aard controle R Indicator: D8/02 € 45.089 Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag Aard controle R Indicator: D8/07	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) Aard controle R Indicator: D8/03 € 24.442 Hieronder per regel één gemeente(cod e) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: D8/08	Correctie besteding (jaar T-1) Aard controle R Indicator: D8/04 € 0 Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag Aard controle R Indicator: D8/09	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Aard controle R Indicator: D8/05 € 350.886 In 2022 opgebouwde reserve om mee te nemen naar volgende vierjarige periode Bedrag Aard controle R Indicator: D8/10	
		Gemeenten						
		100						
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	

				huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs			
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/05</i>	
			€ 287.084	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Hieronder per regel één gemeente(cod e) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordin gsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(co de) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordin gsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D14/06</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D14/08</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/09</i>		
		1						
		2						
		10						
OCW	D19	Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen(t /m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D19/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D19/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D19/03</i>			
			€ 69.907	€ 69.907	Nee			
IenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordin gsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen
		Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	<i>Aard controle</i>	<i>Aard controle</i>	<i>Aard controle</i>	<i>Aard controle</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle</i>

			<i>n.v.t.</i> <i>Indicator:</i> <i>E3/01</i>	<i>R</i> <i>Indicator:</i> <i>E3/02</i>	<i>R</i> <i>Indicator:</i> <i>E3/03</i>	<i>R</i> <i>Indicator:</i> <i>E3/04</i>	<i>R</i> <i>Indicator:</i> <i>E3/05</i>	<i>R</i> <i>Indicator:</i> <i>E3/06</i>
			1 <i>lenW/BSK-2021/192716</i>	€ 6.350	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie beschikkingnummer	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T)	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
				Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoording sinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoording sinformatie		
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator:</i> <i>E3/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator:</i> <i>E3/08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator:</i> <i>E3/09</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator:</i> <i>E3/10</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator:</i> <i>E3/11</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator:</i> <i>E3/12</i>
			1 <i>lenW/BSK-2021/192716</i>	€ 6.350	€ 0	€ 0		Nee
lenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator:</i> <i>E44B/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator:</i> <i>E44B/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator:</i> <i>E44B/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator:</i> <i>E44B/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator:</i> <i>E44B/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator:</i> <i>E44B/06</i>
			1 061859 Gemeente Berkelland	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			2					
			10					
			Kopie CBS(code)	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel			
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator:</i> <i>E44B/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator:</i> <i>E44B/08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator:</i> <i>E44B/09</i>			
			1 061859 Gemeente Berkelland	Ruimtelijke inrichting	Nee			

			2		Water vasthouden en benutten	Nee	
			3		Water bergen (capaciteitsvergroting)	Nee	
			4		Vergroten van de afvoercapaciteit	Nee	
lenW	E84	Regeling stimuleringsverkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)	
		Provincies en Gemeenten	Aard controle R Indicator: E84/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02	Aard controle R Indicator: E84/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04	
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk	
			Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08	
			1 330 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h aantal in Stuks	Nee	0		
			2 333 As-verspringing aantal in Stuks	Nee	0		
			3 360 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 60 km/h aantal in Stuks	Nee	0		
			4 361 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer) aantal in Stuks	Nee	0		
			5 331 Drempel aantal in Stuks	Nee	0		
			6 334 Aanleg van een uitritconstructie	Nee	0		

			e van zijstraten GOW naar 30 km/uur- zone aantal in Stuks				
EZK	F1	Regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsver binding	Projectnaam/ UWHS- nummer 				

			debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: G2/13</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G2/14</i>				
			€ 0	Nee				
SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2021	Hieronder per regel één gemeente(cod e) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord hier het totaal (jaar T-1) (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G2A/01</i>	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2A/02</i>	Besteding (jaar T-1) IOAW Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2A/04</i>	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2A/05</i>	Besteding (jaar T-1) IOAZ Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2A/06</i>
		1	061859 Gemeente Berkelland	€ 6.884.733	€ 94.385	€ 379.917	€ 1.696	€ 75.160
			Hieronder verschijnt de gemeente(cod e) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.7

				inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	inkomen kunstenaars (WWIK)	Participatiewet (PW)
			Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/07	Aard controle R Indicator: G2A/08	Aard controle R Indicator: G2A/09	Aard controle R Indicator: G2A/10	Aard controle R Indicator: G2A/11	Aard controle R Indicator: G2A/12
			1 061859 Gemeente Berkelland	€ 0	€ 113.468	€ 18.858	€ 0	€ 1.197.736
			Hieronder verschijnt de gemeente(cod e) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01	Baten (jaar T- 1) Loonkostensub sidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiew et in jaar T-1 i.v.m. kinderopvang toeslagaffaire	Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T-1) i.v.m. kinderopvangto eslagaffaire		
			In de kolommen hiernaast de verantwoordin gsinformatie voor die gemeente invullen	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/13	1.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2A/14	Participatiew et (PW) Aard controle R Indicator: G2A/15	Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2A/16		
			1 061859 Gemeente Berkelland	€ 0	€ 0	€ 0		
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekkin g)_gemeentedeel 2022 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstr ekking Gemeente	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) Bob Gemeente	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) onderzoeksk osten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente
			Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R

			Indicator: G3/01	Indicator: G3/02	Indicator: G3/03	Indicator: G3/04	Indicator: G3/05	Indicator: G3/06
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstreking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstreking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire		
			Gemeente Aard controle R Indicator: G3/07	Gemeente Aard controle R Indicator: G3/08	Gemeente Aard controle R Indicator: G3/09	Gemeente Aard controle R Indicator: G3/10	Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
SZW	G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstreking)_totaal 2021	Hieronder per regel één gemeente(cod e) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstreking	Baten (jaar T-1) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten (jaar T-1) vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Bob	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk)
		Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004		Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
		Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G3B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G3)	Aard controle n.v.t. Indicator: G3A/01	Aard controle R Indicator: G3A/02	Aard controle R Indicator: G3A/03	Aard controle R Indicator: G3A/04	Aard controle R Indicator: G3A/05	Aard controle R Indicator: G3A/06
		1	061859 Gemeente Berkelland	€ 25.271	€ 11.603	€ 149.199	€ 0	€ 0
			Hieronder verschijnt de gemeente(cod e) conform de keuzes	Besteding (jaar T-1) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid,	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstreking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstreking	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstreking

			gemaakt bij G3A/01	onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)			kingen (BOB)	
			In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T-1 (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvang toeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in jaar T -1 (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in jaar T-1 i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in jaar T-1 i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire
			Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R
			Indicator: G3A/07	Indicator: G3A/08	Indicator: G3A/09	Indicator: G3A/10	Indicator: G3A/11	Indicator: G3A/12
		1	061859 Gemeente Berkelland	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2022	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstreking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (overig)
			Aard controle n.v.t.	Gemeente Aard controle R	Gemeente Aard controle R	Gemeente Aard controle R	Gemeente Aard controle R	Gemeente Aard controle R
			Indicator: G4/01	Indicator: G4/02	Indicator: G4/03	Indicator: G4/04	Indicator: G4/05	Indicator: G4/06
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud	Aantal besluiten kapitaalverstreking	Volledig zelfstandige uitvoering		

		ud (jaar T)	ekking (jaar T)	(Ja/Nee)	
	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/08	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/09	Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10	
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Nee	
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Nee	
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Nee	
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Nee	
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Nee	
6	Totaal	0	0		
	Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekkings Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekkings Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)
	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11	Aard controle R Indicator: G4/12	Aard controle R Indicator: G4/13	Aard controle R Indicator: G4/14	Aard controle R Indicator: G4/15
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)				
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)				
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)				
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)				
6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeiën uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud - Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden	Kapitaalverstrekkings - Gederfde baten die voortvloeiën uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkings Tozo in jaar T i.v.m.	

					schulden levensonderh oud Tozo i.v.m. kinderopvang toeslagaffaire	kinderopvantoe slagaffaire		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16</i>	Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G4/17</i>	Gemeente <i>Aard controle D2 Indicator: G4/18</i>	Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G4/19</i>		
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
		6	Totaal	0	0	0		
SZW	G4A	Tijdelijke overbruggingsregel ing zelfstandig ondernemers (Tozo)_totaal 2021	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T-1) levensonderho ud	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstr ekking	Baten (jaar T- 1) levensonderho ud	Baten (jaar T-1) kapitaalverstre king (aflossing)	
			Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	
			<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	
			<i>Indicator: G4A/01</i>	<i>Indicator: G4A/02</i>	<i>Indicator: G4A/03</i>	<i>Indicator: G4A/04</i>	<i>Indicator: G4A/05</i>	
		1	Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 3.356	€ 43.382	
		2	Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 2.848	€ 0	
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020)	€ 660.881	€ 82.785	€ 31.830	€ 0	

			tot 1 april 2021)						
4	Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 381.622	€ 27.630	€ 5.114	€ 0				
5	Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 248.159	€ 0	€ 1.924	€ 0				
	Kopie regeling	Baten (jaar T-1) kapitaalverstreking (overig)	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T-1)	Aantal besluiten kapitaalverstreking (jaar T-1)					
		Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam					
	Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R					
	Indicator: G4A/06	Indicator: G4A/07	Indicator: G4A/08	Indicator: G4A/09					
1	Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	-€ 205	0	0					
2	Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	-€ 54	0	0					
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	91	15					
4	Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	110	6					
5	Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 0	70	0					
	Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T -1 i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud - Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T-1) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekingen Tozo in jaar T -1 i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire					
		Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam					
	Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle D2	Aard controle R					
	Indicator: G4A/10	Indicator: G4A/11	Indicator: G4A/12	Indicator: G4A/13					
1	Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0					
2	Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0					

			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			4 Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			5 Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
SZW	G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2022	Besteding (jaar T)	Baten (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
		Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>		
			<i>Indicator: G10/01</i>	<i>Indicator: G10/02</i>	<i>Indicator: G10/03</i>		
			€ 119.648	€ 0	Ja		
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
		Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>		
			<i>Indicator: G12/01</i>	<i>Indicator: G12/02</i>	<i>Indicator: G12/04</i>		
			€ 0	€ 0	Ja		
SZW	G12A	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_totalen	Hieronder per regel één gemeente(cod e) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordin gsinformatie voor die gemeente invullen	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T-1	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T-1	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke	

		Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G12B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G12)	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G12A/01</i>	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicator: G12A/02</i>	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicator: G12A/03</i>	schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen) , jaar T-1. <i>Aard controle R Indicator: G12A/04</i>	
			1 061859 Gemeente Berkelland	€ 0	€ 0	0	
SZW	G13	Onderwijsroute 2022_ deel gemeente Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T)	Baten onderwijsroute (jaar T)	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T)	Baten overige voorzieningen (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			<i>Aard controle R Indicator: G13/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G13/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G13/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G13/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05</i>
			€ 0	€ 0	€ 43.363	€ 0	Ja
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulerings sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende subsidie			
			<i>Aard controle R Indicator: H4/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02</i>			
			€ 46.538	€ 60.919			
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten
							Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is

			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08</i>
		1	SPUKSPRT2 2211	€ 60.919	€ 6.470	€ 21.326	€ 33.123	
		2						
		100						
VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikkingnummer <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01</i>	Totaal bedrag volgens beschikking <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02</i>	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) Gerealiseerd <i>Aard controle R Indicator: H8/03</i>	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) Gerealiseerd <i>Aard controle R Indicator: H8/04</i>	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) Gerealiseerd <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05</i>	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) Gerealiseerd <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06</i>
		1	1042285	€ 56.575	€ 0	€ 123.574	€ 0	€ 213.574
			Kopie beschikkingnummer <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08</i>				
		1	1042285	Ja				
VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: H12/01</i>	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H12/02</i>	Eindverantwoording? (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03</i>			
			€ 37.903	Ja	Nee			
VWS	H21	Specifieke uitkering cliëntondersteuning	Gerealiseerde activiteit Inzet projectleiding en/of Onderzoek lokale versterking functie (in jaar T) (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H21/01</i>	Toelichting - indien bij H21/01 indicator Nee is ingevuld is een toelichting verplicht <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H21/02</i>	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: H21/03</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) <i>Aard controle R Indicator: H21/04</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H21/05</i>	
			Ja		€ 0	€ 0	Nee	
VWS	H25	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)	Beschikkingnummer / kenmerk	Ontvangen Rijksbijdrage (Jaar T) <i>Automatisch berekend</i>	Totale definitieve exploitatietekort <i>Automatisch berekend</i>	Totale cumulatieve besteding <i>Automatisch berekend</i>	Eindverantwoording	

			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H25/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H25/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H25/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H25/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H25/05</i>	
			1 SPUKIJZ21-22109	€ 162.318	€ 0	€ 162.318	Nee	
			Naam locatie	Betreft periode Nov + dec 2021 of Jan 2022?	Totale toezegging per locatie	Hoogte definitief exploitatietekor t per locatie	Besteding per locatie	Cumulatieve besteding per locatie (t/m jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H25/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: H25/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H25/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: H25/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: H25/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H25/11</i>
			1 t Timke	Nov + dec 2021	€ 46.633		€ 46.633	€ 46.633
			2 t Timke	jan-22	€ 31.544		€ 31.544	€ 31.544
			3 Spilbroek	Nov + dec 2021	€ 47.011		€ 47.011	€ 47.011
			4 Spilbroek	jan-22	€ 37.130		€ 37.130	€ 37.130
			50					
LNV	L6	Regeling specifieke uitkering uitvoering Subsidieregeling sanering varkenshouderijen	Besteding (jaar T-1 +T-2)	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoor ding (Ja/Nee)	Toelichting	
			<i>Aard controle R Indicator: L6/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: L6/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: L6/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L6/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L6/05</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		

Controleverklaring

BIJLAGEN

Bijlage 1: Verplichte beleidsindicatoren

Toelichting

In deze bijlage zijn de verplichte indicatoren opgenomen zoals voorgeschreven in het Besluit Begroting en Verantwoording. De beleidsindicatoren hebben in de meeste gevallen geen relatie met onze doelstellingen en activiteiten. De gegevens worden voor het grootste gedeelte via de website 'waar staat je gemeente' verzameld. Daar worden de nieuwste beschikbare cijfers gepubliceerd, net zo als de vergelijking met Nederland. De cijfers in deze bijlage zijn van 1 maart 2023.

Indicator	eenheid	bron	omschrijving	Berkelland							Nederland						
Plezierig Wonen				2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Nieuw gebouwde woningen	per 1.000 woningen	Basisregistraties adressen en gebouwen - bewerking ABF Research	Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.	2,4	6,2	4,1	3,5	5,1	5,1	3,3	7,2	8,2	8,6	9,2	8,9	8,9	9,3
Demografische druk	%	CBS Bevolkingsstatistiek	Het aantal personen van 0 tot 20 jaar én 65 jaar of ouder per honderd personen van 20 tot 65 jaar.	81,7	81,8	82,8	83,9	84	83,3	83,5	68,5	69	69,6	69,8	70	70,1	70,3
Fijn Leven																	
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado	Het aantal leer- of kwalificatieplichtige jongeren dat absoluut verzuimer is (geweest) gedurende het schooljaar: de jongere is niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling en beschikt niet over een vrijstelling. De periodeaanduiding '2021' staat voor schooljaar '2020/2021'.	1	0,6						1,8	1,8	2,1	2,4	2,7	2,7	
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado	Het relatieve aantal leer- of kwalificatieplichtige jongeren zonder vrijstelling dat langer dan 4 opeenvolgende weken niet ingeschreven was op school. De periodeaanduiding '2021' staat voor schooljaar '2020/2021'.	12	15	20	16	13	13		27	27	25	25	20	20	
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%	DUO/Ingrado	Vsv'ers zijn jongeren van 12 tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten. Een startkwalificatie is een havo of vwo diploma of minimaal een mbo-2 diploma. Het vsv-percentage staat voor het aantal vsv'ers als percentage van het aantal onderwijsdeelnemers die aan het begin van het schooljaar ingeschreven staan. De periodeaanduiding '2021' staat voor schooljaar '2020/2021'.	0,7	0,9	0,9	1	1,2	1,4		1,7	1,8	1,9	2	1,7	1,9	
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	CBS statistiek Huishoudelijk afval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.	252	252	268	169	190	154		189	178	172	161	170	169	
Zorg voor wie dat nodig heeft																	
Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	Stichting Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar. Jongeren van 12 t/m 17 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt	8	8	9	9	6	9		14	13	12	13	11	8	

Werken en ondernemen in een sterke regio																
Functiemenging	%	CBS BAG/LISA - bewerking ABF Research	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	45,6	46,1	46,1	46,6	46,7	47,1		52,3	52,5	52,9	53,3	53,2	53,3
Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw. 15 t/m 64jr	LISA	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.	140,1	141,2	147,6	149,4	152,9	154,3		136,4	139,6	145,2	151,2	158,1	165,1
Banen	per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.	598,3	613,3	619	637,5	641,8	653,5		753,9	763,1	777,7	794,4	796,2	805,5
Netto arbeidsparticipatie	%	CBS - Arbeidsdeelname	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.	66,5	68,1	68,7	68,4	70,5	70,4	73,1	67,1	67,9	69,1	70	69,6	70,4 72,2
Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	CBS - Participatiewet	Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.	205,3	224,4	207,5	198,5	259,5	228,3		412,8	418,6	401,1	381,7	459,7	431,2
Actief met duurzaamheid en energie																
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	%	berekening		3,4	4,2	6,3	7,5	11,2			14,9	16,3	17,5	20	26,8	
Sport is meer!																
Niet-sporters	%	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM	Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.	46,5				47,4			48,7				49,3	
Samen veilig																
Misdrijven - Gewelddsmisdrijven	per 1.000 inwoners	CBS - Criminaliteit	Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).	2,9	3,3	3,5	3,3	2,5	2,6		5,3	5	4,8	4,9	4,6	4,3
Misdrijven - Vernielingen en beschadigingen (in de	per 1.000 inwoners	CBS - Criminaliteit	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de	3,4	3,8	3	4,7	4,3	4,9		6,8	6	5,4	5,9	6,3	6

openbare ruimte)			openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.														
Misdrijven - Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	CBS - Diefstallen		2	1,7	1,2	1,4	0,7	0,9		3,3	2,9	2,5	2,3	1,8	1,3	
Misdrijven - Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	CBS - Diefstallen		0,6	0,5	0,3	0,6	0,3	0,6		2,3	2,2	2,2	2,3	2	1,8	
Algemeen bestuur en dienstverlening																	
Gemiddelde WOZ-waarde	x €1.000	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	De WOZ-waarde van alle woningen. Alle verblijfsobjecten in de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) met minimaal een woonfunctie en eventueel een of meer andere gebruiksfuncties worden als woning aangemerkt	198	205	215	241	255	273	299	209	217	230	250	271	290	317
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisoude betaalt aan woonlasten.	600	658	644	629	648	705	689	651	644	651	665	700	733	823
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuisoude betaalt aan woonlasten.	732	796	791	782	806	867	851	723	723	721	735	773	810	905
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen begroting			6,22	6,85	6,9	7,5	7,9	8,3							
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen begroting			5,86	6,23	6,1	7,3	7,2	7,1							
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting		475,32	467,13	656,94	732,55	705,78	774,24								
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale	Eigen begroting		2,6	2,9	16,38	17,5	15	19								

Overhead	kosten inhuur externen % van totale lasten	Eigen begroting	10,8	8,9	7,84	8,45	11,85	11,43
----------	---	-----------------	------	-----	------	------	-------	-------

